

www.veritas.org.rs

БИЛТЕН www.veritas.org.rs

АВГУСТ 2013.

БРОЈ 173

"МОЈИ КРАЈИШНИЦИ СУ БИЛИ У ПРАВУ!"

**TRIBUNAL BEZ PRAVDE,
ODMOGAO POMIRENJU U REGIONU
"BOMBA" U TRIBUNALU**

КРАЈИШКИ СРБИ ПРОТИВ МРРІ

СРБИЈА НЕ СМИЈЕ ДА ОПРОСТИ ГЕНОЦИД!

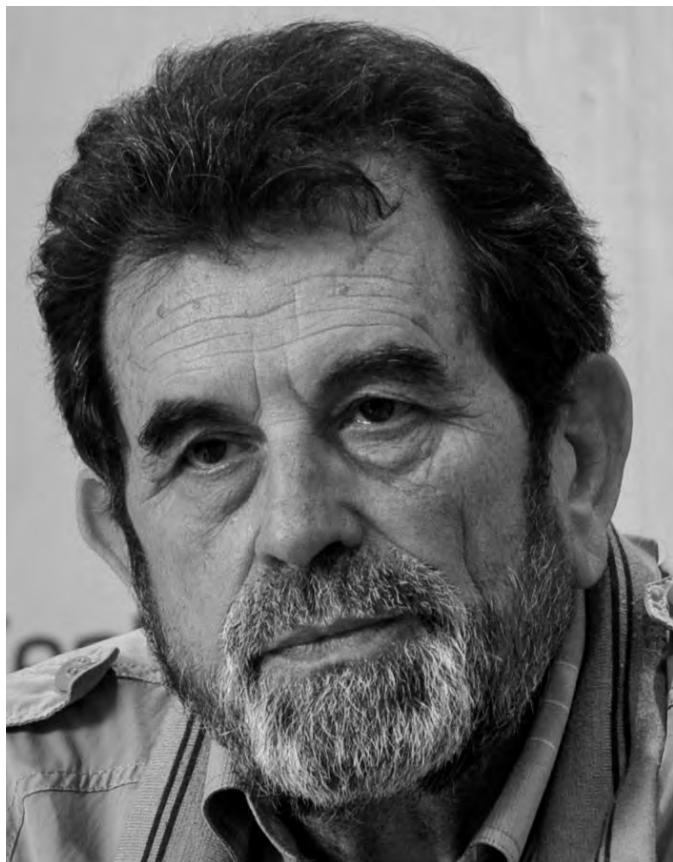
У мјесту СВОДНА у општини Нови Град, Република Српска, 5. августа 2012. године, приликом обиљежавања страдања српских цивила у августу 1995. године, откривена је спомен плоча коју је поставио «Веритас».
На овом мјесту, авион ХРЗ бомбардовао је избјегличку колону када је погинуло шест, а рањено осам цивила са Кордуна и Баније.

САДРЖАЈ SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA	2
PREDMET “OLUJA” – SAŽETAK PRESUDE ŽALBENO ROČIŠTE	4
IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE FAUSTA CARMELIA AGIUSA	10
IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE FAUSTA POKARA	13
ŠTA JE POGREŠNO U PRESUDI GOTOVINI?	18
МОЈИ КРАЈИШНИЦИ СУ БИЛИ У ПРАВУ	20
KAKO IZBJEĆI DA NAS PRESUDA NE OSUDI NA SUKOB	22
HRVATSKI MEDIJI	24
SRPSKI MEDIJI	32
STRANI MEDIJI	42
TEMATSKA DEBATA - ZASJEDANJE UN GENERALNE SKUPŠTINE "ULOGA MEĐUNARODNOG KRIVIČNOG PRAVA NA POMIRENJE"	46
SAVO ŠTRBAC: SELEKTIVNA PRAVDA MKSJ	48
MEDIJSKI IZVJEŠTAJI O DEBATI	50
INICIJATIVA ZA PREISPITIVANJE PRAVOSNAŽNE PRESUDE U PREDMETU OPERACIJA “OLUJA”	56
II. “OLUJA” PRED MEĐUNARODNIM SUDOM PRAVDE	68
III. OLUJA PRED FEDERALNIM SUDOM U ČIKAGU (TUŽBA KRAJIŠKIH SRBA)	90
ТРЕЋА ИЗМЕЊЕНА ТУЖБА	91
MEDIJSKI IZVJEŠTAJI O TUŽBI	109
IV. IZMEĐU DVIJE GODIŠNJICE	118
SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE	119
REPUBLIKA HRVATSKA	119
BOSNA I HERCEGOVINA	130
IDENTIFIKACIJE LICA STRADALIH U „OLUJI“	133
IDENTIFIKOVANI OD 1. AVGUSTA 2012. DO 31. JULA 2013. GODINE	133
EKSHUMACIJE	134
PARASTOSI - POMENI	137

RIJEČ UREDNIKA

U Biltenu 114. iz avgusta 2007. godine, VERITAS je objavio osnovne dokumente Haškog tužilaštva (optužnicu i predraspravni podnesak) u predmetu "Operacija Oluja" (IT-06-90), dok je u Biltenima 128. iz avgusta 2008., 141. iz avgusta 2009. i 153. iz avgusta 2010. godine objavio izvještaje iz više medija o iskazima svjedoka saslušanih pred MKSJ u ovom predmetu. U Biltenu broj 166 iz avgusta 2011. godine objavili smo sažetak presude i reagovanja domaćih i stranih medija te domaćih i međunarodnih organizacija za ljudska prava i istaknutih pojedinaca koji se bave problemima ratnih zločina, a u Biltenu 172 iz avgusta 2012. dokumente suda i stranaka kao i reagovanja koja su pratila žalbeni postupak.

Mi Krajišnici, okupljeni oko Veritasa, očekivali smo kao najvjerojatniju opciju ishoda žalbenog postupka da će sud odbiti žalbene navode odbrane te potvrditi prvostepenu presudu i u činjeničnom opisu, u osnovi kojeg se nalazila pravna sintagma o UZP, i u pravnoj kvalifikaciji djela, a eventualno je preinačiti u odluci o krivičnoj sankciji na način da će optuženim generalima izreći nešto blažu zatvorsku kaznu. Ali smo se grdno prevarili.

Žalbeno vijeće je poništilo cijelu presudu Pretresnog vijeća i oslobodilo optužene generale po svim tačka-

ma optužbe. Iako nije negiralo zločine utvrđene u presudi Pretresnog vijeća, Žalbeno vijeće nije našlo za shodno da optužene generale osudi ni po alternativnim vidovima odgovornosti. I tako se od jednoglasne ocjene Pretresnog vijeća da su najviši pripadnici hrvatskog rukovodstva, uključujući i Franju Tuđmana, sklopili UZP radi etničkog čišćenja Srba iz Hrvatske, došlo do podijeljene odluke Žalbenog vijeća, donijete sa tri glasa protiv dva, „da po dokazima u predmetu nijedan razuman sud nije mogao utvrditi da je takav poduhvat postojao“.

Ovakav ishod žalbenog postupka izazvao je euforično oduševljenje na hrvatskoj strani i veliko razočarenje na srpskoj strani, koje se manifestovalo jedinstvom u srpskom korpusu u osudi ovakve duboko nepravde presude kao i u javnim protestima studenata širom Srbije.

Kao poseban vid reagovanja na ovu oslobađajuću presudu jeste i održavanje Tematske debate Generalne Skupštine UN-a pod nazivom "Uloga međunarodnog krivičnog prava na pomirenje", koja je održana u Njujorku 10. aprila ove godine, na kojoj su najaktivniji bili upravo predstavnici srpskog naroda, i na kojoj je bilo mnogo kritičnih tonova na selektivnu pravdu Haškog Tribunala.

Inače, debatu je bojkotovao upravo sudija Meron, što je veoma teško zdravorazumski objasniti, s obzirom da je sud kojem predsjedava upravo sud UN-a, a još teže je shvatiti i razumjeti da za taj bojkot nije snosio nikakve posljedice. Međutim, kada se ima na umu da su i Sjedinjene Države bojkotovale pomenutu debatu, a da je sudija Meron državljanin te države, onda i njegov bojkot kao i ostanak na istoj funkciji postaje razumljiv i dobija pravi smisao – pokazati ko je glavni kapo u svijetu.

A kao potpuno specifičan vid reagovanja na oslobađajuću presudu Žalbenog vijeća stigao je od samih sudija Tribunala. Naime, na potpuno neuobičajen način reagovali su, kroz izdvojena mišljenja, dvojica sudija Žalbenog vijeća, Italijan Pokar i Maltežanin Agijus, rekavši za svoje kolege da nemaju smisla za pravdu (to je isto kao da kardiolog drugom kardiologu kaže da nema pojma šta je srce), i Danac Harhof, sudija istog suda, svojim "pismom prijateljima i saradnicima", u kojem žestoko napada američkog sudiju Teodora Merona, predsjednika Tribunala i predsjednik Žalbenog vijeća u slučaju "Oluja" da je izvršio "masivni pritisak na ostarjelog turskog sudiju"

Mehmeta Gineja, da u posljednjem trenutku promjeni svoje mišljenje i pridruži se tjesnoj većini koja je izglasala oslobađajuću presudu Gotovini i Markaču.

Sudija Harhof ukazuje na kriminalne radnje unutar samog suda, što bi, ako se potvrde takve sumnje, moglo dovesti do krivičnih, odnosno disciplinskih sankcija nesavjesnim sudijama, prvenstveno sudiji Meronu, koji je, kada je u pitanju predmet Gotovina, a onda kao posljedicu takvih sankcija i do revizije ovog postupka po službenoj dužnosti.

Veritas je Tužilaštvu Tribunala (MKSJ), 13. juna 2013. godine, uputio inicijativu za podnošenje zahtjeva za preispitivanje pravosnažne presude u predmetu Gotovina i drugi ("Operacija Oluja"), sa pisanim podrškama Tužilaštva za ratne zločine i Nacionalnog saveta za saradnju sa MKSJ Republike Srbije. Veritas svoju inicijativu temelji na novim činjenicama do kojih se došlo po pravosnažnosti presude, a koje se ogledaju u broju od 110 ekshumiranih posmrtnih ostataka Srba sa lokacija „Sveta Mare“ u Šibeniku i „Gradsko groblje“ u Zadru, koji su stradali u agresiji hrvatskih oružanih snaga u avgustu 1995. godine (akcija „Oluja“) na zaštićenu zonu UN-a, poznatu kao sektor „Jug“, od kojih je do sada, što preliminarno što konačno, identifikovano 60 lica, prosječne sarosti preko 62 godine, među kojima je najmanje 41 civil i 16 žena.

Veritas smatra da toliki broj ekshumiranih i konačno, odnosno

preliminarno identifikovanih posmrtnih ostataka, predstavlja novu činjenicu, koja nije bila poznata Tužilaštvu MKSJ u vrijeme postupka pred Pretresnim i Žalbenim vijećem i koja ni uz dužnu revnost nije mogla biti otkrivena a koja bi, da je bila dokazana, mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluka obaju vijeća., što je zakonit razlog za podnošenje zahtjeva za reviziju.

Relevantne dokumente Tribunala i značajnija reagovanja sa razih strana na Žalbenu presudu u predmetu "operacija Oluja" objavljujemo u ovogodišnjem Biltenu u poglavlju "Oluja pred MKSJ".

Jedan od bitnijih događaja, koji je u direktnoj vezi sa "operacijom Oluja" je i spor pred Međunarodnim sudom pravde (MSP) po tužbi Hrvatske protiv Srbije za agresiju i genocid nad Hrvatima u ratu 1991-1995. godine i po kontratužbi Srbije protiv Hrvatske za genocid protiv Srba iz Hrvatske u tom istom ratu.. U prošlogodišnjem Biltenu objavili smo nekoliko dokumenta MSP-a u vezi ovog predmeta kao i mnoga reagovanja na ovaj spor.

A u ovogodišnjem specijalu objavljujemo nove informacije i reagovanja u vezi ovog spora, među kojima značajno mjesto zauzima ju izjave čelnika obe države o mogućnostima vansudskog rješenja spora o genocidu, što implicira uzajamno povlačenje tužbi, što je, po mom skromnom mišljenju, protiv interesa nas Srba iz Hrvatske, ali i Srba generalno.

Još jedan od značajnijih događaja koji je u direktnoj vezi sa operacijom Oluja je i parnični postupak pred Okružnim (Federalnim) sudom u Čikagu po tužbi Krajišnika protiv konzultantske firme MPRI (osnovali je penzionisani generali armije SAD) koju su američki advokati podnijeli u avgustu 2010. godine zbog naknade štete u iznosu od 10,4 milijarde dolara a po osnovu saučesništva u genocidu (ta firma je obučila, isplanirala i opremila hrvatsku vojsku za akciju „Oluja“). U prošlogodišnjem specijalu objavili smo tekst cijele tužbe (prvi prevod na srpski jezik), odluke nadležnog suda i reagovanja na ovaj spor, a u ovogodišnjem Biltenu ekskluzivno objavljujemo treću izmijenjenu tužbu Krajišnika (takođe prvi prevod na srpski jezik) sa ostalim informacijama i reagovanjima na ovaj postupak.

Na kraju, ali ne i manje značajno, i u ovogodišnjem specijalu u poglavlju " Između dvije godišnjice" objavljujemo informacije o ekshumacijama i identifikacijama žrtava Oluje, o procesima protiv počinioaca zločina nad žrvama Oluje pred nacionalnim sudovima u BiH i RH, kao i parastosima i pomenima žrtvama Oluje.

Sve to radimo da se ne zaboravi avgust 1995., jedna od najvećih srpskih tragedija.

Narod koji zaboravlja svoju prošlost, nema pravo ni na budućnost.

Savo Štrbac

“VERITAS” BILTEN BROJ 173 - AVGUST 2013.

IZDAVAČ: DIC “VERITAS” Knin - Beograd - Banja Luka

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Savo Štrbac

SARADNICI: Biljana Trkulja, Korana Štrbac i Mira Jovanović

ADRESA: Beograd, ul. Dečanska (M. Pijade) 8/4

TEL/FAKS: +381-11-3236-486

E-Mail: veritas@yubc.net

WEB: www.veritas.org.rs

ŠTAMPARIJA: “COMESGRAFIKA” Banja Luka

PREDMET “OLUJA” – SAŽETAK PRESUDE ŽALBENO ROČIŠTE

(Isključivo za medije. Nije službeni dokument.)

Den Haag, 16. studenog 2012.

Sažetak presude Žalbenog vijeća u postupku protiv Ante Gotovine i Mladena Markača

U nastavku je sažetak presude koju je danas pročitao sudija Meron.

Hvala. Kako je najavio tajnik, danas se bavimo predmetom Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača. U skladu s Nalogom o rasporedu od 2. studenog 2012. danas će Žalbeno vijeće izreći svoju presudu.

U skladu s praksom Suda, neću pročitati tekst Žalbene presude, osim dispozitiva, već ću umjesto toga sažeti ključna pitanja u žalbenom postupku i glavne zaključke Žalbenog vijeća. Ovaj usmeni sažetak nije dio službene i mjerodavne presude Žalbenog vijeća, koja je donijeta u pisanom obliku i koja će biti podijeljena strankama u postupku po završetku današnjeg zasjedanja.

B. Kontekst predmeta

Ovaj predmet tiče se događaja koji su se odigrali od najkasnije srpnja 1995. do otprilike 30. rujna 1995. na području Krajine u Hrvatskoj. Tijekom tog razdoblja hrvatsko vodstvo i dužnosnici započeli su operaciju "Oluja", vojnu akciju sa ciljem preuzimanja kontrole nad teritorijem na području Krajine.

U vrijeme relevantno za Optužnicu g. Gotovina bio je general bojnik u Hrvatskoj vojsci, odnosno HV-u, zapovjednik Zbornog područja HV-a Split i glavni operativni zapovjednik operacije "Oluja" u južnom dijelu područja Krajine. Raspravno vijeće je zaključilo da je g. Gotovina zajedno s drugima dijelio cilj udruženog zločinačkog pothvata, odnosno UZP-a, kojem je u značajnoj mjeri doprinio, a čija je zajednička svrha bila trajno uklanjanje srpskog civilnog stanovništva s područja Krajine, time što je naredio protupravne topničke napade na Knin, Benkovac i Obrovac, a nije ozbiljno nastojao spriječiti ili istražiti kaznena djela koja su počinili njegovi podčinjeni protiv srpskih civila u Krajini. Raspravno vijeće je utvrdilo da je g. Gotovina kriv, na osnovi i prvog i trećeg oblika UZP-a, za zločine protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja. Izrečena mu je zatvorska kazna u trajanju od 24 godine.

U vrijeme relevantno za Optužnicu g. Markač je bio pomoćnik ministra unutarnjih poslova i operativni zapovjednik Specijalne policije u Hrvatskoj. Raspravno

vijeće je zaključilo da je g. Markač zajedno s drugima dijelio cilj udruženog zločinačkog pothvata, odnosno UZP-a, kojem je u značajnoj mjeri doprinio, a čija je zajednička svrha bila trajno uklanjanje srpskog civilnog stanovništva s područja Krajine, tako što je naredio protupravni topnički napad na Gračac te stvorio klimu nekažnjivosti time što je propustio spriječiti, istražiti ili kazniti kaznena djela koja su počinili pripadnici Specijalne policije protiv srpskih civila. Raspravno vijeće je utvrdilo da je g. Markač kriv, na osnovi i prvog i trećeg oblika UZP-a, za zločine protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja. Izrečena mu je zatvorska kazna u trajanju od 18 godina.

Raspravno vijeće je trećeoptuženog Ivana Čermaka oslobodilo po svim točkama Optužnice.

Gospodin Gotovina se žalio po četiri osnove, a g. Markač po osam osnova. Oba žalitelja osporila su svoje osuđujuće presude u cijelosti. Gospodin Markač je osporio i izrečenu mu kaznu. Žalbeno će vijeće sada nešto reći o argumentaciji žalitelja, pri čemu će se prvo osvrnuti na argumente žalitelja u vezi s protupravnim topničkim napadima i postojanjem UZP-a.

ŽALBENE OSNOVE

Protupravni topnički napadi i postojanje UZP-a

Gospodin Gotovina u svojoj prvoj i trećoj žalbenoj osnovi, i g. Markač, u svojoj prvoj i drugoj žalbenoj osnovi, djelomično, tvrde da topnički napadi na Knin, Benkovac, Obrovac i Gračac, odnosno četiri grada, nisu bili protupravni, a da se bez konstatacije da su artiljerijski napadi protupravni ne može održati zaključak Raspravnog vijeća da je postojao UZP.

Tužiteljstvo odgovara da Raspravno vijeće nije pogriješilo niti kada je ustanovilo da su postojali protupravni topnički napadi na četiri grada, niti kada je utvrdilo postojanje UZP-a.

Žalbeno vijeće podsjeća da su, po zaključku Raspravnog vijeća, žalitelji bili sudionici UZP-a, čija je zajednička svrha bila trajno uklanjanje srpskih civila iz Krajine silom ili prijetnjom silom. Zaključak sudaca Raspravnog vijeća da UZP jest postojao zasniva se na njihovoj sveukupnoj ocjeni više nalaza koji se međusobno potkrepljuju. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, smatra da ključnu

točku u analizi Raspravnog vijeća u pogledu postojanja UZP-a predstavlja zaključak da su protupravni topnički napadi bili upereni protiv civila i civilnih objekata u četiri grada, te da su ovi protupravni napadi prouzročili deportaciju velikog broja civila iz Krajine.

Zaključak Raspravnog vijeća da su topnički napadi na četiri grada bili protupravni u velikoj mjeri se oslanjao na analizu pojedinačnih mjesta udara projektila u okviru četiri grada, koju ću ja u daljem tekstu nazivati "analiza udara". Analiza udara zasnovana je na zaključku Raspravnog vijeća o margini pogreške od 200 metara za topničke projekte ispaljene na četiri grada, u daljnjem tekstu: "pravilo o 200 metara". Na osnovi spomenute margine pogreške, Raspravno vijeće je ustanovilo da su sva mjesta udara udaljena više od 200 metara od cilja koji je, po mišljenju Vijeća, legitiman, služila kao dokaz o protupravnom topničkom napadu. Identificiravši legitimne ciljeve, Raspravno vijeće je djelomično uzelo u obzir i svoj nalaz da HV nije mogao identificirati oportune ciljeve, kao što su policijska ili vojna vozila u pokretu u četiri grada.

Žalbeno vijeće jednoglasno konstatira da je Raspravno vijeće pogriješilo kada je izvelo pravilo o 200 metara. Prvostupanjska presuda ne sadrži nikakve naznake o postojanju dokaza koje je Raspravno vijeće uzelo u obzir, a tiču se postojanja margine pogreške od 200 metara, tako da presuda ne sadrži nikakvo konkretno obrazloženje o tome kako je Vijeće izvelo zaključak o margini pogreške. Raspravno vijeće je razmotrilo svjedočenja svjedoka vještaka koji su govorili o čimbenicima kao što su brzina vjetera i temperatura zraka, a koji su mogli da prouzroče varijacije u preciznosti nožanja koje je HV koristio u svojim djelovanjima protiv četiri grada. Pored toga, Raspravno vijeće je iznijelo da mu nije predloženo dovoljno dokaza da bi se izveli zaključci o navedenim čimbenicima u odnosu na svaki od četiri grada. Usprkos tome, u svojoj analizi udara, Raspravno vijeće je jednoobrazno primijenilo pravilo o 200 metara na sva mjesta udara u svakom od četiri grada.

U takvim okolnostima, Žalbeno vijeće je jednoglasno donijelo zaključak da je Raspravno vijeće pogriješilo usvojivši marginu pogreške koja ne proizlazi iz predloženih dokaza.

Kada je riječ o oportunističkim ciljevima u četiri grada, Žalbeno vijeće smatra da Raspravno vijeće nije pogriješilo utvrdivši da HV nije mogao gađati oportune ciljeve u Benkovcu, Gračacu i Obrovcu. Međutim, Žalbeno vijeće ističe da su Raspravnom vijeću predloženi dokazi o oportunističkim ciljevima u Kninu od kojih se Raspravno vijeće nije izričito ogradio. U tom kontekstu, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, smatra da je Raspravno vijeće pogriješilo zaklju-

čivši da napadi na Knin nisu bili upereni protiv oportunističkih ciljeva.

Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, podsjeća da, iako je Raspravno vijeće razmotrilo niz čimbenika ocjenjujući da li su granate bile uperene protiv legitimnih vojnih ciljeva, udaljenost između određene točke udara i najbližeg identificiranog topničkog cilja predstavljala je ključni kriterij i organizaciono načelo u "analizi udara" koju je iznijelo Raspravno vijeće. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, zaključuje da su pogreške Raspravnog vijeća o pravilu o 200 metara i oportunističkim ciljevima suviše ozbiljne da bi se održali zaključci iz "analize udara". Iako je Raspravno vijeće u izvođenju zaključka da su napadi na četiri grada bili protupravni razmotrilo još neke dokaze, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, smatra da su, bez "analize udara", preostali dokazi nedovoljni za izvođenje zaključka o protupravnoj prirodi topničkih napada na četiri grada.

S obzirom na gore navedeno, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, smatra da nijedno razumno Raspravno vijeće nije moglo zaključiti izvan razumne sumnje da su četiri grada bila izložena protupravnim topničkim napadima. Stoga Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, djelomično prihvata prvu žalbenu osnovu g. Gotovine, a djelomično i drugu žalbenu osnovu g. Markača, te poništava nalaz Raspravnog vijeća da su napadi na četiri grada bili protupravni.

Kada je riječ o odgovornosti po osnovi UZP-a, Žalbeno vijeće primjećuje da je zaključak Raspravnog vijeća o postojanju UZP-a zasnovan na sveukupnoj ocjeni više zaključaka koji se međusobno potkrepljuju. Međutim, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, smatra da je zaključak Raspravnog vijeća o ključnoj zajedničkoj svrsi o prisilnom uklanjanju srpskih civila iz krajine uglavnom počivao na postojanju protupravnih topničkih napada na civile i civilne objekte u četiri grada. Premda je Raspravno vijeće razmotrilo dokaze o planiranju i posljedicama topničkog napada kako bi potkrijepilo svoj nalaz o postojanju UZP-a, ove dokaza je izričito razmatralo u svjetlu vlastitog zaključka da su napadi na četiri grada bili protupravni. Štoviše, Raspravno vijeće nije zaključilo da je bilo koji od žalitelja izravno sudjelovao u usvajanju diskriminatorne politike u Hrvatskoj.

U takvim okolnostima, budući da je poništilo nalaz Raspravnog vijeća da su topnički napadi na četiri grada bili protupravni, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, smatra da ni jedno razumno Raspravno vijeće nije moglo zaključiti da postojanje UZP-a, sa zajedničkom svrhom trajnog ukla-

njanja srpskog stanovništva iz Krajine silom ili prijetnjom sile, predstavlja jedino razumno tumačenje indirektnih dokaza u spisu.

S obzirom na gore navedeno, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, djelomično prihvata prvu i treću žalbenu osnovu g. Gotovine, kao i prvu i drugu žalbenu osnovu g. Markača, te poništava nalaz Raspravnog vijeća da je postojao UZP sa ciljem da se trajno ukloni srpsko civilno stanovništvo iz Krajine silom ili prijetnjom sile. Iz tih razloga je nepotrebno osvrutati se na preostale argumente žalitelja o postojanju UZP-a. Žalbeno vijeće ističe da su žalitelji osuđeni za vid odgovornosti po osnovi sudjelovanja u UZP-u. Stoga se preinačuje taj dio osuđujuće presude izrečene žaliteljima.

Osuđujuća presuda po osnovi alternativnih vidova odgovornosti

Poništivši osuđujuću presudu izrečenu žaliteljima po osnovi vida odgovornosti sudjelovanja u UZP-u, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, Žalbeno vijeće će se sada osvrnuti na argumentaciju stranaka o mogućnosti izricanja osuđujuće presude po osnovi alternativnih vidova odgovornosti. Žalbeno vijeće podsjeća da je, u svojem nalogu za dostavljanje dodatnih podnesaka od 20. srpnja 2012, ustanovilo da su pomaganje i podržavanje, kao i odgovornost nadređenog, najrelevantniji alternativni vidovi odgovornosti kada je riječ o nalazima Raspravnog vijeća.

Žalitelji osporavaju nadležnost Žalbenog vijeća da izriče osuđujuće presude po alternativnim vidovima odgovornosti, tvrdeći da se, u svakom slučaju, Tužiteljstvo odreklo prava da zahtjeva osudu žalitelja po alternativnim vidovima odgovornosti jer nije uložilo žalbu na prvostupanjsku presudu.

Žalbeno vijeće primjećuje, uz suprotno mišljenje suca Pocara, da je u više navrata izricalo osuđujuću presudu po alternativnim vidovima odgovornosti. U tom smislu, Žalbeno vijeće ističe da se člankom 25 (2) Statuta, a konkretno ovlasti danom Žalbenom vijeću da preinači odluku Raspravnog vijeća, Žalbenom vijeću daje nadležnost za donošenje osuđujućih presuda po osnovi alternativnih vidova odgovornosti.

Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Pocara, nije uvjereno da su žalitelji iznijeli neoborive razloge za odstupanje od prakse donošenja osuđujućih presuda na osnovi alternativnih vidova odgovornosti u određenim okolnostima. Međutim, Žalbeno vijeće ističe da neće izricati osuđujuće presude po alternativnim vidovima odgovornosti u slučajevima kada bi to u znatnoj mjeri ugrozilo prava žalitelja na pravično suđenje ili bi time Vijeće prekoračilo svoju nadležnost definiranu Statutom.

Razmatrajući da li da donese osuđujuću presudu na osnovi alternativnih vidova odgovornosti u ovom slučaju, Žalbeno vijeće će de novo razmotriti nalaze Raspravnog vijeća, kao i druge dokaze u spisu. Žalbeno vijeće podsjeća da je analiza Raspravnog vijeća bila usmjerena na pitanje da li su pojedini nalazi dovoljni za donošenje osuđujuće presude po osnovi vida odgovornosti sudjelovanja u UZP-u. Stoga će Žalbeno vijeće uzeti u obzir analizu Raspravnog vijeća, ali se njoj neće prikloniti.

Da se najprije osvrnemo na odgovornost žalitelja za topničke napade na četiri grada. Žalbeno vijeće podsjeća da je poništilo, uz suprotno mišljenje suca Agiusa i suca Pocara, nalaz Žalbenog vijeća da su topnički napadi na četiri grada bili protupravni. Žalbeno vijeće podsjeća na zaključak Raspravnog vijeća po kojem, u konkretnom činjeničnom kontekstu koje je razmatralo, odlazak civila iz gradova i sela podvrgnutih legitimnim topničkim napadima, ne može se okarakterizirati kao deportacija, niti se moglo zaključiti da su osobe koje su sudjelovale u legitimnim topničkim napadima imale namjeru da prisilno rasele civile. U takvim činjeničnim okolnostima, obrazloženje Raspravnog vijeća onemogućava izvođenje zaključka da su odlasci iz četiri grada, do kojih je došlo usporedo s legitimnim topničkim napadima, predstavljali deportaciju. Razmotrivši dokaze, Žalbeno vijeće se slaže s relevantnom analizom Raspravnog vijeća, te zaključuje da se, u konkretnom činjeničnom kontekstu, odlasci civila koji su uslijedili usporedo s legitimnim topničkim napadima ne mogu okvalificirati kao deportacija.

Nadalje, Žalbeno vijeće primjećuje da s obzirom na poništene zaključak o postojanju UZP-a, kao i s obzirom na nepostojanje zaključka o protupravnim napadima, u Prvostupanjskoj presudi nema ni jednog izričitog alternativnog zaključka kojim bi se iznijela mens rea nužna za deportaciju, a koja bi se mogla pripisati žaliteljima na osnovi protupravnih topničkih napada. U tim okolnostima Žalbeno vijeće se nije uvjerilo da su topnički napadi za koje su odgovorni žalitelji dovoljni da bi se izvan razumne sumnje dokazala njihova krivnja za deportaciju na osnovi bilo kojeg alternativnog vida odgovornosti koji se iznosi u Optužnici.

Što se tiče potencijalne odgovornosti g. Gotovine na osnovi alternativnih vidova odgovornosti, a na temelju dodatnih zaključaka Raspravnog vijeća, Žalbeno vijeće podsjeća da je Raspravno vijeće uz svoje zaključke o topničkim napadima na predmetna četiri grada utvrdilo i sljedeće: g. Gotovina je znao za kaznena djela za koja se tvrdi da su počinjena u četiri grada prije i nakon topničkih napada; ta kaznena djela je trebalo istražiti; g. Gotovina je propustio poduzeti potrebne korake u vezi s tim kaznenim djelima. Štoviše, Raspravno vijeće je konkretno iznijelo tri "dodatne mjere"

koje je g. Gotovina mogao poduzeti: stupiti u vezu i tražiti pomoć od "relevantnih osoba"; dati izjavi za javnost; i preusmjeriti "sredstva koja su mu bila na raspolaganju" kako bi se poduzeli potrebni koraci u vezi sa spomenutim kaznenim djelima. Raspravno vijeće je zaključilo da je g. Gotovina propustio uložiti ozbiljne napore da se istraže ta kaznena djela i spriječe buduća. Žalbeno vijeće primjećuje da se Raspravno vijeće oslonilo na svoj zaključak o protupravnosti topničkih napada kada je ocjenjivalo odgovornost g. Gotovine za dodatno postupanje i propust da djeluje.

Međutim, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa, smatra da je opis koji je iznijelo Raspravno vijeće dodatnih mjera što ih je g. Gotovina trebao poduzeti nedovoljno razrađen i neprecizan, te da se njime ne utvrđuju konkretno na koji bi to način takve mjere utjecale na zamijećene nedostatke u koracima koje je trebalo poduzeti u vezi s kaznenim djelima. Žalbeno vijeće podsjeća da je Raspravno vijeće izričito uzelo u obzir dokaze da je g. Gotovina poduzeo brojne mjere kako bi spriječio i minimalizirao kaznena djela i atmosferu nereda među vojnicima HV-a pod njegovom kontrolom. Žalbeno vijeće nadalje podsjeća da iz svjedočenja vještaka na suđenju proizlazi da je g. Gotovina poduzeo sve nužne i razumne mjere kako bi održao red među svojim podčinjenima. U tom kontekstu Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa, smatra da dokazi u spisu ne dokazuju izvan razumne sumnje da je u slučaju g. Gotovine postojao ikakav propust dovoljno velik da bi predstavljao osnovu za kaznenu odgovornost u smislu pomaganja i podržavanja ili odgovornosti nadređenog.

U tom kontekstu Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa, ne vidi ni jedan daljnji zaključak Raspravnog vijeća koji bi predstavljao *actus reus* u prilog osuđujućoj presudi na osnovi alternativnog vida odgovornosti. Shodno tome, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa, neće g. Gotovini izreći osuđujuću presudu na temelju alternativnih vidova odgovornosti.

Što se tiče potencijalne odgovornosti g. Markača na osnovi alternativnih vidova odgovornosti, a na temelju zaključaka Raspravnog vijeća koji nisu poništeni, Žalbeno vijeće podsjeća da je Raspravno vijeće utvrdilo da je g. Markač propustio naložiti provođenje istraga u vezi s pretpostavljenim kaznenim radnjama koje su izvršili pripadnici Specijalne policije. Raspravno vijeće je zaključilo da je svojim propustom da djeluje g. Markač stvorio atmosferu nekažnjivosti među pripadnicima Specijalne policije, što je potaklo daljnja kaznena djela Specijalne policije, uključujući ubojstvo i uništavanje imovine.

Žalbeno vijeće primjećuje da Raspravno vijeće nije izričito utvrdilo da je g. Markač bitno doprinio relevantnim kaznenim djelima koja je počinila Specijalna policija ili da je imao efektivnu kontrolu nad tim snagama. Štoviše, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, smatra da su svi zaključci Raspravnog vijeća o odgovornosti g. Markača doneseni u kontekstu zaključaka Vijeća o protupravnim topničkim napadima na četiri grada.

Shodno tome, Žalbeno vijeće smatra da Raspravno vijeće nije iznijelo *prima facie* dovoljne zaključke za osuđujuće presude g. Markaču, bilo na osnovi pomaganja i podržavanja ili odgovornosti nadređenog. Budući da nema takvih zaključaka, i s obzirom na okolnosti ovog predmeta, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa, odbija ocijeniti preostale zaključke Raspravnog vijeća i dokaze u spisu. Ako bi se u to upustilo, to bi zahtijevalo da Žalbeno vijeće izvrši opširno utvrđivanje činjenica i ocjenu dokaza. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, podsjeća da su postojanje UZP-a i protupravnih topničkih napada u temelju svih materijalnih zaključaka u Prvostupanj-skoj presudi. U takvom kontekstu, bilo kakav pokušaj da se izvuku zaključci nužni za osuđujuće presude po alternativnim vidovima odgovornosti bi predstavljalo rizik da se značajno naruše prava g. Markača na pravično suđenje.

S obzirom na gore navedno, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje suca Agiusa, neće izreći osuđujuće presude g. Markaču na temelju alternativnih vidova odgovornosti.

III: DISPOZITIV

Pročitat ću sada cijeli operativni tekst dispozitiva Žalbenog vijeća. Molim g. Gotovinu i g. Markača da ustanu.

Iz gore navedenih razloga, ŽALBENO VIJEĆE,

na osnovi članka 25 Statuta i pravila 117 i 118 Pravilnika,

IMAJUĆI U VIDU pisane podneske stranaka u postupku i argumentaciju koju su one iznijele na zasjedanju 14. svibnja 2012.,

ZASJEDAJUĆI na javnoj sjednici,

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, djelomično prvu i treću žalbenu osnovu Ante Gotovine; PONIŠTAVA, uz suprotno mišljenje sudaca

Agiusa i Pocara, osuđujuće presude Anti Gotovini za progon, deportaciju, ubojstvo i nečovječno postupanje kao zločine protiv čovječnosti, te za pljačku javne i privatne imovine, bezobzirno razaranje, ubojstvo i okrutno postupanje kao kršenja zakona i običaja ratovanja; i IZRICE, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, oslobađajuću presudu po točkama 1,2,4,5,6,7,8 i 9 Optužnice;

ODBACUJE, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, kao bespredmetne preostale žalbene osnove Ante Gotovine;

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, prvu i drugu žalbenu osnovu Mladena Markača; poništava, uz izdvojeno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, osuđujuće presude Mladenu Markaču za progon, deportaciju, ubojstvo i nečovječno postupanje kao zločine protiv čovječnosti, te za pljačku javne i privatne imovine, bezobzirno razaranje, ubojstvo i okrutno postupanje kao kršenja zakona i običaja ratovanja; i IZRICE, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, oslobađajuću presudu po točkama 1,2,4,5,6,7,8 i 9 Optužnice.

ODBACUJE, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, kao bespredmetne preostale žalbene osnove Mladena Markača;

NALAŽE, u skladu s pravilom 99(A) i 107 Pravilnika, da se Ante Gotovina i Mladen Markač odmah puste na slobodu i UPUĆUJE tajnika da s tim u vezi poduzme potrebne korake.

Sudac Theodor Meron priložio je izdvojeno mišljenje.

Sudac Carmel Agius priložio je suprotno mišljenje.

Sudac Patrick Robinson priložio je izdvojeno mišljenje.

Sudac Fausto Pocar priložio je suprotno mišljenje.

G. Gotovina, g. Markač, izvolite sjesti.

Ovim se završava zasjedanje Žalbenog vijeća Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju.

IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE FAUSTA CARMELIA AGIUSA

B. Alternativni vidovi odgovornosti

51. U gornjem tekstu iznio sam obrazloženje za svoje neslaganje s pristupom i zaključcima većine u vezi s protupravnošću napada na Četiri grada, čija je logična posljedica i to da se ne slažem sa zaključcima u vezi s postojanjem UZP-a. Prema tome, ne slažem se s većinom da osuđujuće presude izrečene Gotovini i Markaču na osnovi UZP-a kao vida odgovornosti treba ukinuti. Stoga se, po mom mišljenju, pitanje mogu li se Gotovini i Markaču izreći osuđujuće presude na temelju alternativnih vidova odgovornosti nije ni trebalo pojaviti.

52. Međutim, s obzirom na okolnosti, smatram da ne mogu ostati izvan te debate nego da mi je dužnost izraziti mišljenje o tome jesu li takve osuđujuće presude trebale biti izrečene u ovom predmetu. To mišljenje se može sažeti na sljedeći način: iako se slažem sa zaključkom većine da treba odbaciti Gotovinine i Markačeve prigovore u vezi s općom nadležnošću Žalbenog vijeća da izrekne osuđujuće presude na temelju alternativnih vidova odgovornosti, ne slažem se sa zaključcima većine da žaliteljima ne treba izreći osuđujuće presude na temelju alternativnih vidova odgovornosti. Osim toga, ni ovdje se ne slažem sa pristupom većine.

1. Gotovina

53. Većina je konstatirala da je Raspravno vijeće u ovom predmetu zaključilo da je Gotovina dao značajan doprinos UZP-u: (i) naređivanjem protupravnih topničkih napada na civile i civilne objekte u Benkovcu, Kninu i Obrovcu 4. i 5. kolovoza 1995.; i (ii) propustom da se ozbiljno usredotoči kako bi osigurao da se poduzmu koraci u vezi s izvješćima o zločinima protiv srpskih civila u Krajini i da se spriječe budući zločini, čime je promicao atmosferu nekažnjivosti. Nakon što je podsjetila na to da je poništila zaključke Raspravnog vijeća o značajnom doprinosu UZP-u na temelju naređivanja protupravnih napada, većina je ispitala mogu li se bez obzira na to Gotovini izreći osuđujuće presude na osnovi pomaganja i podržavanja odnosno odgovornosti nadređenog u pogledu njegovog propusta da poduzme dodatne mjere.

54. Većina je zaključila da Gotovinin propust da poduzme dodatne mjere nije osnova za alternativnu kaznenu odgovornost, za što (kako se čini) navodi tri glavna razloga: (i) Raspravno vijeće je zaključke u vezi s Gotovininim propustom da poduzme dodatne mjere donijelo "u svjetlu" svoje konstatacije da je on naredio protupravne topničke napade i djelomično ih utemeljilo na tim konstatacijama; (ii) način na koji je Raspravno vijeće opisalo dodatne mjere koje je Gotovina trebao poduzeti je neadekvatan i Raspravno vijeće je propustilo razmotriti ključna pitanja; i (iii) Raspravno vijeće je propustilo razmotriti svjedočenje svjedoka Jonesa. Međutim, po mom mišljenju, nijedan od tih razloga ne po-

kazuje adekvatno zašto su zaključci Raspravnog vijeća u vezi s propustom da se poduzmu dodatne mjere (i) nerazumni i (ii) stoga ne mogu biti osnova za osuđujuću presudu po vidovima odgovornosti pomaganja i podržavanja odnosno odgovornosti nadređenog, niti dovodi u pitanje te zaključke. Naprotiv, smatram da u Prvostupanjskoj presudi postoje brojni dokazi na kojima se može utemeljiti osuđujuća presuda za, konkretno, odgovornost nadređenog.

(a) Zaključci o Gotovininom propustu da poduzme dodatne mjere

55. Prije svega primjećujem da većina naprosto konstatira činjenicu, ne objašnjavajući zašto je ona značajna, da je Raspravno vijeće zaključke u vezi s Gotovininim propustom da poduzme dodatne mjere donijelo "u svjetlu" svoje konstatacije da je Gotovina naredio protupravne napade. Po mom mišljenju, ta činjenica sama po sebi ne dovodi u pitanje zaključke o Gotovininom propustu da poduzme dodatne mjere i mogućnost da oni budu osnova za alternativne osuđujuće presude. Naprotiv, zaključci Raspravnog vijeća o Gotovininom propustu da poduzme dodatne mjere odnose se na niz zločina počinjenih nad srpskim civilima tijekom operacije Oluja i nakon nje i prema tome, kako ja to vidim, ne ovise o eventualnom zaključku da je Gotovina naredio protupravne napade.

56. Skrenuo bih također pažnju na to da je analiza većine donekle kontradiktorna. Nakon što pokušava ustvrditi da je Gotovina poduzeo sve moguće mjere i, kako se čini, ne dopušta da je s njegove strane bilo ikakvih propusta, većina potom prihvaća da možda jest bilo propusta kad zaključuje da "postoji razumna sumnja u pogledu toga je li bilo koji Gotovinin propust da djeluje bio toliko velik da bi predstavljao znatan doprinos zločinima koje su počinile hrvatske snage odnosno propust da poduzme nužne i razumne mjere

da spriječi zločine svojih podčinjenih u HV-u i da kazni počinitelje”.

57. Posebno problematičnim smatram pristup većine načinu na koji je Raspravno vijeće opisalo dodatne mjere koje je Gotovina trebao poduzeti. Kritizirajući način na koji je Raspravno vijeće opisalo dodatne mjere i analizu njihovog učinka većina kaže da je taj opis vrlo “štur”, da se ograničava na šest rečenica i da se ne bavi ključnim pitanjima. Većina također kritizira Raspravno vijeće zbog toga što, između ostalog: (i) nije objasnilo koje “odgovarajuće” ljude je Gotovina trebao kontaktirati, kakvu pomoć je od njih trebao tražiti i zašto je bilo važno poduzeti taj korak; (ii) nije objasnilo kakav je trebao biti sadržaj dodatnih izjava za javnost za koje smatra da ih je Gotovina trebao dati, nije identificiralo ciljanu publiku, niti ih je diferenciralo od izjava koje Gotovina jest dao; (iii) nije opisalo koju vrstu “raspoloživih resursa” je Gotovina trebao preusmjeriti kako bi se spriječili zločini i poduzeli odgovarajući koraci; i (iv) nije konkretno navelo kako bi one pomogle što se tiče Gotovinih navodnih propusta da poduzme odgovarajuće korake u vezi sa zločinima.

58. Po mom mišljenju, takva kritika Raspravnog vijeća ne samo da je nepotrebna i sitničava, nego je i potpuno neopravdana i nepravedna prema Raspravnom vijeću. Prvo, naprosto se ne slažem s većinom kad kaže da je Raspravno vijeće svoj zaključak o tome da je Gotovina trebao poduzeti dodatne mjere donijelo u samo šest redaka “šturog” teksta. Tih šest redaka o kojima govori većina samo su zaključak, utemeljen na stranicama i stranicama detaljne analize dokaza u vezi sa, između ostalog, Gotovininim ovlastima i nedostatkom adekvatnog djelovanja ili intervencije u pogledu sprečavanja zločina koje su počinili njegovi podčinjeni i poduzimanja mjera. Doista, Raspravno vijeće je na dvadeset jednoj stranici Presude detaljno opisalo, između ostalog: (i) što je konkretno Gotovina znao o počinjenim zločinima; (ii) što je Gotovina učinio i što nije učinio u vezi s velikom količinom informacija koje je dobivao o zločinima; (iii) kako je Gotovina u više navrata odbio primiti k znanju umiješanost snaga pod njegovim zapovjedništvom u činjenje zločina; (iv) kako je čak i Čermak izjavio da je da je Gotovina znao za zločine koje su činili njegovi podčinjeni; i (v) kako je Gotovina zapravo pohvalio svoje podčinjene i odao im priznanje za njihovo ponašanje tijekom operacije Oluja znajući da su počinjeni zločini. Zbog toga smatram da je kritika Raspravnog vijeća od strane većine neprihvatljiva.

59. Drugo, kritizirajući Raspravno vijeće zbog propusta da dâ primjere i detaljniji opis dodatnih mjera koje Gotovina trebao poduzeti, većina očigledno ignorira relevantne dijelove Prvostupanjske presude u kojima se daje ta vrsta informacije. Na primjer, u Dijelu 3.1.2 Prvostupanjske presude, Raspravno vijeće vrlo detaljno objašnjava ovlasti koje je Gotovina imao kao zapovjednik i njegovo mjesto u zapovjednom lancu. Valja primijetiti da ovaj dio Prvostupanjske presude odgovara i na kritiku većine da je Raspravno vijeće propustilo objasniti koje “odgovarajuće” ljude je Gotovina trebao kontaktirati kako bi se osiguralo da se poduzmu odgovarajući koraci u vezi sa zločinima. Isto tako, u Dijelu 3.1.2 može se naći adekvatan odgovor na kritiku većine da

je Raspravno vijeće propustilo objasniti što je Gotovina trebao tražiti od tih “odgovarajućih” ljudi. To je dodatno pokazano u Dijelu 6.3.5 Prvostupanjske presude. Nadalje, kritika većine da je Raspravno vijeće propustilo objasniti zašto je bilo “važno poduzeti taj korak” je neshvatljiva, s obzirom na to da je riječ o zločinima koje su počinili Gotovini podčinjeni, što je, dakako, zahtijevalo istragu i eventualni kazneni progon.

60. Isto tako ne razumijem zašto većina kritizira Raspravno vijeće zbog toga što ne objašnjava kakvu vrstu dodatne izjave za javnost je Gotovina mogao dati, kakvoj bi publici te izjave bile upućene i kako bi se one razlikovale od izjava koje Gotovina jest dao. Raspravno vijeće je jako dobro objasnilo da je Gotovina, koji je na koncu bio general-pukovnik HV-a, znao, između ostalog, što njegov položaj podrazumijeva, koje su njegove odgovornosti, tko su akteri na ratištu, i kome se treba obratiti da bi se osiguralo poštovanje zakona ratovanja. Sudeći po reakciji većine, Raspravno vijeće je, dakle, trebalo iznijeti ono što je svima očigledno, i što je sam Gotovina zacijelo znao.

61. Po mom mišljenju, s obzirom na sveukupne dokaze, Raspravno vijeće je razumno moglo zaključiti, i s pravom je zaključilo, da je Gotovina bio uredno obavještavan o zločinima koje su činili njegovi podčinjeni i da nije dovoljno učinio bilo da kazni počinitelje bilo da spriječi daljnje zločine. I sam bih došao do istog zaključka.

62. Stoga smatram da kritika većine u vezi s načinom na koji je Raspravno vijeće razmotrilo pitanje dodatnih mjera ne pokazuje zašto nije bilo moguće osloniti se na opširne zaključke Raspravnog vijeća i zašto se, prema tome, na njima ne može utemeljiti osuđujuća presuda za, konkretno, odgovornost nadređenog.

(b) Svjedok Jones

63. Isto tako, ne slažem se sa zaključkom većine da je Raspravno vijeće pogriješilo kad nije razmotrilo svjedočenje svjedoka Jonesa. Čini se da je većina taj zaključak donijela na osnovi činjenice da je svjedok Jones dao tri konkretne izjave, koje je, po mišljenju većine, Raspravno vijeće trebalo uzeti u obzir kad je donosilo zaključke o Gotovininom propustu da poduzme dodatne mjere: (i) da je Gotovina, poslije granatiranja Četiri grada, vodio vojne operacije u BiH; (ii) da je, po mišljenju svjedoka Jonesa, Gotovina poduzeo sve nužne i razumne mjere da osigura da njegovi podčinjeni u Krajini provode adekvatne disciplinske mjere; i (iii) da ne može navesti nijednu dodatnu mjeru koju je Gotovina trebao poduzeti. Po mom mišljenju, Raspravno vijeće nije pogriješilo kad je odlučilo da se ne osvrće konkretno na svjedočenje svjedoka Jonesa.

64. Što se tiče Gotovininog premještaja u BiH poslije granatiranja Četiri grada, primjećujem da Raspravno vijeće zapravo jest razmotrilo pitanje odgovornosti koje je Gotovina zadržao nakon premještaja. Raspravno vijeće je zaključilo, na temelju dokaznog predmeta D1538 i drugih dokaza, da Gotoviniina fizička odsutnost s područja koja su pripadala ZP-u Split, na kojima borbene akcije više nisu zahtijevale

njegovu prisutnost, nije sama po sebi utjecala na Gotovininu obvezu da zadrži kontrolu nad podređenim jedinicama na tim područjima. Smatram da je Raspravno vijeće, nakon što se već bavilo tim pitanjem, s pravom moglo ignorirati izjavu svjedoka Jonesa u vezi s tim jer ju je očigledno smatralo irelevantnom.

65. U vezi s drugim izjavama svjedoka Jonesa, primjećujem da si je Raspravno vijeće u Dijelu 6.3 Prvostupajnske presude, nakon što je podsjetilo na svoje ranije zaključke u vezi s Gotovininim odgovornostima, dalo truda da detaljno objasni, između ostalog, sljedeće: informacije koje je Gotovina dobivao u vezi sa zločinima koje su činili njegovi podčinjeni; mjere koje je poduzeo kako bi spriječio takve zločine i poduzeo odgovarajuće korake u vezi s njima prije, za vrijeme i poslije napada na Četiri grada; i kako je Gotovina propustio poduzeti dodatne mjere ili se tome opirao kad se to od njega tražilo. Ako se pročita taj dio Prvostupajnske presude, očigledno je da je Raspravno vijeće temeljito razmotrilo sva pitanja koja je pokrenuo, među ostalima, svjedok Jones i da zaključci Raspravnog vijeća pokrivaju ta pitanja u cjelini. Kako ja to vidim, Raspravno vijeće se očigledno, i s pravom, nije složilo sa svjedokom Jonesom kad je riječ o njegovoj izjavi da je Gotovina poduzeo sve nužne mjere. Prema tome, po mom mišljenju, s obzirom na temeljitost s kojom je Raspravno vijeće ispitalo takva pitanja, Raspravno vijeće nije bilo obvezno konkretno se osvrnuti na svjedočenje svjedoka Jonesa.

66. Ukratko, iako Raspravno vijeće nije posebno spomenulo svjedoka Jonesa niti se posebno bavilo njegovim svjedočenjem, sve relevantne teme o kojima je on govorio bile su u samoj srži analize koju je poduzelo Raspravno vijeće u pokušaju da utvrdi je li Gotovina propustio spriječiti zločine svojih podčinjenih i kazniti počinitelje. Po mom mišljenju, dakle, to što ga Raspravno vijeće nije spomenulo ništa ne mijenja i fokusiranje većine na to pitanje je nepotrebno. Većina ne uviđa da je Raspravno vijeće bilo u mnogo boljoj poziciji da ocijeni dokaze od svjedoka Jonesa, koji, za razliku od Raspravnog vijeća, nije pred sobom imao sve dokaze i koji je uzeo u obzir mnogo manje činjenica nego Raspravno vijeće. Zaključak većine da je Raspravno vijeće trebalo konkretno razmotriti njegovo svjedočenje je stoga neopravdan i ne uklapa se u jurisprudenciju Međunarodnog suda – da se činjenični zaključci Raspravnog vijeća ne smiju olako poništiti.

67. Iz tih razloga, ne slažem se da je Raspravno vijeće pogriješilo kad se nije bavilo svjedočenjem svjedoka Jonesa. Prema tome, ne slažem se s većinom da to što Raspravno vijeće nije razmotrilo njegovo svjedočenje dovodi u pitanje zaključke o Gotovininom propustu da poduzme dodatne mjere.

(c) Zaključak

68. Po mom mišljenju, zaključak većine da “postoji razumna sumnja u pogledu toga je li bilo koji Gotovinin propust da djeluje bio toliko velik da bi predstavljao znatan doprinos zločinima koje su počinile hrvatske snage odnosno propust da poduzme nužne i razumne mjere da spriječi zločine svo-

jih podčinjenih u HV-u i da kazni počinitelje” temelji se upravo na onim istim dokazima koje je Raspravno vijeće razmotrilo i za koje je razumno zaključilo da Gotovinu ne oslobađaju krivnje.

69. S obzirom na to da Raspravno vijeće nije napravilo nikakvu pogrešku, nipošto se ne slažem s većinom da opširni zaključci Raspravnog vijeća u vezi s Gotovininim propustom da poduzme dodatne mjere ne mogu biti osnova za osuđujuću presudu za, konkretno, odgovornost nadređenog.

70. Nadalje, smatram da, doista, dokazi i zaključci Raspravnog vijeća u cjelini mogu biti osnova za izricanje osuđujuće presude Gotovini za odgovornost nadređenog. Smatram da to jasno pokazuju zaključci Raspravnog vijeća izneseni u Dijelu 3.1 i Dijelu 6.3 Prvostupajnske presude: (i) postojao je odnos nadređeni – podređeni između Gotovine i osoba pod njegovim zapovjedništvom; (ii) Gotovina je bio uredno obavještavan o zločinima koje su činili njegovi podčinjeni; i (iii) Gotovina je propustio poduzeti mjere da kazni počinitelje odnosno da spriječi zločine.

71. Prema tome, s dužnim poštovanjem izražavam potpuno neslaganje s rezoniranjem i zaključcima većine te s propustom većine, koji je iz toga proizišao, da Gotovini izrekne osuđujuće presude na temelju alternativnih vidova odgovornosti.

2. Markač

72. - 90. [izostavljeno]

C. Zaključak

91. Iznio sam razloge zbog kojih ne mogu podržati pristup i zaključke većine u ovom predmetu. Iz tih razloga, nipošto se ne slažem s većinom u sljedećem: (i) da Gotovinine i Markačeve relevantne žalbene osnove trebaju biti prihvaćene; (ii) da Gotovinine i Markačeve postojeće osuđujuće presude trebaju biti ukinute; (iii) da i Gotovini i Markaču treba biti izrečena oslobađajuća presuda; i (iv) da ostale žalbene osnove trebaju biti odbijene kao irelevantne.

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

Dana 16. studenog 2012., /potpis na originalu

u Den Haagu,

sudac Carmel Agius

Nizozemska

[zbog nedostatka prostora, iz originalnog prevoda teksta izostavljene su fusnote]

IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE FAUSTA POKARA

C. UZP

19. Raspravno vijeće je zaključilo da su Gotovina i Markač bili pripadnici UZP-a i da su dali značajan doprinos UZP-u čiji cilj je bio trajno uklanjanje srpskog civilnog stanovništva iz Krajine putem sile ili prijetnje silom, što je predstavljalo ili je uključivalo kaznena djela progona (deportacija, prisilno premještanje, protupravni napadi na civile i civilne objekte, te diskriminatorne i restriktivne mjere), deportacije i prisilnog premještanja. Raspravno vijeće je također zaključilo da je "cilj UZP-a bio [...] broj Srba koji će ostati u Krajini svesti na minimum, ali ne potpuno ukloniti srpsko civilno stanovništvo." Zaključci Raspravnog vijeća u vezi s UZP-om temeljili su se na četiri grupe činjeničnih zaključaka koje se međusobno podupiru:

(i) Brijunski sastanak održan 31. srpnja 1995. na kojem su sudionici raspravljali o važnosti toga da srpsko civilno stanovništvo ode s područja Krajine, što je trebalo biti rezultat i komponenta predstojećih napada, kao i o pripremama za operaciju Oluja 2. i 3. kolovoza 1995.;

(ii) topnički napadi na civile i civilne objekte u Četiri grada 4. i 5. kolovoza 1995. koji su imali za posljedicu prisilno raseljavanje i bijeg 20.000 ljudi preko granice u Bosnu i Hercegovinu i Srbiju, što predstavlja deportaciju;

(iii) zločini koje su oružane snage – uključujući hrvatske vojne snage i Specijalnu policiju – počinile protiv srpskog civilnog stanovništva koje je ostalo i njihove imovine tijekom kolovoza i rujna 1995.; i (iv) diskriminatorna politika koju je uvelo hrvatsko političko vodstvo protiv srpske manjine i politika u vezi s povratkom hrvatskih prognanika i interno raseljenih osoba kao i diskriminatorni imovinski zakoni.

20. Iako većina nije dala sažetak značajnog doprinosa Gotovine i Markača UZP-u, važno je da se ovdje podsjetimo u čemu se on sastoji. Raspravno vijeće je zaključilo da je Gotovina značajno doprinio UZP-u tako što je: (i) sudjelovao na Brijunskom sastanku u vezi s planiranjem i pripremom operacije Oluja s obzirom na njegov položaj zapovjednika Zbornog područja Split; (ii) zapovjedio topničke napade na Četiri grada; i (iii) propustio poduzeti mjere da kazni svoje podčinjene za zločine počinjene nad srpskim civilnim stanovništvom i da spriječi buduće zločine tako što nije inzistirao na poduzimanju daljnjih koraka u vezi s počiniteljima tih zločina. Raspravno vijeće je zaključilo da je Markač značajno doprinio UZP-u tako što je: (i) sudjelovao na Brijunskom sastanku u vezi s planiranjem i pripremom operacije Oluja s obzirom na njegov položaj pomoćnika ministra unutarnjih poslova zaduženog za Specijalnu policiju i operativnog zapovjednika Skupnih snaga Specijalne policije; (ii) zapovjedio topničke napade na Gračac; (iii) propustio spriječiti i prijaviti zločine svojih podčinjenih

u Gračacu i Donjem Lapcu i kazniti počinitelje; i (iv) sudjelovao u zataškavanju zločina svojih podčinjenih u Gruborima i Ramljanama.

21. Većina je svoju analizu UZP-a ograničila na to da razmotri "da li je, bez zaključka da su topnički napadi na Četiri grada bili protupravni, Raspravno vijeće moglo razumno zaključiti da su posredni dokazi u spisu dovoljni da se dokaže postojanje UZP-a." Većina tvrdi da su protupravni topnički napadi bili "ključni pokazatelji" da je počinjeno kazneno djelo deportacije i "glavno sredstvo" da se srpsko civilno stanovništvo prisili da napusti područje Krajine. Većina tvrdi da je "kada topnički napadi na naselja nisu smatrani protupravnima, Raspravno vijeće bilo nesklono odlaske srpskih civila tijekom tih napada karakterizirati kao deportaciju." Na temelju toga što se "zaključci Raspravnog vijeća o ključnom zajedničkom cilju da se prisilno uklone srpski civili iz Krajine temelje prvenstveno na postojanju protupravnih topničkih napada na civile i civilne objekte u Četiri grada" i poništenja zaključaka Raspravnog vijeća u vezi s protupravnim topničkim napadima, većina zaključuje da "ne može potvrditi zaključak Raspravnog vijeća da je jedino razumno tumačenje posrednih dokaza u spisu to da je postojao UZP s ciljem da se trajno ukloni civilno srpsko stanovništvo iz Krajine silom ili prijetnjom silom." U samo tri paragrafa, većina potom zaključuje da su Brijunski sastanak, zločini koje su hrvatske vojne snage i Specijalna policija počinili protiv srpskog

civilnog stanovništva koje je ostalo i njihove imovine tijekom kolovoza i rujna 1995. te diskriminatorna politika i imovinski zakoni koje je uvelo hrvatsko političko vodstvo u odnosu na srpsku manjinu nedovoljni da opravdaju zaključak Raspravnog vijeća da je postojao UZP. U tim okolnostima, većina zaključuje da “nijedno razumno raspravno vijeće ne bi moglo zaključiti da je jedino razumno tumačenje posrednih dokaza u spisu to da je postojao UZP sa zajedničkim ciljem trajnog uklanjanja srpskog stanovništva iz Krajine silom ili prijetnjom silom.” Na toj osnovi, većina je oslobodila Gotovinu i Markača.

22. Smatram, iz razloga koje ću objasniti, da analiza većine u vezi s UZP-om netočno prikazuje Prvostupanjsku presudu i da je, u tom pogledu, pogrešna te da o njoj daje krivi dojam. Većina je također reinterpreterirala zaključke Raspravnog vijeća, a da pritom nije pokazala u čemu je Raspravno vijeće pogriješilo niti je primijenila ispravni standard preispitivanja u žalbenom postupku.

23. U svojoj analizi, većina iznosi tvrdnje koje su u proturječju s Prvostupanjskom presudom i/ili nisu potkrijepljene referencama. Na primjer, većina tvrdi da je Raspravno vijeće “smatralo da su protupravni topnički napadi ključni pokazatelj da je izvršeno kazneno djelo deportacije.” Valja primijetiti da u vezi s tom tvrdnjom ne postoji nijedna fusnota koja bi upućivala na Prvostupanjsku presudu. Osim toga, Raspravno vijeće je zaključilo “da je topnički napad kod ljudi koji su 4. i 5. kolovoza 1995. bili u Kninu Benkovcu, Gračacu i Obrovcu izazvao veliki strah” i da je “u slučaju vrlo velike većine, ako ne i kod svih ljudi koji su 4. i 5. kolovoza 1995. napustili Četiri grada taj strah bio [...] glavni i neposredni razlog za njihov odlazak.” Dakle, za razliku od onoga što tvrdi većina, glavni i neposredni razlog za njihov odlazak bio je strah koji je izazvao topnički napad; razlog za to nije bila protupravnost topničkih napada. Većina pokušava opravdati tu tvrdnju dodajući da je “Raspravno vijeće smatralo da je odlazak srpskih civila iz naselja za vrijeme ili neposredno nakon topničkih napada predstavljao deportaciju samo onda kad je utvrđeno da su topnički napadi bili protupravni.” Međutim, paragraf 1755 Prvostupanjske presude na koji većina upućuje kako bi potkrijepila tu tvrdnju nije povezan sa zaključcima Raspravnog vijeća o odlasku ljudi iz Četiri grada 4. i 5. kolovoza 1995. nego se tiče odlaska ljudi s drugih lokacija. Osim toga, u paragrafu 1755 Prvostupanjske presude ne tvrdi se da je deportacija utvrđena samo kad je utvrđeno da su topnički napadi bili protupravni. I konačno, taj paragraf se mora čitati zajedno s paragrafom 1754 Prvostupanjske presude koji se odnosi na odlaske ljudi s drugih lokacija, a ne iz Četiri grada, u kojem je Raspravno vijeće konstatiralo sljedeće:

[D]okazi su nedovoljni i iz njih se ne može utvrditi broj projektila ispaljenih na dotična mjesta i, uz tek nekoliko iznimki, ne mogu se utvrditi vrijeme i lokacije udara projektila. Budući da dokazi ne sadrže dovoljno pojedinosti o vremenu, trajanju i intenzitetu granatiranja

tih mjesta ili njihove okolice, Raspravno vijeće ne može nedvojbeno utvrditi da je granatiranje dotičnih mjesta ili njihove okolice bilo primarni i izravni razlog za bijeg ili da je strah od granatiranja stvorio atmosferu u kojoj ljudi u spomenutim mjestima nisu imali izbora doli da odu. S tim u vezi Raspravno vijeće je uzelo u obzir da iz dokaza slijedi da su postojali i drugi čimbenici koji su mogli utjecati na ljude da odu. Među tim čimbenicima su i informacije lokalnih odbora ili jedinica SVK u Kaknju i Uzdolju, kao i na primjer u slučaju Save Mirković iz Polače i stanovnika Zarića, odlazak drugih i strah od toga što će se dogoditi kada stignu Hrvati.

Analiza većine je, prema tome, pogrešna reinterpetacija zaključaka Raspravnog vijeća i dokaza. Osim toga, tvrdnja većine nije potkrijepljena Prvostupanjskom presudom i, što je još važnije, pravni zaključci Raspravnog vijeća o kaznenom djelu deportacije kad je riječ o odlasku srpskog civilnog stanovništva iz Četiri grada 4. i 5. kolovoza 1995. nisu povezani s protupravnošću napada.

24. Osim toga, većina također ignorira to što je Raspravno vijeće zaključilo da je kazneno djelo deportacije izvršeno i kad je riječ o događajima koji nisu povezani s granatiranjem Četiri grada 4. i 5. kolovoza 1995., što predstavlja dodatno proturječje u odnosu na zaključak većine da su “protupravni topnički napadi ključni pokazatelj da je izvršeno kazneno djelo deportacije.” Doista, Raspravno vijeće je zaključilo “da nasilno raseljavanje ... osoba koje su u kolovozu 1995. izvršili pripadnici hrvatskih vojnih snaga i Specijalne policije predstavlja deportaciju.” Te osobe su bile žrtve ili svjedoci zločina – uključujući okrutno postupanje, nehumana djela, zatočenje, pljačkanje, uništavanje i ubojstvo – koje su počinili pripadnici hrvatskih vojnih snaga ili Specijalne policije nakon 5. kolovoza 1995. Raspravno vijeće je smatralo da su “ta djela za žrtve i svjedoke stvorila situaciju prinude i straha od nasilja, tako da te osobe nisu imale drugog izbora doli da odu.” Prema tome, Raspravno vijeće je zaključilo da je počinjenje tih zločina također predstavljalo prisilno premještanje i deportaciju žrtava i svjedoka tih zločina nakon 5. kolovoza 1995.75 Raspravno vijeće je nadalje zaključilo da su ti zločini počinjeni s namjerom da se diskriminira na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi i da je stoga “deportacija, izvršena počinjenjem spomenutih kaznenih djela, također počinjena na diskriminatornoj osnovi” i da je predstavljala jedno od djela u osnovi progona kao zločina protiv čovječnosti.

25. To što je većina poništila sâmo postojanje UZP-a s ciljem trajnog uklanjanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine silom ili prijetnjom silom još je jedna ilustracija neprimjerene reinterpetacije Prvostupanjske presude od strane većine bez pokazivanja u čemu je Raspravno vijeće pogriješilo. U paragrafu 91 Drugostupanjske presude većina tvrdi da su “zaključci Pretresnog vijeća o ključnom zajedničkom cilju da se prisilno uklone srpski civili iz Krajine temelje prvenstveno na postojanju protupravnih topničkih napada na civile i civilne objekte u Četiri grada.”

Na toj osnovi i na osnovi poništenja zaključaka Raspravnog vijeća u vezi s protupravnim topničkim napadima, većina zaključuje da "ne može potvrditi zaključak Raspravnog vijeća da je jedino razumno tumačenje posrednih dokaza u spisu to da je postojao UZP s ciljem da se trajno ukloni civilno srpsko stanovništvo iz Krajine silom ili prijetnjom silom." Suprotno tvrdnji većine kako je gore sažeto prikazana, postojanje UZP-a kako ga je definiralo Raspravno vijeće ne temelji se samo na postojanju protupravnih topničkih napada, nego na četiri grupe događaja koje se međusobno podupiru, koji uključuju, ali nisu ograničeni na, topničke napade na četiri grada 4. i 5. kolovoza 1995. Većina ignorira činjenicu da se postojanje UZP-a temelji i na drugim dokazima o:

(i) Brijunskom sastanku i pripremi operacije Oluja; (ii) zločinima koje su počinile hrvatske vojne snage i Specijalna policija protiv srpskog civilnog stanovništva koje je ostalo i njihove imovine poslije 5. kolovoza 1995.; i o (iii) diskriminatornoj politici i imovinskim zakonima koje je uvelo hrvatsko političko vodstvo protiv srpske manjine i politici povratka hrvatskih izbjeglica i interno raseljenih osoba.

26. Što se tiče Brijunskog sastanka, većina pokušava opravdati svoj zaključak tvrdeći da, izvan konteksta protupravnih napada na civile i civilne objekte, "nije bilo razumno zaključiti da je jedino moguće tumačenje Brijunskog transkripta da se radilo o UZP-u s ciljem nasilnog deportiranja srpskih civila." U tom smislu, većina tvrdi da se "dijelovi Brijunskog transkripta za koje je Raspravno vijeće smatralo da su inkriminirajući mogu [...] protumačiti, bez konteksta protupravnih topničkih napada, kao nekonkluzivni kad je riječ o postojanju UZP-a, odnosno kao odraz, na primjer, zakonitog konsenzusa da se pomogne civilima da privremeno odu s područja sukoba iz razloga koji uključuju legitimnu vojnu prednost i smanjenje stradanja." Većina uz to tvrdi da bi se

to što se govorilo o izlikama za topničke napade, o potencijalnim odlascima civila i osiguravanju izlaznih koridora razumno moglo protumačiti kao upućivanje na zakonite borbene operacije i napore na polju odnosa s javnošću. Što se tiče drugih dijelova Brijunskog transkripta, na primjer Gotovinine tvrdnje da njegove snage mogu srušiti Knin, ona se može razumno protumačiti kao pokušaj da se s nekoliko riječi opišu vojne snage stacionirane na nekom području ili namjera da se pokaže potencijalna vojna moć u kontekstu planiranja vojne operacije.

S obzirom na to da je Raspravno vijeće dalo poman i detaljan prikaz zapisnika sa Brijunskog sastanka, ove tvrdnje su naprosto groteskne. Većina ignorira činjenicu da je, neovisno o svojim zaključcima o protupravnim napadima na četiri grada, Raspravno vijeće eksplicitno odbacilo tumačenje da su izjave Franje Tuđmana i Gotovine i razgovori na Brijunskom sastanku imali veze sa zaštitom civila. Raspravno vijeće je konkretno zaključilo da "u tome što je na sastanku rečeno o pokazivanju puta

civilima za izlazak nije bila posrijedi zaštita civila nego tjeranje civila na odlazak." Većina nije uspjela pokazati da je Raspravno vijeće pogriješilo u tom pogledu. Osim toga, tvrdnje većine su nespojive s tim što se Raspravno vijeće dalje oslanja – u prilog svom zaključku o Brijunskom sastanku – na Tuđmanov govor nekoliko tjedana nakon operacije Oluja u kojem je u vezi s Kninom rekao sljedeće:

Sve do ..., dok ga nisu osvojili turski osmanlijski osvajači i dok zajedno sa njima nisu došli i oni koji su do jučer bili u tom našem hrvatskom Kninu. Ali, danas, to je hrvatski Knin. I nikada više nema povratka na ono što je bilo, da nam usred Hrvatske šire rak koji je razarao hrvatsko nacionalno biće, koji nije dopuštao da hrvatski narod bude zaista sam svoj na svome, da Hrvatska bude jednom sposobna za samostalan i suveren život.... Nestalo ih je za dva-tri dana, kao što rekoh [kao da ih nikad nije bilo] ... Nisu imali vremena, nisu imali vremena ni da pokupe ni svoje prljave pare – devize, niti gaće.

27. U vezi sa zločinima koje su počinile hrvatske vojne snage i Specijalna policija protiv srpskog civilnog stanovništva koje je ostalo i njihove imovine nakon 5. kolovoza 1995., većina tvrdi da su ti dokazi "nedostatna [...] osnova za zaključak da je postojao UZP." Kao što je gore objašnjeno, Raspravno vijeće je zaključilo da je počinjenje zločina od strane hrvatskih vojnih snaga i Specijalne policije nakon 5. kolovoza predstavljalo prisilno premještanje i deportaciju žrtava i svjedoka tih zločina nakon 5. kolovoza 1995. i da je predstavljalo jedno od djela u osnovi progona.⁸⁹ Analiza većine je manjkava kad navodi da je "Raspravno vijeće [...] konstatiralo da se djela uništavanja i pljačke koja su počinile hrvatske snage u razdoblju na koje se odnosi Optužnica ne mogu povezati s hrvatskim vojnim i političkim vodstvom niti se mogu smatrati dijelom zajedničkog cilja UZP-a." Iako nije zaključilo da je uništavanje i pljačkanje bilo u okviru cilja UZP-a,⁹¹ Raspravno vijeće to i nije trebalo učiniti da bi zaključilo da su zločini – koji uključuju i okrutno postupanje, nehumana djela, zatočenje i ubojstvo – koje su počinile hrvatske vojne snage i Specijalna policija protiv srpskog civilnog stanovništva koje je ostalo i njihove imovine nakon 5. kolovoza 1995. daljnji dokazi postojanja UZP-a. U svakom slučaju, većina nije pokazala da razuman presuditelj o činjenicama nije mogao te dokaze uzeti u obzir, u kontekstu drugih činjeničnih zaključaka koji se međusobno podupiru, da bi zaključilo da je postojao UZP s ciljem trajnog uklanjanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine silom ili prijetnjom silom.

28. Na kraju, u pogledu diskriminatorne politike koju je uvelo hrvatsko političko vodstvo protiv srpske manjine i politike povratka hrvatskih prognanika i interno raseljenih osoba, Raspravno vijeće je konstatiralo da je "jedan aspekt političkog programa Tuđmana i drugih članova tadašnjeg političkog i vojnog vodstva bilo pozivanje i ohrabrivanje Hrvata da se vrate u Hrvatsku i nastane u njoj, koristeći za taj cilj kuće koje su napustili Srbi iz Krajine, a iz toga je

slijedilo to da se povratak Srba treba ograničiti na minimum.” Također, u pogledu diskriminatornih imovinskih zakona u vezi s, između ostalog, imovinom koja je napuštena za vrijeme ili poslije operacije Oluja, Raspravno vijeće je konstatalo da su “pobude u osnovi tih pravnih instrumenata, kao i njihov ukupni učinak, bili da se imovina na oslobođenim područjima koja je ostala poslije odlaska Srba iz Krajine dā Hrvatima, čime se ovi prvi lišavaju domova i imovine” i da su diskriminatorni zakoni, “[prema tome, bili] komponenta provedbe programa povratka.” Raspravno vijeće je i iz masovnog odlaska srpskog civilnog stanovništva s područja Krajine i “na osnovi odmah potom poduzetih akcija, na političkoj i zakonodavnoj razini, da se onemogući povratak tog stanovništva [zaključilo] da su članovi hrvatskog vojnog i političkog čelnštva namjevali Srbe iz Krajine prisiliti na odlazak iz njihovih domova” i da je “intencija tih mjera bila [...] postići da uklanjanje srpskog stanovništva Krajine postane trajno” te da je kao takvo njihovo uvođenje bilo djelo u osnovi progona kao zločina protiv čovječnosti, koji je UZP predstavljao odnosno uključivao.⁹⁵ Tvrdeći da “činjenica da je Hrvatska usvojila diskriminatorne mjere poslije odlaska srpskih civila iz Krajine ne pokazuje da je njihov odlazak bio prisilan”, većina pogrešno tumači zaključke Raspravnog vijeća, koje se na tu diskriminatornu politiku i imovinske zakone nije oslonilo kako bi pokazalo da su odlasci bili prisilni nego da je njihov cilj bio da uklanjanje srpskog stanovništva Krajine bude trajno. Većina, prema tome, nije uspjela pokazati da je Raspravno vijeće pogriješilo u tom pogledu ili da razuman presuditelj o činjenicama nije mogao uzeti u obzir te dokaze, u kontekstu drugih činjeničnih zaključaka Raspravnog vijeća koji se međusobno podupiru, da bi dokazao postojanje UZP-a trajnog uklanjanja srpskog civilnog stanovništva s područja Krajine. I konačno, konstatirajući da “Raspravno vijeće nije zaključilo da su Gotovina i Markač imali ulogu u stvaranju i podržavanju hrvatskih diskriminatornih mjera u Krajini”, većina pogrešno poistovjećuje sâmo postojanje UZP-a sa značajnim doprinosom Gotovine i Markača UZP-u.

29. Ukratko, zaključak većine kojim poništava postojanje UZP-a temelji se na pogrešnom čitanju Prvostupanijske presude budući da se zaključci Raspravnog vijeća o postojanju UZP-a ne temelje isključivo na protupravnosti napada. Većina nije uspjela pokazati da nije tako. Prema tome, razuman presuditelj o činjenicama mogao je, čak i pod pretpostavkom da se zaključci Raspravnog vijeća u vezi s protupravnim napadima ne mogu održati, zaključiti da je jedini razuman zaključak na temelju dokaza taj da je postojao UZP sa zajedničkim ciljem trajnog uklanjanja srpskog civilnog stanovništva s područja Krajine silom ili prijetnjom silom, koji je predstavljao ili je uključivao kaznena djela progona, deportacije i prisilnog premještanja. Primjena ispravnog standarda preispitivanja u žalbenom postupku, kako je izložen na početku same Drugostupanijske presude, potvrdila bi taj zaključak Raspravnog vijeća. Većina je postupila nesavjesno i pogrešno je primijenila

standard preispitivanja. Prema tome, ne slažem se s većinom.

30. Na kraju, čak i ako je većina željela Gotovinu i Markača potpuno osloboditi, postavlja se pitanje što je većina htjela postići poništavanjem samog postojanja UZP-a umjesto da se usredotoči na Gotovinu i Markačev značajan doprinos UZP-u. Ostavljam to pitanje otvoreno.

D. Alternativni vidovi odgovornosti

31. Nakon što je ukinula sve osuđujuće presude izrečene Gotovini i Markaču za počinjenje – putem sudjelovanja u UZP-u – progona, deportacije, ubojstva i drugih nehumanih djela kao zločina protiv čovječnosti, kao i pljačkanja javne i privatne imovine, bezobzirnog razaranja, ubojstva, i okrutnog postupanja kao kršenja zakona ili običaja ratovanja, većina izjavljuje kako će ocijeniti “mogućno[st] izricanja osuđujućih presuda na temelju alternativnih vidova odgovornosti.” Nažalost, i tu je rezoniranje većine manjkavo i utemeljeno na pogrešnom tumačenju prava; pogrešnom tumačenju koje utječe na cjelokupno rezoniranje većine u vezi s alternativnim vidovima odgovornosti i na način na koji je potom primijenila pravo na činjenice. Budući da se ne slažem s rezoniranjem većine koje je dovelo do uklanjanja svih osuđujućih presuda Gotovini i Markaču, svoje suprotno mišljenje u vezi s ovim pitanjem ograničit ću na diskusiju o tome zašto se ne slažem s rezoniranjem većine sa striktno pravne točke gledišta. Neću se dakle zadržavati na analizi većine s aspekta primjene prava na činjenice u pogledu dvojice žalitelja.

32. Iz čisto pravne perspektive, rezoniranje većine u vezi s mogućnošću preinačenja vida odgovornosti počiva na pravnoj konfuziji. U svojoj analizi većina više puta spominje mogućnost izricanja osuđujućih presuda po alternativnim vidovima odgovornosti. To čini čak i kad daje sažeti prikaz argumenata tužiteljstva u vezi s tim, iako tužiteljstvo nije nigdje spomenulo “izricanje” /engl. entering/ novih osuđujućih presuda u žalbenom postupku, nego je oprezno usvojilo ispravan izraz pa je govorilo o “preinaci” /engl. revising/ osuđujuće presude za neko kazneno djelo iz jednog vida odgovornosti u drugi. Pogrešna karakterizacija i netočna atribucija pravnih argumenata strankama u ovom predmetu još je jedna ilustracija pogrešne analize većine.

33. Suprotno rezoniranju većine, preinaka osuđujuće presude izrečene žalitelju za neko kazneno djelo iz jednog vida odgovornosti u drugi nije isto što i izricanje nove osuđujuće presude u žalbenom postupku. U više navrata kad je Žalbeno vijeće utvrdilo da je raspravno vijeće pogriješilo u pogledu prava osuđujući žalitelja za neko kazneno djelo po određenom vidu odgovornosti – najčešće po osnovi UZP-a/počinjenje, kao što je slučaj u ovom predmetu – Žalbeno vijeće je preinacilo osuđujuće presude izrečene žaliteljima za to kazneno djelo u alternativni vid odgovornosti, kao što je pomaganje i podržavanje ili odgovornost nadređenog. To dodatno ilustriraju formulacije

koje je Žalbeno vijeće upotrijebilo u tim prilikama. U predmetima Blaškić, Simić, i Rukundo, Žalbeno vijeće je eksplicitno navelo da potvrđuje osuđujuće presude. U predmetu Krstić, Žalbeno vijeće je preinačilo osuđujuću presudu koja mu je izrečena. Žalbeno vijeće je nadalje u više navrata objasnilo da se osuđujuća presuda izrečena žalitelju za neko kazneno djelo po određenom vidu odgovornosti može "bolje ili najadekvatnije definisati", "najbolje opisati", "primjereno opisati", "primjerenije opisati", "[točno] okarakterizira[ti]", "pravilno okarakterizira[ti]", ili da joj se može "promijeniti kvalifikacij[a]" pomoću nekog drugog vida odgovornosti; dakle, zamijenilo je jedan vid odgovornosti alternativnim vidom odgovornosti. U tim predmetima, osuđujuća presuda za konkretno kazneno djelo je zadržana. Žalbeno vijeće nije na taj način izreklo novu osuđujuću presudu u žalbenom postupku nego je preinačilo ili drukčije okarakteriziralo presudu o krivnji koju je donijelo Raspravno vijeće tako da je žalitelj i dalje proglašen krivim, ali po alternativnom vidu odgovornosti.

34. Prema tome, iako se slažem s rezoniranjem većine da "članak 25(2) Statuta, koji Žalbenom vijeću izričito daje pravo da 'preinači' odluku raspravnog vijeća" pruža osnovu za ovlast Žalbenog vijeća da preinači osuđujuću presudu žalitelju za neko kazneno djelo iz jednog vida odgovornosti u drugi, ne slažem se s načinom na koji je većina okarakterizirala takav postupak, tj. da je riječ o "[izricanju] osuđujuć[ih] presud[a] na temelju alternativnih vidova odgovornosti". Većina i sama, kako se čini, prihvaća ispravan pravni pristup kad jednom prilikom kaže da je "Praksa zadržavanja osuđujuće presude na temelju alternativnog vida odgovornosti [...] u stvari jedna takva izmjena pravnog rezoniranja raspravnog vijeća."

35. Nažalost, većina ubrzo napušta taj ispravno formuliran pravni pristup i odmah potom upućuje na članak 3 Zakona o žalbenom postupku u kaznenim predmetima Engleske i Walesa iz 1968., koji "dopušta drugostupanjskom sudu da osuđujuću presudu zamijeni osuđujućom presudom za alternativno kazneno djelo". Scenarij koji predviđa članak 3 Zakona o žalbenom postupku u kaznenim predmetima Engleske i Walesa iz 1968. nije preinaka jednog vida odgovornosti u drugi, nego zamjena osuđujuće presude osuđujućom presudom za alternativno kazneno djelo.

36. Nadalje, pravnu konfuziju u rezoniranju većine kad je riječ o izricanju nove osuđujuće presude u žalbenom postupku nasuprot preinaci presude raspravnog vijeća tako da ona odražava kaznenu odgovornost žalitelja na temelju alternativnog vida odgovornosti dodatno pokazuju predmeti na koje većina upućuje kako bi opravdala svoju tvrdnju da je "više navrata odbacil[a] [...] tvrdnju da dodatne osuđujuće presude u žalbenom postupku krše pravo žalitelja na pravično suđenje kao takvo". U prilog toj tvrdnji, većina ne upućuje ni na jedan predmet u kojem je izmijenila osuđujuću presudu žalitelju za neko kazneno djelo iz

jednog vida odgovornosti u alternativni vid, što također ilustrira njenu zabunu u pogledu prava. Umjesto toga, dala je primjere izricanja novih osuđujućih presuda u žalbenom postupku za druga kaznena djela.

37. S obzirom na to da je u svom pravnom rezoniranju većina potvrdila da ima nadležnost da izriče nove osuđujuće presude u žalbenom postupku i da ta navodna nadležnost ne predstavlja kršenje prava koja žalitelju jamče pravično suđenje,¹²¹ moram ovdje ponoviti da, iz razloga koje sam naveo u svojim suprotnim mišljenjima u predmetima Mrkšić i Šljivančanin, Galić, Semanza, Rutaganda, Setako i Gatete, smatram da Žalbeno vijeće nema nadležnost da izriče nove osuđujuće presude u žalbenom postupku jer je dužno primijeniti članak 24(2) Statuta u skladu s temeljnim načelima međunarodnog humanitarnog prava koji su ugrađeni konkretno u Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima.¹²⁸ U članku 14(5) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima predviđeno je da "svatko tko je proglašen krivim za kazneno djelo ima pravo tražiti da odluku o njegovoj krivnji i kazni preispita viši sud u skladu sa zakonom".

38. Konačno, sa žaljenjem također primjećujem da većina, kada tvrdi da je Žalbeno vijeće prilikom vršenja svoje nadležnosti da izrekne nove osuđujuće presude u žalbenom postupku po alternativnim vidovima odgovornosti ograničeno temeljenom zaštitom prava optuženog zajamčenih Statutom i da neće koristiti tu nadležnost ako bi to bitno ugrozilo prava koja žaliteljima jamče pravično suđenje kako je predviđeno Statutom, ne daje nikakve naznake o tome na koja temeljna načela međunarodnog humanitarnog prava u vezi s pravom na pravično suđenje upućuje. Većina je još jednom propustila priliku da iznese svoje stavove o ovom pitanju.

E. Zaključak

39. S obzirom na gore navedeno, izražavam svoje duboko neslaganje s cijelom Drugostupanjskom presudom, koja je u suprotnosti sa svakim osjećajem za pravdu.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

Dana 16. studenog 2012.,

U Den Hagu, Nizozemska

potpis na originalu

sudac Fausto Pocar

[zbog nedostatka prostora, iz originalnog prevoda teksta izostavljene su fusnote]

Marko Milanović |
24/11/2012

ŠTA JE POGREŠNO U PRESUDI GOTOVINI?

Reakcije na oslobađajuću presudu Žalbenog veća Haškog tribunala hrvatskim generalima bile su potpuno predvidive – u Srbiji bes i plač, u Hrvatskoj euforija. Imajući u vidu da je presuda doneta sa tri glasa prema dva, te reakcije su lako mogle biti sasvim suprotne, a opet tako iste. U oba slučaja – i onom stvarnom i onom hipotetičnom – one su potpuno emotivne, duboko ukorenjene u predubedenjima bilo o krivici bilo o nevinosti optuženih, i ne zasnivaju se na sadržaju same presude već isključivo na njenom konačnom ishodu.

Ja ću u ovom tekstu pokušati da žalbenu presudu prokomentarišem koliko je to god moguće razumno, objektivno i bez strasti, imajući u vidu pre svega njenu sadržinu, kako sam to bio učinio u moja prethodna dva teksta o prvostepenoj presudi Gotovini. Sama presuda nije predugačka, i dostupna je na engleskom jeziku ovde, dok je sažetak odluke na bosanskom, hrvatskom ili srpskom dostupan ovde na nekih šest strana. Ova presuda mene ne zanima kao ogorčenog Srbina koji lamentira nad neminovnom selektivnošću međunarodne pravde i njenom propustu da kazni zločine protiv mog naroda – ja sam odavno razvio antitela na sve vrste nacionalizma, uključujući virozni podtip zasnovan na samoviktimizaciji, i presuda me lično ne pogađa. Ali ona me pogađa kao profesora prava, i nekoga ko je uvek mislio, i misli i dalje, da je Tribunal neophodan, iako nesavršen, instrument pravde za zločine na prostorima bivše Jugoslavije. U tom pogledu, presuda predstavlja potpuni debakl.

Šta je u njoj toliko pogrešno ako to nije sam rezultat? Problematičan je pre svega rezon većine sudija Žalbenog veća, njihovo neuvažavanje jednoglasne ocene činjeničnog stanja od strane Pretresnog veća, utiska koji je time stvoren, te konačno širih društvenih posledica takvog postupanja.

Sudije Adius i Pokar su u svojim izdvojenim mišljenjima jasno ukazali na osnovnu grešku većine Žalbenog veća

– neobaziranje na granice žalbenog preispitivanja prvostepene odluke. Da bi shvatili šta to zapravo znači, moramo posvetiti par trenutaka razlikama u dvema evropskim pravnim tradicijama u pogledu koncepcije krivičnog postupka. S jedne strane, u kontinentalnim evropskim pravnim sistemima, kakvi su i hrvatski i srpski, žalbeni postupak je po svojoj suštini isti kao i prvostepeni – drugostepene sudije gledaju ceo predmet, i vagaju sva pravna i činjenična pitanja o kojima je prethodno odlučivao prvostepeni sud. Suđenje se pred žalbenim sudom praktično ponavlja, barem u pogledu onih pitanja koja su među stranama u postupku i dalje sporna. S druge strane, u anglosaksonskim pravnim sistemima, poput npr. Velike Britanije ili SAD, u prvom stepenu činjenice utvrđuje laička porota. Svrha žalbenog postupka, koji se odigrava pred profesionalnim sudijama, nije u ponovnom suđenju, a posebno ne u potpunom preispitivanju utvrđenog činjeničnog stanja. Zadatak drugostepenog suda je pre svega da ispita da li je prvostepeni sud pravilno primenio pravo, dok odluku porote o činjenicama drugostepeni sud ne može olako dirati.

Tribunal je u svom Statutu i praksi usvojio anglosaksonsku koncepciju žalbenog postupka, mada činjenice u prvom stepenu ne utvrđuje laička porota već profesionalne sudije. Žalbeno veće se pre svega fokusira na sporna pravna pitanja u prvostepenoj odluci, dok odluke Pretresnog veća o činjeničnom stanju mora tretirati sa dužnim uvažavanjem, i može ih odbaciti tek ako na osnovu svih izvedenih dokaza u predmetu do nekog konkretnog činjeničnog nalaza nije moglo doći nijedno razumno sudsko veće. Drugim rečima, Žalbeno veće ne treba da činjenične nalaze Pretresnog veća zamenjuje svojim razumevanjem činjenica, osim ako za tim ne postoji preka potreba zbog nerazumnog postupanja Pretresnog veća. Ovakvim ustrojstvom žalbenog postupka osigurava se procesna ekonomija i to da svaki deo suda radi oni što najbolje zna – Pretresno veće utvrđuje činjenice tokom dokaznog postupka

koji može da traje godinama (u slučaju Gotovine i Markača oko tri godine), dok Žalbeno veće obezbeđuje konzistentnu primenu međunarodnog krivičnog prava u svim postupcima pred Tribunalom, u postupku koji traje mnogo kraće, s drugostepenom presudom koja je takođe obično mnogo kraća od prvostepene (u slučaju Gotovine i Markača nekih pedesetak strana, naspram više od 1.300 strana prvostepene presude koja se mahom bavila utvrđivanjem činjeničnog stanja).

Ukratko, osnovni problem sa žalbenom presudom Gotovini i Markaču je to što je ovaj institucionalni mehanizam podele rada između Žalbenog i Pretresnog veća zakazao time što je Žalbeno veće bez adekvatnog opravdanja odbacilo skoro sve bitne činjenične nalaze Pretresnog veća. Ceo slučaj se na kraju sveo na jedno činjenično pitanje: nalaz Pretresnog veća da je artiljerijsko granatiranje Knina i tri druga srpska grada od strane hrvatske vojske tokom Oluje bilo neselektivno, tj. da nije bilo usmereno isključivo na vojne ciljeve, kako međunarodno pravo nalaže. Pretresno veće je svoju ocenu zasnovalo na analizi mesta udara pojedinih granata, pri čemu se rukovodilo pretpostavkom da se granate koje su pale dalje od 200 metara od nekog legitimnog vojnog cilja mogu smatrati dokazom neselektivnog napada.

Sudije Žalbenog veća bile su jednoglasne u oceni da za ovaj rigidni standard od 200 metara nije bilo dovoljno dokaza u predmetu, te da taj standard Pretresno veće nije adekvatno obrazložilo. Ali od tog jednoglasnog nalaza pristupi većine i manjine u Žalbenom veću se dijametralno razdvajaju. Većina ne objašnjava da li se greška Pretresnog veća sastoji u pogrešnoj primeni prava ili u pogrešnom utvrđivanju činjenica. U prvom slučaju, Žalbeno veće bi moralo da samo artikuliše i primeni adekvatni pravni standard na utvrđene činjenice, i utvrdi da li je napad na Knin bio neselektivan ili ne. U drugom slučaju, Žalbeno veće bi moralo da tretira činjenične nalaze Pretresnog veća u njihovoj celini sa dužnim uvažavanjem, i da

ih odbaci jedino ako do nalaza da je granatiranje Knina bilo neselektivno nije moglo doći nijedno razumno Pretresno veće.

Većina Žalbenog veća nije uradila ni jedno ni drugo. Ona je zapravo tretirala grešku Pretresnog veća u pogledu standarda od 200 metara kao fatalni udarac koji je razorio celu prvostepenu presudu. Umesto da sa činjeničnim nalazima Pretresnog veća postupa sa dužnim uvažavanjem, većina Žalbenog veća je pristupila predmetu kao da u njemu sudi iznova, gledajući svaki pojedini dokaz ili činjenični nalaz u kliničkoj izolaciji. Većina je tako utvrdila da skoro svi drugi dokazi o granatiranju Knina u svojoj suštini zavise od primene standarda od 200 metara, mada samo Pretresno veće tom standardu nije dalo takav ključni značaj, i shodno tome odbacila sve glavne nalaze Pretresnog veća (vidi u tom pogledu posebno para. 64-67 presude).

Tako je, po mišljenju većine Žalbenog veća, greška Pretresnog veća u pogledu standarda od 200 metara učinila nemogućim da se van svake razumne sumnje utvrdi da li je granatiranje Knina i drugih srpskih gradova bilo neselektivno ili ne. Drugim rečima, većina je smatrala da ne postoji nijedan drugi standard kojim bi zamenila pogrešni standard od 200 metara, to jest da je svaka pojedina granata jednako mogla biti usmerena na vojne ili na civilne ciljeve. Posledica ovog agnosticizma bila je odluka da nijedno razumno veće ne bi moglo da pouzdano utvrdi da je Knin bio neselektivno granatiran, uprkos tome što je, kako je sudija Ađius primetio u svojoj izdvojenom mišljenju, bilo nesporno da je na Knin tokom jednog i po dana palo više od 900 projektila dok iz samog grada nije bilo znakovna otpora.

Većina je potom standardu od 200 metara pridala ključni značaj i u svojoj oceni postojanja zajedničkog zločinačkog poduhvata hrvatskog rukovodstva da etnički očisti Srbe iz Hrvatske. Po njenom mišljenju, Pretresno veće je smatralo protivpravno granatiranje ključnim elementom zajedničkog zlo-

činačkog poduhvata. Pošto sada više nije bilo moguće pouzdano utvrditi da li je granatiranje zaista bilo protivpravno, takođe više nije bilo moguće utvrditi da je zajednički zločinački poduhvat zapravo postojao. Imputirajući Pretresnom veću mišljenje koje ono ni u jednom trenutku nije bilo usvojilo u svojoj presudi, tj. da zajednički zločinački poduhvat ne bi postojao bez protivpravnog granatiranja Knina i drugih srpskih gradova, Žalbeno veće je tako ponovo odbacilo sve druge dokaze koje je Pretresno veće navelo u pogledu postojanja samog poduhvata, ceneći svaki od njih u izolaciji a ne u celini: transkripte sastanaka hrvatskog rukovodstva na Brionima, dokaze o brojnim pojedinačnim zločinima protiv srpskog stanovništva na terenu, Tuđmanov otvoreni govor mržnje, te uvođenje diskriminatornih mera radi sprečavanja povratka srpskog stanovništva u Hrvatsku.

Sa nestankom zajedničkog zločinačkog poduhvata, osude optuženih su morale biti poništene. U jednom duboko ironičnom trenutku, većina Žalbenog veća je potom odbila da optužene osudi po alternativnim oblicima krivične odgovornosti, poput saučesništva, s ozbirom da ti oblici odgovornosti nisu bili predmet prvostepenog postupka, našavši da bi time Žalbeno veće optuženima zapravo ponovo sudilo i prekoračilo granice žalbenog preispitivanja prvostepene presude – mada je u ostatku svoje odluke Žalbeno veće upravo to i učinilo.

Ukratko, većina Žalbenog veća je jednostavno zamenila činjenično stanje koje je prethodno utvrdilo Pretresno veće svojom sopstvenom ocenom dokaza. To nije problematično samo po sebi – mada je uvek krajnje problematično kada sud dokaze gleda izolovano jedne od drugih, umesto u njihovoj ukupnosti. Da se Gotovini i Markaču sudilo u Hrvatskoj ili u Srbiji, žalbeni sud bi upravo gledao sve dokaze i sudio im iznova. Problem je u tome što je Žalbeno veće činjenice utvrđivalo iznova, ali sa potpuno pasivnog stanovišta da nije u stanju da otkloni bilo koje navodne defekte u dokaznom postupku pred Pretresnim većem. Kad bi, na primer, u postupku pred nekim hrvatskim ili srpskim sudom žalbeni sud stvarno našao da je na osnovu prvostepenog

postupka nemoguće utvrditi da li je granatiranje Knina bilo neselektivno ili ne, on bi mogao ponovo otvoriti dokazni postupak te pozvati dodatne svedoke ili veštake relevantne struke. Ovde, s druge strane, većina Žalbenog veća je ne samo prekoračila granice preispitivanja prvostepene odluke utvrđene sudskom praksom Tribunala, odbacivši činjenične nalaze Pretresnog veća koji su u skladu sa celokupnim dokaznim materijalom bili sasvim razumni (poput neselektivnosti granatiranja Knina ili postojanja zajedničkog zločinačkog poduhvata), već je i na tome jednostavno stala.

Toliko o pravu. Ono što stvari čini gorim je nedostatak praktične mudrosti u rezonu većine Žalbenog veća. Ona je ne samo odbacila činjenične nalaze Pretresnog veća olako, izrazivši svoju ocenu činjenica u par paragrafa o pitanjima o kojima se prvostepena presuda bavi na stotinama strana, već je to učinila bez obaziranja na posledice. Možda stvarno nije bilo pojedinačne krivice Gotovine i Markača, koji su možda bili nevini ljudi. Možda je njih trebalo osloboditi krivice, bilo zbog toga što u zajedničkom zločinačkom poduhvatu nisu učestvovali ili zato što mu nisu bitno doprineli, ili ih je možda trebalo osuditi po nekom alternativnom obliku odgovornosti sa manjom kaznom. Ko nije sedeo u sudnici tokom više godina trajanja dokaznog postupka o ovim pitanjima ne može imati utemeljeno mišljenje – a ko ga ipak ima je žrtva sopstvenih predubeđenja. Ali čak i da su Gotovina i Markač bili nevini, zar je zaista bilo neophodno da Žalbeno veće odbaci obrazložene činjenične nalaze Pretresnog veća po toliko ključnih pitanja, a posebno u pogledu postojanja zajedničkog zločinačkog poduhvata?

Po tom pitanju je rezon većine ne samo posebno problematičan, već ima i najteže posledice. Ni u Hrvatskoj ni u Srbiji optuženi generali nisu zapravo bili važni kao pojedinci. I jednom i drugom društvu je zapravo bilo najvažnije kako će Tribunal okarakterisati sistemsku prirodu zločina (ili ne), i tu su posledice žalbene odluke najdramatičnije. Od jednoglasne odluke Pretresnog veća da su najviši pripadnici hrvatskog rukovodstva, uključujući Franju Tuđmana, sklopili zajednički zločinački poduhvat

radi etničkog čišćenja Srba iz Hrvatske, došli smo do podeljene odluke Žalbenog veća, donete sa tri glasa prema dva, da po dokazima u predmetu nijedan razumni sud nije mogao utvrditi da je takav poduhvat postojao. Ne samo da je ovakav ishod teško objasniti, već će on samo očvrstnuti sukobljene nacionalističke narative u Hrvatskoj i Srbiji.

U Hrvatskoj, žalbena presuda predstavlja konačni dokaz da je njihov rat sa Srbima bio ne samo odbrambeni i pravedan, već i čist i neukaljan. Da, bilo je zločina protiv Srba, ali njih su činili neki loši pojedinci, donekle razumljivo motivisani osvetom, a ne hrvatsko rukovodstvo i državni aparat. Srbi nisu etnički očišćeni, već su iz Hrvatske otišli dobrovoljno, na nagovor sopstvenih vođa koji su time želeli da Hrvati izgledaju loše u očima sveta. U Srbiji, presuda potvrđuje narativ večne žrtve, da je Tribunal politički sud te da on i međunarodna zajednica nikad nisu marili za zločine protiv Srba. Kredibilitet Tribunala je ne u ruševinama, već na samoj nuli. Kako sam bio primetio u svom prethodnom članku, ako je smisljeno poređenje uopšte moguće, hrvatski, pobednički nacionalizam još je otrovniji i teže izlečiv od gubitničke srpske verzije. Srbima, čiji su lideri objektivno bilo najveći zločinci ratova devedesetih, ti ratovi na koncu nisu doneli ništa drugo do poraza i bede. Hrvati-

vatima, s druge strane, Domovinski rat i njegovi razni prirepici predstavljaju kamen temeljac stvaranja njihove moderne države, do te mere da mu se stalno moraju klanjati i oni na liberalnoj strani političkog spektra, poput predsednika Josipovića, koji je svoje klanjanje po oslobađanju generala već obavio.

Učvršćivanje ovih narativa znači da posebno u Hrvatskoj, ali i u Srbiji, neće biti apetita za bilo koje dalje korake ka suštinskom pomirenju i utvrđivanju koliko-toliko zajedničke, i po mogućstvu objektivne, istine. Svaka strana će nastaviti da živi u svom mehur, svojoj sopstvenoj, maloj, alternativnoj stvarnosti. Inicijative građanskog društva ka stvaranju regionalne komisije za istinu i pomirenje (REKOM), čiji je uspeh uvek bio neizvestan, sada će najverovatnije posustati bez obzira na njihovu suštinsku vrednost. Glasovi koji se izdvajaju iz dva zvanična narativa će i dalje biti marginalizovani, i to sve više.

Konačno, u isto vreme je i fascinantno i duboko uznemiravajuće primetiti kako su uloge likujućih Hrvata i uplankanih Srba mogle tako lako biti zamenjene, da je samo jedan sudija Žalbenog veća bio promenio svoje mišljenje. Mada će hrvatski nacionalisti uvek reći kako je većina većina i da je to kraj priče, Srbi će jednako moći da

kažu kako je pet od osam međunarodnih sudija (uključujući troje sudija Pretresnog veća i dvoje Žalbenog veća) gledalo isti predmet i glasalo za osudu. Celoj stvari trebati dodati nezapamćenu žestinu neslaganja sudija Žalbenog veća. Ja lično ne mogu da se setim drugog slučaja u praksi Tribunala u kome su sudije u manjini tako grubo i otvoreno tvrdile da su sudije u većini pogrešno tumačile, ignorisale i odbacivale nalaze Pretresnog veća (sudija Ađius), nazivale rezonovanje većine „grotesknim“ (sudija Pokar), insinuirale da je za takvo rezonovanje većina imala vanpravne motive (izdvojeno mišljenje sudije Pokara, para. 30), ili presudu opisivale kao „suprotnu svakom shvatanju pravde“ (Pokar, para. 39). Dozvoliti da se konačna odluka u ovako osetljivom predmetu donese sa tri glasa prema dva i to na ovakav način predstavlja kolektivni neuspeh Tribunala kao institucije i profesionalni neuspeh svih onih koji su u to bili uključeni, nezavisno od njihovih dobrih namera.

Autor je profesor međunarodnog prava na Univerzitetu u Notingemu.

Pešćanik.net, 19.11.2012.

ПОЛИТИКА ШТА ДА СЕ РАДИ: Саво ШТРБАЦ

ПРАВНИ ДОМЕТИ ХАШКЕ (НЕ)ПРАВДЕ МОЈИ КРАЈИШНИЦИ СУ БИЛИ У ПРАВУ

Да је само један судија Жалбеног већа променио мишљење улоге би биле потпуно измењене

„Веритас“ је основан исте године кад и Хашки трибунал и за непуних 20 година постојања путеви су им се често испреплитали. Понекад ми се чини да је „Веритас“ и опстајао све ове године управо зато што је смисао свог рада проналазио у веома конструктивној сарадњи са

Тужилаштвом трибунала и у уверењу да ће правда победити.

А уопште није било ни једноставно ни безбедно живети међу Србима и сарађивати, посебно оних ратних година, са „омраженим“ Хашким трибуналом.

Наиме, Срби су оснивање трибунала дочекали „на нож“, сматрајући да је и основан са задатком да, кроз формални судски поступак, верификује, на глобалном нивоу, већ формирано мишљење о Србима као агресорима и „лошим момцима“.

Ни ја нисам имао боље мишљење о задацима и циљевима трибунала, али сам сматрао да ће тај суд опстати и радити упркос српском бојкоту, па када већ не можемо да спречимо његов рад, хајде, говорио сам себи и другима, да покушамо изнутра, преко конструктивне сарадње, да мењамо његову примарну улогу. И тек кад видимо какав ће његов однос бити према нашим доказима, моћи ћемо дати и валидну оцену његовог рада.

Од новембра 1994., када сам у Книну испред „Веритаса“ први пут примио делегацију Хашког тужилаштва, па све до доношења првостепене пресуде у предмету „Олуја“, сарађивао сам, директно или индиректно, са више десетина службеника и функционера трибунала, укључујући истражитеље, тужиоце и судије, а било их је са свих меридијана. С многим сам се спријатељио, с понеким и побратимио.

Неки су, попут Непалке Кабите, пролили много суза слушајући и записујући трагичне исказе прогнаних Крајишника. Сусретао сам се и са главним тужитељкама, Луиз Арбур и Карлом дел Понте, и са њима договарао стратегију за истраге у којима су Крајишници жртве, као и са њиховим замеником, Аустралијанцем Блуитом, који ме је охрабривао да наставимо сарадњу која мора довести до правде за крајишке жртве.

Резултат те сарадње биле су интензивне вишегодишње истраге у предметима: „Госпић ’91.“ (након завршене истраге предмет предат хрватском правосуђу, окончан правоснажном осуђујућом пресудом против тројице од петорице оптужених); „Медачки цеп“ (након подизања оптужнице против тројице хрватских генерала предмет уступљен хрватском правосуђу, окончан осуђујућом пресудом против једног оптуженика); и „Олуја“.

Било је и других спорадичних истрага (Пакрачка пољана, Паулин Двор, Осијек, Сисак, Вуковар, Лора, Керестинац, Марино Село, Вариводе, Гошић, Грубори, Двор...) за које је Хашко тужилаштво прикупљене доказе достављало хрватском правосуђу; неки од тих поступака су окончани осуђујућим пресудама, неки су у фазама истраге или оптужења, а неки ће тек бити процесуирани.

Предмет „Олуја“ је једини предмет у којем су Крајишници жртве, а који је суђен у Хагу. Првостепени поступак је окончан осуђујућом пресудом двојици хрватских генерала за учествовање у „удруженом злочиначком подухвату (УЗП), са Туђманом на челу као председником државе, с циљем да се Срби присилно и трајно истерају са подручја Крајине“, осудивши једног (Готовину) на 24, а другог (Маркача) на 18 година затвора.

Нас крајишке Србе задовољавала је квалификација из првостепене пресуде којом је „Олуја“ окарактерисана као УЗП, јер би нам као таква, да је била и потврђена, пружала реалну шансу да брже и лакше повратимо одузета и ускраћена нам лична, имовинска и политичка права.

И да је Жалбено веће потврдило ту првостепену пресуду у делу о УЗП, данас бисмо ми крајишки Срби могли Хашком трибуналу, након двадесетогодишњег рада, дати позитивну оцену.

Али није тако било. Петочлано Жалбено веће, са судијом Мероном на челу, уједно и председником трибунала, прегласавањем (3:2) доноси ослобађајућу пресуду по свим тачкама и свим основама из оптужбе. Поступак незабележен до тада у пракси овог трибунала!

Хрвати ликују у хистеричном заносу, Срби огорчени и први пут јединствени у оцени да је ова пресуда дубоко неправедна.

А да је само један судија Жалбеног већа променио мишљење улоге би биле потпуно измењене. Србима је каква-таква утеха чињеница да је пет од осам судија из Претресног (3) и Жалбеног (2) већа гласало за осуду.

То што смо ми Срби огорчени већинском одлуком Жалбеног већа потпуно је разумљиво. Али како разумети незапамћену жестину неслагања судија Жалбеног већа?

Наиме, судије које су остале у мањини грубо и отворено тврде да су судије у већини погрешно тумачиле и игнорисале налазе Претресног већа (судија Ађијус), резоновање већине називају „гротескним“ и инсинуирају да је такво резоновање имало ванправне мотиве, док пресуду описују као „супротну сваком схватању правде“ (судија Покар).

Управо из оцена те двојице, рекло би се, часних судија, произлази и закључак да је углед Хашког трибунала тотално урушен. Главе му је дошао лично његов, надам се и последњи, председник Теодор Мерон, који му је у свом тексту у „Политици“ (19. новембар) доделио много паушалних позитивних, могло би се рећи и нарцисоидних, епитета.

А мени остаје да с пуно горчине признам да су моји сународници били у праву када су тврдили, још приликом његовог оснивања, да је Хашки трибунал заиста анти-српски.

Информационо-документациони
центар „Веритас“

Саво Штрбац

објављено: 28/11/2012

Zoran PUSIĆ

KAKO IZBJEĆI DA NAS PRESUDA NE OSUDI NA SUKOB

Presuda Žalbenog vijeća izazvala je u Hrvatskoj i Srbiji euforične reakcije suprotnog predznaka. Malo koji političar može si dopustiti da ne dijeli opće oduševljenje „pobjedom pravde“ odnosno, opću frustriranost i ogorčenje „očitom nepravdom“. Međutim, u ovom slučaju, za „iracionalno ponašanje balkanskih urođenika“, kako nas intimno doživljava dio međunarodne zajednice, priličnu odgovornost snosi jedna od najrespektabilnijih međunarodnih sudskih institucija, zamišljena kao visoko stručna i visoko moralna, iznad svih korupcija i političkih utjecaja.

Razlika između osude na 24 godine zatvora i oslobađajuće presude, donesene bez i jedne nove činjenice, svjedočenja ili dokaza ozbiljna je mrlja na rad MKSJ; ili je Raspravno ili je Žalbeno vijeće gadno pogriješilo. O stupnju racionalnosti ove presude govori nešto i podatak da su se najtočnija predviđanja pokazala ona katoličkog klera, koji je godinama sotonizirao „Haški sud“, a u ovom je slučaju prognozirao oslobađajuću presudu pod utjecajem molitvenog bdijenja. Da li su još neki vanpravni elementi utjecali na odluke Raspravnog ili Žalbenog vijeća (jedan član Žalbenog vijeća takvu mogućnost, prvi put u povijesti MKSJ, sugerira u izdvojenom mišljenju) bit će tema žučnih pravnih i političkih rasprava koje će ovu presudu o tako osjetljivom pitanju, donesenu s tako tankom većinom, pratiti vjerojatno duže od postojanja samog Suda. Neki ovdašnji stručnjaci za bjelosvjetske zavjere, poput admirala Domazeta-Loše, nemaju nikakve dvojbe ni

danas: Raspravno vijeće radilo je po diktatu Velike Britanije, Žalbeno vijeće prema nalogu SAD.

Međutim, egzodus Srba iz Hrvatske, zločini, žrtve, zataškavanje i neprocesuiranje zločina, masovna spaljivanja kuća, govori Tuđmana (na primjer govor u Karlovcu 26.8.1995., 18 dana nakon završetka „Oluje“: „A oni koji nam predbacuju da palimo srpske kuće na oslobođenim dijelovima Hrvatske neka se prisjete da je upravo biblijsko načelo, iz Starog zavjeta, oko za oko, zub za zub.“ Ili: „Srbi su neslavno nestali iz ovih krajeva kao da ih nikada nije ni bilo. Ali još ih ima, i ovdje kod vas! Od 22 suca u Karlovcu sedmero su Srbi“), ministra obnove Jure Radića, (na sastanku s Tuđmanom 22.8.1995: „ne smije se dopustiti da u tim područjima (odakle su Srbi izbjegli) bude više od 10% Srba“. Tuđman: „Ma ni 10%.), ili potpredsjednika Vlade Bosiljka Mišetića (na primjer govor u kolo-vozu 1995: „Hrvatska ne želi da u njoj žive ljudi koji pripadaju drugom narodu“.), ..., uspostavljanje režima na granici koji je, mjesecima onemogućavao, a, poslije, godina-ma otežavao povratak izbjeglica, ... ostale su činjenice koje, na žalost, odluka ni jednog suda ne može promijeniti.

Ovih dana često se citira izjava Gotovine iz kratkog i odmjerenog govora održanog u euforičnoj atmosferi na glavnom zagrebačkom trgu: „Okrenimo se budućnosti“. Moguće je da su pred Hrvatskom, što se tiče okretanja prema budućnosti, dva izbora. Može kratkovidno uživati u trijumfalizmu u kojem su

sve glasniji tipovi s osebnim shvaćanjem pravde - čuo se već jedan saborski zastupnik koji traži da se, na osnovu haške presude, abolira Glavaš i prekine suđenje Merčepu. Može odlučiti da se ne obazire na tuđe frustracije i duboki osjećaj nepravde, posebno kod izbjeglica, koji već broje osamnaestu godinu svog izbjeglištva. Takve frustracije lako prelaze u mržnju koja bi mogla desetljećima trovati život ljudima na ovom području i biti latentni izvor nekih novih sukoba. Brojni su primjeri, od stvaranja plodnog tla za uspon nacizma u Njemačkoj poslije Prvog svjetskog rata, do stvaranja terorističkih organizacija, dobrim dijelom iz očaja, među izbjeglim Palestincima.

Druga mogućnost je da onaj dio hrvatskih političara koji trenutno određuje hrvatsku politiku, prije svega Vlada i Predsjednik republike, pokaže dovoljno mudrosti, koje je falilo Tuđmanu i hrvatskom političkom vrhu nakon „Oluje“, da u „pobjedi pokaže velikodušnost“. Da se javno odrekne one politike koja je oslobođenje zemlje uprljala svojim idejama o „etničkoj čistoći“ i postupcima da se ona postigne, da ljudima koji su bili žrtve tih postupaka upute riječi koje će pokazati da današnja hrvatska službena politika nije neosjetljiva na njihova stradanja i da te riječi prate postupci koji će predstavljati konkretnu pomoć.

Za sada je takvu poruku, osim dvije polurečenice Predsjednika i premijera i izjava nekih hrvatskih nevladinih organizacija, najizravnije i na opće iznenađenje, uputio sam Go-

tovina. Njegov smiren kratki govor na Trgu, dok su se oko njega tiskali ljudi koji su očekivali i priželjkivali govor s mnogo manje tolerancije, bio je u tolikoj opreci sa stvorenom atmosferom da je bio popraćen zvižducima iako je Gotovina u tim trenucima uživao status hodajućeg sveca. Mnoge je podsjetio da se o Gotovininim današnjim stavovima puno pretpostavlja a malo zna, da ni prije ni poslije „Oluje“, kad su se mnogi političari, akademici, pisci i vojnici nadmetali u izjavama od kojih bi se danas mogla složiti knjiga o netrpeljivosti i netoleranciji, on nije dao ni jednu takvu izjavu. Njegova izjava u razgovoru s novinarom „Kurira“, da na Hrvatsku kao svoju domovinu ima isto pravo svaki izbjeglica iz nje koji je danas u Srbiji kao i on sam, da se „svi oni koji žele trebaju vratiti, da je Hrvatska njihova kuća kao i njegova“, bila je iznenađujuća, a zvučala je iskreno i plemenito. Da budem precizan, meni je zvučala iskreno, a za Hrvatsku bi bilo jako važno i ja bi jako volio da je uistinu iskrena.

U ovom trenutku inicijativa koja će ići prema smirenju situacije, ispravljanju nepravdi, jednakom tretmanu svih ratnih zločina, treba doći s hrvatske strane; srpska strana je povrijeđena nečim što oni smatraju dubokom nepravdom i to ne toliko oslobađajućom presudom za Gotovinu i Markača koliko implikacijom te presude - da zločina u kojima su Srbi bili žrtve gotovo da nije ni bilo i da su seljaci ostavljali svoje kuće, imanja, stoku i bježali na vrat na nos u dugogodišnje izbjeglištvo malte ne iz objesti. Lako je sada nadmoćno pametovati da je glavni problem u Srbima i srpskim političarima jer se ne mogu suočiti s istinom da je Srbija bila agresor. Zamislimo na čas kakve bi ogorčene i iracionalne reakcije bile u hrvatskoj javnosti i među hrvatskim političarima da je tanka većina u

Žalbenom vijeću prevagnula na drugu stranu.

Ovo nije važna nogometna utakmica u kojoj je jedna strana pobijedila na penale ili sumnjivo dosuđenim jedanaestercem, nego trenutak kad izbor postupaka u velikoj mjeri može odrediti budućnost odnosa u ovoj regiji i između Hrvata i Srba (za većinu za koju to još uvijek nije privatna stvar svakog pojedinca). Nadam se da nije previše i od hrvatskih i od srpskih političara očekivati

malo više racionalnosti nego što pokazuju nogometni navijači. Racionalnost i empatiju, koje su uvijek nedostajale na ovim prostorima, a koje je u ovom slučaju, svijet je koji puta kompliciraniji nego što izgleda, najjasnije pokazao sam Gotovina.

Autor je kopredsjednik Igmanske inicijative za Hrvatsku

HRVATSKI MEDIJI

„VEČERNJI LIST“, 16.11.2012. -
SRETNI ZBOG PRESUDE

MILANOVIĆ I JOSIPOVIĆ GENERALIMA: STOIKKI STE PODNIJELI ŽRTVU, HVALA!

Radi se očito o dvojici nedužnih ljudi, ali to ne znači da rat nije bio težak, krvav i pravedan što se tiče Hrvatske – kazao je premijer

Pao nam je kamen sa srca, vjerojatno zato što svi zajedno imamo srca. 17 godina je trajalo, važno je da ljudi idu doma, svojim obiteljima – komentirao je premijer Zoran Milanović nakon oslobađajuće presude generalima Gotovini i Markaču. Dodao je da je ta odluka važna i za cijelu Hrvatsku. Ovaj slučaj je bio težak, odluka je bila podijeljena, bilo je 3:2 što govori koliko je tanka granica između uspjeha i neuspjeha, istine i neistine, pravde i za nas nepravde.

– Očito je da su dvojica nedužnih ljudi bili u Haagu, ali to ne znači da rat nije bio krvav i da nije bilo grešaka, no za njih je odgovorna država, a ne Markač i Gotovina. Prema onima o koje se ogriješila, Hrvatska će svoj dug pravde ispuniti. Hvala Gotovini i Markaču što su za Hrvatsku ovoliko izdržali za Hrvatsku – zaključio je Milanović te dodao kako Vlada odmah šalje svoj avion u Haag po generale, te kako će u njemu biti ministri Ante Kontromanović i Predrag Fred Matić, a možda i članovi obitelji generala.

- Danas je Žalbeno vijeće Mađunarodnog suda u Haagu donijelo zakonitu i pravednu presudu. Presuda je potvrdila sve ono u što smo mi u Hrvatskoj vjerovali – da su generali Gotovina i Markač nevini, da hrvatsko vodstvo i oružane snage nisu djelovale kao organizirani zločinački poduhvat koji je imao za cilj progon civila – naših sugrađana srpske nacionalnosti, da Hrvatska nije počinila etničko čišćenje i da je borba naših branitelja za slobodu bila pravedna i časna, kazao je predsjednik Ivo Josipović dodajući da mu je današnja presuda ojačala moje povjerenje u međunarodno pravo i pravdu.

- Nama ostaje odgovornost da se brinemo za sve žrtve rata i da kaznimo sve individualne zločine koji su u ratu počinjeni. Hrvatska država nije odgovorna za zločine pojedinaca, ali jest odgovorna da se svaki počinitelj zločina kazni, bez obzira o kome se radi, kazao je.

- Današnja oslobađajuća presuda je i simbolična satisfakcija za sve žrtve kojima ćemo se u nedjelju pokloniti u Vukovaru, smatra Josipović.

- Generali Gotovina i Markač su proveli nevini osam godina u zatvoru, ta spoznaja nije lagana, ali to su napravili za Hrvatsku, i ja im se kao vrhovni zapovjednik želim zahvaliti na žrtvi koju su podnijeli za domovinu. Pobjedu prava i pravde proslavimo dostojanstveno, imajući uvijek na umu kako

1. „HRT“, 16.11.2012. - GENERALI GOTOVINA I MARKAČ SLOBODNI SU LJUDI!!!

Žalbeno vijeće Haškog suda izreklo je oslobađajuću presudu za generale Antu Gotovinu i Mladena Markača. Sudac je naredio da se generali odmah oslobode. Pale su teze o zločinačkom pothvatu, o prekomjernom granatiranju i zapovjednoj odgovornosti.

HRVATSKA SLAVI - OVO JE VELIK DAN!

Ante Gotovina i Mladen Markač izložili su Obrovac, Gračac, Knin i Benkovac granatiranju koje nije bilo protuzakonito te nisu sudjelovali u zločinačkom pothvatu s ciljem uklanjanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine silom ili prijetnjom sile. Također nije bilo dovoljno dokaza da je u granatiranje tih gradova bilo prekomjerno, rekao je predsjednik Haškog suda Theodor Meron na ročištu. Također, u postupanju generala Gotovine i Markača nije postojao nikakav propust u postupanju što se tiče alternativnih oblika odgovornosti - prema zapovjednoj odgovornosti generalima nije izrečena nikakva osuđujuća presuda, rečeno je.

Dok se galerijom Haškoga suda prolamao pljesak i erupcija oduševljenja nakon što je predsjedavajući Žalbenoga vijeća Theodor Meron objavio odluku suda o oslobađanju dvojice hrvatskih generala, Ante Gotovina i Mladen Markač još uvijek su smireno slušali tijek ročišta.

Danas je pravda zadovoljena. General Ante Gotovina sretan je i zahvaljuje svima koji su pomogli da se ovo dogodi, izjavio je Gotovinin odvjetnik Luka Mišetić. Zadovoljstvo je izrazio i odvjetnik generala Markača Goran Mikuličić.

Podsjetimo, dvojicu hrvatskih generala Antu Gotovinu i Mladena Markača Haški je sud 15. travnja 2011. proglasio krivima i osudio na kazne zatvora od 24 i 18 godina za sudjelovanje u udruženom zločinačkom pothvatu čiji je cilj bio tijekom i nakon Oluje prisilno i trajno ukloniti srpsko stanovništvo s okupiranih područja u Hrvatskoj. Generala Ivana Čermaka oslobodio je odgovornosti i naložio njegovo trenutačno puštanje na slobodu.

pravednost Domovinskog rata znači i izgradnju Hrvatske kao demokratskog, multietničkog društva koje prihvaća sve svoje građane i jamči im jednakost i pravdu, zaključio je.

„JUTARNJI LIST“, 16.11.2012. - GENERALI OSLOBOĐENI

REAKCIJE IZ SABORA 'TEK SADA ZAVRŠILI SU DOMOVINSKI RAT I AKCIJA OLUJA. OD DANAS JE HRVATSKA SLOBODNA!'

ZAGREB - Saborski zastupnici dijele oduševljenje hrvatske javnosti oslobađajućom presudom generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču. Svi se slažu kako se radi o povijesnoj presudi, koja, osim što oslobađa generale, također vraća dignitet Domovinskom ratu.

Damir Kajin (IDS): - Najvažnije je što imam dojam da je Domovinski rat danas završio, da je Haaški sud pravedan i da je to Europa. Zločine koji su počinjeni nisu naložili Gotovina i Markač i krivci bi danas trebali imati hrabrosti pogledati generalima u oči.

Potpredsjednik Sabora Nenad Stazić: - Tek danas je završio je Domovinski rat i oslobodilačka akcija Oluja. Od danas je Hrvatska slobodna!

Srušena cijela presuda! Sud: 'Odmah pustite generale iz pritvora! Nije bilo udruženog zločinačkog pothvata, deportacije Srba ni prekomjernog granatiranja!'

Andrej Plenković (HDZ): - Fantastična presuda, prije svega za generale Gotovinu i Markača. Čestitke njihovim obrambenim timovima, a najviše za povijesnu istinu o Hrvatskoj u Domovinskom ratu. Hrvatsku koja bez ikakve mrlje, ponosno ulazi u Europsku uniju.

- Ništa nam ne može stati na put, samo je šteta za sve one izgubljene godine. Ovo je povijesna presuda, smatra Andrej Plenković.

Gordana Sobol (SDP): - Što reći? Pravda je na kraju zadovoljena, bez obzira što nitko ne može vratiti sve godine koje su prošle. Dobrodošli kući, poručila je SDP-ova Gordana Sobol.

SNJEŽANA PAVIĆ IZ HAAGA Gotovina je pokazao emocije tek kad je sve bilo gotovo. Nasmijao se i zagrlio Markača!

Jadranka Kosor (HDZ): - Ovo je zaista jedan od najsretnijih dana u životima sviju nas. Na oslobađajuću presudu generalima Gotovini i Markaču apsolutno gledam kao na pobjedu Hrvatske. Ovo je veličanstven dan za Hrvatsku, dokazalo se sve ono o čemu smo govorili, što smo tvrdili i u što smo bili uvjereni - da je Domovinski rat bio pravedan, obrambeni, osloboditeljski, da smo imali pravo braniti svoju zemlju i da su naši generali Gotovina i Markač bili oni koji su vodili pobjedničku Hrvatsku vojsku u oslobađanju zemlje, rekla je bivša premijerka Jadranka Kosor.

Istu poruku, podsjetila je, iznijela je i za prošlogodišnje proslave Dana pobjede i domovinske zahvalnosti u

Kninu: - Najvažnije je da generali dolaze kući. Oslobođeni su, oslobođeni su onog ogromnog tereta koji se kao Damoklov mač nadvio nad Hrvatskom vezano za udruženi zločinački poduhvat.

Josip Leko (SDP) Sud u Haagu je institucija međunarodne zajednice. Svojom odlukom je na najbolji način potvrdio da je Hrvatska vodila obrambeni, osloboditeljski, pravedan rat i da je u tom ratu poštivala međunarodna pravila ratovanja. Drugo, želim istaknuti da razumijem građane za slavlje, jer razloga za slavlje ima. Ali, svejedno moramo reći da je nakon Oluje bilo zločina s kojima se hrvatska država mora i ubuduće nositi. I treće, posebno želim dobrodošlicu generalima doma, u svoju domovinu. Mislim da je bila presudna činjenice koje su postojale a koje je žalbeno vijeće prepoznalo kao bitne. Dobio sam informaciju da je Vlada poslala avion po generale i njihove obitelji, da se vraćaju svom narodu i da će biti doček na dostojanstven način - rekao je predsjednik Sabora Josip Leko.

Ustvrdio je kako se nada da će ići na doček, te da će prije toga održati sjednicu sabora i koordinirati se s premijerom i predsjednikom.

Darinko Kosor (HSLs) Tek današnjom presudom Haaškog suda za HSLs je završen Domovinski rat i borba hrvatskog naroda za svoju punu slobodu. Današnjom presudom skinut je povijesni žig i nepravda s hrvatskog naroda koji sada ponosno ulazi u Europsku uniju. Pravda za male narode je spora, ali na kraju je ipak pobijedila istina. Hvala generalu Gotovini i generalu Markaču i svim ostalim hrvatskim braniteljima koji su hrabro, kao mučenici, sve ove godine nosili križ svoga naroda. Nikada im to nećemo zaboraviti, komentirao je predsjednik HSLs-a Darinko Kosor.

Šime Lučin (SDP) Nisam to očekivao, poučen ranijim iskustvima, nisam vjerovao da će to tako dobro završiti i jako mi je drago što nisam bio u pravu, ustvrdio je Šime Lučin.

Dragutin Lesar (Laburisti) Naravno da sam sretan iako sam, priznajem, bio vrlo skeptičan da se to može dogoditi. Mislim da se sada konačno dokazalo da se isplatio boriti protiv pobijanja točaka optužnice.

Željko Sabo, gradonačelnik Vukovara (SDP): - Slažu se emocije. Čuo sam da je Čermak plakao. Radovat ćemo se kasnije. Preko ministara koji su otišli po generale poslao sam poruku da ih pozivam da 18.11. budu u koloni sjećanja u Vukovaru.

Petar Baranović (HNS): - Donesena je ispravna presuda koje je vratila povjerenj građana u pravičnost Haaškog suda i međunarodne pravde. Mislim da se ni najveći optimisti nisu usudili nadati oslobađajućoj presudi. Sad je na pravnoj državi da pronađe prave krivce i da ih privede pravdi.

Gordan Jandroković (HDZ): - Izuzetno sam sretan, nisam očekivao oslobađajuću presudu, ali pravda je ipak pobijedila. Drago mi je kao Hrvatu. Vjerujem da svi dijelimo istu radost. Ono što je bitno naglasiti, Haaški sud sada završava s radom, a Hrvatska je ovim dobila priznanje da je vodila pravedan osloboditeljski rat. Nema zločinačkog pothvata, naši generali vraćaju se kući kao slobodni ljudi. Ovo je potvrda da smo zaista narod koji je zaslužio svoju slobodu, koji pritom nije činio zločine na način na koji se to htjelo prikazati. I ovo je odgovor svim onim zlobnicima koji nam žele nametnuti komplekse sve ove godine. Ovo je odluka suda, ovo nema izravne veze s EU, ali, naravno, danas je naš položaj drugačiji, članica smo NATO-a, uskoro i članica EU. No, ovo je važno za hrvatsku povijest. Hvala svim braniteljima, posebno generalima koji se vraćaju kao pošten i časn ljudi.

Željko Reiner (HDZ): - Sretan sam kao prijatelj obitelji Gotovina, s druge strane kao dragovoljac Domovinskog rata. S time je postignut cilj puno širi od oslobađanja dva naša heroja. A to je da je napokon priznato da je Hrvatska postigla svoju neovisnost stekla na pošten i častan način. Tako da je to pobjeda poštenja i neokaljivosti naša dva generala, ali je pobjeda i Hrvatske i dokaz da istina može prevladati.

Ana Lovrin (HDZ): - Gledala sam prijenos, čitanjem obrazloženja bilo je jasno da će to dobro završiti. Sretna sam radi naših generala, njihovih obitelji. Ova presuda dokazuje da nitko iz Hrvatske nije osuđen za zločine u ratu, da Hrvatska nije zločinačka država. Mi u Zadru posebno smo zadovoljni. Dokazalo se ono što smo od početka tvrdili. Pravda je koji put spora, ali dostižna.

Vesna Pusić (HNS): - Nismo znali, nisam imala nikakvu ideju kakva će presuda biti, ali pokazalo se da je ključno poštivati institucije i došla je do pravno i pravedno formulirane presude. Dokazalo se da su Gotovina i Markač nevini, da je ono što je bilo u optužnici, formulacija o udruženom zločinačkom poduhvatu, ne kao karakterizacija Domovinskog rata, nego operacije u Domovinskom ratu, da niti formalnopravno to ne stoji. Ali, što se tiče Domovinskog rata, karakter Domovinskog rata se nije promijenio ni prije ni nakon presude jer se o karakteru Domovinskog rata ne odlučuje sudskim presudama, karakter Domovinskog rata je ostao isti - obrambeni pa poslije osloboditeljski rat.

Boro Grubišić (HDSSB): - Teza o zajedničkom zločinačkom poduhvatu je definitivno brisana i to nije bitno samo za naše generale nego za cijeli vojni i politički vrh države.

Ruža Tomašić (HSP AS): - Ne mogu se sada praviti važna i reći da sam znala, ali u dnu duše sam očekivala ovakvu presudu jer sam mislila da ih neće osuditi jer bi onda NATO morao puno puta odgovarati za ono što radi.

Milijan Brkić (HDZ): - Radi se o dva čovjeka i domoljuba koji su branili svoj dom, narod i domovinu, i radi se o očekivanoj, jedinoj mogućoj i pravednoj presudi.

Tomislav Karamarko (HDZ): - Priželjkivali smo, molili smo se da se ovakav scenarij dogodi. Znali smo da su nevini. Ovo je veliki dan, velik kao dan Oluje jer je Hrvatska rat konačno završila kao pobjednik bez i jedne mrlje na Domovinskom ratu. Posebno moram istaći da su dva generala postali simbol pravednog obrambenog Domovinskog rata, da su odigrali svoju zadnju pojedinačnu bitku i drago mi je da se vraćaju svojim obiteljima doma. Kakvi osjećaji su se pobudili kad ste se prisjetili 2005. i svoje tadašnje funkcije? 2005. sam bio na funkciji i na sve što sam učinio tada za hrvatsku državu, ponosan sam. A mislim da će o tome, o nekim detaljima, biti riječi jednog dana. Zasad sam vezan svim mogućim tajnama, ali svakome mogu pogledati u oči. Ovo je još jedna Oluja. Čitav taj slučaj će jednog dana biti do kraja rasvjetljen, što se i kako radilo. Još uvijek nije vrijeme. Prema tome, ove sitne politikantske igrice, pokušaji da se dezavuiraju HDZ i ja osobno, sigurno neće upaliti. Koriste to i neki koji su u svom jugonostalgičarskom uvjerenju, u jednom grču što se HDZ opet diže što Domovinski rat nije zločinački poduhvat. Mnogima to ne paše i zato to dižu na političku razinu. Ni oni koji kažu: da generali su solobodeni, ali kriva je država, neće ni oni uspjeti. Neće nabiti kompleks državi i rukovodstvu. Ovim činom Hrvatska je do kraja oslobođena, oslobođena je stigme države stvorene na zločinu. Postoje državnice u regiji, paradržavnice koje su nastale na zločinu, a nemaju tu stigmu, zašto bi onda imala Hrvatska koja se samo pravedno branila i obranila od velikosrpske agresije i četničkih planova?

Dragutin Lesar (Laburisti): - Naravno da sam sretan iako sam, priznajem, bio vrlo skeptičan da se to može dogoditi. Mislim da se sada konačno dokazalo da se isplatilo boriti za pobijanje točaka optužnice.

Milorad Pupovac (SDSS): - Ovdje dobra vijest za Hrvate i one koji su vjerovali u njihovu nevinost. Ostaje pitanje tko je odgovoran za zločine nad civilima i uništavanje njihove imovine.

Zlatko Komadina (SDP): - Nadao sam se takvoj presudi, nisu oslobođeni samo generali nego i Hrvatska. Furio Radin Mislim da smo danas u Hrvatskoj svi sretni. Jedna nepravda manje, ovakav ishod veliko je veselje za sve jer je bilo jasno da je to bila jedna velika nepravda.

Petar Baranović (HNS): - Haaški sud donio je ispravnu presudu koja vraća povjerenje građana u pravednost suda. Bilo je nekorektno odgovornost za sve što se dogodilo svaliti na dvojicu generala. Izuzetno sam zadovoljan, osobno imam najbolje moguće emocije. Hrvatska će morati istražiti i pred sud izvesti one koji su činili zločine.

„SLOBODNA DALMACIJA“, 16.11.2012.

MIŠETIĆ: SUDAC ALPHONS ORIE TREBA DATI OSTAVKU, DRUGI MU PUT PADA PRESUDA

Sudac Alphons Orie, koji je donio prvostupanjsku presudu protiv generala Ante Gotovine i Mladena Markača i kojemu su sve dosadašnje presude djelomično ili u potpunosti odbacane, trebao bi poduzeti ozbiljan korak i dati ostavku na položaj suca u Haškom sudu, izjavio je u petak u Den Haagu Gotovinin odvjetnik Luka Mišetić.

"To je već druga presuda suca Oriea koja je u potpunosti odbacena, a i ostale su mu djelomično poništene i stoga bi trebao razmisliti o ostavci", rekao je Mišetić nakon oslobađajuće presude žalbenog vijeća Haškog suda u predmetu Gotovina-Markač.

Sudac Orie bio je predsjednik raspravnog vijeća koje je 15. travnja osudilo generale Gotovinu i Markača na 24 odnosno 18 godina zatvora.

To je druga presuda Alphonsa Oriea koja je u potpunosti poništena. U travnju 2008. godine sudsko vijeće s Oriem na čelu donijelo je oslobađajuću presudu protiv bivšeg kosovskog premijera Ramusha Haradinaja, a u žalbenom postupku ta je presuda poništena i naređeno je novo suđenje. Suđenje Haradinaju još traje.

Mišetić je rekao da je u ovom trenutku za njega najbitnije da je njegov branjenik na slobodi. "Na prvom mjestu je činjenica da je general Gotovina slobodan", rekao je Mišetić.

„JUTARNJI LIST“, 16.11.2012. - KOMISIJA
POŠTUJE ODLUKU SUDA

EUROPSKA KOMISIJA PORUČILA HRVATSKOJ: 'NASTAVITE NAPREDAK PREMA BUDUĆNOSTI!'

BRUXELLES - Europska Komisija se izjasnila o oslobađajućoj presudi Generalima Gotovini i Markaču kazavši da su "primili na znanje" tu odluku koju poštuju. Poručili su Hrvatskoj da nastavi napredak prema budućnosti.

Srušena cijela presuda! Sud: 'Odmah pustite generale iz pritvora! Nije bilo udruženog zločinačkog pothvata, deportacije Srba ni prekomjernog granatiranja!'

Peter Stano, glasnogovornik povjerenika EU za proširenje Štefana Fülea, je Jutarnjem listu poslao reakciju Europske Komisije u kojoj se kaže:

ističući također važnost oslobađuje presude i za Republiku Hrvatsku i hrvatske branitelje.

"Ovo je jako bitno i za Gotovinu i sve hrvatske branitelje koji su branili zemlju u Domovinskom ratu, ali i za povijesnu istinu o događajima 90-tih godina. Haški sud je sada pravomoćnim presudama, i u predmetu protiv Milana Martića, presudio da je u Beogradu, na Palama i u Kninu postojala zločinačka politika prema nesrbima na okupiranom teritoriju, dok s hrvatske strane, iako je točno da su pojedinci izvršili zločine protiv nedužnih civila, to nije bila politika hrvatskog vodstva i nije postojala zločinačka politika prema nehrvatima", rekao je Mišetić.

"Mislim da je ova presuda i presuda u predmetu Martić, kada ih se stavi u kontekst, povijesno jako važna, jer će u bitnom definirati odnose i događaje iz 90-tih", rekao je Mišetić.

"Pravda je zadovoljena, general se vraća kući svojoj obitelji", rekao je drugi Gotovinin odvjetnik Greg Keheo dodajući da će s Gotovinom otputovati u Zagrebu kako bi s njim napokon proveo malo vremena izvan pritvorske jedinice Haškog suda.

Goran Mikuličić, odvjetnik Mladena Markača, istaknuo je da mu je drago zbog budućih studenata prava.

"Drago mi je zbog budućih studenata, koji će danas, sutra analizirati ovu presudu. Naravno, drago mi je i zbog naših dečki, koji su uspjeli dokazati svoju nevinost", rekao je Mikuličić.

"Primili smo na znanje odluku Tribunala kojom je poništena presuda iz Travnja 2011. godine u predmetu protiv Hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača.

Premijer Milanović: 'Pao nam je kamen sa srca! Gotovini i Markaču hvala što su toliko izdržali za Hrvatsku'

Komisija ponavlja svoju potporu Međunarodnom Sudu u Haagu i poštuje ovu odluku. Tribunal je neovisna institucija i njegova uloga je da utvrdi individualnu odgovornost za ratne zločine.

Suosjećamo sa svim žrtvama rata i njihovim obiteljima. Razumijemo da za liječenje rana treba vremena. Vjerujemo da će Hrvatska nastaviti gledati prema budućnosti u duhu tolerancije, pomirenja i napretka koji je Hrvatsku doveo gdje je danas, na vratima ulaska u EU" stav je Europske Komisije.

„HRT“, 16.11.2012. - APA: VELIKI BROJ HRVATA VJEROVAO JE U NEVINOST GENERALA

Uz opširan tekst o ozračju punom strepnje kakvo je vladalo jutros na središnjem zagrebačkom trgu gdje su tisuće stanovnika putem divovskog ekrana iščekivale prijenos iz haške sudnice, a koje je pri izricanju oslobađajuće presude preraslo u eksploziju radosti i oduševljenja, francuska agencija AFP ističe da je general Ante Gotovina za Hrvate junak Domovinskog rata.

Francuska agencija dodaje da su tisuće ljudi diljem Hrvatske sinoć sudjelovale u bdijenju i misama molitve za oslobađajuću presudu te podsjeća da je treći optuženi general Ivan Čermak (62), oslobođen odgovornosti u prvostupanjskom postupku.

Talijanska agencija ANSA prenijela je vijest o oslobađajućoj presudi dvojice generala te ističe da je bijeg generala Gotovine, koji je u Hrvatskoj junak Domovinskog rata, svojim bijegom od 2001. do 2005., ugrozio europsku budućnost Hrvatske koja će 2013. postati članica EU.

U brojnim hrvatskim gradovima, gdje su tisuće ljudi čekali objavljivanje presude koja se prenosila na video-zidovima, ljudi su reagirali sa olakšanjem, javlja austrijska novinska agencija APA, podsjećajući da su se na trgovima okupili ratni veterani, ali i obični građani. Veliki broj Hrvata vjerovao je u nevinost generala i u to da je obrana zemlje bila legitimna, ističe APA.

„SLOBODNA DALMACIJA“, 16.11.2012.

PUPOVAC: ONO ŠTO JE DOBRO ZA GENERALE NIJE DOBRO ZA POMIRENJE U REGIJI

Potpredsjednik Samostalne demokratske srpske stranke (SDSS) i predsjednik Srpskog narodnog vijeća (SNV) Milorad Pupovac smatra kako ono što je dobro za generale Markača i Gotovinu nije dobro za žrtve i nastavak obnove pomirenja u regiji.

"Ono što je dobro za generale Markača i Gotovinu sasvim sigurno nije dobro za žrtve i nastavak obnove pomirenja u regiji. Nakon ove presude koja je dobra za generale ostaje pitanje tko je odgovoran za ubojstva, progon, uništenje i paljenje kuća, jer do sada za to još nitko nije odgovarao", rekao je nakon oslobađajuće presude hrvatskim generalima pot-

„INDEX.HR“, 16.11.2012. - SVJETSKI MEDIJI O PRESUDI GENERALIMA: „HRVATSKI HEROJI IZLAZE NA SLOBODU, OVO JE POVIJESNA ODLUKA ICTY-A“

STRANI mediji o presudi generalima Gotovini i Markaču pišu uglavnom u pozitivnom tonu, osim, očekivano, srpskih medija. BBC na naslovnici piše kako je Haški sud oslobodio generale krivnje po svim optužnicama te podsjećaju kako su tim ukinute

Bez dovoljno dokaza suci u prvostupanjskom postupku zaključili su da su napadi koje su naredili generali Gotovina i Markač bili protuzakoniti, prenosi španjolski dnevnik El Mundo i dodaje da je žalbeno vijeće odredilo trenutačno oslobađanje generala jer nije dokazano da je postojao plan protjerivanja hrvatskih Srba.

I ruski mediji prenijeli su da je žalbeno vijeće Haškog suda ukinulo prvostupanjsku presudu hrvatskim generalima osuđenima za ubojstva Srba te da je odredilo da odmah budu pušteni na slobodu.

Ljubljansko Delo i Slovenski radio u izravnim javljanjima svojih dopisnika s Jelačićeva trga atmosferu opisuju kao euforičnu, prožetu čuvstvima i osjećajem da je pravda u drugostupanjskom postupku ispunjena. I hrvatski stranački lideri oslobađajuću presudu označuju kao povijesnu, a svi se slažu da tom presudom zapravo i akcija Oluja postaje legitimnom, navodi dopisnik Dela.

Vodeći slovenski list navodi da je i prva izjava premijera Milanovića bila prožeta emocijama, jer je rekao da ju je presudom pao kamen sa srca, ali i da se vidjelo koliko je tanka crta između poraza i pobjede, između pravde i nepravde, jer je oslobađajuća presuda donesena tankom većinom budući da su dva suca glasovala protiv.

predsjednik Samostalne demokratske srpske stranke (SDSS) i predsjednik Srpskog narodnog vijeća (SNV) Milorad Pupovac.

Oslobađajuću presudu Žalbenog vijeća Međunarodnog suda za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču komentirao je i predsjednik Hrvatskog helsinškog odbora (HHO) Ivan Zvonimir Čičak ocijenivši kako je sud utvrdio da su počinjeni zločini, ali da nema dokaza da generali njih odgovorni.

Čičak je rekao kako je osobno očekivao smanjenje kazne za nekoliko godina, ali ne i oslobađajuću presudu, izrazivši zadovoljstvo takvom odlukom Žalbenog vijeća koju smatra iznenađujućom. Pad teze o udruženom zločinačkom pothvatu mogao se očekivati nakon pada teze o prekomjernoj uporabi topništva, dodao je.

nepravomoćne kazne u trajanju od 24 za Gotovinu, odnosno 18 godina za generala Markača.

Radio slobodna Europa dodaje kako se "generali u Hrvatskoj smatraju herojima zbog svoje uloge u Operaciji "Oluja", kojom je utvrđena sloboda Republike Hrvatske". Reuters dodaje i kako se očekuje da će generali svakog trena biti pušteni na slobodu.

Washington Post opisao je i raspoloženje generala tijekom izricanja presude. "Niti Ante Gotovina niti Mladen Markač nisu pokazali nikakve emocije prilikom izricanja oslobađajuće pre-

sude, ali su Hrvati ispred sudnice itekako glasno slavili. Pljesak i uzvici odjekivali su Haagom u trenutku kada je sudac Meron izrekao oslobađajuću presudu".

BUSINESSWEEK: SLUČAJ JE NAPOKON ZATVOREN, HRVATSKA SLAVI

Businessweek piše kako je današnjom presudom napokon zatvoreno važno poglavlje na hrvatskoj političkoj sceni. "Slučaj je zatvoren u trenutku kada se Hrvatska priprema za pristupanje Europskoj uniji i trudi se izvući iz teške gospodarske krize. Hrvatska je u potpunosti surađivala s Haškim tribunalom prilikom izručenja generala, za koje je danas potvrđeno da nisu mogli zaustaviti vojne trupe u počinjenju zločina".

List dodaje kako se na svim hrvatskim ulicama slavi, mogu se vidjeti suze radosnice, čuti poklici i pjesme.

O suradnji hrvatskih vlasti i Haaga piše i "Voice of America". "Iako su mnogi Hrvati dvojicu generala smatrali nevinima i nacionalnim herojima, vlast u Zagrebu odlučila je surađivati sa sudom i izručiti generale", piše VOA.

AFP: UN-OV SUD OSLOBODIO HEROJE!

Agencija France Presse navodi kako se Gotovina i Markač smatraju nacionalnim herojima u Hrvatskoj, a posebno se osvrće na atmosferu koja je vladala u sudnici i ispred nje tijekom izricanja presude.

„DNEVNIK.HR“, 16.11.2012. - SRPSKI PREDSEDNIK: OVA ODLUKA TRIBUNALA OTVORIT ĆE STARE RANE

Oslobađajuću presudu hrvatskim generalima komentirao je za Reuters i srbijanski predsjednik Tomislav Nikolić.

'Sad je posve jasno kako je (haški) tribunal donio političku, a ne pravnu odluku. Današnja presuda neće pridonijeti stabilizaciji situacije u regiji i otvorit će stare rane', zaključio je Nikolić u pisanom priopćenju.

Srbijanski tužitelj za ratne zločine Vladimir Vukčević ocijenio je u petak da oslobađajuća presuda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču u Haagu pokazuje da je 'ozbiljno ugrožen princip kažnjivosti ratnih zločina', a odluku ICTY nazvao skandaloznom i pravno neshvatljivom.

'Radi se o jednom od najvećih ratnih zločina na prostoru bivše Jugoslavije, o ubojstvima, protjerivanjima i ugroženosti više stotina tisuća ljudi, a da za to nitko nije odgovarao', rekao je Vukčević beogradskim medijima.

'Pravno je neshvatljivo da je pri jednako utvrđenom činjeničnom stanju prvostupanjsko sudske vijeće optuženima izreklo visoke kazne, a drugostupanjsko vijeće donijelo dijametralno suprotnu odluku', ocijenio je srbijanski tužitelj za ratne zločine Vladimir Vukčević.

"Gotovina, odjeven u plavo odijelo, intenzivno je slušao svaku riječ suca Merona, povremeno lupkajući prstima po stolu. U trenutku kada je shvatio da će biti oslobođen optužbi, okrenuo se prema Markaču, pružio mu ruku i čestitao", piše AFP.

TELEGRAPH: NEOČEKIVANA PRESUDA IZAZVALA VAL ODUŠEVLENJA

"Neočekivana presuda generalima Gotovini i Markaču izazvala je val oduševljenja diljem Hrvatske, ljudi su izašli na ulice, plakali od sreće. Prošlogodišnja odluka suda zadala je snažan udarac Hrvatskoj i njezinom imidžu žrtve srpske agresije tijekom raspada Jugoslavije", piše britanski Telegraph.

Radi se o najvećem preokretu u donošenju presuda u 18-godišnjem radu ICTY-a, piše Telegraph, napominjući kako većina država bivše Jugoslavije nije mogla ni sanjati da će presude biti u potpunosti poništene i da će generali već danas izaći na slobodu.

O presudi generalima pišu svi veći svjetski mediji, od BBC-ja, CNN-a, Guardian, Chicago Tribunea, Washington Posta, Le Pointa..., kao i sve veće novinske agencije poput AP-a, Reutersa i AFP-a.

MEDIJI RS: PRESUDA JE ŠOKANTNA

Mediji u Bosni i Hercegovini prenijeli su vijest o oslobađajućoj presudi hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču. Elektronički mediji u Federaciji BiH ističu kako je pravomoćnom osudom odbačena optužnica za udruženi zločinački pothvat, dok mediji u Republici Srpskoj pravomoćnu presudu ICTY-a opisuju kao 'šokantnu' uz niz negativnih komentara.

Radio-televizija RS (RTRS) emitirala je izvanredan program u kojemu je odmah reagirao niz političara iz tog entiteta pa je tako predsjednik Republike Srpske Milorad Dodik izjavio kako je oslobađajuća presuda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču 'ponižavajuća za žrtve, Srbe i sve one koji su vjerovali u međunarodnu pravdu'.

SRBIJANSKI MEDIJI KRITIZIRAJU PRESUDU

'Nevjerojatno je bilo da se ovo dogodi, imajući u vidu da je ovaj sud (ICTY) prije nekoliko mjeseci donio prvostupanjsku presudu koja je govorila o krivnji, a da sada bude oslobađajuća. Moglo se očekivati da bude par godina manje ili nešto drugo, ali svakako nitko nije mogao očekivati da dobiju oslobađajuću presudu', izjavio je Dodik ustvrdivši kako je oslobađajuća presuda hrvatskim generalima 'politički motivirana' odnosno temeljena na očekivanom ulasku BiH u punopravno članstvo Europske unije.

HRT, 21.11.2012., EVO ČIME PRIJETI BEOGRAD – REAKCIJE IZ ZAGREBA

Srbijanski državni tužitelj za ratne zločine Vladimir Vukčević najavio je da će Srbija, nakon pravomoćnih oslobađajućih presuda hrvatskim generalima Gotovini i Markaču, aktivirati predmete za zločine počinjene u akciji 'Oluja' i otvoriti šest novih slučajeva na temelju dokaza koje posjeduje. Najavio je da će od Haaškog tužiteljstva tražiti dostavu dokaza iz predmeta protiv Gotovine i Markača. 'Počinjeno ondje gdje smo stali. Predistražne radnje već vodimo na šest lokacija. Ispitali smo velik broj svjedoka, zajedno s Veritasom. Saslušavali smo i svjedoke za 'Bljesak', kazao je Vukčević.

Kako je rekao – predmeti na kojima se radi odnose se na mjesta Kijani (gdje je navodno ubijeno 14 srpskih civila), Mali Alan (gde je ranjen, a zatim zarobljen 21 pripadnik oružanih snaga Republike Srpske Krajine, od kojih su neki ubijeni nakon zarobljavanja), Dvor na Uni (gde je navodno ubijeno devet hendikepiranih civila, Gospić (istražuje se smrt 13 žrtava iz Gospića, 2 u Donjem Lapcu, 7 u Udbini, 17 u Vrhovinama i 2 u Plitvičkim jezerima), Petrinja (gde su ekshumirani posmrtni ostaci 66 osoba) te Vrginmost (navodno granatiranje kolone izbjeglica). Postupci se vode u suradnji s udrugom 'Veritas' na čijem je čelu Savo Štrbac.

JUTARNJI LIST, 21.11.2012.,

BRAMMERTZ RAZOČARAN: 'RAZMISLIT ĆU O POKRETANJU POSTUPKA PREISPITIVANJA PRESUDE GOTOVINI I MARKAČU!'

DEN HAAG/ZAGREB – Haaško tužiteljstvo "razočarano je" oslobađajućom presudom generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču i razmislit će o pokretanju postupka preispitivanja presude, objavio je u srijedu glavni haški tužitelj Serge Brammertz.

U prvoj reakciji na pravomoćnu presudu kojom je Žalbeno vijeće Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY) u petak oslobodilo dvojicu hrvatskih generala, Brammertz također navodi da će tužiteljstvo prikupljene dokaze dati na raspolaganje pravosudnim tijelima na području bivše Jugoslavije kako bi se omogućilo procesuiranje zločina počinjenih u Oluji.

"Tužiteljstvo je razočarano ishodom presude koja poništava presudu koju su protiv Gotovine i Markača jednoglasno donijela trojica sudaca raspravnog vijeća. Svjesni smo da oni koji su doživjeli zločine povezane s operacijom Oluja nisu zadovoljni ishodom i osjećaju da njihove patnje nisu priznate", navodi Brammertz u priopćenju.

Žalbeno vijeće Haaškog suda u petak je pravomoćnom presudom oslobodilo Gotovinu i Markača odgovornosti za zločine u Oluji i pustilo ih na slobodu.

Odmah je stigla reakcija iz Zagreba. Ministar branitelja Fred Matić kazao je kako zločine, na koje nismo ponosni, treba procesuirati, ali da generali ne mogu biti krivi za nešto što nisu počinili te da hašku presudu treba poštovati. Kada bih htio biti ironičan, rekao bih da ih potpuno razumijem, tako se i Hrvatska ponašala u proteklih 10 godina, kada smo svijetu pokušali objasniti da je Oluja legitimna vojno-redarstvena akcija, rekao je Matić.

Predsjednik HDZ-a Tomislav Karamarko izjavio je kako nema pomirbe, ako se želi izjednačiti krivnja jer nismo svi jednako krivi. 'Srbija se s tim suočava i to je njima bolan proces. To što oni tamo rade to što im se četničke horde valjaju po ulici to je njihov problem', kazao je.

Odvjetnik Goran Mikulić nema ništa protiv da Srbija zatraži od Haaga dokaze koji su izvedeni u postupku. Ono što me u ovom trenutku smeta – to je činjenica da je odluka o aktiviranju predmeta izgleda na odluku motiviranu revanšizmom, poručio je odvjetnik. Za Luku Mišetića ovi se predmeti ne mogu ticati generala Gotovine, Markača i Čermaka jer Den Haag zabranjuje pokretanje postupaka za ono što ih je oslobodio. Nakon promjene Interpolovih pravila u 2010. Srbija ne može raspisati međunarodnu tjeralicu za slučajeve koji su počinjeni na teritoriju druge zemlje bez suglasnosti te države, rekao je Mišetić.

Uručujući Povelju Republike Hrvatske 7. gardijskoj brigadi Pume, u povodu 20. obljetnice osnutka, predsjednik Ivo Josipović opet je ponovio kako je Domovinski rat nepomućen, a odgovornost za zločine individualna. Isto kao što je službeni Beograd odavno trebao preispitati svoju ulogu u poticanju oružane pobune u Hrvatskoj, a time i odgovornost za sva stradanja uključujući i srpska i Hrvatska je kao neosporna žrtva agresije, odavno trebala sankcionirati svaki zločin, koji je počinjen s njezine strane.

Upitana za komentar, Vesna Pusić je novinarima nakon sjednice Vlade kazala kako Srbija može odlučiti što god hoće. Odluka je međunarodnog suda – koji je iz tog razloga i formiran i obavio je cijeli posao koji je ustanovio UN – definitivna odluka i nema dalje, rekla je Pusić. Upitana privatizira li predsjednik Opće skupštine UN-a, bivši srbijanski ministar vanjskih poslova Vuk Jeremić svoju funkciju, budući da je, nezadovoljan presudom – najavio da će UN raspravljati o Haškom sudu, Pusić je kratko odgovorila kako je Vijeće sigurnosti utemeljilo Haški sud. I mislim da je na njemu da reagiraju u ovom slučaju, kazala je Pusić.

I ministar obrane Ante Kotromanović naglasio je da su Gotovina i Markač pravomoćno oslobođeni i nemaju se čega bojati, a u pogledu mogućih optužnica kratko je rekao – "Neka dođu!".

Brammertz ističe da tužiteljstvo, kao jedna od strana u postupku, mora poštivati žalbene presude, jer međunarodno krivično pravosuđe i vladavina prava općenito moraju biti zasnovani na temeljnom poštovanju pravnog postupka.

No, dodaje da "kao i u svim predmetima, ako potrebni uvjeti budu ispunjeni, tužiteljstvo će razmisliti o postupku preispitivanja presude".

"Također ćemo osigurati da dokazi koje je tužiteljstvo prikupilo budu na raspolaganju pravosudnim vlastima u bivšoj Jugoslaviji kako bi se domaćem pravosuđu omogućilo krivično gonjenje zločina počinjenih u vezi s operacijom Oluja. Vjerujemo da će pravosudne vlasti u Hrvatskoj biti dorasle svojim obavezama", kaže glavni haaški tužitelj.

Brammertz ocjenjuje da su suprotna mišljenja dvojice sudaca Žalbenog veća, Carmela Agiusa i Fausta Pocara, ukazala na brojna važna pitanja koja proizilaze iz presude koju je donijela većina i o kojima bi ICTY trebao razmisliti, te dodaje kako su ta pitanja nakon donošenja presude privukla i pozornost komentatora izvan Haškog suda.

"Ona se odnose na osiguravanje dosljednih standarda za preispitivanje u žalbenom postupku, ocjenjivanje ukupnosti dokaza u spisu i iskazivanje primjerenog poštovanja činjeničnim nalazima raspravnog veća", navodi se u priopćenju.

"Važno je da se o tim pitanjima razmisli, a nadamo se da će, konačno, to biti katalizator za dalje jačanje sustava međunarodne pravde", ustvrdio je Brammertz u priopćenju.

Izjava tužitelja Brammertza uslijedila je nakon što je njegov savjetnik Frederic Swinnen u utorak navečer na RTS-u izjavio da haaško tužiteljstvo neće tražiti reviziju odluke Žalbenog vijeća koje je oslobodilo hrvatske generale Antu Gotovinu i Mladena Markača.

TPORTAL, 27.11.2012.,

HHO: OLUJA ZLOUPOTRIJEBLJENA ZA ETNIČKO ČIŠĆENJE

Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava (HHO) u današnjoj je izjavi ustvrdilo da u podacima koje je Državno odvjetništvo objavilo vezano uz postupke, istrage i suđenja za ratne zločine nema ništa novo, zbog čega su podsjetili na svoju izjavu iz travnja prošle godine u kojoj su objavili svoje podatke o stradanjima nakon voinoredarstvene akcije Oluja

Komentirajući ažurirane podatke koje je Državno odvjetništvo jučer objavilo na svojim internetskim stranicama HHO je zaključio da u njima nema 'ništa esencijalno novo'.

'Umjesto bilo kakvih komentara, ponovno objavljujemo našu izjavu br. 08/2011 od 26. travnja 2011. godine (dakle, objavlvenu prije gotovo 20 mjeseci) zajedno s tabelarnim pregledom DORH-a vezanim uz ratne zločine. Ovo je ujedno naš odgovor i komentar na brojne naopake, krive i protuslovne interpretacije koje se pojavljuju u javnosti vezano uz ulogu HHO-a u bilježenju događanja na teritoriju RH poslije Oluje', navodi se u izjavi koju potpisuje predsjednik HHO-a Ivan Žvonimir Čičak.

HRT, 04.12.2012.,

BEOGRADSKI STUDENTI NA ULICAMA ZBOG OSLOBOĐENJA GENERALA

Nekoliko tisuća studenata okupilo se u Beogradu kako bi prosvjedovali u povodu oslobađajućih presuda Haaškog suda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču te ratnom zapovjedniku Oslobodilačke vojske Kosova (OVK) Ramushu Haradinaju.

Studentima sveučilišta u Beogradu pred skupštinom Srbije pridružili su se i predstavnici sveučilišta iz Novog Sada, Kragujevca, Niša i nekadašnjeg prištinskog sveučilišta čije je središte premješteno u sjeverni dio Kosovske Mitrovice.

Od Skupštine Srbije studenti zahtijevaju

"Za ICTY nema sljedećeg koraka jer je donesena konačna odluka", kazao je Swinnen.

Teoretski postoji mogućnost revizije postupka, koju mogu zatražiti obje strane ako se pojave nove činjenice koje nisu

U prošlogodišnjoj izjavi na koju se pozivaju navodi se da je u Hrvatskoj od početka Domovinskog rata do kraja 2010. pokrenuto ukupno 3655 istražnih zahtjeva protiv osoba osumnjičenih za ratne zločine. Osuđene su 563 osobe. Od ukupnog broja, optuženo je 95 osoba koje su bile pripadnici Hrvatske vojske ili policije. Za ratne zločine počinjene tijekom posljednjih 20 godina osuđeno je samo 28 osoba pripadnika HV i policije, ostalo su Srbi.

Prema HHO-ovim podacima, niti jedan pripadnik Hrvatske vojske ili policije, niti bilo tko drugi, nije osuđen za ratni zločin nad Srbima, bilo civilima, bilo vojnicima, zbog zločina počinjenih nakon Oluje.

Prema ažuriranim DORH-ovim podacima, za vrijeme i neposredno nakon 'Oluje' podneseno je 6390 prijava, od čega je prijavljeno 439 pripadnika hrvatskih oružanih snaga. Prijavljeno je 4128 poznatih i 2262 nepoznatih počinitelja. Protiv 400 osoba prijave su odbačene.

Zbog najtežih kaznenih djela ubojstava prijavljena su 33 poznata i 34 nepoznata počinitelja, a ukupno je procesuirano 3728 osoba, od kojih je njih 2380 osuđeno.

Najveći broj prijava odnosio se na teške krađe (2839) i krađe (932), općeopasne radnje (62) te razbojništva (56).

da usvoji Rezoluciju o osudi presude Haaškog tribunala i pokretanje rasprave u Općoj skupštini UN-a o statusu Tribunala u Haagu, izjavio je beogradskim medijima student prorektor beogradskog sveučilišta Ivan Šašić.

Studenti će svoje zahtjeve predati predsjedniku parlamenta Nebojši Stefanoviću, a ispred Doma narodne skupštine pridružili su im se članovi i pristaše ekstremističkih pokreta 1389 i Obraz.

Dok su studenti u više kolona gradskim ulicama išli ka Skupštini promet je bio privremeno prekidan.

Jedan od organizatora, student Fakulteta političkih nauka (FPN) Vladimir Živković, tvrdi da iza studentskih prosvjeda ne stoji nijedna politička stranka. Sa studentima beogradskog Pravnog fakulteta na prosvjed je došao ministar pravosuđa i državne uprave Nikola Selaković, inače

bile na raspolaganju tijekom procesa, "ali mi to u ovom trenutku ne planiramo napraviti", kazao je Brammertzov savjetnik u izjavi za emisiju "Upitnik" RTS-a.

Zbog ratnih zločina tijekom i nakon 'Oluje' policija je podnijela tri prijave protiv deset poznatih osoba. Riječ je o prijavama za ubojstva civila u selu Grubori, Prokljanu i Kistanju te u Laškovcima i Dobropoljima.

Po podacima DORH-a, tijekom i nakon 'Oluje' zabilježena su i 24 ratna zločina u kojima počinitelji nisu otkriveni.

Zašto zločini, po HHO-u, nisu istraženi?

'Prošlog petka, na zahtjev Glavnog državnog odvjetnika Mladena Bajića, Državnom odvjetništvu smo dostavili 15 primjeraka našeg izvještaja o akcijama Oluja i Bljesak. Uz to, Državnom smo odvjetništvu ponudili i našu prebogat arhivsku građu koju bi trebali istražiti predstavnici MUP-a i DORH-a, kako bi se već jednom doista utvrdilo što se stvarno dogodilo poslije akcije Oluja i krenulo u sudske procese koje je Vlada obećala EU svojim akcijskim programom. Time bi se otklonile spekulacije prema kojima DORH i sudovi do sada nisu procesuirali individualne ratne zločine počinjene nakon operacije Oluje zbog toga što bi se, suprotno uvriježenom mišljenju, pravomoćnim sudskim presudama hrvatskih sudova dali sudski relevantni dokazi da je vojno redarstvena akcija Oluja zloupotrijebljena za etničko čišćenje kroz udruženi zločinački poduhvat', smatra Čičak.

član vladajuće Srpske napredne stranke (SNS).

U koloni studenata koja je krenula sa FPN pojedini prosvjednici u jednom trenutku su počeli skandirati ime Ratka Mladića, ali su ih, kako javljaju reporteri beogradskih radijskih postaja, organizatori spriječili da nastave izvikivati ime ovog haaškog optuženika.

Studentima se u prosvjedu nije pridružio rektor Beogradskog sveučilišta (BU) Vladimir Bumbaširević.

Osim ministra pravosuđa, studentske zahtjeve podupiru članovi zastupničkog kluba Demokratske stranke Srbije (DSS) Vojislava Koštunice, ravnatelj Dokumentacijskog centra Veritas Savo Štrbac te odvjetnik nekolicine haaških optuženika Toma Fila.

SRPSKI MEDIJI

„B92, BETA, TANJUG“, 16.11.2012. -

"ZLOČINA BILO, ALI ONI SU NEVINI"

Zagreb -- Predsednik Hrvatske Ivo Josipović kaže da je oslobađanje Gotovine i Markača dokazalo da Hrvatska nije počinila etničko čišćenje. Milanović: Kamen pao sa srca.

"Radostan sam što su slobodni ljudi za koje sam bio uveren da su nevini. Drago mi je da je presuda ovakva kakva jeste jer mi smo znali da Oluja nije bila zločinački poduhvat. Zločina je bilo, ali za njih generali nisu krivi", rekao je Josipović.

On je istakao da je dokazano da Hrvatska nije počinila etničko čišćenje.

"Potvrdilo se da je naša borba bila pravedna i časna. Ostaje odgovornost prema svim žrtvama rata. Hrvatska nije odgovorna za zločine pojedinaca, ali jeste da kazni svakog počinitelja zločina ko god on bio. Ova presuda je i simbolička satisfakcija za sve one kojima se klanjamo", rekao je Josipović zahvalivši se Gotovini i Markaču "na žrtvi koju su podneli tokom godina u zatvoru".

Hrvatski premijer Zoran Milanović kaže da je posle oslobađanja Gotovine i Markača Hrvatskoj pao kamen sa srca.

"Težak postupak, bilo je dosta politike, odluka je bila podeljena, što govori koliko je tanka crta između istine i neistine, pravde i nepravde", rekao je Milanović.

On je dodao da se radi o "očigledno dvojici nedužnih ljudi, ali da to ne znači da rat nije bio krvav".

"Ipak, ovo ne znači da rat nije bio krvav, i da nije bilo je grešaka. Grešaka je bilo i za to je odgovorna hrvatska država, svima o koje smo se ogrešili Hrvatska će se odužiti", rekao je Milanović.

Bivša ministarka pravde Hrvatske Vesna Škare-Ožbolt rasplakala se od sreće prenose mediji.

"Drago mi je što pravda hoda po ovom svetlu. Pravda je dostižna. Oslobodilačke akcije 'Oluja' i 'Bljesak' dobile su satisfakciju...sve sumnje su raspršene", rekla je Škare-Ožbolt, koja je predsednica stranke Demokratski centar (DC).

Ona je dodala da je za Hrvatsku od "izuzetnog značaja oslobađanje od stigme o zločinačkom poduhvatu i proterivanju Srba i svemu onome što se nije dogodilo".

Bivši predsednik Hrvatske Stjepan Mesić rekao je da je zadovoljan i da će odluka Haškog tribunala dokazati da "on postupa u skladu s pravnim normama, a ne sudi politički".

Bivša premijerka Jadranka Kosor, kako prenosi "Dnevnik", kratko je prokomentarisala: "Srce mi je puno".

PUPOVAC: ODLUKA LOŠA ZA POMIRENJE

Potpredsednik Samostalne demokratske srpske stranke i predsednik Srpskog narodnog veća Milorad Pupovac izjavio je danas da ono što je dobro za generale Mladena Markača i Ante Gotovinu nije dobro za žrtve i nastavak obnove pomirenja u regiji.

"Ono što je dobro za generale Markača i Gotovinu sasvim sigurno nije dobro za žrtve i nastavak obnove pomirenja u

regiji. Nakon ove presude koja je dobra za generale, ostaje pitanje ko je odgovoran za ubistva, progon, uništenje i paljenje kuća, jer do sada za to još niko nije odgovarao", rekao je Pupovac, a prenosi Hina.

ŠTRBAC: PRESUDA JE SRAMOTNA

Savo Štrbac (Radio Slobodna Evropa)

Direktor Dokumentaciono-informacioni centar "Veritas" Savo Štrbac izjavo je da je oslobađajuća presuda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču u Hagu sramotna i da su Krajišnici njome više nego šokirani.

Štrbac je na konferenciji za novinare naveo da presuda Haškog tribunala više liči na politički pamflet ili deklaraciju neke političke organizacije, nego na presudu suda UN.

Prema njegovim rečima, presuda je i rezultat jake diplomatske aktivnosti Hrvatske koju je najavljivala i bivša premijerka Jadranka Kosor, navodeći da je angažovana čak i jedna lobistička organizacija.

Štrbac je dodao da sada predstoje još dva procesa koji se vode u smlislu dokazivanja genocidnosti akcije "Oluja", a to su tužba Hrvatske i kontratužba Srbije, kao i proces koji Krajišnici vode pred američkim Federalnim sudom u Čikagu.

"Posle ovakve presude imperativ Srbije je da ne odustaje po bilo koju cenu od te tužbe", smatra Štrbac.

Direktor "Veritasa" je podsetio da je Hrvatska pred ulaskom u EU i da presuda nije oslobodila samo generale, nego i državu Hrvatsku, koja bi, kako je ocenio, u suprotnom, morala Srbima da vrati ono što im je otela u materijalnom smislu, a moguće i neku vrstu političke autonomije.

PUHOVSKI: SVI ĆE SAD ZABORAVITI NA ZLOČINE

Politički analitičar Žarko Puhovski ocenio je da će euforija, nastala posle današnjeg oslobađanja u Hagu generala Ante Gotovine i Mladena Markača, dovesti do prestanka istraživanja i procesuiranja zločina iz 1995.

"Odluka Žalbenog veća pokazala je pogreške u odluci prvostepenog veća. Treba razumeti prirodu anglosaksonskog prava, jer se radilo o odnosu jedne prema drugoj presudi, a ne o činjenicama. Sud je prihvatio ono što je rekao Gotovina, da je zločina bilo, ali da on nije kriv", rekao je Puhovski.

"Nastala euforija dovešće do toga da je se istraživanje i procesuiranje zločina iz 1995. može smatrati završenim", smatra Puhovski.

"Prošlo je 17 godina. Toliko godina nakon kraja Drugog svetskog rata u Evropi je prevladala atmosfera da sve treba poslati u zaborav osim kod jednog malog broja ljudi koji to nisu prihvatili. Presuda će pomoći onima koji su bili u većini, a koji žele da se na zločine stavi tačka i da se sve smatra završenom pričom", rekao je Puhovski.

"Ipak, zanima me kako će, nakon današnjeg dana, reagovati oni koji su tvrdili da je Hag neovlašćen da piše istoriju i da je to antihrvatska institucija", dodao je Puhovski.

KRAJIŠNIKE PRESUDA POGODILA KAO NOVA OLUJA

Predsednik Asocijacije izbegličkih i drugih udruženja Srba iz Hrvatske izjavio je danas da su Krajišnici pogođeni oslobađajućom presudom u Hagu hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču i dodao da su činjenice sasvim drugačije od onoga što je odlučio Tribunal u Hagu.

"Rezultat je toliko porazan za nas da nas ovo sve skupa pogadja kao da je stigla još jedna 'Oluja', jer nepravda je još teža od same 'Oluje' koja nam se desila", kazao je Budimir na konferenciji za novinare "Veritasa".

Prema njegovim rečima, ovo pokazuje da je sud u Hagu od samog početka bio politička institucija koji je trebalo da opravda politiku koja je vodjena protiv Srba i skine odgovornost sa Hrvatske države.

„BLIC“, 16.11.2012. -

NIKOLIĆ: HRVATSKA SADA MOŽE LEGITIMNO DA SLAVI NAJVEĆI POGROM U SVETU POSLE DRUGOG SVETSKOG RATA

Predsednik Srbije Tomislav Nikolić ocenio je danas da je Haški tribunal u slučaju Ante Gotovine i Mladena Markača doneo političku, a ne pravnu odluku, koja neće doprineti stabilizaciji situacije u regionu, a Srbe u Hrvatskoj stavlja u poziciju krivca, iako je upravo u Kninskoj krajini bio žrtva najvećeg pogroma posle Drugog svetskog rata.

NIKOLIĆ: SRBI U HRVATSKOJ SADA POSTAJU KRIVCI NAD KOJIMA I DALJE SVAKO MOŽE NEKAŽNJENO DA SPROVODI SVOJU "PRAVDU"

"Predsednik Nikolić, povodom skandalozne odluke Apelacionog veća Haškog tribunala o oslobađanju Ante Gotovine i Mladena Markača od krivice za progon srpskog stanovništva iz Kninske Krajine 1995. godine, izražava stav da je sada sasvim jasno da je Tribunal doneo političku, a ne pravnu odluku", ističe se u saopštenju Pres službe predsednika Republike.

Današnja odluka Haškog tribunala neće doprineti stabilizaciji situacije u regionu, otvoriće stare rane, a Srbe u Hrvatskoj, mali broj njih koji je ostao tamo da živi, staviti u poziciju krivaca nad kojima i dalje svako može nekažnjeno da sprovodi svoju "pravdu", smatra predsednik Srbije.

ISTORIČAR MARKOVIĆ: POSLE HARADINAJA, GOTOVINE I MARKAČA - NEMA VIŠE NEPRISTRASNOSTI HAGA

"Tokom operacije Oluja proterano je preko 220.000 Srba i ubijeno na hiljade nenaoružanih muškaraca, žena i dece. Ko je za to kriv? Današnjom odlukom Haškog tribunala Hrvatska može legitimno da slavi najveći pogrom u svetu posle Drugog svetskog rata. Država koja ne dozvoljava ni porodicama nestalih Srba da utvrde gde se nalaze tela njihovih najmilijih.

Ako je do sada bilo razloga da verujemo onima koji su tvrdili da je Haški tribunal neutralan, pravičan i nešto više od suda

Srbiji i srpskom narodu, najnovijom odlukom o oslobađanju ratnih zločinaca je to demantovano", smatra predsednik Nikolić.

Srpski narod je u novijoj istoriji bio žrtva genocida, najsurovijih zločina, progona i mučenja, a Srbi žigosani kao zločinci koji treba da se stide i čute.

To je paradoks koji više ne sme da se ponovi, istakao je predsednik Republike Srbije.

Naprednjaci su naveli da, bez obzira na presudu Haškog tribunala, niko ne može da poništi ono što se dogodilo i natera da se zaboravi da su u Oluji ubijene hiljade civila, dece, žena, staraca, da je sa ognjišta proterano celokupno srpsko stanovništvo i da su im domovi opljačkani i spaljeni.

Fila: Nijedan hrvatski general, niti policajac nije osuđen u Hagu

Haški tribunal je oslobađajućom presudom, koju je danas izrekao hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, dokazao da je antisrpski i da za sve što se desilo Srbima niko nije odgovarao, izjavio je advokat Toma Fila.

Prema njegovim rečima, važno je reći da nakon te oslobađajuće presude nijedan hrvatski general, niti policajac nije osuđen pred Haškim tribunalom.

- Osetio sam gorčinu kada sam čuo presudu, ali nije poenta u tome šta ću ja da kažem ili neko drugi, već sta kažu onih 250.000 ljudi koji su istereni iz domova, čije su kuće zapaljene, opljačkane, oni koji su izgubili svoje najmilije - rekao je Fila Tanjugu.

DAČIĆ: HAŠKI TRIBUNAL NIJE SUD

Premijer Srbije Ivica Dačić ocenio je danas da oslobađanje Gotovine i Markača potvrđuje tvrdnje da Haški tribunal nije sud.

- To potvrđuje tvrdnje onih koji kažu da Haški tribunal nije sud, već da ispunjava unapred zadate političke zadatke - rekao je Dačić na početku sastanka sa šefom Euleksa Gzavijeom de Marnjakom danas u Vladi Srbije, prenosi Radio Slobodna Evropa.

SELAKOVIĆ: RUGALICA PRAVDI

Oslobađajućom presudom hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, koji su bili predvodnici najvećeg zločinačkog poduhvata u Evropi posle Drugog svetskog rata, Haški tribunal je "napisao svojevrstu rugalicu pravdi, žrtvama zločina, čitavom srpskom narodu i međunarodnom krivičnom pravu", izjavio je danas ministar pravde i državne uprave Nikola Selaković.

NS: TREBA DA SE RADUJEMO, OVO ZNAČI DA ĆE BITI OSLOBOĐENI I MLADIĆ I KARADŽIĆ

Oslobađajuća presuda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču je sramotna, izjavio je danas šef poslanika Nove Srbije Miroslav Markićević.

Markićević je Tanjugu rekao da je presuda pokazala da Haški tribunal "nije nikakav sud, već samo političko telo svetskih moćnika, koji preko njega sprovode svoju volju".

- Haški tribunal se pokazao u svom svom svetlu pravednika. Mislim da treba da se radujemo, jer to znači da će Ratko Mladić i Radovan Karadžić biti oslobođeni. Ovo je naravno ironija. Ajde sa su im smanjili kaznu, da su je prepolovili - rekao je Markićević.

LAJIĆ: HAŠKI TRIBUNAL IZGUBIO SVAKI KREDIBILITET

Ljajić: Nelogično je da niko ne osporava da su se dogodili zločini u akciji "Oluja", ali da još nijedan pojedinac za to nije odgovarao

Haški tribunal je današnjom oslobađajućom presudom za hrvatske generale Anta Gotovinu i Mladena Markača izgubio svaki kredibilitet, izjavio je danas šef Nacionalnog saveta za saradnju s Haškim tribunalom i potpredsednik Vlade Srbije Rasim Ljajić.

On je novinarima, koji su upitali da li se nakon odluke tog tribunala da oslobodi hrvatske generale razmišlja o formalnom prekidu saradnje sa sudom u Hagu, odgovorio da ne treba o tome razmišljati.

Ljajić je, odgovarajući na pitanja novinara, istakao da je taj tribunal osnovan s ciljem da doprinese utvrđivanju istine, doprinese pomirenju na prostoru nekadašnje Jugoslavije i da porodice žrtava dobiju moralnu satisfakciju, dodajući da ništa od toga nije učinjeno.

On je izjavio da je nelogično da niko ne osporava da su se dogodili zločini u akciji "Oluja", ali da još nijedan pojedinac za to nije odgovarao.

Uprkos svemu tome moramo ostati hladne glave zbog evropskog puta Srbije, rekao je Ljajić dodajući da je Srbija ispunila sve obaveze prema tom Tribunalu.

DODIK: PONIŽAVAJUĆA PRESUDA ZA ŽRTVE I SRBE

Predsednik Republike Srpske Milorad Dodik izjavio je da je oslobađajuća presuda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču ponižavajuća za žrtve, Srbe i sve one koji su verovali u međunarodnu pravdu.

Dodik je istakao da je odluka Haškog tribunala neverovatna i sramna i da govori o tome da sud ima političku osnovu za donošenje odluka.

- Neverovatno je bilo da se ovo desi, imajući u vidu da je ovaj sud pre nekoliko meseci doneo prvostepenu presudu koja je govorila o krivici, a da sada bude oslobađajuća. Moglo se očekivati da bude par godina manje ili nešto drugo, ali svakako niko nije mogao da očekuje da mogu da dobiju oslobađajuću presudu - rekao je Dodik za Radio-televiziju Republike Srpske.

VUKČEVIĆ: PRESUDA HRVATSKIM GENERALIMA SKANDALOZNA I PRAVNO NESHVATLJIVA

Srpski tužilac za ratne zločine Vladimir Vukčević kaže za "Blic" da je oslobađajuća presuda hrvatskim generalima skandalozna i pravno neshvatljiva.

- Oslobađajućom presudom je veoma, veoma ozbiljno ugrožen princip kažnjivosti ratnih zločina. Na području Krajine počinjen je jedan od najtežih ratnih zločina u bivšoj SFRJ i potpuno je neshvatljivo da pri istom činjeničnom stanju prvostepeno veće optužene osudi na velike kazne, a da ih drugostepeno veće oslobodi - ogorčen je Vukčević.

PALMA: HAG PONOVO UBIO UBIJENE

Dragan Marković izjavio je danas da je odlukom Haškog tribunala da se oslobode krivice hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač legalizovano najveće etničko čišćenje koje je

od Drugog svetskog rata počinjeno u Evropi, tokom akcije Oluja.

- Haški tribunal je današnjem oslobađajućom presudom legalizovao najveće etničko čišćenje od Drugog svetskog rata počinjeno na tlu Evrope kada je u akciji Oluja tokom avgusta 1995. godine proterano preko 250.000 Srba. Tom presudom Haški sud je ponovo ubio sve one koji su zverski ubijeni tokom i posle akcije Oluja - rekao je Marković agenciji Beta.

SAVO ŠTRBAC: OVO JE JEDAN OD CRNIH DANA MEĐUNARODNE PRAVDE

Direktor Dokumentacionog centra "Veritas" Savo Štrbac rekao je za "Blic" da "ostao bez teksta kad je čuo presudu".

- Mislim da sam bio jedini Srbin koji je verovao u pravdu suda u Hagu i najavljavao da će biti osuđeni generali, ako ne kao učesnici u genocidu, onda bar kao pomagači, ali to se nije desilo - ogorčen je Štrbac.

On kaže da ovu odluku ne može smatrati odlukom pravosudne ustanove, već jedne političke organizacije, što dokazuje i podela u samom veću.

- Dvojica sudija su bila protiv oslobađajuće presude. Ovo je Meronova presuda, a on je Amerikanac i jasno je da je on oslobodio Gotovinu. Ovo dokazuje da je diplomatija Hrvatske "odradila posao lobiranja" i za to su izdvojili ogroman novac. Ovo je jedan od crnih dana međunarodne pravde. Ovo je kraj ovog suda za područje bivše Jugoslavije. Ovo je skandalozno, šokantno, možete da zamislite kako je ljudima koji su bežali u kolonama iz Hrvatske. Mislim da u ovo ni najoptimističniji Hrvati nisu verovali. Ni u snu ovo nisam sanjao - kaže Štrbac.

„S MEDIJA“, 16.11.2012.

- SAVO ŠTRBAC ZA S MEDIA: SRBIJA MORA DA INSISTIRA NA KONTRATUŽBI!

- Oslobađajuća presuda Gotovini i Markaču nije sudska već presuda političke organizacije - kaže za S media portal direktor Informaciono-dokumentacionog centra „Veritas“ Savo Štrbac. - Moramo da istrajemo u kontratužbi za genocid - dodaje Štrbac.

Povodom oslobađajuće presude hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču oglasio se i direktor Informaciono-dokumentacionog centra „Veritas“ Savo Štrbac.

JOSIPOVIĆ: ZLOČINA JE BILO, ALI ZA NJIH NISU KRIVI GENERALI

Vukčević: Odluka je skandalozna!

Toma Fila: Srbe svako može da ubija, ali moramo da ćutimo zarad EU!

- Moj prvi utisak je da ovo ne liči na presudu jednog suda, već da je ovo presuda jedne političke organizacije - kaže Štrbac za S media portal. - I sama podela u Veću (dvojica su bila za udruženi zločinački poduhvat, a ostali za kompletnu oslobađajuću presudu i za alternativne vidove odgovornosti) dovoljno govori. Kad su podeljeni glasovi, predsednik Veća je onaj koji donosi poslednju odluku. Sudija Meron se priklonio onoj koja je bila za kompletno oslobađanje. A zna se šta su Amerikanci tokom svih ovih godina činili Srbima!

PRAVDA MORA BITI ZADOVOLJENA

Štrbac dodaje da je „sva sreća što je država Srbija podnela kontratužbu pred Međunarodnim sudom pravde“.

- Dobro je što smo podneli tužbu pred sudom UN, u kojoj tvrdimo da je akcija 'Oluja' za koju su generali oslobođeni zapravo genocidna, više od etničkog čišćenja! Do sada je bilo nagodbi i poravnjanja, naročito smo mi bili skloni da to radimo, pa da povučemo tužbe. Mislim da je ovo imperativ državi Srbiji i svim Srbima da se ustraje kod kontratužbe - poručuje Štrbac.

KRAJIŠNICI TUŽE GENERALE U ČIKAGU

Direktor „Veritasa“ nada se da će doći do glavnog pretresa i da će sudije Veća biti pravedne.

- U toku je još jedan spor pred Federalnim sudom u Čikagu, gde Krajišnici tuže grupu penzionisanih generala za saučesništvo u 'Oluji' i potražuju oko 10 milijardi evra za sve prognane iz Krajine - podseća naš sagovornik. - Ročište je zakazano za februar 2013. godine.

„TANJUG“, 16.11.2012.

- MEDIJI O PRESUDAMA MARKAČU I GOTOVINI

HAG - Svetski mediji, u prvim reagovanjima na današnje oslobađajuće presude hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, izveštavaju o velikom slavlju u Hrvatskoj, navodeći da je Žalbeno veće Haškog tribunala u napetoj atmosferi preinačilo prvostepenu presudu koja je ugrožavala stav hrvatske države da je tokom rata 1990-ih godina bila žrtva zločina, a ne počinilac.

Agencija Asošijetd pres ocenjuje da je današnja presuda jedna od najznačajnijih odluka suda u njegovoj 18-godišnjoj istoriji.

Žalbeno veće "preinačilo je presudu koja je predstavljala udarac stavu Hrvatske o samoj sebi kao žrtvi zverstava, a ne počinocu istih tokom ratova na Balkanu 1990-ih godina", ocenila je američka agencija.

AP dodaje da je presuda izazvala bujicu slavlja u Hrvatskoj, dok će u Srbiji razljutiti "okorele protivnike Haškog tribunala, koji smatraju da su sudije antisrpski nastrojene".

Agencija, koja je podsetila da je tokom operacije hrvatske vojske "Oluja" 1995. godine ubijeno oko 600 Srba, dok je oko 200.000 proterano, prenosi i ocenu beogradskog lista "Blic" na svom Internet izdanju da je presuda skandalozna.

Agencija Frans pres komentariše da su Markač i Gotovina presudu dočekali relativno mirno, dok je u sudnici nastala trenutna euforija, u kojoj su mnoge pristalice hrvatskih generala prilazile Markačevoj supruzi Mirjani kako bi joj čestitali.

"Gotovina, odeven u svetlo plavo odelo, sa tamno plavom kравatom, povremeno kuckajući prstima po stolu, pažljivo je slušao sudiju Merona kako čita presudu. Kada je postalo očigledno da će biti oslobođen, nasmejao se i pružio ruku Markaču", navela je francuska agencija.

AFP dodaje da je tokom operacije "Oluja" hrvatska vojska "osvojila jedno od poslednjih uporišta otpora srpskih nacionalista, u oblasti u kojoj je ta manjina imala korene od pre više vekova".

Agencija je prenela i atmosferu današnjeg slavlja na Trgu Bana Jelačića u Zagrebu, gde je više hiljada ljudi oslobađajuću presudu ispred ogromnog plazma ekrana dočekalo sa suzama radosnicama.

"Naši generali su heroji, jer su rizikovali njihove živote kako bi spasili našu zemlju i oslobodili naš narod", rekla je AFP-u na trgu u Zagrebu studentkinja Anđela Anić (26).

Agencija Rojters jedino konstatuje, ne upuštajući se ni u kakve komentare, da je Žalbeno veće Haškog tribunala preinačilo prvostepene presude Markaču i Gotovini, dok Bi-Bi-Si (BBC) prenosi da je u centru Zagreba u toku veliko slavlje zbog presuda.

Radio Slobodna Evropa (RSE) ocenjuje da je donošenje presude Žalbenog veća "bilo više nego napeto, o čemu govori podatak da je doneta uz izdvojeno mišljenje dvojice, od ukupno pet žalbenih sudija".

RSE i podeća da je sudija Teodor Meron koji je naredio da se hrvatski generali oslobode, "srušio 45-godišnju kaznu (bivšem načelniku štaba hrvatske vojske u Mostaru) Tihomiru Blaškiću, ali i utrostručio kaznu (bivšem oficiru i komandantu JNA u Vukovaru) Veselinu Šljivančaninu za zločine počinjene u Vukovaru".

Ljubljansko "Delo" i Slovenski radio u direktnom javljanu dopisnika s Jelačićevog trga u Zagrebu preneli su atmosferu u Hrvatskoj nakon izricanja presude, ocenivši je euforičnom i prožetom emocijama i osećanjem da je pravda u drugostepenom postupku u Haškom tribunalu ispunjena.

Nacionalni slovenački radio javio je da atmosfera u Hrvatskoj podseća na onu nakon "Oluje" 1995. godine.

U prvim reagovanjima slovenački mediji takvu emocionalnu reakciju u Hrvatskoj ocenjuju razumljivom, s obzirom na to da se s Gotovinom i Markačem, kako navode, identifikovala cela zemlja koja je zbog teze tužilaštva o udruženom zločinačkom poduhvatu na neki način i sama bila na optuženičkoj klupi.

Svi mediji u Bosni i Hercegovini preneli su kao najvažniju vest oslobađajuću presudu hrvatskim generalima.

Elektronski mediji u Federaciji BiH ističu da je pravosnažnom presudom Haškog tribunala, kojom su Gotovina i Markač oslobođeni, odbačena optužnica za udruženi zločinački poduhvat, dok mediji u Republici Srpskoj takvu presudu smatraju šokantnom.

Predstavnici najvećih hrvatskih političkih stranaka i udruženja u BiH izrazili su oduševljenje oslobađajućom presudom Gotovini i Markaču.

"Pod emocijama smo. Bio sam sinoć u Zagrebu. To je jedino pravedna odluka", rekao je predsednik Udruženja dobrovoljaca i veterana Domovinskog rata HVO-a Nikica Tomić.

Prema njegovim rečima, ova je presuda veliko ohrabrenje i pripadnicima Hrvatskog veća odbrane i Hrvatima iz BiH koji će, zajedno s obeležavanjem pada Vukovara, obeležiti uspostavljanje Hrvatske zajednice Herceg-Bosne.

Portparol HDZ-a BiH Mišo Relota izrazio je zadovoljstvo što je drugostepenom presudom ukinuta odredba o udruženom zločinačkom poduhvatu i što su hrvatski generali na slobodi.

"HDZ BiH časnim generalima Gotovini i Markaču želi sretan povratak u domovinu. Ova presuda je bila jedina moguća i najvažnije je da je ukinuta odredba o tzv. udruženom zločinačkom poduhvatu", rekao je Relota.

Он је додао да очекује да ће ова пресуда имати утицај и на одлуку суда о шесторки hercegbosanskih funkcionera из БиХ којима се такође суди у Хагу.

"Verujem da će i oni biti slobodni ljudi", dodao je Relota.

Generalni sekretar HDZ-a 1990. Josip Merdžo rekao je da je "posebno emotivno doživeo presudu generalima i da mu je posebno važno što je zasnovana na pravdi".

Hrvati u BiH s oduševljenjem su dočekali presudu generalima Gotovini i Markaču. Na značajnim mestima je istaknuta hrvatska šahovnica i slike dvojice generala.

Lokalni mediji su uživo prenosili izricanje presude, a na najviše mesta u opštinskim sedištimas se okupili građani kako bi proslavili ovu odluku.

Mediji u Crnoj Gori preneli su vest o oslobađajućoj presudi hrvatskim generalima, stavljajući u prvi plan euforiju tim povodom u Hrvatskoj, s jedne, i zaprepašćenje i osude iz Srbije, s druge strane.

„POLITIKA“, 16.11.2012. -

ШТРБАЦ: НЕ СМЕМО ОДУСТАТИ ОД ТУЖБЕ ПРЕД МСП ЗА ГЕНОЦИД

Наташа Кандић: Пресуда није донела правду за жртве

БЕОГРАД –Председник Удружења „Веритас“ Саво Штрбац изјавио је данас да Србија ни по коју цену не сме да одустане од тужбе против Хрватске пред Међународним судом правде јер је то једина могућност да се докаже да је акција Олуја била не само етничко чишћење већ и геноцид.

На конференцији за новинаре, Штрбац је рекао да су Срби из Крајине шокирани одлуком Хашког суда и да је та пресуда срамна.

Штрбац је додао да је понашање Хашког суда и за њега велико разочарење јер је он, како је рекао, био вероватно једини Србин који је веровао да се ради о правом суду који не постоји само да би судио Србима.

„Веровао сам да ћемо, ако прихватимо сарадњу са тим судом, имати прилику да понудимо и своје доказе. Данас, после овакве одлуке, знајући какви су докази постојали, могу само да мислим да је то антисрпски суд“, рекао је он.

Он је рекао да је и сам био судија и да, на основу искуства и праћења процеса против хрватских генерала, може да процени да је пресуда политички памфлет, а не одлука међународног суда.

Штрбац је додао да је група крајишких Срба пред федералним судом у Чикагу покренула тужбу за саучесништво у геноциду против организације америчких генерала који су помагали хрватској војсци, због чега још постоји нада да би истина о страдању Срба у Хрватској могла да добије и судску верификацију.

Он је подсетио да је у акцији Олуја погинуло више од 2.000 Срба а да је 220.000 протерано из својих домова а да је сада испало да за то нико није крив.

Председник Асоцијације избеглих Срба из Хрватске Милојко Будимир рекао је да су Срби погођени одлуком Хашког суда и да је неправда сада и већа јер доказује да је тај суд за циљ имао да оправда све оно што се радило над Србима.

Кандић: Пресуда није донела правду за жртве

Председница београдског Фонда за Хуманитарно право Наташа Кандић изјавила је данас да ослобађање хрватских генерала Анте Готовине и Младена Маркача није донело правду за жртве и да пресудом нису поменути ни ратни злочини, ни егзодус Срба из Хрватске.

„Пресуда није донела правду за жртве, заборављено је шта се догодило људима од тренутка када је почело гранатирање и изненађује образложење жалбеног већа да оптужени нису учествовали у доношењу дикриминаторских прописа који су спречавали повратак Срба и да им се не може приписати заједнички злочиначки подухват, као да су они оптужени за директно наређивање а не по командној одговорности“, рекла је Кандић, преноси Бета

Како је истакла, у Хрватској су и даље празна подручја која су раније била насељена Србима. „Питање је зашто овом пресудом нису поменути ратни злочини, да ли пресуда минимизира злочине и своди их на изоловане инциденте“, рекла је Кандићева и додала да је то велико питање за хрватско правосуђе. „Хрватском правосуђу нико више неће моћи да каже да суде, зато што постоји ова ослобађајућа пресуда којом се ратни злочини не помињу“, казала је Кандић. Бета

„BLIC“, FONET, 16.11.2012. -

FLORANS ARTMAN: BILO JE ZLOČINA

Bivši portparol Tužilaštva Haškog suda Florans Artman je izjavila da današnjom odlukom o oslobađanju hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača povodom optužnice za zločine nad krajiškim Srbima 1995. godine Haški sud ne tvrdi da nije bilo zločina i žrtava, već da dvojica optuženih nisu odgovorni za te zločine.

Prema rečima Florans Artman, Hrvatska je na svojim sudovima trebalo da sudi počiniteljima zločinima, "jer se dobra znala uloga vojske, policije i različitih struktura koje su učestvovalе u ratnim i drugim operacijama".

"Hrvatska je mogla da prestigne Haški sud, da stvarne počiniocе uhapsi i sudi im na svojim sudovima. Zato snosi deo odgovornosti za krizu oko generala", ocenila je Florans Artman.

Ona je izjavila da je problem sa optužnicom Gotovini postojao od samoga početka i da se prvostepena osuda na 24 godine zatvora temeljila na "čudnoj konstrukciji" - Brionskom sastanku političkog i vojnog rukovodstva Hrvatske na kojem se govorilo o "zločinačkim namerama u okviru intervencije u Krajini".

Radi se o tezi o udruženom zločinačkom poduhvatu, koja je trebalo da sugeriše da Gotovina i Markač zločin nisu počinili

lično, nego zbog saradnje sa drugim osobama, navodno udruženim u zločinačkom poduhvatu i masovnim

zločinima. Teza o zločinačkoj grupi nije nova, ali nikada nije bilo konkretnih dokaza, pa se nije znalo ko je u tim grupama bio, rekla je Florans Artman.

Ona je kao "čudnu" okarakterisala konstrukciju iz optužnice o prekomernom granatiranju Knina, zbog čega se mogla očekivati oslobađajuća presuda, javlja Hina.

Ako nema zajedničkog zločinačkog poduhvata, ukoliko nemamo granatiranje nego imamo vojnu operaciju, Gotovina se ne može povezati sa etničkim čišćenjem, koje se dogodilo kasnije, izjavila je Florans Artman Slovenačkoj televiziji.

TANJUG, 16.11.2012.,

ДЕЛ ПОНТЕ ИЗЕНАЂЕНА ПРЕСУДОМ ГОТОВИНИ И МАРКАЧУ

ЗАГРЕБ – Бивша главна тужитељка Међународног суда у Хагу Карла дел Понте изјавила је да је изненађена данашњом ослобађајућом пресудом хрватским генералима Анти Готовини и Младену Маркачу.

У изјави за Хрватску телевизију навела је да је јутрос примила информацију о пресуди и да је била врло изненађена јер су Готовина и Маркач били осуђени у првостепеном поступку.

“Било је то велико изненађење. Намеравам да прочитам судску пресуду како бих видела шта је кренуло наопако између првостепене пресуде и жалбе”, изјавила је Дел Понтеова.

Жалбено веће Хашког суда ослободило је Готовину и Маркача у другостепеном поступку, након што је суд је одбацио закључке расправног већа према којима су двојица генерала учествовали у удруженом злочиначком подухвату, као и оптужбе за прекомерно гранатирање Книна, Грачаца, Обровца и Бенковца. Суд је Готовину и Маркача ослободио командне одговорности.

TANJUG, "ALO", 17.11.2012.

POMEN - SVEĆE ZA ŽRTVE "OLUJE"

Oko stotinu građana Banja Luke okupilo se u petak uveče na Trgu Krajine i zapalilo sveće u znak pomena žrtvama akcije "Oluja", a za sutra je najavljen parastos koji će biti služen u Crkvi Svete Trojice u Banjaluci, preneo je RTRS.

Građani su se okupili spontano, u znak revolta na oslobađajuću presudu Haškog tribunala hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču.

Iz banjalučkog predstavništva Dokumentaciono-informativnog centra "Veritas" saopšteno je da će sutra biti služen parastos žrtvama hrvatske akcije "Oluja" u Crkvi Svete Trojice u Banjaluci.

U saopštenju se navodi da ovaj centar želi da parastosom pokaže da je suđenje generalima, koji su bili optuženi za ratne zločine nad Srbima u akciji "Oluja", bila samo farsa koja je trebalo da skine odgovornost sa svetskih moćnika koji su i doveli do građanskog rata i egzodusa srpskog stanovništva sa područja Hrvatske.

„BETA“, 18.11.2012.

SLUŽEN PARASTOS STRADALIMA U OLUJI

BEOGRAD, 18. novembra 2012. (Beta) - Parastos ubijenim Srbima u akciji hrvatske vojske "Oluja" 1995. godine služen je u nedelju u Crkvi svetog Marka u Beogradu u prisustvu više stotina građana.

Porodice stradalih Srba okupile su se kako bi izrazile nezadovoljstvo presudom Haškog suda da se oslobode hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač.

Parastos je služio episkop Atanasije Rakita, a među okupljenim građanima u Crkvi svetog Marka, bio je i gradonačelnik Beograda Dragan Djilas.

Episkop je tokom parastosa kazao da je zanemio kada je čuo "kako sluge božjeg oltara po sveštenim odorama kažu da su ona dvojica (Ante Gotovina i Mladen Markač) išli stopama Isusa Hrista".

"Braćo i sestre, čovek je u nedoumici šta da misli i oseća i kako da ponovo živi u ovakvom svetu. Oni koji mogu da slave Oluju, mogu i da je ponove", rekao je episkop Atanasije Rakita.

"Mnogi od tih slavljenika izjavljuju da su svi oni Gotovina i Markač", rekao je on.

Predsednik Asocijacije izbegličkih udruženja Srba iz Hrvatske Milojko Budimir rekao je agenciji Beta pre služenja parastosa da oslobađajuća presuda za Gotovinu i Markača neće sigurno doprineti pomirenju i normalizaciji odnosa sa Hrvatskom.

"Sada može još više da se pogorša položaj Srba koji se su ostali tamo", rekao je Budimir i dodao da je odluka Haškog suda doneta zbog "čistog" ulaska Hrvatske u EU.

On je kazao da je ta odluka razočarala Srbiju i Srbe i udaljila je od puta ka Evropskoj uniji.

POLITIKA, 18.11.2012.,

SRBIJA RAZGOVARA: TRIBUNAL DA ILI NE

Presuda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču odjeknula je kao šamar u lice svim Srbima koji su, posle 20 godina postojanja, očekivali bar delić međunarodne pravde od Haškog tribunala. Dok cela Hrvatska slavi, Srbija se suočava s teškom porukom da je presuda rukanje pravdi, da je time nagrađeno etničko čišćenje Srba u Hrvatskoj, a zločin nad gotovo 2.000 žrtava i egzodus nad 220.000 ljudi ostao nekažnjen.

Tribunal od petka teško osuđuju i oni koji su ga godinama branili, a već poznati kritičari pozivaju na prekid saradnje i opštu mobilizaciju srpske, ali i međunarodne političke scene.

Da li će ova presuda probuditi savest međunarodne javnosti ili je za Srbiju svaka haška bitka i konačno izgubljena? Kada su sve maske konačno pale, šta možemo očekivati u preostalim postupcima u Hagu?

Da li je Tribunal ovom odlukom opravdao razloge osnivanja i šta posle oslobađajuće presude hrvatskim generalima, za „Po-

litiku" govore Savo Štrbac, direktor dokumentacionog centra „Veritas“, i Zoran Krasić, funkcioner SRS-a i član pravnog tima za odbranu Vojislava Šešeljca.

Štrbac: Odluka Žalbenog veća šok je za sve Srbe iz Krajine. Verovao sam da postoji nešto od pravosudne ustanove u Haškom tribunalu, ali ovo je sramotno. Ipak, činjenica da je veće podeljeno i da su, od petorice, dvojica sudija bila za kontrarešenje, odnosno za udruženi zločinački poduhvat, daje tračak nade. Odluka tri prema dva pokazuje koliko je tanka linija između pravde i nepravde, između nade i očaja. Vidi se da je doneta iz čistih savesti nekih od sudija i daje nadu da ćemo uspeti u drugim postupcima pred međunarodnim sudovima. Odmah po objavljivanju prvostepene presude, tadašnja premijerka Jadranka Kosor rekla je da Hrvatska mora da angažuje kompletan diplomatski kor i uloži mnogo truda da obori zaključak o udruženom zločinačkom poduhvatu. Hrvati su odmah zaključili ugovor s jednom američkom lobističkom organizacijom i mesečno plaćali velike sume za lobiranje da se poništi presuda o udruženom zločinačkom poduhvatu. Imali su dvanaestoricu pravnih stručnjaka i vojnih analitičara, mislim da su deseterica iz Amerike i po jedan iz Kanade i Velike Britanije. Oni su tražili da im Žalbeno veće dodeli status prijatelja suda da bi oborili zaključak o neselektivnom i nezakonitom raketiranju krajiških gradova koji su izazvali egzodus. Sud ih je odbio, ali je sve njihove stavove koji su dostavili pročitao. Kad imate presudu dva prema dva, onda presuđuje glas predsednika. Ovo je presuda Teodora Merona.

Krasić: Za mene ova presuda uopšte nije neočekivana. Od 25. maja 1993. godine, kada je nastao Haški tribunal, pripadam onima koji osporavaju legitimitet i legalitet rada tog suda. Tribunal je postao materijalna sila, snaga, aždaja koja ne podleže nikakvoj kontroli, osim kontrole svojih tvoraca, a to su SAD, NATO i Evropska unija. Cilj je da se u Haškom tribunalu promeni istorija, da se ne utvrdi istina da ne bi odgovarali oni koji su razbili bivšu SFRJ uz pomoć ustaškog, balističkog i svih drugih elemenata koji su protiv srpskog naroda. Ta presuda me zato ne iznenađuje, kao nijedna druga koja se donese u tom sudu. Hrvatska je na pragu ulaska u EU, a to bi bilo teško sa osudom generala i udruženim zločinačkim poduhvatom koji obuhvata ceo narod. Sudija Teodor Meron je devedesetih godina bio predstavnik SAD povodom formiranja stalnog suda za ratne zločine i on je, izražavajući američki stav, rekao da je protiv suda koji je formiran Rimskim statutom, već da se zalaže samo za formiranje ad hoc tribunala. Da li neko zna zašto je osuđen Milan Martić? Nekada je u stavovima Haškog tribunala bilo dovoljno da se tri Srbina sastanu i razgovaraju o nečemu i iz toga je Tribunal izvlačio zaključak da postoji prvi stepen udruženog zločinačkog poduhvata i da su definisali zločinački cilj. Tako su osuđeni mnogi ljudi iz vojnog i političkog vrha. U predmetu protiv hrvatskih generala imali smo snimak gde se iz samog načina razgovora ne zaključuje da je to udruženi zločinački poduhvat.

Da li je Haški tribunal ovim konačno potvrdio da je antisrpski sud?

Štrbac: Primio sam haške istražitelje kada su prvi put 1994. godine došli da istražuju i predao im svu dokumentaciju o ratu u Hrvatskoj. U to vreme, saradnja s Haškim tribunalom bila je prava jeres među Srbima. Svi Srbi smatrali su taj sud antisrpskim. Ja sam rezonovao drugačije i ni danas ne bih uradio drugačije nego tada. Smatrao sam da smo mi mali i da ne možemo zaustaviti rad tog suda niti promeniti tok. Mislio sam da ne treba da dajemo paušalne ocene da nije antisrpski, već da ponudimo naše dokaze o stradanju Srba pa ćemo, kad jednog dana dođe do konačnih presuda, videti da li će oni naše

dokaze meriti istim aršinima kao i dokaze drugih strana koje su bile u sukobu. Sve ove godine zdušno sam sarađivao i sa tužiocima i sa sudom preko „Veritasa“ i dostavio sam mnogo dokaza. Prvostepena presuda zadovoljavala je naše želje i davala nam temelj da nastavimo. Danas, posle ove presude, mogu da kažem da su bili u pravu svi oni koji su još 1994. godine rekli da je taj sud antisrpski.

Krasić: Presudom Žalbenog veća potvrđeno je sve što je uradio Tuđman i čitava njegova politika. Nije osuđen politički program koji je veoma doprineo razbijanju SFRJ. Merona će da slave kao Genšera. Tuđmanova politika ispala je pravdena. Gospodin Štrbac zna da su na tenkovima, figurativno, tokom akcije „Oluja“ bili Amerikanci. NATO je granatirao radarske sisteme Vojske Republike Srpske Krajine. Ako je Amerikanac napravio taj sud, zašto bi osudio nekog s kim je bio u saučesništvu? Oni znaju sve što se desilo, ali ne žele da kažu istinu, već da očuvaju ovu sliku. Sada su uzeli artiljerijski napad kao osnovu udruženog zločinačkog poduhvata i kažu da je pretresno veće pogrešilo što je uzelo u obzir udaljenost do 200 metara od legitimnih ciljeva. Ljudi su otišli i to je njihov problem. Nema odgovora na pitanje o stradalima i proteranima. Ostvarilo se ono Tuđmanovo: „Imamo 12 odsto Srba, moramo da idemo na dva procenta da bi bili nacionalna manjina, a ne konstitutivni narod“.

Shvatam jedinstvo koje postoji u Zagrebu, oni su svesni šta za njih znači oslobađajuća presuda i šta bi značila osuđujuća. Oni su kao vlast pokazali kako brinu o svojim. U Srbiji nikako da se izvuče taj zaključak. Srbija ide dostojanstveno u propast u pravcu prema Evropskoj uniji. Videćete, u narednih 15 dana predstoji popriličan broj presuda u Haškom tribunalu. Udruženi zločinački poduhvat poništen je preko artiljerijskih napada, a kazali su u da nema deportacija, jer s te teritorije, odakle su krenuli Srbi, Hrvatska nije imala faktičku vlast.

Šta smo dobili, a šta izgubili od saradnje s Haškim tribunalom?

Krasić: Nismo u nimalo boljoj situaciji od kada je krenula ta patološka saradnja s Tribunalom. Ništa nismo dobili, ali smo omogućili da se natovare i takvi sudski zaključci i odluke koje poprilično prljavog veša ostavljaju nad celim srpskim narodom, a to nismo zaslužili i to nije istina.

Štrbac: Bilo je mnogo mišljenja da ne treba sarađivati sa ovim sudom. Ja sam se radovao optužnici, a nisam ni razmišljao o presudi, jer se optužnica zasnivala na masi dokaza koji su otišli u taj sud. Ko god bude proučavao bilo kada, a mnogi će to raditi, naročito sada posle ove presude, tražiće kakva je to presuda Žalbenog veća koja je poništila kompletnu presudu prvostepenog veća tako drastično. Udruženi zločinački poduhvat je čedo ovog suda. Toga nema u teoriji nigde, nema pravne doktrine o tome. Sud koji je to stvorio, sada ga je ubio ovom presudom. Nema udruženog zločinačkog poduhvata kada su u pitanju zločini nad Srbima. Obrnuto ga ima. Ta prvostepena presuda neće biti zaboravljena. Nije izgubljeno ovo vreme. Ja se ne kajem što sam sarađivao s tim sudom. Nije sve izgubljeno. Šta sada? Hoćemo li reći da taj sud ne valja i statički? Ne, ja mislim da Srbi moraju raditi mnogo više nego do sada na istini o poslednjem ratu na prostorima prethodne Jugoslavije i kad je reč o Hrvatskoj i o BiH i o Kosovu.

Može li Srbija da učini nešto kako bi ispravila hašku nepravdu?

Štrbac: Mi još vodimo spor pred Međunarodnim sudom pravde za genocid i to je sud UN. Podela u Žalbenom veću je nada i podstrek da dovedemo do kraja i taj spor, ma koliko koštao. Ova oslobađajuća nakardna presuda je imperativ da Srbija ne pravi s Hrvatima nikakve nagodbe oko tih tužbi, kao što je bilo

pokušaja do sada, već da idemo do kraja. Imamo 15 sudija u veću. Radi se po drugačijim pravilima. Definicije genocida su date u konvenciji iz 1948. godine o sprečavanju i kažnjavanju genocida. Radnje izvršenja su i ubistvo i podvrgavanje životnim uslovima koji dovode do njihovog fizičkog nestanka, a kažnjivi su i pripremanje genocida i pokušaj genocida. Dakle, to je naša šansa. U kontratužbi, tim Srbije izlazi s tezom da jedino „Oluja“ ispunjava pun kapacitet genocida. Smatram da mi to možemo dokazati i da će nam pomoći dokazi iz ovog postupka bez obzira na to kako ih je sud ocenio. Ne mogu biti baš svi izlobirani, korumpirani. Ipak je reč o većem broju sudija. I mi treba da počnemo da lobiramo. Lobiranje je potpuno zakonita aktivnost na Zapadu, šta god ona značila, to se radi desetinama godina u svim državama. Postoje pojedinci lobisti, postoje zanimanja. Mi smo tu omanuli, još od početka devedesetih, kada smo naивно mislili da se zna istina. Istina se, nažalost, u moderno vreme kupuje. Mi to nismo znali i zato smo isпали далеко crnji nego što jesmo.

Krasić: Imate mnogo lepo mišljenje o nekim ljudima i institucijama. Ja nemam to mišljenje. Srbija se već 12 godina nalazi na putu približavanja ka datumu za početak razgovora o priključenju EU. Taj period je karakterističan i po tranzicionim nadežnjama i očekivanjima. EU je rekla da ne moramo da priznamo Kosovo, ali da moramo da razvijamo dobrosusedsku saradnju. Postoji opasnost da se u toj saradnji postigne sporazum o uzajamnom odustajanju od tužbe i protivtužbe. Ja zastupam stav da Srbija nikada ne sme da odustane od svoje tužbe, ali ukazujem na detalje koji mogu da anuliraju očekivanja. Pred ovim nelegalnim Tribunalom, raspravlja se o individualnoj odgovornosti pojedinca, a pred Međunarodnim sudom pravde razmatra se odgovornost država i ja ne bih pravio paralele. Svi oni koji su obožavali Haški tribunal, danas ga napadaju. Trebalo im je 12 godina da shvate ono što je običan čovek mogao da vidi pre 12 godina. Problem je u tome što su neki od njih vodili državu. - Dorotea Čarnić, objavljeno: 18/11/2012

RTRS, 22.11.2012.

ГОТОВИНИ ПРИЈЕТЕ „ТОПНИЧКИ ДНЕВНИЦИ“ И ЗЛОЧИНИ ИЗВАН ОПТУЖНИЦЕ

Тужилац за ратне злочине Србије Владимир Вукчевић рекао је да Тужилаштво води предистражне радње у вези са злочинима почињеним у Олуји, али и прије ње. Најављује да ће од Хашког трибунала тражити да достави доказе из предмета против хрватских генерала, јер они могу да допринесу утврђивању истине о злочинима у „Олуји“ које Трибунал није разматрао.

Тужилаштво за ратне злочине Србије провјерава убиство 14 цивила у Кијанима, масакр на Малом Алану 1993. године, убиства на подручју Госпића, Доњег Лапца, Врховина, Удбине и Плитвичких језера, посмртне остатке ексхумиране са гробља у Петрињи, гранатирање избјегличке колоне код Вргинмоста и убиство 12 хендикепираних цивила непосредно након „Олује“ у Двору на Уни. На неким предметима раде заједно са хрватским правосудјем. Свједоке и материјалне доказе има и Веритас. Очекују много процеса пред националним судовима, јер оптужником за хрватске генерале

није био обухваћен цијели сектор ЈУГ, а сектор Сјевер ни дотакнут.

Саво Штрбац директор Документационо-информационог центра „Веритас“ објашњава: „Готовина је, примјера ради, био командант цијеле операције за сектор ЈУГ, дакле, он одговара конкретно и за злочине у Комићу, који су се десили а који није био обухваћен овом оптужбом, па се онда у тим случајевима, пошто му није суђено за то, може и поново довести у везу по командној одговорности“.

Не треба искључити ни могућност ревизије поступка хрватским генералима, што је поменуо главни хашки тужилац Серж Брамерц, али прије тога, треба наћи доказ који није био изведен или доступан на главном претресу. На примјер – дуго тражени „топнички дневници“.

Штрбац подсјећа да је „пресуђено без тих топничких дневника. Они су постојали, зна се да су постојали, неко их је, како рекоше, из Хрватске са најмјеродавнијих мјеста, неко их је на вријеме негдје склонио“.

Адвокат Горан Петронијевић, члан правног тима Веселина Шљиванчанина каже:

„Ако би се, примера, ради, појавили ти топнички дневници, за очекивати је да то буде доказ који би можда могао да буде доказ који би добио статус таквог квалитета доказа да се прихвати ревизија.“

До сада се то десило само у случају Веселина Шљиванчанина. Брамерцова изјава је можда само протоколарна како би се смириле страсти, оцјењује Петронијевић. Сматра да Хашки трибунал није допринио помирењу, јер 95% његових одлука представља „нагазне мине“ за будућа времена.

БЕТА, 25.11.2012.,

PROTESTNA ŠETNJA I ZAHTEV ZA SEDNICU I USVAJANJE REZOLUCIJE

БЕОГРАД, 25. новембра 2012. (Beta) – Protestna šetnja više hiljada gradjana zbog oslobađajuće presude hrvatskim generalima završena je ispred Skupštine Srbije gde su predstavnici izbeglih i prognanih Srba iz Krajine predsedniku parlamenta predali zahtev za održavanje posebne sednice i usvajanje rezolucije kojom bi se rešila njihova prava.

Zahtev za sazivanje posebne sednice Skupštine i predlog Rezolucije o poštovanju ljudskih prava izbeglih i prognanih i drugih oštećenih gradjana iz bivših jugoslovenskih republika predsedniku parlamenta Nebojši Stefanoviću predao je predsednik Koalicije udruženja izbeglica Miodrag Linta.

Pred nekoliko hiljada učesnika protesta, koji su prethodno prisustvovali parastosu žrtvama ratova devedesetih godina,

koji je u Sabornoj crkvi služio patrijarh Irinej, Linta je podsetio da bez pravičnog i trajnog rešavanja problema izbeglih nema istinskog pomirenja u regionu.

Okupljeni su nosili transparente "Korumpirane haške sudi-je", "Hag – legalizacija etničkog čišćenja Srba", "Tražimo pravdu za sve Srbe", "Oluja je udruženi zločinčki poduhvat", "Oslobodili ste zločinca".

"Cilj rezolucije je da obaveže Vladu Srbije da otvori suštinski dijalog sa Zagrebom i Sarajevom o rešavanju imovinskih i drugih problema, kao i da predstavnici vlade i drugih državnih institucija pokreću pitanje rešavanja naših problema u međunarodnoj zajednici i da se konačno 17 godina posle rata pronadje pravično i trajno rešenje za stotine hiljada oštećenih građana", istakao je Linta.

Predsednik Skupštine Srbije Nebojša Stefanović je izjavio pred okupljenim građanima da će Srbija insistirati da se prava izbeglih i prognanih ispune i da će to isticati u svim razgovorima koje bude vodio.

FONET, 25.01.2013.,

"PONUDITI NAGRADU ZA DOKAZ PROTIV GOTOVINE"

Direktor Dokumentaciono-informacionog centra Veritas Savo Štrbac izjavio je danas da bi država Srbija trebalo da raspiše nagradu "od bar milion evra" kako bi se pribavili Topnički dnevnici, kao krunski dokaz na osnovu kojeg bi se poveo postupak preispitivanja presuda Haškog tribunala hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču.

Kad bi se raspisala adekvatna nagrada, taj dokument, koji je skriven, jer niko nije lud da fizički uništi istorijski dokument za državu Hrvatsku, bi se mogao pojaviti na crnom tržištu, rekao je Štrbac i podsjetio da je Vlada Srbije 2010. ponudila nagradu od 10 miliona evra za informacije o Ratku Mladiću.

Štrbac je na konferenciji za novinare Koordinacije srpskih udruženja porodica nestalih lica sa prostora bivše Jugoslavije ukazao da bi sud dozvolio reviziju presuda, kad bi tužilaštvo dostavilo novi dokaz koji bi mogao da preokrene situaciju, u roku od godinu dana.

Prema njegovim riječima, Hrvatska je uložila ogroman novac za logistiku i lobiranje koji su doveli do oslobađajuće presude njenim generalima u drugom stepenu, a "najveća greška Srba je što su računali da istina sama po sebi odlazi u svijet".

Kako je ocijenio Štrbac, lobiranje Srbije je moglo da obrne situaciju i "da danas Srbi iz Krajine slave Haški tribunal, a ne Hrvati".

On je ukazao da je šansa u tome da Srbija istraje u kontratužbi protiv Hrvatske za genocid.

Nekoliko dana, poslije sramne presude Gotovini i Markaču, zakazan je glavni pretres za proljeće 2014. po tužbama za genocid Hrvatske i Srbije, naveo je Štrbac, a tokom nedavnog sastanka dvojice premijera u Beogradu pomenuta je mogućnost dogovora i vansudskog rješenja.

"Mislim da govorim u ime većine Krajišnika da je imperativ državi Srbiji da ostane do kraja pri kontratužbi da Međunarodni sud donese odluku da li je bilo genocida, jer kakva god bila odluka, bila bi nam na korist, a ako nije bilo genocida, sud bi morao da utvrdi šta je bilo", predočio je on.

Predsjednik Stručnog tima Koordinacije Duško Čelić ukazao je da dvije godine od usvajanja Izvještaja Dika Martija o trgovini ljudskim organima na Kosovu i godinu dana od kako je za istražitelja imenovan Klint Vilijamson, njegov portparol je nedavno izjavio da "napredujemo u pribavljanju informacija" u tom postupku.

To znači da taj postupak nije ni u predkrivičnoj fazi, da nema ni osumnjičenih, a kamoli optuženih ili okrivljenih u tom zločinu, rekao je on.

Ono što je nama činiti je da dokazujemo da Srbi nisu odgovorni i krivi u ovoj mjeri, kako se predstavlja, izjavio je predsjednik organizacije porodica zarobljenih, poginulih i nestalih civila Republike Srpske Nedeljko Mitrović.

Predsjednik Koordinacije srpskih udruženja porodica nestalih lica sa prostora bivše Jugoslavije Nataša Šćepanović pročitala je protestno pismo koje će Koordinacija uputiti domaćim i međunarodnim institucijama kako bi ukazali na nepravdu koju su presude u Hagu nanijele porodicama nestalih i ubijenih Srba od 1991 do 1999. i njihov poguban uticaj na suočavanje s prošlošću.

VEČERNJE NOVOSTI, 04.12.2012.,

BEOGRAD: STUDENTI PROTIV HAŠKE NEPRAVDE

Više hiljada akademaca sa svih univerziteta izrazilo nezadovoljstvo u centru Beograda. Zahtev da se pruži podrška javnoj raspravi u GS UN. Traže osudu rada Tribunala

„SRBI su rođeni krivi“, „Haški sude – dokle više“, „Od vaše pravde nema veće nepravde“, „Udruženi Hag = zločinački poduhvat“. To su poruke sa protesta studenata u utorak ispred Doma narodne skupštine, povodom oslobađajućih presuda Haškog suda. Više hiljada akademaca Univerziteta u Beogradu pokazalo je nezadovoljstvo mirnom šetnjom kroz grad. Studenti su išćitali i svoje zahteve, koje će, kako su najavili, predati predsedniku Srbije Tomislavu Nikolića i premijeru Ivici Dačiću.

Studenti od vlasti zahtevaju da se i zvanično pruži podrška javnoj raspravi u Generalnoj skupštini UN, koja je zakazana za april naredne godine. Takođe, oni traže da Skupština Srbije usvoji rezoluciju o osudi rada Haškog tribunala, zbog oslobađajućih presuda Gotovini, Markaču i Haradinaju.

Okupljanja su počela još u prepodnevним satima, a za glavno sastajalište određen je plato ispred Doma narodne skupštine. Beogradski fakulteti, Ekonomski, Pravni, Filološki, Filozofski, Fakultet političkih nauka, Saobraćajni fakultet, Fakultet organizacionih nauka i drugi, zajedno sa fakultetima iz Kragujevca, Niša i Kosovske Mitrovice činili su protest.

Jedan od organizatora, predstavnik FPN Vladimir Živković, rekao je da su se studenti okupili ispred parlamenta iz svih univerzitetskih gradova kako bi pokazali da akademska omladina oseća nepravdu.

- Ovo se tiče cele Srbije, i mi želimo da pokažemo koliko nas ta nepravda boli – rekao je Živković. – Mi smo osećali odgovornost da pokažemo svoje mišljenje o celokupnom procesu u Hagu, ali želim da naglasim da iza organizacije protesta ne stoji nijedna politička partija.

Posle intoniranja srpske himne „Bože pravde“ pred okupljene demonstrante izašao je glumac Goran Sultanović. Njegov, burnim aplauzom pozdravljen recital Disove pesme „Naši dani“, bio je uvod pred obraćanje profesora okupljenim studentima.

- Omladino, Haški tribunal nije smeo da postoji i mora da nestane zato što je protivpravno osnovan, protivpravno ustrojen, zato što prekraja istoriju i istinu, a ponajviše zbog toga što kriminalac nema prava da sudi kriminalcu, a pogotovu poštenom čoveku – rekao je Branko Rakić, profesor Pravnog fakulteta.

Advokat Toma Fila poručio je studentima da sutra kada država bude bila u njihovim rukama, ne dozvole da se formira nekakav trbunal koji će suditi našem narodu.

- Zna li šta je najveće etničko čišćenje u bivšoj Jugoslaviji? Zatvor u Sheveningenu! Danas su samo Srbi tamo.

Pred studentima je govorio i Savo Štrbac. Direktor Veritasa, izbeglica iz Krajine 1995. godine.

- Potrebno je pronaći Topničke ratne dnevnike, za koje se zna da postoje, a za koje Hrvati kažu da su nestali – rekao je okupljenim studentima Štrbac.

- Sećamo se da je Vlada Srbije raspisivala visoke nagrade za haške begunce, deset miliona evra nudila je za informaciju

o Ratku Mladiću. Ja pitam kako se niko nije setio da ponudi nagradu za Topničke dnevnike. I danas postoji mogućnost da zapise pronađemo na crnom tržištu. To bi bilo dovoljno da slučaj hrvatskih generala vratimo na sud.

Kako je ranije najavljeno, studenti će zatražiti da Skupština Srbije usvoji rezoluciju o osudi rada Haškog tribunala, zbog oslobađajućih presuda Gotovini, Markaču i Haradinaju.

Kako je Tanjugu rekao student Fakulteta političkih nauka Nenad Uzelac, jedan od organizatora protesta, akademci će na skupu ispred Narodne skupštine zatražiti i zvaničnu podršku javnoj raspravi u Generalnoj skupštini UN, zakazano za april naredne godine.

Studenti su najavili da će svoje zahteve proslediti predsedniku Srbije Tomislavu Nikolića i premijeru Ivici Dačiću.

PROTEST I U NOVOM SADU

NEKOLIKO stotina studenata Novosadskog univerziteta održalo je u utorak protestnu šetnju ulicama Novog Sada zbog nedavnih oslobađajućih presuda Haškog tribunala hrvatskim generalima i Ramušu Haradinaju.

Studenti su se okupili na trgu u Kampusu novosadskog univerziteta odakle su u pratnji policijske patrole, u koloni, prošetali do Saborne crkve u centru grada, gde su sveštenici Eparhije bačke održali pomen žrtvama u poslednjim ratovima na ovim prostorima.

Sa Studentskog trga kolona je krenula predvođena studentima koji su nosili srpske zastave i transparente „Hag sud za Srbe“, „Prognani, a nezaboravljeni“, „Skup podrške žrtvama“, „Zločince ste pustili ali ne na slobodu, slobodni neće biti ni kad sa ovog sveta odu“, „Ustreljene su i ubijene, izdahnule su obe – i istina i pravda“, „Dole Nato“, „Etničko čišćenje bez kazni“.

Protestna šetnja je protekla bez ikakvih incidenata.

DA SE DIGNE GLAS STUDENTIMA Pravnog fakulteta u šetnji ka parlamentu pridružio se i ministar pravde Nikola Selaković. Novinarima je rekao da dolazi kao ministar, ali i kao građanin koga je zbolela nepravda. – Ako se ne digne glas, nepravde će biti sve više – kratko je rekao Selaković.

STRANI MEDIJI

ICTY, 16.11.2012.,

ŽALBENO VIJEĆE OSLOBODILO ANTU GOTOVINU I MLADENA MARKAČA I NALOŽILO DA IH SE PUSTI NA SLOBODU

Žalbeno vijeće Međunarodnog karivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u sastavu sudac Theodor Meron, predsjedavajući, sudac Carmel Agius, sudac Patrick Robinson, sudac Mehmet Güney, i sudac Fausto Pocar, danas je većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudaca Agiusa i Pocara, ukinulo osuđujuću presudu Anti Gotovini i Mladenu Markaču za zločine protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja i donijelo oslobađajuću presudu.

Raspravno vijeće I je 15. travnja 2011. Antu Gotovinu i Mladena Markača proglasilo krivim za zločine protiv čovječnosti i kršenje zakona ili običaja ratovanja počinjene od srpnja do rujna 1995. godine time što su sudjelovali u udruženom zločinačkom pothvatu čiji je cilj bio trajno i prisilno uklanjanje srpskog civilnog stanovništva s područja Krajine u Hrvatskoj. Ante Gotovina je osuđen na 24, a Mladen Markač na 18 godina zatvora.

Žalbeno vijeće je jednoglasno zaključilo da je Raspravno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da sva mjesta topničkih udara udaljena više od 200 metara od cilja koji se smatra legitimnim, mogu poslužiti kao dokaz za protupravne napade na gradove na području Krajine u Hrvatskoj. Žalbeno vijeće je većinom glasova također zaključilo da je Raspravno vijeće pogriješilo u zaključku da su topnički napadi koje su zapovjedili Gotovina i Markač protupravni. Većinom glasova također je zaključeno da je Raspravno vijeće pogriješilo kada je konstatiralo da je postojao udruženi zločinački pothvat čiji je cilj bio trajno i prisilno uklanjanje srpskih civila s područja Krajine. Shodno tome, Žalbeno vijeće je, većinom glasova, ukinulo sve osude izrečene Anti Gotovini i Mladenu Markaču. Žalbeno vijeće je, također većinom glasova, odbilo osuditi Gotovinu i Markača na osnovi alternativnih vidova odgovornosti. Žalbeno vijeće je naložilo da se Antu Gotovinu i Mladena Markača odmah pusti na slobodu.

Ante Gotovina bio je general-pukovnik Hrvatske vojske (HV). Tijekom 1995. godine bio je zapovjednik Zbornog područja Split Hrvatske vojske i bio je glavni operativni zapovjednik vojne ofenzive poznate kao "Operacija Oluja" u južnom dijelu područja Krajine. Ante Gotovina uhićen je u Španjolskoj 7. prosinca 2005. i prebačen je na Međunarodni sud 10. prosinca 2005. Antu Gotovinu su u žalbenom postupku zastupali g. Gregory Kehoe, g. Luka Mišetić, g. Payam Akhavan i g. Guénaél Mettraux.

Mladen Markač bio je pomoćnik ministra unutarnjih poslova i operativni zapovjednik specijalne policije u Hrvatskoj tijekom 1995. godine. Mladen Markač se predao Međunarodnom sudu 11. ožujka 2004. U žalbenom postupku zastupali su ga g. Goran Mikulić, g. Tomislav Kuzmanović, g. John Jones i g. Kai Ambos.

Tužiteljstvo su u žalbenom postupku zastupali gđa. Helen Brady, g. Douglas Stringer, gđa. Laurel Baig, g. Francois Boudreault, gđa. Ingrid Elliott, g. Todd Schneider, gđa. Saeeda Verrall i g. Matthew Cross.

„SENSE“, 16.11.2012.

- SUDIJE PODELJENE, GOTOVINA I MARKAČ OSLOBODENI

Petočlano Žalbeno veće preglasavanje tri prema dva poništilo nalaz prvostepene presude o protivpravnom artiljerijskom napadu na krajinske gradove kao glavnom uzroku deportacije srpskih civila za vreme i nakon operacije "Oluja" i zaključilo da udruženi zločinački poduhvat sa ciljem proterivanja Srba iz Krajine - nije postojao

Sudije Teodor/Meron, Patrik/Patrick Robinson i Mehmet Ginej/Güney su, suprotno mišljenju svojih kolega u Žalbenom veću Fausta Pokara/Pocar i Karmela Aduisa/Carmel Agius, doneli odluku o poništavanju zaključka prvostepene presude o postojanju udruženog zločinačkog poduhvata sa ciljem proterivanja srpskih civila iz Krajine za vreme i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine. Tako su se sudije iz Sjedinjenih Država, Jamajke i Turske suprotstavile stavovima kolega iz Italije i Malte i donele oslobađajuću presudu po svim tačkama optužnice.

Većina u Žalbenom veću je poništila zaključak Pretresnog veća o protivpravnom karakteru artiljerijskog napada na Knin, Obrovac, Benkovac i Gračac, ocenjujući da se on zasniva na pogrešnom standardu da se svi udari udaljeni više od 200 metara od utvrđenih vojnih ciljeva - mogu smatrati protivpravnim napadom na civile. Nadalje, većina smatra da se u nalazima prvostepene presude, kako su tvrdile i odbrane optuženih, protivpravni artiljerijski napad nalazi u srži zaključka o udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem proterivanja Srba, tako da dalje nije ni analizirano da li bi se na osnovu drugih elemenata, poput Brionskog transkripta, zločina koji su mimo artiljerijskog napada počinjeni u "Oluji" i sprečavanja povratka Srba, mogao doneti zaključak o postojanju cilja da se stanovništvo Krajine protera iz Hrvatske.

Budući da su prvostepenom presudom osuđeni zbog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu, generali Gotovina i Markač su danas oslobođeni svih optužbi po načelu individualne odgovornosti za krajinske zločine. Žalbeno veće je zatim razmatralo da li bi mogli biti osuđeni po alternativnom, komandnom, vidu odgovornosti zbog propusta da spreče zločine i kazne počinioce. Zaključeno je da veće u ovoj fazi, u skladu sa sudskom praksom, ima pravo da se bavi tim pitanjem, uprkos protivljenju odbrane.

Ipak, Žalbeno veće navodi da u prvostepenoj presudi nije navedeno dovoljno činjenica koje bi ukazivale da Gotovina - kao zapovjednik operacije "Oluja" - nije preduzeo razumne mere da drži pod kontrolom svoje vojnike. Takođe je zaključeno da Pretresno veće nije navelo dokaze da je Markač, kao komandant specijalne policije, imao efektivnu kontrolu nad svojim specijalcima. Odlučeno je, zato, da nema osnova za razmatranje njihove komandne odgovornosti, a dodatni razlog za to je i što tužilac u tom smislu nije dostavio nikakve žalbene podneske. Ni po tom pitanju, međutim, sudije nisu bile jedinstvene, jer je sudija Adius izdvojio mišljenje.

Tako je nadglasavanjem sudija Žalbenog veća poništena osuđujuća presuda i zatvorska kazna od 24 i 18 godina zatvora Anti Gotovini i Mladenu Markaču, i naloženo je njihovo momentalno oslobađanje iz tribunalove Pritvorske jedinice. Gotovina je, podsetimo, u pritvoru proveo nešto manje od sedam, a Markač oko pet i po godina.

Izricanje presude je pratio veliki broj poklonika hrvatskih generala, tako da se, kada je saopšteno da su oslobođeni, iz prepune galerije za publiku prolomio pljesak i glasni povici slavlja. Ubrzo potom, branioci optuženih su se medijima obratili trijumfalnim izjavama, a jedan od njih je otišao tako daleko da je poručio predsjedavajućem Pretresnog veća čija je presuda poništena – holandskom sudiji Alfonsu Oriju/Alphons Orije – da bi sada trebalo da se povuče. U tužilaštvu su se uzdržali od bilo kakvih komentara, ukazujući da prethodno moraju da prouče presudu, kao i protivna mišljenja dvojice i izdvojena mišljenja još dvojice od pet sudija Žalbenog veća.

“RADIO SLOBODNA EVROPA”, 17.11.2012.

DA LI ĆE OSLOBAĐANJE HRVATSKIH GENERALA POGORŠATI ODNOS BEOGRADA I ZAGREBA

Pitanje koje se postavlja u danu posle presude kojom su hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač oslobođeni odgovornosti za ratne zločine počinjene tokom akcije Oluja 1995. godine, a koja je izazvala je veoma burne i emotivne reakcije i u Hrvatskoj i u Srbiji, jeste da li će i kakve posledice ona imati na budućnost odnosa zvaničnih Beograda i Zagreba, već primetno hladnijih nakon smene političke garniture u Srbiji i povratka na vlast stranaka i ličnosti koje su je vodile devedestih.

Odnose su i pre toga opterećivale brojne otvorene teme, poput pitanja nestalih, na čijem rešavanju Hrvatska insistira kao preduslovu za razgovore o povlačenju međusobnih tužbi za genocid, takođe preprieci na putu normalizacije odnosa.

Predsednik Vlade Srbije, Ivica Dačić, izjavio je da će oslobađajuća haška presuda hrvatskim generalima imati teške posledice po proces pomirenja u regionu.

„Kako neko od nas traži da osudimo sve zločine, a drugi mogu da ne osude zločin prema srpskom narodu? Takođe, ovo će sigurno ostaviti posledice po naš odnos prema Haškom tribunalu. Mi ćemo tu saradnju svesti samo na tehnički nivo“, rekao je Dačić.

I dok je srpski premijer uveren da će se presuda odraziti na odnose, hrvatski ministar za pravosuđe Orsat Miljenić je međutim rekao da ne očekuje probleme.

„Sve zemlje imaju poštovati ovu odluku, pa tako i Srbija. Neću ulaziti u njihove unutarnje stvari, što i kako komentira. Postoji načelo poštivanja pravnog poretka, odluka je tu, ona je pravomoćna i tu se više nema što reći“, izjavio je Miljenić.

Reakcije zvaničnika Srbije na presudu išle su od odluke vlade da se saradnja sa Hagom svede na tehnički nivo, preko ocene šefa države Tomislava Nikolića da je u pitanju politička, a ne pravosudna odluka, do tvitova predsednika Generalne skupštine UN Vuka Jeremića, koji, sudeći prema onome što su preneli mediji u Srbiji, i nisu baš bili u diplomatskom maniru.

Neparlamentarna Srpska radikalna stranka, čijem se lideru Vojislavu Šešelju sudi u Hagu, održala je u subotu protestni skup.

„Mislim da su te prve reakcije vrlo emotivne i da njih, dugoročno gledano ne treba uzimati u obzir“, kaže međutim direktorka Helsinškog odbora u Srbiji Sonja Biserko, upitana da li će se i kako presuda odraziti na odnose dveju zemalja, sudeći, između ostalog i po zabeleženim reakcijama.

Ona ipak upozorava da pravi proces pomirenja dve zemlje, za-

pravo nikada nije ni počeo.

„Zato što nema ni minimalnog konsekvencija oko toga šta se desilo, ko je počeo rat, kakav je to rat bio, a kamoli da se govori o nekakvom pomirenju. Nema osnove za to“, ukazuje Biserko.

ZAHLAĐENJE OD MAJA

Da se na noviju istoriju u dve države često gleda različito, ukazao je, nakon presude generalima, i hrvatski predsednik Ivo Josipović, koji je ipak ocenio da je i nerealno očekivati da Srbija i Hrvatska u svim aspektima na istoriju gledaju jednako, ali da se istovremeno nada da će doći vreme da dve države slično gledaju na političke aspekte rata.

„Biće stanovišta sa kojima se nećemo moći složiti, ali treba naći minimum konsenzusa, a to je volja za mirom, pomirenjem i poštovanju svake žrtve“, rekao je Josipović.

U tom svetlu je zanimljiv i komentar pravnice sa haškim iskustvom, Jadranke Sloković Glumac.

„Sada se vidi koliko je deplasirana ideja da je jedan od razloga postojanja Haškog tribunala pomirenje na ovim prostorima. Svatko ovu presudu doživljava na svoj način i gleda je iz svog rakursa. Ja se ponovno zalažem za ideju Haškog tribunala koji treba utvrditi odgovornost u pojedinačnim zločinima. Sud ne može razriješiti odnose na ovim prostorima“, kazala je Sloković Glumac.

Protest Srpske radikalne stranke u Beogradu, 17. novembar 2012. Protest Srpske radikalne stranke u Beogradu, 17. novembar 2012.

Direktor Centra za regionalizam i kopredsednik Igmanske inicijative u Srbiji, Aleksandar Popov, podseća da odnosi Srbije i Hrvatske nisu bili idilični ni pre presude, a koja bi, što proizilazi i iz izjave srpskog premijera, mogla dodatno da ih oteža. Zahlađenje je postalo primetno u maju, kaže Popov, kada je Tomislav Nikolić izabran za predsednika i nakon njegovih spornih izjava o Vukovaru i Srebrenici.

„Vidimo da od tada, prvo hrvatski predsednik Ivo Josipović nije došao na inauguraciju i da se od tada nije desio njihov susret ni u jednoj prilici. Zahlađeni su i odnosi između vlada naših zemalja zbog vladajuće koalicije u Srbiji, tako da je ovo samo dalje dolilo ulje na vatru i zakomplikovalo već inače komplikovane odnose“, rekao je Popov koji se međutim nada da će nakon stišavanja emocija, obe strane shvatiti da se mora ići dalje.

„Da će se nastaviti taj odnos normalizacije, a gde bi značajnu tačku predstavljao i susret predsednika Nikolića i Josipovića“, kaže Popov.

Oslobađanje Gotovine i Markača nije i prva odluka Tribunala u Hagu koja je uzburkala duhove i u Srbiji i u Hrvatskoj, iako u znatno manjoj meri.

Prevremeno puštanje na slobodu Veselina Šljivančanina, koji je služio kaznu od 10 godina zatvora zbog zločina nad hrvatskim ranjenicima i ratnim zarobljenicima na poljoprivrednom dobru Ovčara kod Vukovara '91. godine, izazvalo je ogorčenje i nevericu udruženja žrtava u Hrvatskoj, koja su takvu odluku Haga ocenila kao sramotan postupak.

Zabeležena su i negodovanja vukovarskih sedišta HDZ-a, Socijaldemokratske partije Hrvatske i pravaša, ali je istovremeno bila primetna i suzdržanost hrvatskog državnog vrha, koji gotovo da se nije oglasio.

U Srbiji je odluka glasno pozdravljana u krugovima poznatim po protivljenju saradnji sa haškim Tribunalom, ali je Šljivančanin ipak dočekan bez veće pompe, barem za razliku od one koja je pratila njegov odlazak u Hag 2003. godine, kada su se njegove pristalice sukobile sa policijom, zbog čega je hapšenje trajalo duže od 10 sati.

Politički analitičar iz Hrvatske, Žarko Puhovski, primećuje:

„Godine 1991. je u Hrvatskoj pjevana pjesma 'Stop the war in Croatia', 1995. su to na srpskom pjevali Srbi. Dakle, to je ta razlika nekoliko godina zakašnjenja. Do jučer su svi u Hrvatskoj 'znali' da je haško sudište politička protuhrvatska zločinačka institucija, a sada je to naravno opet politička institucija protiv Srba, i to je nešto što se ne može izbjeći.”

“SENSE”, 19.11.2012. -

ŠTA MANJINA ZAMERA VEĆINI

Kako su sudije Adius i Pokar u svojim protivnim mišljenjima secirali pristup i nalaze većine Žalbenog veća u prošlonedeljnoj presudi kojom su Ante Gotovina i Mladen Markač oslobođeni po svim tačkama optužnice koja ih je teretila za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu u okviru kojeg su – tokom i nakon operacije "Oluja" u leto 1995. godine – počinjeni zločini nad srpskim civilima u Krajini

Protivna mišljenja sudija nisu retkost u presudama Pretresnih i Žalbenih veća, ali nikada do sada nisu bila formulisana tako kritičkim i oštrim rečnikom, kao što je prošle sedmice manjina (sudije Adius/Agus i Pokar/Pocar) izrazila svoje fundamentalno neslaganje sa zaključcima većine (sudije Meron, Robinson i Ginej/Guney) u konačnoj, oslobađajućoj presudi generalima Gotovini i Markaču.

Pristup većine prvostepenoj presudi kojom su Gotovina i Markač osuđeni na 24 i 18 godina zatvora, po oceni manjine je "veštački i defektan", "protivurečan, siromašan i iskrivljen", a analiza im je "zbrkana i zbunjujuća", puna "pogrešnih interpretacija", koje su dovele do "pogrešnih rezultata", dok je njihovo rezonovanje u delovima presude "naprosto groteskno". Sve u svemu, zaključuje sudija Pokar, presuda većine je "suprotna svakom poimanju pravde".

Sušтина neslaganja sudija Pokara i Adiusa je u tome što je većina – po njihovom mišljenju – pogrešno interpretirala i iskrivila navode i zaključke Pretresnog veća, "rasparčala" ih i analizirala "izdvojeno" od celine predloženih dokaza. Nalaz Pretresnog veća da su protivpravni svi artiljerijski udari udaljeni više od 200 metara od vojnih ciljeva, većina u Žalbenom veću je, naime, proglasila "temeljem" cele prvostepene presude. A onda je taj standard proglasila "proizvoljnim" i "neobrazloženim" i tako izvukla "temelj" koji je sama postavila, što je dovelo do rušenja čitave građevine, to jest presude. Jer, bez standarda od 200 metara, po većini, nema nezakonitog napada na civile, a bez nezakonitog napada nema ni udruženog zločinačkog poduhvata, pa time ni krivice optuženih.

Takav pristup je, smatra manjina, višestruko manjkav. Prvo, ako smatra da je Raspravno veće primenilo pogrešan pravni standard, Žalbeno veće je – prema pravilima i sudskoj praksi Tribunala – dužno da formuliše novi, ispravni pravni standard, i da u odnosu na njega preispita sve nalaze prvostepene presude. Većina se, međutim, upustila u navodno preispitivanje bez bilo kakvog standarda. I dok se sudija Pokar glasno pita "da li je uspostavljen novi standard od 400 metara... ili možda 100 metara ... ili možda nula metara", sudija Adius zaključuje da je većina u ovom slučaju dozvoljenu marginu greške proširila

ad infinitum, što će reći "do u beskraj". A to se, po sudiji Adiusu, "nije smelo uraditi", jer bi na bazi toga "bilo praktično nemoguće neki napad kvalifikovati kao protivpravan". Biće interesantno videti kako će odbrane Karadžića i Mladića – u osporavanju dokaza o nediskriminativnom granatiranju Sarajeva – iskoristiti ovaj "novi zakon" koji je formulisala većina u Žalbenom veću

Manjina, dalje, ukazuje da se – suprotno tvrdnjama većine – zaključak Pretresnog veća o protivpravnom granatiranju ni u kom slučaju ne zasniva isključivo na dopuštenoj margini greške od 200 metara, već i na nizu "međusobno potkrepljujućih" dokaza, koji se moraju razmatrati u celini. A ti dokazi su: prvo, transkript Brionskog sastanka na kojem je skovan plan o progonu Srba iz Krajine; drugo, Gotovino naredenje od 2. avgusta '95. da se pod "topničku paljbu" stave četiri grada u Krajini; treće, dokazi o implementaciji tog naređenja od strane artiljerije HV; četvrto, svedočenja osoblja UN koje se nalazio u Kninu u dane granatiranja, te, peto, dokazi o neproporcionalnim napadima na boravište Milana Martića.

Sve te "međusobno potkrepljujuće" dokaze, većina je, po sudiji Pokaru, odbacila na osnovu rasuđivanja koje je "daleko od uverljivog". U samo tri paragrafa žalbene presude većina je odbacila nalaze o protivpravnom granatiranju koji su u prvostepenoj presudi obrazloženi na više od 200 stranica.

Za interpretaciju Brionskog transkripta koji je ponudila većina, Pokar kaže da je "naprosto groteskna". Na sličan način manjina dovodi u pitanje i interpretaciju većine da Gotovina nije "izričito" naredio "nezakonite napade" na gradove, već samo njihovo stavljanje pod topničku paljbu. Sudija Adius, dalje, ukazuje da je većina "pogrešno interpretirala" navode Pretresnog veća koje je oprezno pristupilo iskazima međunarodnih svedoka, ograđujući se da neki od njih nemaju artiljerijsku obuku koja bi im omogućila da procenjuju da li je granatiranje bilo nediskriminativno. Većina je, međutim, tu opreznost "ogradu" iskoristila da jednostavno otpiše iskaze svih međunarodnih svedoka, uključujući i sedmorice pripadnika evropske posmatračke misije i mirovnih snaga UN na čelu sa kanadskim generalom Foranom/Forand, komandantom sektora Jug, čija su svedočenja prihvaćena u prvostepenoj presudi.

Iznenadjujuće je da većinska trojka sudija, izabranih i plaćenih od UN, ima tako malo poverenja u generale i druge visoke oficire iz zemalja-članica UN, koji su u vreme događaja o kojima se raspravlja bili u Kninu pod zastavom UN, i o tome svedočili pred Tribunalom UN.

Prema sudiji Adiusu, ne može se ignorisati činjenica da je na Knin za dan i po "palo najmanje 900 granata, a da nema dokaza o bilo kakvom otporu iz grada". On navodi da je, po izvedenim dokazima, najmanje 50 projektila palo na udaljenosti između 300 i 700 metara od najbližeg vojnog cilja. Pri tom je, podseća sudija Adius, Hrvatska vojska koristila precizan koordinatni sistem koji je omogućavao minimalnu grešku od svega jednog metra. Gotovinin zapovednik artiljerije Marko Rajčić je, naime, u svom iskazu naveo da jemargina greške bila ispod 200 metara, dakle ispod standarda koji je usvojilo Pretresno veće.

Uprilog svom nalazu da artiljerijski napad na krajinske gradove nije bio neselektivan, većina je navela da su pripadnici HV možda ciljali pokretne mete po Kninu, i to ilustruje pogotkom u "jedno policijsko vozilo". Za sudiju Adiusa to je "očigledna i nesrećna protivurečnost" u rezonovanju većine. Jer, ukazuje on, "pošto je pogodeno jedno policijsko vozilo, većina pretpostavlja da je artiljerija HV bila precizna i mogla direktno pogoditi metu. Međutim, za sve ostale – promašene fiksne

mete – za koje je imala precizne koordinate, većina daje HV benefit sumnje sa marginom greške ad infinitum", to jest "do u beskraj". Zbunjen tim rezonovanjem, sudija Adius se kolegama obraća sa sledećom molbom.

"Voleo bih da me većina prosvetli objašnjenjem o tome kako je moguće da je HV bila tako precizna pri gađanju pokretnih meta, a one statične je promašivala za više stotina metara".

Sudija Adius i ostali koji bi hteli da im se to objasni će, sva je prilika, ostati "neprosvetljeni" budući da iznad Žalbenog veća, odnosno većine sudija u njemu, nema više pravne instance kojoj bi bili dužni da polažu račune.

"SENSE", 21.11.2012. -

ZAŠTO MORA "IZRIČITO" AKO JE "OČIGLEDNO?"

Protiveći se odluci većine u Žalbenom veću da generale Gotovinu i Markača ne osude ni po komandnoj odgovornosti – zbog propusta da spreče ili kazne zločine potčinjenih – sudija Pokar ukazuje na "pravnu konfuziju" u rezonovanju većine, dok sudija Adius ističe da su zaključci prvostepenog veća o odgovornosti optuženih za počinjene zločine nisu prihvaćeni zbog nedostatka "izričitih formulacija" ... iako se radi o "očiglednim stvarima"

Pošto su Gotovinu i Markača oslobodile individualne odgovornosti za učesće u udruženom zločinačkom poduhvatu, konstatujući da takvog poduhvata nije ni bilo, sudije Meron, Robinson i Ginej/Guney su se upustile u razmatranje eventualnih "alternativnih oblika odgovornosti". Rezultat tog razmatranja je da – prema većini u Žalbenom veću – optuženi generali nisu krivi ni po načelu komandne odgovornosti – za propust da spreče i kazne njima podređene počinioc zločina nad srpskim civilima, u toku i nakon operacije "Oluja".

Takvoj odluci većine – kao i ostalim nalazima presude Žalbenog veća – oštro su se suprotstavili sudije Pokar/Pocar i Adius/Agius. Sudija Pokar, bivši predsednik Tribunala, je razmatranje "alternativnih oblika odgovornosti" opisao kao još jednu potvrdu "pravne konfuzije" u rezonovanju tročlane većine. Po njemu, zaključak o komandnoj odgovornosti optuženih ne bi bila nikakva "nova osuda", već puka revizija prvostepene presude od jednog na drugi oblik odgovornosti, što se događa često u žalbenom postupku.

Po drugom članu manjine, sudiji Adiusu, inače aktuelnom potpredsedniku Tribunala, pitanje "alternativnih oblika odgovornosti" nije trebalo ni postavljati, budući da su, smatra on, optuženi krivi kao učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu. No, kada je već postavljeno, Adius se potrudio da na njega odgovori i demonstrira zašto je, po njemu, pogrešan zaključak većine da nema osnova za osudu Gotovine i Markača po komandnoj odgovornosti.

Iznoseći razloge za odluku da se Gotovina ne osudi po komandnoj odgovornosti, žalbena sudijska većina ukazuje da u prvostepenoj presudi nigde nije izričito navedeno kojim "relevantnim osobama" je Gotovina trebalo da se obrati u vezi sa zločinima, kakva javna saopštenja je trebalo da izdaje, kojim "kapacitetima" za sprečavanje zločina je raspolagao, a nije precizno naznačeno ni kako bi njegove "dodatne mere" uticale na kažnjavanje počinilaca. Pomenutim pitanjima prvostepeno veće se, navodi većina, bavilo samo u šest redova svoje presude.

Takva kritika je, po sudiji Adiusu, ne samo "neopravdana i bezvredna", već je i "u potpunosti nepravedna i nefer" prema Pretresnom veću sudije Orija/Orie. Prvo, navodi malteški sudija, nije tačno da je analiza prvostepenog veća izložena u

samo šest redova, već joj je posvećena 21 stranica presude. Na tim se stranicama, nastavlja Adius, "detaljno objašnjava" sledeće: prvo, da je Gotovina znao za zločine potčinjenih i da je to potvrdio čak i komandant Zbornog mesta Knin Ivan Čermak; drugo, šta jeste a šta nije preduzeo u vezi s tim zločinima: treće, da je "u više od jedne" prilike odbio da prizna da njegova vojska čini zločine i da je čak hvalio potčinjene iako je znao za njihova krivična dela.

Nadalje, većina, po sudiji Adiusu, "ignoriše relevantne delove prvostepene presude u kojima se "izuzetno detaljno" opisuju Gotoviniina ovlašćenja komandanta Zbornog područja Split, kao i da su "relevantne osobe" kojima je trebalo da se obrati u vezi sa zločinima bili njemu podređeni pripadnici vojne policije. Iz prvostepene presude je, dodaje, sasvim jasno da je Gotovina znao koja su mu ovlašćenja i odgovornosti, ko su akteri na ratnoj pozornici i kome je trebalo da se obrati u vezi sa procesuiranjem zločina. Većina, po Adiusu, od Pretresnog veća očekuje "da se izjasni u vezi sa očiglednim stvarima".

U pogledu zaključaka većine o Markačevoj odgovornosti, sudija Adius je, kaže, "potpuno izgubljen" u pokušaju da shvati razloge za odluku da se ni on ne osudi po komandnoj odgovornosti. Kada je procenjivala Gotovininu komandnu odgovornost, makar se, kaže, "činilo da je većina spremna" da prouči nalaze Pretresnog veća. Kod Markača čak ni to. U njegovom slučaju im ne pada ni na kraj pameti da procenjuju relevantne nalaze prvostepene presude, već se oni "naprosto odbacuju" zbog navodnog "nedostatka eksplicitnih formulacija" o njegovoj komandnoj nadležnosti. Radi se o "dva potpuno različita pristupa", kaže sudija Adius i pita se po kojem osnovu je većina tako postupila.

Prva "eksplicitna formulacija" koja, po žalbenoj većini, nedostaje u prvostepenoj presudi jeste da je komandant specijalne policije Markač "imao efektivnu kontrolu nad specijalnom policijom". Iako Pretresno veće zaista nije upotrebilo baš takvu formulaciju, iz njihovih zaključaka se, po Adiusu, nesumnjivo vidi da je on imao efektivnu kontrolu nad specijalcima. Prvo, jasno je da je bio operativni komandant specijalnih snaga na terenu za vreme i nakon "Oluje", da su mu potčinjeni specijalci bili odgovorni i "redovno ga izveštavali". Zatim, da je redovno dobijao informacije o zločinima potčinjenih i da je bio obavezan da pokrene istrage i suspenduje počinioc.

Druga nedostajuća "eksplicitna formulacija" u prvostepenoj presudi, prema većini, je ocena da je Markač "značajno doprineo" zločinima specijalne policije. Sudija Adius se ne slaže da je baš takva formulacija neophodna ako se uzmu u obzir nalazi Pretresnog veća koji "ne ostavljaju sumnju" u pogledu njegovog doprinosa zločinima nekažnjavanjem, što je stvorilo klimu u kojoj su se krivična dela podrazumevala.

Sve navedeno, smatra Adius, "više je nego dovoljno da se otkloni svaka sumnja" da je Pretresno veće utvrdilo Markačevu "efektivnu" i "de jure" kontrolu nad policijskim snagama, kao i njegov "značajan doprinos" počinjenju zločina.

U zaključku, sudija Adius navodi da "čvrsto veruje" da su i Gotovina i Markač, nezavisno od toga da li su artiljerijski napadi na krajske gradove bili protivpravni ili ne, po načelu komandne odgovornosti mogli da budu osuđeni za propust da spreče ili kazne zločine koje su počinili njima potčinjeni vojnici i policajci.

TEMATSKA DEBATA - 67 ZASJEDANJE UN GENERALNE SKUPŠTINE "ULOGA MEĐUNARODNOG KRIVIČNOG PRAVA NA POMIRENJE"

THE PRESIDENT
OF THE
GENERAL ASSEMBLY

13 February 2013

Dear Mr. Strbac,

I have the pleasure to invite you to an interactive thematic debate entitled “**Role of International Criminal Justice in Reconciliation**”, which I will convene at United Nations Headquarters in New York on Wednesday, 10 April 2013.

International criminal justice is no longer in its infancy. It has become an important factor in the United Nations’ efforts to promote peace and security, development, rule of law, human rights, deterrence and reconciliation. Two decades after the establishment of the first UN ad hoc tribunal, and ten years after the entry into force of the Rome Statute, there is a wealth of practical experience that we can draw on. This allows us to have a closer look at the long-term prospects of international criminal justice.

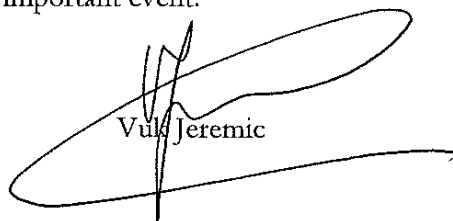
The challenges for international criminal justice are significant: it often operates in an environment burdened by political tensions stemming from a violent conflict, seeking to bring alleged perpetrators of crimes to justice while respecting their right to due process as well as the rights of victims. In doing so, it aims at deterring future crimes and contributing to reconciliation. The thematic debate will provide the occasion to share experiences on the relations between national and international criminal procedures and to share views on the impact of the international criminal justice on reconciliation in respective environments.

As an internationally renowned expert on issues this thematic debate will touch upon, I would like to invite you to participate as a speaker in the afternoon panel session of the debate. I believe that the Membership of the General Assembly would benefit greatly from your participation.

In this context, I am pleased to share with you the attached concept paper and tentative programme of the thematic debate for your reference. A detailed programme of the event will follow in due time. For any questions, please contact Mr. Roman Hunger, Senior Advisor, at +1 212 963 4938 or hunger@un.org.

I thank you in advance for your participation in this important event.

Sincerely,

Vuk Jeremic

Mr. Savo Strbac
D.I.C Veritas
Decanska 8/IV
11000 Beograd
Serbia

Panel: PRAVDA ZA ŽRTVE

SAVO ŠTRBAC: SELEKTIVNA PRAVDA MKSJ

1. Nesporna je činjenica da se 90-ih godina prošlog vijeka desio **raspad bivše Jugoslavije**, zajedničke države više naroda, i to na najgori mogući način - krvavim ratom koji je, bez obzira kako ga sukobljene strane nazivale, imao sve karakteristike građanskog rata.

2. U tom ratu žrtava je bilo na svim sukobljenim stranama:

2.1. Na području današnje **Hrvatske (RH)**, od 1991. do 1995. godine, prema podacima iz tužbe i kontratužbe RH i Srbije zbog genocida pred Međunarodnim sudom pravde (MSP), bilo je ukupno 20.241 žrtva, od čega na hrvatskoj strani 59 procenata, na srpskoj 35 i na strani Jugoslovenske narodne armije (JNA) 6 procenata.

Učešće civilnih žrtava i na srpskoj i na hrvatskoj strani je između 37 i 38 procenata.

2.2. Od ukupnog broja žrtava na srpskoj strani, u akciji „**Oluja**“ evidentirano je 1.834 žrtve, među kojima je 64 procenata civila, od kojih su oko polovine stariji od 60 godina.

2.3. Na području **Bosne i Hercegovine (BiH)**, od 1992. do 1995. godine, prema spisku Centara za istraživanje i dokumentaciju (IDC) iz Sarajeva, bilo je ukupno 97.207 žrtava, od čega 66 procenata čine Bošnjaci, 25 Srbi, 8 Hrvati i 0,6 procenata ostali.

Učešće civilnih žrtava je 41 procenat, od čega 83 procenata čine Bošnjaci, 10 Srbi, 5 Hrvati i 1 procenat ostali.

2.4. Na području **Kosova i Metohije (KiM)**, od 1998. do 2000. godine, prema podacima Fonda za humanitarno pravo (FHP), ukupno je evidentirano 13.421 žrtva, od čega su 78 procenata Albanci, 17 Srbi i 5 procenata ostali.

Učešće civilnih žrtava na srpskoj strani, prema podacima porodica žrtava, je 62 procenata.

2.5. Iz naprijed iznesenih podataka proizilazi da je u ratovima devedesetih na području bivše Jugoslavije (bez žrtava NATO agresije na SRJ izvan KiM) **ukupno stradalo** najmanje 130.850 lica, od čega na Srbe otpada najmanje 26 procenata.

2.6. **Civilnih žrtava** na srpskoj strani je bilo najmanje 8.047 (24 procenata od ukupnih srpskih žrtava), ali je njihov stvarni broj, prema podacima srpskih udruženja porodica žrtava, mnogo veći.

Treba napomenuti da između civilnih i vojnih žrtava ne postoji čvrsto definisana granica. Na srpskoj strani su često, uglavnom zbog određenih privilegija, civilne žrtve prikazivane kao vojne.

3. Jedna od veoma prisutnih karakteristika rata na području bivše Jugoslavije su i **velike prisilne migracije stanovništva**:

3.1. Upoređujući podatke sa popisa stanovništva u **RH** iz 1991. i 2011., broj Srba sa 12,2 pao je na 4,36 procenata, broj Hrvata se povećao sa 78,1 na 90,4 procenata, dok su Jugosloveni sa 2,2 pali na svega 0,008 procenata. Izraženo u brojkama to znači da je u RH nestalo 395.030 Srba i 105.710 Jugoslovena, među kojima je bilo najmanje 60 procenata Srba. Samo u akciji „**Oluja**“ iz Krajine je, za svega nekoliko dana, protjerano preko 220.000 Srba.

3.2. Upoređujući podatke sa popisa stanovništva iz 1991. godine u **BiH** sa procjenama UNHCR iz 1997., broj Srba na području **Republike Srpske (RS)** sa 54 povećao se na 97 procenata, dok je broj Bošnjaka sa 29 i Hrvata sa 9 pao na 2, odnosno 1 procenat.

Na području **Federacije (FBiH)** broj Bošnjaka sa 52 povećao se na 73 procenata, broj Hrvata je ostao na nivou od 22 procenata, dok je broj Srba sa 18 pao na 2 procenata.

3.3. Između popisa stanovništva na **KiM** iz 1981. i 2011. godine (bez sjevera Kosova), broj Albanaca se sa 77 procenata povećao na 93, dok je broj Srba sa 15 pao na 1,5 procenat.

3.4. **Prisilnih migracija** stanovništva bilo je na svim sukobljenim stranama, ali su se, kao što pokazuju podaci sa popisa stanovništva, za razliku od Srba, vratili i Albanci na Kosovo i Hrvati u Hrvatsku, dok će se pravi rezultati za BiH znati nakon popisa stanovništva, prvog poslije rata, koji bi se trebao obaviti u oktobru ove godine.

4. Za dvadeset godina rada MKSJ, **optuženo je ukupno** 161 lice od čega : 110 Srba; 34 Hrvata, 9 Bošnjaka, 7 Albanaca i 1 Makedonac.

4.1. Do sada je, uključujući i pravosnažne i nepravosnažne presude, **ukupno osuđeno** 82 optuženika na ukupnu kaznu od 1.215 godina zatvora, od čega su: 62 Srbina osuđena na ukupno 974,5 godine zatvora, plus pet doživotnih; 12 Hrvata na ukupno 166 godina zatvora; 5 Bošnjaka na ukupno 43,5; 2 Albanaca na 19 i 1 Makedonac na 12 godina zatvora.

4.2. Među optuženima je 68 procenata **Srba**, dok ih je među osuđenima 76 procenata. Na Srbe se odnosi i 80 procenata svih izrečenih kazni i svih pet doživotnih.

4.3. Trenutno je 12 optuženika u **fazi suđenja** pred prvostepenim vijećem ili čekaju prvostepenu presudu među kojima je 6 Hrvata i 6 Srba, tako da će, gotovo je izvjesno, iznesena statistika biti još nepovoljnija po Srbe.

4.4. Među optuženim i osuđenim **Srbima** nalazi se cijeli politički, vojni i policijski establišment iz RSK, BiH, SRJ, Srbije i JNA iz vremena rata i svi su optuženi, a većina i osuđeni, za **udruženi zločinački poduhvat**, čiji je cilj bio stvaranje čistih srpskih etničkih prostora na području RH, BiH i KiM.

4.5. Na području **BiH** od 12 osuđenih **Hrvata**, samo je jedan, a od 5 osuđenih Bošnjaka, trojica su osuđeni za zločine nad Srbima, dok na području RH i KiM niko nije osuđen za zločine nad Srbima.

4.6. **Najviše rangirani** optuženi i osuđeni Bošnjaci, Hrvati i Albanci, bili su do nivoa načelnika i komadanata štabova armije. I kada su bili optuženi za etničko čišćenje Srba, pretresna vijeća nisu mogla utvrditi postojanje plana za etničko čišćenje, pa su im izricali simbolične kazne, koje su više ličile na kazne za lovokradice nego za ratne zločine. Žalbena vijeća su im bila još blagonaklonjenija, pa su im smanjivali ili poništavali i te blage kazne.

5. „**Oluja**“ je jedini predmet u kojima su Srbi iz Hrvatske žrtve, koji je suđen pred MKSJ. Pretresno vijeće je jednoglasno zaključilo da su dvojica od trojice optuženih generala bili učesnici **udruženog zločinačkog poduhvata**, čija je zajednička svrha trajno uklanjanje srpskih civila iz Krajine silom ili prijetnjom silom, te ih osudilo na 24, odnosno 18 godina zatvora.

5.1. Takav zaključak **Pretresno vijeće** je donijelo cijeneći dokaze u cjelini kao što su transkripti sa sastanka hrvatskog rukovodstva na Brionima, protupravno i neselektivno granatiranje naseljenih mjesta, brojne pojedinačne zločine nad srpskim stanovništvom, otvoreni govor mržnje tadašnjeg predsjednika RH te uvođenje diskriminatornih mjera radi sprečavanja povratka srpskog stanovništva u Hrvatsku.

5.2. Za protupravno i neselektivno granatiranje naseljenih mjesta, Pretresno vijeće je prihvatilo kao standard da su protupravni svi udari koji padaju na udaljenosti većoj od 200 metara od legalnog vojnog cilja („**pravilo 200 m**“).

5.3. **Žalbena vijeća** je cijeli slučaj svelo na ocjenu „pravila 200 m“, te zaključilo da za ovaj rigidni standard nije bilo dovoljno dokaza u predmetu i, po logici „nema dokaza za protupravno granatiranje, nema ni **udruženog zločinačkog poduhvata**“, poništilo cijelu presudu Pretresnog vijeća i oslobodilo optužene generale po svim tačkama optužbe.

5.4. Iako nije negiralo zločine utvrđene u presudi Pretresnog vijeća, Žalbena vijeća nije našlo za shodno da optužene generale osudi ni po **alternativnim vidovima odgovornosti**.

5.5. I tako se od jednoglasne ocjene Pretresnog vijeća da su najviši pripadnici hrvatskog rukovodstva, uključujući i predsjednika države, sklopili **udruženi zločinački poduhvat** radi etničkog čišćenja Srba iz Hrvatske, došlo do **podijeljene odluke** Žalbenog vijeća, donijete sa tri glasa protiv dva, „da po dokazima u predmetu nijedan razuman sud nije mogao utvrditi da je takav poduhvat postojao“.

5.6. Obarajući „pravilo 200 m“, Žalbena vijeća je u potpunosti prihvatilo zahtjev vojno-akadenskog (američko-britansko-kanadskog) **lobija** koji se u toku žalbenog postupka žestoko usprotivio tom pravilu,

obrazlažući ga kao ograničavajući faktor za upotrebu artiljerije u naseljenim mjestima u sadašnjim i budućim ratovima pred međunarodnim krivičnim pravom.

5.7. Na taj način je MKSJ, pod uticajem moćnih lobija koji dolaze iz jakih država, zapravo branio pravo na **legalno ubijanje civila**, potpuno ignorišući pravdu za žrtve.

6. Srbi su **osnivanje Tribunala** dočekali sa negodovanjem, smatrajući da je i osnovan sa zadatkom da, kroz formalni sudski postupak, verifikuje u međunarodnoj zajednici već formirano mišljenje o Srbima kao agresorima i zločincima, zbog čega su ga i bojkotovali sve do 2001. godine.

7. Za razliku od velike većine Srba, ja sam **prihvatio saradnju** sa Tužilaštvom MKSJ, objašnjavajući i sebi i drugima da će mo validnu ocjenu o radu Tribunala moći dati tek kada vidimo kakav će odnos zauzeti prema našim žrtvama i dokazima.

8. Od novembra 1994., kada sam u Kninu ispred „Veritasa“ prvi put primio delegaciju Tužilaštva MKSJ, pa sve do donošenja prvostepene presude u predmetu „Oluja“, **sarađivao** sam sa više desetina službenika i funkcionera Tribunala, uključujući istražioce, tužioce i sudije.

9. Nakon svih odluka koje je u svom dvadesetogodišnjem postojanju donio MKSJ, jedino mi ostaje da, sa puno gorčine, priznam da su moji sunarodnici bili u pravu kada su tvrdili, još prilikom njegovog osnivanja, da će taj tribunal dijeliti selektivnu pravdu, ne vodeći se pravnom nego političkom logikom.

A **Selektivna pravda** je isto što i nepravda.

10. Činjenica je da su oružane snage RH u akciji „Oluja“, u avgustu 1995. godine, izvedenoj uz svakovrsnu pomoć **MPRI**, za svega nekoliko dana iz Krajine protjerali skoro četvrt miliona Srba, a njihova imanja opustošili te ih više od 1.800, uglavnom starih i nemoćnih koji su ostali u svojim kućama, pobili i sve to u vrijeme dok su bili pod zaštitom mirovnih snaga UN-a, kao što je činjenica i da MKSJ nikoga nije osudio za taj zločin.

Danas, 18 godina od kada je zločin počinjen i u situaciji kada MKSJ svoje funkcionisanje privodi kraju, možemo sa žalošću konstatovati da taj tribunal u konkretnom slučaju nije ispunio ni jedan od ciljeva zbog kojih je osnovan: nije donio **pravdu** žrtvama; nije doprinio **pomirenju**, nego ga je ozbiljno ugrozio i svojim presudama ne **prevenira** činjenje zločina, nego ga nagradjuje i ohrabruje.

11. Volio bih da se nikome više ne desi tragedija krvavog građanskog rata, kakva se desila nama na prostoru bivše Jugoslavije. Ako se ipak negdje nešto slično desi, nemojte **dozvoliti** da se ponovi tribunal kakav je MKSJ.

10. april, 2013. godine

Savo Štrbac

MEDIJSKI IZVJEŠTAJI O DEBATI

„TANJUG“, 11.04.2013. -

TRIBUNAL BEZ PRAVDE, ODMOGAO POMIRENJU U REGIONU

NJUJORK – U Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija održava se javna debata o radu međunarodnih krivičnih sudova u kojoj učestvuju predstavnici 82. zemlje. Predsednik Srbije Tomislav Nikolić oštro je na debati kritikovao Haški tribunal, ocenjujući da taj sud nije pomogao, već samo odmogao pomirenju u bivšoj Jugoslaviji.

Debatu je otvorio je predsednik Generalne skupštine UN Vuk Jeremić, a na njoj učestvuje do sada najveći broj država koje su se u istoriji UN prijavile za učešće na nekoj od javnih debata u Generalnoj skupštini.

20.24 Ambasador Kine u UN Ji Baodong izjavio je da je jačanje vladavine zakona i sprovođenje krivičnog pravosuđa važan preduslov za mirnu tranziciju u konfliktnim i poskonfliktnim oblastima, ali da to nije samo pravno pitanje, već je tesno povezano s političkim, socijalnim i ekonomskim pitanjima.

19.47 Šef delegacije EU u UN Tomas-Mair Harting izrazio je snažnu podršku međunarodnom krivičnom pravosuđu, ocenivši da ono "ima ključnu ulogu u okončanju nekažnjivosti, doprinosi pomirenju i održanju mira i rehabilituje žrtve masovnih zločina", a pozvao je i druge države da pruže istu podršku.

19.23 Ambasador Ruske federacije pri UN Vitalij Čurkin rekao je da su međunarodni tribunali važan element u uspostavljanju pravde, ali je oštro kritikovao rad Haškog tribunala koji, kako je ocenio, nije doprineo procesu pomirenja.

18.38 Stalni predstavnik Misije Hrvatske pri UN Ranko Viločić podržao je načelno rad ad hok krivičnih tribunala i posebno uspostavljanje Međunarodnog krivičnog suda, ali je kritikovao način na koji je organizovana današnja debata o ulozi tribunala i neke od stavova koje je izneo predsednik Srbije Tomislav Nikolić.

18.00 Otvornik poslova Turske u UN Levent Eler ocenio je da je osnivanje Međunarodnih krivičnih tribunala za bivšu Jugoslaviju i Ruandu doprinelo procesu pomirenju i održanju mira.

16.35 Narodi u Bosni i Hercegovini imaju različita mišljenja o radu Haškog tribunala, ali svi dele opredeljenje da zločini koji su počinjeni tokom rata na teritoriji BiH moraju biti procesuirani, rekao je predsedavajući Predsedništva BiH Nebojša Radmanović.

16.15 Generalni sekretar UN Ban Ki Mun ocenio je da je pomirenje jedan od suštinskih elementa postkonfliktnog oporavka, a da je rad krivičnih tribunala od ključnog značaja za taj proces.

Ban je istakao da "podrška tribunalima i sudovima znači poštovanje, a ne dovođenje u pitanje njihove nezavisnosti, nepristrasnosti i integriteta", kao i "sprovođenje njihovih odluka".

NIKOLIĆ: PRESUDE TRIBUNALA IZAZIVAJU FRUSTRIRANOST I DEPRESIJU KOD SRBA

"Srbija i ja spremni smo da ne čekamo 70 godina da bismo se pomirili sa komšijama sa kojima smo nekada živeli u istoj državi ili sa kojima, mislim na Kosovo i Metohiju, i danas živimo u jednoj zemlji. Duboko sam uveren da je Haški tribunal odmogao kada je taj proces u pitanju i da ga je, verovatno, nepotrebno odložio na naredna pokolenja. Svakako ga je, u velikoj meri, usporio i otežao", ukazao je predsednik Srbije.

Po Nikolićevim rečima, tribunal je izazvao kod jednog naroda osećaj da mu je počinjena nepravda, a kod drugog trijumfalizam.

"Sa stanovišta nauke i etike, haški procesi mogu da se stave u istu ravan sa procesima koje je vodila Inkvizicija, kao i sa pariskim i moskovskim procesima. Postupci protiv Srba su motivisani kažnjavanjem i odmazdom, a odmazda, naročito u savremenom pravu, nikada ne može da bude opravdana kao pravedna. Haški postupci su bez pravde i pravednosti", istakao je predsednik Srbije.

Govoreći kao prvi od 50 predstavnika država koji su prijavljeni za raspravu, Nikolić je podsetio da je ukupna visina kazni do sada izrečenih Srbima u tom sudu oko 1.150 godina, dok su predstavnici drugih naroda za zločine nad Srbima osuđeni na ukupno 55 godina.

Predsednik je podsetio da su hrvatski generali Markač i Gotovina oslobođeni - a hrvatske trupe proterale su preko 300.000 Srba iz krajeva koje su vekovima nastanjivali njihovi preci. Više od 2.000 žrtava iz Bratunca, Kravice i okolnih mesta u Istočnoj Bosni u kojima su delovale bošnjačke snage pod komandom Nasera Orića čeka da se makar neko od učinilaca kazni.

Srbi sa Kosova i Metohije organizovano su kidnapovani, a potom su im vađeni organi koji su prodavani na crnom tržištu. Istorija ne pamti takve zločine. Haški sud, umesto da ih procesuirao, uništio je dokaze.

"Stotine hiljada proteranih, hiljade ubijenih i kidnapovanih na Kosovu i Metohiji nisu bili dovoljan razlog Haškom sudu da komandante i pripadnike tzv. Oslobođilačke vojske kazni, nego je, tokom postupka, Haradinaju, što je slučaj bez presedana, dozvolio da se bavi politikom. A dozvolio mu je, zapravo, da uklanja i zastrašuje svedoke", dodao je Nikolić.

Po njegovim rečima, presude Tribunala izazivaju frustriranost i depresiju kod Srba, a kod Hrvata i Bošnjaka podstiču egzaltiranost i trijumfalizam.

"Haška suđenja, čini se, uglavnom neće uspeti da dosegnu pravu i potpunu istinu, pa će i pomirenje biti nametnuto i neiskreno. Ne može se biti pravedan prema nekima, a prema drugima ne. Kako objasniti da skoro niko, osim u jednom slučaju u Bosni i u jednom slučaju na Kosovu, nije bio pravno snažno osuđen za zločine nad Srbima", istakao je Nikolić.

Na debati - koju danas na Ist riveru bojkotuju Sjedinjene Države, a nisu prisutni ni predstavnici Tribunala - Nikolić se

posebno osvrnuo na izostanak predstavnika suda, primećujući: "Ako ne poštuju najdrevnije pravno pravilo, 'Audiatur et altera pars' (saslušajmo i drugu stranu), kako da od njih očekujemo i minimum prava i pravde?"

"Haški tribunal nije ispunio osnovni proklamovani cilj - pomirenje u regionu, i zato ne može biti ni budućnost međunarodne pravde, već samo njena ružna prošlost. Korist od haškog tribunala postoji samo utoliko što je sada potpuno jasno da je način njegovog osnivanja, njegov celokupni rad pokazao da se tako više nikada ne sme raditi", istakao je on.

JEREMIĆ: POMIRENJE UZ ISTINU I POŠTOVANJE ŽRTAVA

Predsednik Generalne skupštine UN Vuk Jeremić ocenio je da je "suštinsko pitanje kako međunarodno krivično pravosuđe može da pomogne u pomirenju bivših protivnika u postkonfliktnim, tranzicionim društvima".

Ovo je prva takva debata, dve decenije od uspostavljanja ad hok Tribunala i 11 godina od stupanja na snagu Rimskog statuta o uspostavljanju Međunarodnih krivičnih sudova (MKS), naveo je on. Broj i raznolikost zemalja učesnica današnje debate pokazuje koliki interes vlada za ovu temu, kao i njen veliki značaj za međunarodnu zajednicu, a kako je rekao, pitanje je izuzetno osetljivo i zbog toga što debate o međunarodnom krivičnom pravosuđu često uključuju stavove o delikatnim stvarima poput suvereniteta ili nepristrasnosti.

"Duboko verujem da u Generalnoj skupštini ne treba da bude zabranjenih tema, jer gde bi inače mogle da se sastanu članice UN, kao ravnopravne, da razmene stanovišta, da iskreno i otvoreno i uključujući dalekožna pitanja", rekao je Jeremić.

Međunarodno krivično pravosuđe ima iza sebe višegodišnji rad i bogato iskustvo koje treba da se proceni, a iz istorijskih arhiva mogu se izvući brojne pouke i videti najbolja praksa koja se može primeniti u budućnosti.

Pitanja o kojima će se razgovarati su i diskrecija tužilaštva, pravni kriterijumi prema kojima se donose presude i proces biranja sudskih zvaničnika i osoblja kao i pitanje prvenstva jurisdikcije i kako se ona razvijala, najavio je Jeremić i dodao da će biti reči i tome kako izbalansirati donošenje presuda, sprečavanje nekažnjivosti i poštovanja

PRAVA KAKO ŽRTAVA TAKO I OPTUŽENIH.

"Suštinsko pitanje je kako međunarodno krivično pravosuđe može da pomogne u pomirenju bivših protivnika u postkonfliktnim, tranzicionim društvima", kaže Jeremić.

Prema njegovim rečima, treba jačati napore da se postigne pravda i pomirenje čiji je cilj da se stavi tačka na neprijateljstva i razbije začarani krug mržnje. Za pomirenje je potrebno da svaka strana prihvati svoj deo odgovornosti.

Međunarodno krivično pravosuđe može se lako posmatrati kao instrument za traženje povraćaja teritorija ili kao pokušaj da se pripíše kolektivna krivica, ali takav ishod bi, kako je rekao, naškodilo naporima da se ojača vladavina prava jer "ni jedna pravna tradicija ne priznaje krivicu ili nevinost čitavog naroda", rekao je on.

"Do pomirenja će doći kad sve strane u konfliktu budu spremne da kažu istinu jedni drugima. Poštovanje svih žrtava je u središtu ovog poduhvata i to je razlog zbog kojeg je od ključnog značaja da se obezbedi da se zločini ne poriču niti bizarno slave kao nacionalne pobede", kaže Jeremić.

„DNEVNIK.HR“, 11.04.2013.

INCIDENT USRED NIKOLIĆEVOG GOVORA O HAŠKOM TRIBUNALU

Za raspravu o radu Haškog suda prijavilo se više zemalja, među njima i Hrvatska. Predsjednik Srbije rad tribunala usporio je s inkvizicijom, jakobinskim suđenjima i Staljinovim čistkama. Tijekom njegova govora dogodio se i manji incident.

U UN-u je počela javna rasprava o radu Haškog suda na kojoj će govoriti predstavnici 50 država, među kojima nema Sjedinjenih Država ni predstavnika Haškog suda, a Hrvatsku je predstavljao veleposlanik pri UN-u Ranko Vilić.

Skup je u 10 sati po lokalnom vremenu otvorio predsjednik Opće skupštine UN-a Vuk Jeremić, koji je i sazvao raspravu, a potom se obratio glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon.

Jeremić je poručio da će do 'pomirenja doći kad sve strane u konfliktu budu spremne reći istinu jedne drugima'.

'Poštovanje svih žrtava je u središtu ovog poduhvata i to je razlog zbog kojeg je od ključnog značaja da se osigura da se zločini ne poriču niti bizarno slave kao nacionalne pobjede', rekao je Jeremić koji je iskoristio svoje pravo sazivanja tematske sjednice, nezadovoljan oslobađajućim presudama Haškog suda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču.

Ban Ki-moon je rekao da se mir, pomirenje i razvoj ne mogu ostvariti bez promoviranja međunarodnog kaznenog pravosuđa i pozvao da se rad međunarodnih sudova ne dovodi u pitanje.

'Vrlo često, iako su sukobi prestali, čak i nakon izvjesnog vremena i velikog napora, emocije i tenzije su visoke. Zbog toga je bitno istinsko pomirenje. Upravo na tom području međunarodno kazneno pravosuđe može pomoći', rekao je Ban, koji je odmah nakon govora napustio dvoranu.

Nakon njega izlaganje je imao trenutno predsjedavajući Predsjedništva BiH Nebojša Radmanović, a zatim je riječ uzeo predsjednik Srbije Tomislav Nikolić.

NIKOLIĆ HAAG USPOREDIO S INKVIZICIJOM

Premda je najavljeno da će Nikolić prezentirati referat na čak 42 stranice, izlaganje je trajalo oko pola sata. Njegova je glavna poruka da je Haag dijelo 'selektivnu pravdu' što, prema njemu, ne doprinosi miru i pomirenju. 'U Haškom tribunalu nismo našli punu pravdu za žrtve. Postoje žrtve, ali ne i kazne', rekao je između ostalog Nikolić.

On je, kako prenosi Radio Slobodna Europa, suđenja u Haagu usporio s Inkvizicijom, jakobinskim suđenjima nakon Francuske revolucije i Staljinovim čistkama u Sovjetskom Savezu i rekao da 'ozbiljnu i tešku sjenu na rad čitavog suda baca činjenica da su politički lideri samo jedne strane, srpske, u Haag došli kao okrivljeni, a iz njega otišli kao krivi'.

Inače, usred Nikolićevog govora u dvorani Opće skupštine došlo je do manjeg incidenta. Kako javlja Tanjug, predsjednica udruge Majke Srebrenice Munira Subašić pokušala je razvući transparent s natpisom 'Republika Srpska, genocidna', no u tome su je spriječili zaštitari, koji su je u konačnici i izveli iz dvorane.

HRVATSKI PREDSTAVNIK DOVEO U PITANJE POVOD SAZIVANJA RASPRAVE

Hrvatski predstavnik Ranko Vilović, osvrćući se na prethodne govornike s područja bivše Jugoslavije, poručio je kako se čini da istina i pravda nisu vrijednosti zbog kojih je debata organizirana, a o Nikolićevim tvrdnjama kazao je kako ne korespondiraju s činjenicama i da Hrvatska nije s njima suglasna.

Vilović je poručio da je Hrvatska, iako nije uvijek bila zadovoljna procedurom i presudama, svo vrijeme surađivala i poštivala odluke i nikad nije dovodila sud u pitanje. 'To očekujemo i od drugih', rekao je. On je u ime Hrvatske podržao rad kaznenih tribunala i uspostavu Međunarodnog kaznenog suda kao jedno od najvećih civilizacijskih postignuća u 20. stoljeću. Hrvatska je kao žrtva agresije podržala ICTY kao najbolji način za postizanja pravde, kazao je Vilović.

ČURKIN: ICTY JE PRIMJER PRISTRANOG I POLITIZIRANOG SUDIŠTA

Predstavnik Rusije Vitalij Čurkin kazao je kako međunarodni kazneni sudovi mogu dati doprinos pomirenju samo ako su nepristrani i depolitizirani. ICTY je tomu negativni primjer, kaže Čurkin i dodaje da on 'ne predstavlja priču o uspjehu'. Ruski predstavnik ocijenio je da je 'nonšalantnost' kojom je donesena pravomoćna presuda Gotovina-Markač 'šokantna'.

'Etničko čišćenje gurnuto je u stranu' i 'pravda nije izvršena', kaže Čurkin koji smatra i da oslobađajuća presuda Ramušu Haradinaju predstavlja amnestiranje zločinačkog ponašanja jedne strane. 'Vijeće sigurnosti mora pomoći ovom tijelu da se iz toga izvuče', rekao je.

Predstavnik Europske unije Thomas Mayr-Harting pak smatra da su sudovi za Jugoslaviju i Ruandu dali veliki doprinos miru i zatiranju kulture nekažnjivosti zločina te je u ime EU pružio snažnu potporu njihovu radu.

Potpori radu međunarodnih kaznenih sudova pridružili su se i drugi sudionici rasprave od Kostarike od Turske.

Za raspravu prijavljeno gotovo 50 govornika

Za raspravu, koja bi se trebala nastaviti u četvrtak, prijavljeno je gotovo 50 govornika među kojima nije nijedna članica Europske unije, kao ni SAD i Kanada koje su odlučile bojkotirati debate.

Sva tri međunarodna kaznena suda, Međunarodni kazneni sud u Den Haagu, ICTY i Međunarodni kazneni sud za Ruandu, odbila su sudjelovati u raspravi kao i niz međunarodnih udruga poput Human Rights Watcha zbog bojazni da će Jeremić tu priliku iskoristiti za napad na ICTY. (D.M./B.V./Hina)

„TANJUG“, 11.04.2013.

JEREMIĆ: PAO TABU SA NEDODIRLJIVIH

NYUJORK - U Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija juče je pao jedan veliki tabu, a to je pitanje nedodirljivosti međunarodnog krivičnog pravosuđa, izjavio je nakon prvog dana javne debate predsjednik GSUN Vuk Jeremić.

Jeremić je, u izjavi dopisniku Tanjuga, istakao da je međunarodno krivično pravosuđe do sada bilo "neka vrsta svete krave, koju se niko nije usuđivao da kritikuje".

"Ono što je danas izrečeno je jedna vrsta kritike, ne samo suda za bivšu Jugoslaviju, već i suda u Ruandi i drugih krivičnih tribunala. Po prvi put se u Generalnoj skupštini čuju kritički tonovi o radu ad hoc krivičnih tribunala, pogotovo kada je reč o Haškom sudu", dodao je on.

Jeremić je naveo da se za ovu javnu raspravu javio rekordan broj učesnika, 49 govornika koji predstavljaju preko 80 zemalja.

"Pokazuje se da Srbija nije jedina zemlja u svetu koja kritikuje rad tog suda. Izuzetno ugledni pravni eksperti i druge javne ličnosti, su izneli stavove koji se u dobroj meri poklapaju sa mišljenjem u Srbiji. Iako smo mislili da smo usamljeni u tome, ali se ispostavilo da nije tako", ocenio je predsjednik GSUN.

Prema njegovim rečima, ova debata je izazvala veliku pažnju i veliki diplomatski žamor u UN.

"Ne očekujem da će ova stvar biti završena sutra, već mislim da će biti novih epizoda u diskusiji međunarodnog krivičnog pravosuđa.

Zadatak srpskog predsedavanja biće da napravi završni papir, nakon što svi budu rekli ono što imaju da kažu i da se to podeli državama članicama", pojasnio je prvi čovek Generalne skupštine.

On je dodao da ostaje da se vidi "šta će posle toga države članice da rade sa tim", i da li će se odlučiti da pokreću neke inicijative.

"Otvorili smo vrata i upalili svetlo na jednoj temi koja do sada nije smela da se dodiruje u UN", zaključio je Jeremić.

PANELISTI: HAG BIO PRISTRASAN, NIJE DOPRINEO POMIRENJU

Haški tribunal nije ispunio svrhu svog postojanja, sudio je pristrasno i nije doprineo pomirenju u regionu, ocena je učesnika panela "Pravda i pomirenje", održanog u sredu u sedištu Ujedinjenih nacija u okviru javne debate o radu međunarodnih krivičnih sudova.

Metju Periš, bivši pravnik savetnik međunarodnog supervizora za Brčko, koji sada radi kao advokat, kritikovao je Hag, iznoseći konkretne podatke o presudama u SAD i Velikoj Britaniji, i poredeći ih sa Tribunalom. On je naveo da je osuđen 81 odsto ljudi koji su se pred Hagom izjasnili da nisu krivi.

Prema njegovim rečima, brojevi su mnogo niži u pravosuđima zapadnih država, pa je tako u Britaniji samo polovina osuđena ako se izjasnila da nije kriva, dok je u SAD 60 odsto takvih presuda.

"Lično me pogađa ova priča. Moja supruga je devedesetih živela u gradiću u centralnoj BiH. Jednog dana je došla kući i našla ubijene roditelje. Međutim, ubicama nikada nije suđeno, a svi su znali ko su", ispričao je Periš.

"To je obrazac koji se često tamo ponavljao", rekao je ovaj učesnik debate.

On se, kao i nekoliko drugih panelista, osvrnuo na suđenje lideru radikala Vojislavu Šešelju, zapitavši se zašto taj proces traje 10 godina.

"Šta god mislili o njemu, potrebno je da ima fer i brzo suđenje", naglasio je Periš.

Na skupu je govorio i bivši komandant UNPROFOR-a u BiH, penzionisani kanadski general Luis Mekenzi, objašnjavajući nepravedno optuživanje samo srpske strane za zločine u tom ratu.

"Mene su na kraju optužili da sam silovatelj, a bolje nije prošao ni moj nasledik iz Britanije, general Majkl Rouz", naveo je Mekenzi.

Kanadski general je podsetio na reči bivšeg američkog posrednika u pregovorima na prostoru nekadašnje Jugoslavije Ričarda Holbruka o "nedobrovoljnom izbacivanju".

"To je koristio kad su Srbi napuštali neke teritorije, umesto da kaže etničko čišćenje", ukazao je Mekenzi.

On je podsetio na primer kada su 1995. godine hrvatske snage napale kanadske mirovanjake kod kojih su se sklonili Srbi, bez obzira što su civili bili zaštićeni međunarodnim konvencijama.

"Pravda je važna, a ako je nema, onda je to kontraproduktivno za pomirenje", naglasio je kanadski general.

Govoreći o kaznama koje je izrekao Haški sud, predsednik Informacionog centra "Veritas" Savo Štrbac naveo je da se na Srbe odnosi 80 odsto svih izrečenih kazni, od čega pet doživotnih robija.

"Ceo vojni i policijski establišment iz Srbije, RS i RSK je optužen, a većina i osuđena. U BiH je osuđeno par ljudi za zločine na Srbima, u Hrvatskoj i Kosovo niko", kazao je Štrbac.

Prema njegovim rečima, iako se ne negira da su u "Oluji" počinjeni zločini, hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač nisu osuđeni po alternativnim vidovima odgovornosti.

"Ja sam prihvatio saradnju sa Tužilaštvom, smatrajući da će se validna ocena dati tek kad se vidi odnos prema srpskim žrtvama. Sarađivao sam sa njima od novembra 1994. godine. Nakon svih odluka, jedino mi ostaje da sa puno goričine priznam da su moji sunarodnici bili u pravu da će Tribunal deliti selektivnu pravdu, ne rukovodeći se pravom", zaključio je Štrbac.

Predstavnicima više desetina država obratio se i Džon Lafland, direktor Instituta za demokratiju i saradnju iz Pariza, koji je rekao da bi za zločine na prostoru bivše Jugoslavije trebalo suditi i NATO.

"Za to se ne sudi, kao i za trgovinu organima, jer je to samo vrh ledenog brega zločina OVK, a onda bi se došlo do prijateljstva vodećih zapadnih lidera, kao što su Medlin Olbrajt i Toni Bler, sa vođama OVK", naveo je Lafland.

Tematske debate će izlaganjem preostalih panelista biti nastavljene danas, kada se skup i završava.

„BLIC“, 11.04.2013.

ČEDOMIR ANTIĆ: POMIRENJE NA BALKANU ĆE SE DESITI UPRKOS HAŠKOM TRIBUNALU

Istoričar i predstavnik Instituta za balkanske studije Čedomir Antić izjavio je u sredu u Njujorku da će, ako dođe do pomirenja na Balkanu, to će se dogoditi uprkos Haškom tribunalu, čiji je rad ocenio kao "pristrasan i stereotipan".

Antić je, u pauzi javne debate o međunarodnim krivičnim sudovima koja se održava u sedištu UN, javno ocenio da nijedan od naroda na prostoru bivše Jugoslavije nije prihvatio Haški tribunal.

"Šteta je što zemlje koje su podržavale taj sud nisu imale dovoljno snage da stanu u odbranu suda u instituciji pred kojom je odgovoran, pred Ujedinjenim nacijama", rekao je Antić dopisniku Tanjuga.

On je za debatu u UN rekao da je veoma uspešna, ističući da su izrečene važne procene rada međunarodnih sudova.

"Danas Haški tribunal više nema ko da brani. On je sada pri kraju rada, koji je započeo velikim oduševljenjem, mislilo se da je kraj istorije, ali je to u velikoj meri demantovano vremenom", naveo je istoričar iz Srbije.

Antić je kao dobre stvari u radu suda u Hagu istakao kažnjavanje neposrednih izvršilaca zločina i podsticanje nacionalnih zakonodavstava da procesuiraju krivce i deluju.

"S druge strane sud je bio pristrasan, i o tome govore brojke, statistike, i ostavio je čitav jedan narod nezaštićen. Osobe koje su bile umešane u ubistvo jednog navijača u Beogradu kažnjene su sa četvorstruko većom kaznom nego svi zločinci koji su krivi za desetine hiljada srpskih žrtava", ukazao je Antić.

AL DŽAZIRA, 10.04.2013.,

VUK JEREMIĆ: MAJKE SREBRENICE NISU EKSPERTI KOJI MOGU GOVORITI O MEĐUNARODNOM KRIVIČNOM PRAVU!

U provokativnom intervjuu koji je novinar Al Jazeera Balkans, Ivica Puljić, vodio sa predsedavajućim Generalne skupštine UN-a nakon jučerašnje incidentne debate, Vuk Jeremić govori o zločinima, nesrazmjernim haškim kaznama, stavovima Željka Komšića, te pojašnjava zašto Majke Srebrenice nisu imale pravo na svoj glas tokom jučerašnje debate

Nakon niza negativnih reakcija na debatu o radu međunarodnih krivičnih sudova, koju je organizirao Vuk Jeremić u Ujedinjenim narodima u New Yorku, diplomata iz Srbije u razgovoru za Al Jazeera Balkans komentira dan u sedištu ove institucije.

Govoreći o Haškom tribunalu i disbalansu kazni izrečenih za zločine nad Bošnjacima, Albancima i Hrvatima s jedne, i nad Srbima s druge strane, o čemu je u UN-u juče govorio i predsjednik Srbije Tomislav Nikolić, Jeremić smatra:

- Za zločine počinjene u ratu nad drugim narodima su izrečene izuzetno velike kazne. Za zločine počinjene nad Bošnjacima, kosovskim Albancima i Hrvatima – kumulativno je izrečeno preko 1100 godina kazne. Za zločine nad Srbima kumulativna

kazna iznosi svega 50 godina, a brojevi žrtava na jednoj i na drugoj strani nisu u tom disbalansu 1:10, ocijenio je Jeremić.

Za Al Jazeera je prokomentirao i odluku Željka Komšića da ne putuje na sastanak u Beograd, koji bi trebao biti održan 23. aprila. U pisanoj izjavi za medije, Komšić je naveo da zbog više puta iznesenih stavova predsjednika Srbije Tomislava Nikolića, koji se mogu smatrati klasičnim miješanjem u unutrašnja pitanja BiH te prizivanje raspada BiH kao države, ponovljenih čak i u New Yorku, Komšić ne vidi nikakvu svrhu susreta u Beogradu.

Na pitanje novinara Al Jazeera zašto predsjednici Udruženja „Majke enklava Srebrenica i žepa” Muniri Subašić nije dozvoljeno da govori na jučerašnjoj debati u UN-u (prije nego što je došlo do incidenta sa transparentnom i njenog udaljavanja iz zgrade), a nekim drugim predstavnicima jeste iako se ne mogu smatrati ekspertima za međunarodno krivično pravo, Vuk Jeremić je ustvrdio:

- Ovo nisu paneli majki žrtava, ovo su rasprave na temu krivičnog međunarodnog prava, a Majke Srebrenice zaista nisu pravni eksperti koji mogu raspravljati o međunarodnom pravu.

„POLITIKA“, 11.04.2013. -

СУД ЈЕ САОДГОВОРАН

Данас, осамнаест, односно четрнаест, година после ратова, Балкан не личи на Западну Европу из 1959. или из 1963. године

У Уједињеним нацијама је јуче подвучена црта испод двадесет година рада Трибунала у Хагу.

После две деценије јасна је коначна улога међународног суда који је народима бивше Југославије требало да донесе правду и помирење. Нема потребе да се чека затварање суда. Све је већ јасно.

Хашки трибунал је за све ове године казнио свега петорицу злочинаца над десетином хиљада српских цивила, око тридесет и пет хиљада жртава и више стотина хиљада прогнаника. Укупне казне досуђене за злочине над Србима једва да у збиру превазилазе најтежу затворску казну у Републици Србији. Четири пута су лошије прошле убице и саучесници убиства француског навијача у Београду, него у Хагу сви заједно – злочинитељи из „Олује”, „Бљеска”, Клетке, Старог Градског, отимачи хиљада људи, трговци органима, убице деце, силоватељи, генерали ратних злочина и оци етнички очишћених држава.

Неделотворност, кад је реч о српским жртвама,

и неосетљивост према патњи једног народа, означила је суд, упркос његовим многим добрим учинцима и исправним одлукама, не само као неделотворан, већ и као пристрасан и укључен у постратни конфликт.

Суд није казнио кривце за избијање рата. Гонио је и кажњавао само политичаре једне стране. Није му било довољно ни када неко призна да је желео рат и да рата без одлуке његове земље не би било, баш као и када повери јавности да не би жртвовао суверенитет унитарне државе за мир... Није било доста ни када један председник каже како је његова држава „чиста” без Срба – каква је била у дивно, давно, средњовековно доба... Није било превише ни када једном „генералу”, премијеру девет сведока оптужбе погине или страда под тајанственим околностима.

Трибунал се показао као фасада интереса САД. Судио је тако да амерички интереси и пријатељи не буду оштећени. Разочарао је националисте из Хрватске, муслиманске Босне и Косова, својом неспремношћу да се претвори у ексклузивни Нирнберг за Србе. Држао се авнојевских граница: Србе је учинио главним кривцима, али је „Србију” (њене политичаре и генерале) осудио само због Косова.

Вођство Хашког трибунала је у више прилика тврдило да жели помирење у региону. После двадесет година трибунал личи више на фактор заваде. У Србији је пре срамотних одлука о ослобађању Готовине, Маркача и Харадинаја постојао тихи консензус о неповерењу у Хашки трибунал. Многи међу нама настојали су да из начелних али и прагматичних разлога подрже сарадњу Србије са трибуналом. Наша држава за време ратова није добро нити довољно гонила и осуђивала починиоце ратних злочина – то је био начелни разлог. Прагматичне мотиве наметала је међународна обавеза и велики притисак САД и ЕУ.

Шта смо добили након свега?

Суд никада није спустио заставу УН на својим јарболима на пола копља због годишњице „Олује”. Суд није затражио да се Хрватска не припусти у чланство ЕУ зато што оглашава неважећим оптужнице за ратне злочине из Србије, чији је суд у 90 одсто случајева казнио Србе и наше држављане којима је изрицао у просеку строже казне него судови суседних држава.

Управо зато се, према истраживању које је у Србији извршено за ОЕБС, неповерење према трибуналу креће изнад 71 одсто. Степен непове-

рења је сличан и у другим државама. Данас, осамнаест, односно четрнаест, година после ратова, Балкан не личи на Западну Европу из 1959. или из 1963. године. Суд је саодговоран у том великом неуспеху.

Хашки трибунал није донео правду. Штавише, угрозио је кредибилитет и својих исправних пресуда доказаним злочинцима. Он је потврдио раније неправде, древне стереотипе и овештале предрасуде. Уместо да одстрани или ублажи старе мржње он им је дао патину међународне потврде.

Не знам у којој смо мери јуче у Њујорку успели да уверимо међународну јавност. Несумњив је зид ћутње и бојкота. Сâм председник Трибунала у Хагу одбио је да дође на расправу у установу која је суду пружила легитимитет и овлашћења! Ту су и подметања и разне друге непријатности. Жао ми је што овај достојанствени крај илузија прате невиђени притисци на Србију и српски народ. После четрнаест година специјалног рата од нас траже кључан допринос стварању албанске косовске државе. Док већина Србије беспомоћно шкргуће зубима, елита се дели на оне који безвољно тврде да им је свега доста (осим да буду власт, директори, службени писци и бајати крем) а други гледају како да подметну противницима кривицу или макар да са њима поделе одговорност. Ипак, нису сви такви. Док постоји Србија, постојаће и нада у боље дане и истинску правду, слободу и демократију.

Сигуран сам да ћемо успети, да ћемо издржати. Ово је био само један корак. Једнога дана Србија ће победити. Уствари, победиће правда.

Напредни клуб

Чедомир Антић

објављено: 11.04.2013.

RTS, 19.04.2013.,

ANTIĆ: DEBATA O TRIBUNALU U UN USPELA

Predsednik Naprednog kluba Čedomir Antić ocenio da je debata u UN-u o radu međunarodnih krivičnih sudova uspeła, uprkos pokušajima da se ona ospori. Debata u Ujedinjenim nacijama o radu međunarodnih krivičnih sudova je uspeła, uprkos pokušajima da se ona ospori, ocenio je predsednik Naprednog kluba **Čedomir Antić**.

Izvesno je da je debata uspeła i da je ukazala i na slabosti i na dobre strane rada Tribunala, rekao je

Antić i dodao da je debata pokazala i odnos velikih sila prema tom sudu, koji bez njihove podrške ne bi postojao.

Prema njegovim rečima, malo ko je osporavao argumente koje su izneli uvodničari debate, predsednik Srbije Tomislav Nikolić, generalni sekretar UN Ban Ki Mun i predsedavajući Generalnoj skupštini Vuk Jeremić.

Ovakva debata je bila potrebna, a njeno osporavanje nije bilo dobro, jer je tako osporavan i sam sud, ocenio je Antić, na konferenciji za štampu o debati koja je održana u sedištu UN-a.

“Najvažnije osporavanje je bilo da se debatom relativizuju zločini i u jednom nemačkom elektronskom mediju koji je naveo da su i Nemci pedesetih godina osporavali Nirnberški sud, ali ovde nije Srbija zauzela zgradu u UN i dva dana držala konferenciju, nego su je održale UN. Osporavanje međunarodne ustanove samo zato što je na njenom čelu građanin Srbije je nedopustivo”, rekao je Antić.

Antić je bojkot rasprave SAD-a, Kanade i Jordana ocenio kao veoma loš, a kao besmislen je odbacio argument predstavnika EU, koji je naveo da se samom debatом u UN osporava Haški tribunal.

Direktor dokumentaciono informacionog centra Veritas **Savo Štrbac** je ocenio da je apsurd to što se niko iz Tribunala nije odazvao pozivu da prisustvuje debati.

Sve što se dešavalo na debati bi moglo da pomogne u rešavanju drugih slučajeva pred međunarodnim sudovima, kao što su tužbe za genocid koje su podnele Srbija i Hrvatska, rekao je Štrbac.

Štrbac je rekao i da Haški tribunal nije ispunio nijedan od ciljeva zbog kojih je osnovan, nije doneo pravdu žrtvama, nije doprineo pomirenju, nego ga je ozbiljno ugrozio i svojim presudama “ne prevenirati” činjenje zločina, nego ga nagrađuje i ohrabruje.

“Niko nije osuđen za zločine nad Srbima na području Hrvatske i Kosova, a među optuženim i osuđenim Srbima je ceo politički, vojni i policijski establišment iz SRJ, Srbije, JNA, Bosne i Hercegovine, JNA i Republike Srpske Krajine”, rekao je Štrbac.

Štrbac je naveo da je pred Haškim tribunalom optužena ukupno 161 osoba, od kojih 110 Srba, 34 Hrvata, devet Bošnjaka, sedam Albanaca i jedan Makedonac.

INICIJATIVA ZA PREISPITIVANJE PRAVOSNAŽNE PRESUDE U PREDMETU OPERACIJA "OLUJA"

Република Србија
ТУЖИЛАШТВО
ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
 КТРР бр. 57/2013
 04.06.2013. године
 Београд
 ВМ/МБ

ДОКУМЕНТАЦИОНИ
 ИНФОРМАЦИОНИ ЦЕНТАР
 VERITAS - БЕОГРАД
 Број: 76/13
 Датум: 10.06.2013. год.

ДОКУМЕНТАЦИОНИ ЦЕНТАР VERITAS

БЕОГРАД
 Дечанска 8/4

На састанку Колегија Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије од 29.05.2013. године размотрена је ваша иницијатива за подношење захтева за преиспитивање правоснажне пресуде у предмету МКСЈ ИТ-06-90 (Анте Готовина и други), као и информација о новим чињеницама које се односе на тај предмет.

Колегиј Тужилаштва за ратне злочине је усвојио закључак да се подржи иницијатива Документационог центра VERITAS за подношење захтева за преиспитивање правоснажне пресуде у предмету МКСЈ ИТ-06-90.

У складу с наведеним закључком предлажемо вам да већ прикупљене чињенице у прилог ове иницијативе и евентуално новприкупљене доказе доставите Тужилаштву МКСЈ преко Канцеларије тог тужилаштва у Београду.

Република Србија
 Национални савет за
 сарадњу са Међународним кривичним
 трибуналом за бившу Југославију
 Број: 5/0-22/2-13-04
 Датум: 10. јун 2013. године
 Београд

ДОКУМЕНТАЦИОНО ИНФОРМАЦИОНИ ЦЕНТАР „VERITAS“

ПРЕДМЕТ: Информације о новим чињеницама и иницијатива за подношење Захтева за преиспитивање правоснажне пресуде у предмету Готовина и други (ИТ-06-90), „Операција Олуја“

ВЕЗА: Ваш допис број 62/13 од 17. маја 2013. године

Поштовани,

Поводом Вашег захтева истакнутог у допису број 62/13 од 17. маја 2013. године, обавештавамо Вас да Национални савет за сарадњу са Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију, у складу са својим овлашћењима, подржава Вашу иницијативу за подношење захтева за преиспитивање правоснажне пресуде у предмету Готовина и други (ИТ-06-90), те Вам са тим у вези стоји на располагању када је у питању достављање релевантне документације.

С поштовањем,

Васил Љајић,
 председник

MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD
ZA BIVŠU JUGOSLAVIJUTužilaštvo
Sud

PREDMET: Gotovina i drugi (IT-06-90) "Operacija Oluja"
-Informacije o novim činjenicama i inicijativa
za podnošenje Zahtjeva za preispitivanje

1. U ovom predmetu je Pretresno vijeće jednoglasno zaključilo da su dvojica od trojice optuženih generala, Ante Gotovina i Mladen Markač, bili učesnici udruženog zločinačkog poduhvata, čija je zajednička svrha trajno uklanjanje srpskih civila iz Krajine silom ili prijetnjom silom, te ih osudilo na 24, odnosno 18 godina zatvora.

Takav zaključak Pretresno vijeće je donijelo cijeneći dokaze u cjelini kao što su transkripti sa sastanka hrvatskog rukovodstva na Brionima, protupravno i neselektivno granatiranje naseljenih mjesta, brojne pojedinačne zločine nad srpskim stanovništvom, otvoreni govor mržnje tadašnjeg predsjednika RH te uvođenje diskriminatornih mjera radi sprečavanja povratka srpskog stanovništva u Hrvatsku.

Za protupravno i neselektivno granatiranje naseljenih mjesta, Pretresno vijeće je prihvatilo kao standard da su protupravni svi udari koji padaju na udaljenosti većoj od 200 metara od legalnog vojnog cilja („pravilo 200 m“).

Dokaz: Presuda pretresnog vijeća broj IT-06-90 od 15.04.2011.

2. Žalbeno vijeće je cijeli slučaj svelo na ocjenu „pravila 200 m“, te zaključilo da za ovaj rigidni standard nije bilo dovoljno dokaza u predmetu i, po logici „nema dokaza za protupravno granatiranje, nema ni udruženog zločinačkog poduhvata“, poništilo cijelu presudu Pretresnog vijeća i oslobodilo optužene generale po svim tačkama optužbe.

Iako nije negiralo zločine utvrđene u presudi Pretresnog vijeća, Žalbeno vijeće nije našlo za shodno da optužene generale osudi ni po alternativnim vidovima odgovornosti.

I tako se od jednoglasne ocjene Pretresnog vijeća da su najviši pripadnici hrvatskog rukovodstva, uključujući i predsjednika države, sklopili udruženi zločinački poduhvat radi etničkog čišćenja Srba iz Hrvatske, došlo do podijeljene odluke Žalbenog vijeća, donijete sa tri glasa protiv dva, „da po dokazima u predmetu nijedan razuman sud nije mogao utvrditi da je takav poduhvat postojao“.

Dokaz: Presuda žalbenog vijeća broj IT-06-90 od 16.11.2012.

3. Po pravosnažnosti presude u ovom predmetu, došlo se do novih činjenica. Naime, u organizaciji Uprave za zatočene i nestale pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti RH, u prisutnosti predstavnika Komisije za nestala lica Republike Srbije u svojstvu posmatrača, obavljene su ekshumacije posmrtnih ostataka Srba koji su stradali u agresiji hrvatskih oružanih snaga u avgustu 1995. godine (akcija „Oluja“) na zaštićenu zonu UN-a, poznatu kao sektor „Jug“, sa sljedećih lokacija:

3.1. Groblje Šibenik

3.1.1. Od 28. do 30. novembra 2012. godine iz zajedničke grobnice sa lokacije „Sveta Mare“ u Šibeniku ekshumirani su posmrtni ostaci 31 lica. Među ekshumiranim posmrtnim ostacima, na osnovu njihovog vanjskog pregleda na licu mjesta, preliminarno je utvrđeno da se među ekshumiranim nalazi najmanje 9 civila, među njima su 2 žene, dok se za 4 leša nije mogao utvrditi spol, a za 6 ni status.

Dokaz: a) Saopštenje Uprave za zatočene i nestale pri Ministarstvu branitelja, u prilogu;
b) Saopštenje Komisije za nestala lica Republike Srbije, u prilogu;

3.1.2. Prema „Popisu poginulih lica u akciji 'Oluja' sa mjestom pokopa posmrtnih ostataka“, kojeg je hrvatska predala srpskoj strani u martu 1996. godine, na lokaciji „Sveta Mare“ u Šibeniku pokopano je 17 posmrtnih ostataka, od kojih 11 pod imenom, a ostali pod oznakom NN (nepoznat). Od tih 11 preliminarno identifikovanih lica, svi su civili prosječne starosti 68,54 godina, među kojima je 7 žena.

Dokaz: Dokument „Osobe poginule u vojno redarstvenoj akciji 'Oluja' s mjestom pokopa posmrtnih ostataka“, u prilogu.

3.1.3. U toku 1997. i 1998. godine hrvatska je predala srpskoj strani protokole za šest NN posmrtnih ostataka pokopanih na groblju "Sveta Mare" u Šibeniku. Na osnovu tih protokola prodice su izvršile preliminarnu identifikaciju za 4 lica, svi vojnici.

Dokaz: Protokoli, u prilogu.

3.1.4. Saradnici VERITAS-a su u avgustu 2002. godine na groblju „Sveta Mare“ u Šibeniku fotografisali krstače sa ispisanim imenima ili oznakama NN. Čitanjem imena sa krstača preliminarno su identifikovana još 3 lica, svi vojnici, od kojih je najmanje jedan ubijen poslije zarobljavanja.

Dokaz: a) Fotografije, u prilogu;

*b) Zapisnik ŽDO Šibenik, broj KN-DO-5/01. od 11.04.2001. godine
sa izjavom Ivić Petra, o ubistvu trojice zarobljenih vojnika VRSK, u prilogu;*

3.1.5. Prije grupne ekshumacije, sa Groblja „Sveta Mare“ u Šibeniku, po pojedinačnim zahtjevima porodica žrtava, ekshumirano i identifikovano je 13 posmrtnih ostataka, prosječne starosti 62,3 godine, među kojima je 6 žena, od kojih 7 nisu bili na preliminarnim identifikacijama.

*Dokaz: Podaci se mogu zatražiti i od Uprave za poginule i nestale RH i
Komisije za nestala lica Republike Srbije.*

3.1.6. Iz napred navedenog proizilazi da je na groblju „Sveta Mare“ u Šibeniku bilo ukupno pokopano 44 posmrtna ostatka Srba stradalih u akciji „Oluja“ sa područja sektora „Jug“, od kojih je preliminarno i konačno do sada identifikovano 25 lica, prosječne starosti 57,12 godina, od kojih je najmanje 13 civila, a među njima je 8 žena.

Dokaz: Spisak preliminarno i konačno identifikovanih lica pokopanih na groblju „Sveta Mare“ u Šibeniku, u prilogu.

3.2. Groblje Zadar

3.2.1. Od 26. aprila do 3. maja 2013. godine iz zajedničke grobnice sa lokacije "Gradsko groblje" u Zadru ekshumirani su posmrtni ostaci 56 lica. Među ekshumiranim posmrtnim ostacima, na osnovu njihovog vanjskog pregleda na licu mjesta, utvrđeno je da se među ekshumiranim nalazi najmanje 46 civila, među kojima je 13 žena.

Dokaz: a) Saopštenje Uprave za zatočene i nestale pri Ministarstvu branitelja RH, u prilogu;

b) Saopštenje Komisije za nestala lica Republike Srbije, u prilogu;

3.2.2. Prema „Popisu poginulih lica u akciji 'Oluja' sa mjestom pokopa posmrtnih ostataka“, kojeg je hrvatska predala srpskoj strani u martu 1996. godine, na lokaciji "Gradsko groblje" u Zadru pokopano je 59 posmrtnih ostataka, od kojih 15 pod imenom, a ostali pod oznakom NN (nepoznat). Prosječna starost 15 preliminarno identifikovanih lica je 72 godine, među njima je najmanje 14 civila, od kojih su i 3 žene.

Dokaz: Dokument „Osobe poginule u vojno redarstvenoj akciji 'Oluja' s mjestom pokopa posmrtnih ostataka“, u prilogu.

3.2.3. U toku 1997. i 1998. godine hrvatska je predala srpskoj strani protokole za 44 NN posmrtna ostatka pokopanih na "Gradskom groblju" u Zadru. Na osnovu tih protokola prodice su izvršile preliminarnu identifikaciju za 13 lica, prosječne starosti 56,38 godina, a među njima je 7 civila, a od toga 4 žene.

Dokaz: Protokoli, u prilogu.

3.2.4. Saradnici VERITAS-a su u avgustu 2002. godine na "Gradskom groblju" u Zadru fotografisali krstače sa ispisanim imenima ili oznakama NN. Čitanjem imena na krstačama još su preliminarno identifikovana 2 lica, oba civili, od kojih je jedna žena starosti 73 godine.

Dokaz: Fotografije, u prilogu;

3.2.5. Saradnici Operativnog tima Republike Srpske za nestala lica su u julu 2012. ponovno fotografisali lokaciju iz tačke 3.2.4. na „Gradskom groblju“ u Zadru na kojima se vide ostaci krstača sa registrarskim brojevima grobnih mjesta.

Dokaz: Foto dokumentacija lica mjesta od 24.07.2012. godine, u prilogu;

3.2.6. Prije grupne ekshumacije sa "Gradskog groblja" u Zadru, po pojedinačnim zahtjevima porodica žrtava, ekshumirano i identifikovano je najmanje 10 posmrtnih ostataka, prosječne starosti 65,2 godine, među kojima je i 1 žena, od kojih petorica nisu bili na preliminarnim identifikacijama.

*Dokaz: Podaci se mogu zatražiti i od Uprave za poginule i nestale RH i
Komisije za nestala lica Republike Srbije*

3.2.7. Iz napred navedenog proizilazi da je na Gradskom groblju u Zadru ukupno bilo pokopano 66 posmrtnih ostataka Srba stradalih u akciji „Oluja“ sa područja sektora „Jug“, od kojih je preliminarno i konačno do sada identifikovano 35 lica, prosječne starosti 65,69 godina, od kojih je najmanje 28 civila, a među njima je 8 žena.

Dokaz: Spisak preliminarno i konačno identifikovanih lica pokopanih na "Gradskom groblju" Zadar, u prilogu;

3.3. Dakle, sa groblja „Sveta Mare“ u Šibeniku i sa "Gradskog groblja" u Zadru u grupnim ekshumacijama ukupno je ekshumirano 87 posmrtnih ostataka, od kojih je najmanje 55 civila, među kojima je najmanje 15 žena.

Ako broju grupno ekshumiranim dodamo i broj od 23 ekshumirana posmrtna ostatka po pojedinačnim zahtjevima porodica žrtava, dobije se broj od 110 ukupno ekshumiranih posmrtnih ostataka koji su bili pokopani na ove dvije lokacije.

Od ukupnog broja ekshumiranih, u grupnim i pojedinačnim ekshumacijama, do sada je sa ove dvije lokacije preliminarno i konačno identifikovano 60 lica, prosječne sarosti 62,08 godina, od kojih je najmanje 41 civil, među kojima je 16 žena.

4. Upoređivanjem preliminarno i konačno identifikovanih lica među ekshumiranim posmrtnim ostacima sa lokacija "Sveta Mare" u Šibeniku i "Gradskog groblja" u Zadru sa presudama Pretresnog i Žalbenog vijeća MKSJ, proizilazi da su izvođeni dokazi samo u odnosu na dva lica (Ognjenović Uroš i Šarić Uroš) čiji su posmrtni ostaci bili pokopani na "Gradskom groblju" u Zadru.

5. U akciji „Oluja“, uključujući i sektor „Sjever“ i sektor „Jug“, prema VERITAS-ovim podacima, smrtno je stradalo 1.886 lica srpske nacionalnosti, među kojima 1.196 civila, od čega 540 žena, od kojih je do sada sahranjeno 891 lice dok se 943 još vodi među nestalima.

Na području sektora „Jug“ i "Sjever", počev od 2001. godine, do sada je ekshumirano 952 posmrtna ostataka, od kojih je do sada identifikovano 602 lica.

*Dokaz: a) Veritasov spisak žrtava Oluje (www.veritas.org.rs)
b) podaci se mogu zatražiti i od Uprave za poginule i nestale RH,
i Komisije Vlade Republike Srbije za nestala lica*

6. Na području sektora „Jug“ u akciji „Oluja“, prema VERITAS-ovim podacima, smrtno je stradalo 1.041 lice srpske nacionalnosti, među kojima 671 civil, od čega 290 žena, od kojih je do sada sahranjeno 606 lica, dok se 435 još vodi među nestalima.

Na području sektora „Jug“, počev od 2001. godine, do sada je ekshumirano 663 posmrtnih ostataka (Knin 301, Gračac 154, Korenica 27, Gospić – Žitnik 49, Šibenik 44, Zadar 66 i 22 sa pojedinačnih lokacija), od kojih je do sada identifikovano 455 lica.

*Dokaz: a) Veritasov spisak žrtava Oluje (www.veritas.org.rs)
b) podaci se mogu zatražiti i od Uprave za poginule i nestale RH,
i Komisije Vlade Republike Srbije za nestala lica*

7. Veritas smatra da utvrđeni broj ekshumiranih posmrtnih ostataka iz grupnih grobnica „Sveta Mare“ u Šibeniku i "Gradskog groblja" u Zadru, sa do sada potvrđenim preliminarnim i konačnim identifikacijama (tačka 3.3.), predstavlja **novu činjenicu**, koja nije bila poznata Tužilaštvu MKSJ u vrijeme postupka pred Pretresnim i Žalbenim vijećem i koja ni uz dužnu revnost nije mogla biti otkrivena a koja bi, da je bila dokazana, mogla biti odlučujuć faktor prilikom donošenja odluka obaju vijeća.

8. Inicijativu VERITAS-a podržavaju Tužilaštvo za ratne zločine i Nacionalni savet za saradnju sa MKSJ Republike Srbije.

*Dokaz: a) Podrška Tužilaštva za ratne zločine, broj: 57/2013. od 04.06.2013., u prilogu;
Podrška Nacionalnog saveta za saradnju sa MKSJ, broj: 5/0-22/2-13-04. od 10.06.06.2013., u prilogu*

9. Zbog svega navedenog, Veritas, kao nevladina organizacija, podnosi **inicijativu** Tužilaštvu MKSJ da, u smislu Čl. 26. Statuta i Pravila 119. Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ, nadležnom vijeću podnese **Zahtjev za preispitivanje pravosnažne presude** u predmetu Gotovina i drugi (IT-06-90) "Operacija Oluja".

P R E D S J E D N I K

Savo Štrbac

“GLAS SRPSKE”, 12.06.2013. -

“VERITAS”: POTREBNO PREISPITATI PRESUDU GOTOVINI

Beograd, Zagreb – Dokumentaciono-informativni centar “Veritas” danas je Haškom tužilaštvu uputio inicijativu za podnošenje zahtjeva za preispitivanje pravosnažne presude u predmetu Gotovina i drugi, prenose agencije.

Za tu inicijativu Veritas je dobio pisanu podršku srpskog Tužilaštva za ratne zločine i Nacionalnog saveta za saradnju sa Haškim tribunalom, saopštila je ta organizacija.

Dokumentaciono-informativni centar “Veritas” u saopštenju navodi da se po pravosnažnosti presude u tom predmetu, kojim su hrvatski generali oslobođeni optužbi, došlo do novih činjenica.

Naime, utvrđeni broj ekshumiranih posmrtnih ostataka iz grupnih grobnica “Sveta Mare” u Šibeniku i “Gradskog groblja” u Zadru, sa do sada potvrđenim preliminarim i konačnim identifikacijama, predstavlja novu činjenicu.

Ta činjenica nije bila poznata Haškom tužilaštvu u vrijeme postupka pred Pretresnim i Žalbenim vijećem i koja “ni uz dužnu revnost” nije mogla biti otkrivena a koja bi, da je bila dokazana, mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluka obaju vijeća, navodi “Veritas”.

Dalje je ukazano da su u organizaciji Uprave za zarobljene i nestale pri Ministarstvu za pitanja boraca Hrvatske, u prisutnosti predstavnika Komisije za nestala lica Srbije u svojstvu posmatrača, obavljene ekshumacije posmrtnih ostataka Srba koji su stradali u agresiji hrvatskih oružanih snaga u avgustu 1995. godine (akcija Oluja) na zaštićenu zonu UN-a, poznatu kao sektor Jug, sa lokacija “Sveta Mare” u Šibeniku i “Gradsko groblje” u Zadru.

Sa pomenutih lokacija u grupnim ekshumacijama, u novembru prošle i maju ove godine, ukupno je ekshumirano 87 posmrtnih ostataka, među kojima je najmanje 55 civila, od kojih je najmanje 15 žena.

Prije grupnih, sa pomenutih lokacija ekshumirana su i 23 tijela po pojedinačnim zahtjevima porodica žrtava, što daje broj od 110 ukupno ekshumiranih posmrtnih ostataka koji su bili pokopani na te dvije lokacije, od kojih je do sada, što preliminarно što konačno, identifikovano 60 lica, prosječne starosti preko 62 godine, među kojima je najmanje 41 civil, od kojih je 16 žena.

Upoređivanjem preliminarно i konačno identifikovanih lica među ekshumiranim posmrtnim ostacima sa pomenutih lokacija sa presudama Pretresnog i Žalbenog vijeća Tribunala, proizlazi da su izvođeni dokazi samo u odnosu na dva lica, čiji su posmrtni ostaci bili pokopani na “Gradskom groblju” u Zadru.

“Veritas” podsjeća da je u tom predmetu Pretresno vijeće jednoglasno zaključilo da su dvojica, od trojice optuženih generala, Ante Gotovina i Mladen Markač, bili učesnici udruženog zločinačkog poduhvata, čija je zajednička svrha trajno uklanjanje srpskih civila iz Krajine silom ili prijetnjom silom, te ih osudilo na 24, odnosno 18 godina zatvora.

Takav zaključak Pretresno vijeće je donijelo cijeneći dokaze u cjelini kao što su transkripti sa sastanka hrvatskog rukovodstva na Brionima, protivpravno i neselektivno granatiranje naseljenih mjesta, brojne pojedinačne zločine nad srpskim stanovništvom,

otvoreni govor mržnje tadašnjeg predsjednika Hrvatske, te uvođenje diskriminatornih mjera radi sprečavanja povratka srpskog stanovništva u Hrvatsku.

Za protivpravno i neselektivno granatiranje naseljenih mjesta, Pretresno vijeće je prihvatilo kao standard da su protivpravni svi udari koji padaju na udaljenosti većoj od 200 metara od legalnog vojnog cilja (“pravilo 200 m”).

Žalbeno vijeće je cijeli slučaj svelo na ocjenu “pravila 200 m”, te zaključilo da za “taj rigidni standard” nije bilo dovoljno dokaza u predmetu i, po logici “nema dokaza za protivpravno granatiranje, nema ni udruženog zločinačkog poduhvata” i oslobodilo optužene generale po svim tačkama optužbe, navodi “Veritas”.

U akciji “Oluja”, uključujući i sektor “Sjever” i sektor “Jug”, prema podacima “Veritasa”, smrtno je stradalo 1.886 lica srpske nacionalnosti, među kojima 1.196 civila, od čega 540 žena, od kojih je do sada sahranjeno 891 lice, dok se 943 još vodi među nestalima.

Na području sektora “Jug” i “Sjever”, počev od 2001. godine, do sada je ekshumirano 1.011 tijela, od kojih je do sada 666 identifikovano.

Na području sektora “Jug” u akciji “Oluja”, što je i bio predmet suđenja, prema podacima “Veritasa”, smrtno je stradalo 1.041 lice srpske nacionalnosti, među kojima 671 civil, od čega 290 žena, od kojih je do sada sahranjeno 606 lica, dok se 435 još vodi među nestalima.

Na području sektora “Jug”, počev od 2001. godine, do sada je ekshumirano 663 tijela (Knin 301, Gračac 154, Korenica 27, Gospić - Žitnik 49, Šibenik 44, Zadar 66 i 22 sa pojedinačnih lokacija), od kojih je do sada 455 identifikovano.

“Veritas” očekuje da će Haško tužilaštvo razmotriti tu inicijativu, koju podržavaju i Tužilaštvo za ratne zločine i Nacionalni savjet i da će nadležnom sudskom vijeću podnijeti zahtjev za preispitivanje pravosnažne presude u predmetu Gotovina i drugi (operacija Oluja), navodi se u saopštenju koje je potpisao predsjednik “Veritasa” Savo Štrbac.

“BNTV”, 12.06.2013.

- TUŽILAŠTVO PODRŽAVA “VERITAS”

Tužilac Srbije za ratne zločine Vladimir Vukčević rekao je da je inicijativa centra “Veritas” za podnošenje zahtjeva za preispitivanje presude Haškog tribunala u predmetu protiv hrvatskih generala veoma važna za utvrđivanje konačne istine i pravde i naglasio da je srpsko Tužilaštvo bezrezervno podržava. vladimir_vukcevic 4 3 “Ta inicijativa je veoma važna kako bi se došlo do istine i utvrdila pravda za žrtve i rasvetlili zločini koji su počinjeni na teritoriji Hrvatske”, rekao je Vukčević.

Inicijativu “Veritasa” danas je podržao i Nacionalni savjet Srbije za saradnju sa Haškim tribunalom, prenose beogradski mediji.

Dokumentaciono-informacioni centar “Veritas” juče je haškom tužilaštvu podnio inicijativu za podnošenje zahtjeva za preispitivanje pravosnažne presude u predmetu “Gotovina i drugi” pošto je došao do novih činjenica i saznanja u tom slučaju.

Novu činjenicu predstavlja utvrđeni broj ekshumiranih posmrtnih ostataka iz grupnih grobnica “Sveta Mare” u Šibeniku

i "Gradskog groblja" u Zadru, sa do sada potvrđenim preliminarnim i konačnim identifikacijama.

Pretnosno vijeće Haškog tribunala jednoglasno je zaključilo da su hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač bili učesnici udruženog zločinačkog poduhvata s ciljem trajnog uklanjanja srpskih civila iz Krajine, te ih osudilo na 24, odnosno 18 godina zatvora.

Žalbeno vijeće je sa tri glasa protiv dva odlučilo "da po dokazima u predmetu nijedan razuman sud nije mogao utvrditi da je takav poduhvat postojao" i oslobodilo hrvatske generale.

"TANJUG", 13.06.2013.

VUKČEVIĆ:PODRŽAVAMO ZAHTEV VERITASA

Beograd - Vladimir Vukčević kaže da njegovo tužilaštvo podržava inicijativu Veritasa za podnošenje zahteva za preispitivanje pravosnažne presude u predmetu Gotovina.

Ta inicijativa je veoma važna kako bi se došlo do istine i utvrdila pravda za žrtve i rasvetlili zločini koji su počinjeni na teritoriji Hrvatske, rekao je Vukčević.

Veritas je juče haškom tužilaštvu podneo inicijativu za podnošenje zahteva za preispitivanje pravosnažne presude u predmetu Gotovina i drugi (Operacija Oluja) pošto je došao do novih činjenica i saznanja u tom slučaju. Osim Tužilaštva za ratne zločine, inicijativu Veritasa podržao je i Nacionalni savet za saradnju sa Haškim tribunalom.

Dokumentaciono-informativni centar Veritas je u jučerašnjem saopštenju naveo da se po pravosnažnosti presude u tom predmetu, kojom su hrvatski generali oslobođeni optužbi, došlo do novih činjenica. Novu činjenicu naime predstavlja utvrđeni broj ekshumiranih posmrtnih ostataka iz grupnih grobnica "Sveta Mare" u Šibeniku i "Gradskog groblja" u Zadru, sa do sada potvrđenim preliminarnim i konačnim identifikacijama.

Ta činjenica nije bila poznata Haškom tužilaštvu u vreme postupka pred Pretresnim i Žalbenim većem i koja "ni uz dužnu revnost" nije mogla biti otkrivena a koja bi, da je bila dokazana, mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluka obaju vijeća, navodi Veritas. Dalje je ukazao da su u organizaciji Uprave za zatočene i nestale pri Ministarstvu branitelja Republike Hrvatske, u prisutnosti predstavnika Komisije za nestala lica Republike Srbije u svojstvu posmatrača, obavljene ekshumacije posmrtnih ostataka Srba koji su stradali u agresiji hrvatskih oružanih snaga u avgustu 1995. godine (akcija Oluja) na zaštićenu zonu UN-a, poznatu kao sektor Jug, sa lokacija "Sveta Mare" u Šibeniku i "Gradsko groblje" u Zadru.

Sa pomenutih lokacija u grupnim ekshumacijama, u novembru prošle i maju ove godine, ukupno je ekshumirano 87 posmrtnih ostataka, među kojima je najmanje 55 civila, od kojih je najmanje 15 žena. Pre grupnih, sa pomenutih lokacija ekshumirana su i 23 tela po pojedinačnim zahtevima porodica žrtava, što daje broj od 110 ukupno ekshumiranih posmrtnih ostataka koji su bili pokopani na te dve lokacije, od kojih je do sada, što preliminarno što konačno, identifikovano 60 lica, prosečne starosti preko 62 godine, među kojima je najmanje 41 civil, od kojih je 16 žena.

Upoređivanjem preliminarno i konačno identifikovanih lica među ekshumiranim posmrtnim ostacima sa pomenutih lokacija sa presudama Pretresnog i Žalbenog veća Tribunala, proizlazi da su izvođeni dokazi samo u odnosu na dva lica, čiji su posmrtni ostaci bili pokopani na "Gradskom groblju" u Zadru.

Veritas podseća da je u tom predmetu Pretresno veće jednoglasno zaključilo da su dvojica, od trojice optuženih generala, Ante Gotovina i Mladen Markač, bili učesnici udruženog zločinačkog poduhvata, čija je zajednička svrha trajno uklanjanje srpskih civila iz Krajine silom ili pretnjom silom, te ih osudilo na 24, odnosno 18 godina zatvora.

Takav zaključak Pretresno vijeće je donelo ceneći dokaze u celini kao što su transkripti sa sastanka hrvatskog rukovodstva na Brionima, protivpravno i neselektivno granatiranje naseljenih mesta, brojne pojedinačne zločine nad srpskim stanovništvom, otvoreni govor mržnje tadašnjeg predsednika Hrvatske, te uvođenje diskriminatornih mera radi sprečavanja povratka srpskog stanovništva u Hrvatsku.

Za protivpravno i neselektivno granatiranje naseljenih mesta, Pretresno veće je prihvatilo kao standard da su protivpravni svi udari koji padaju na udaljenosti većoj od 200 metara od legalnog vojnog cilja ("pravilo 200 m").

Žalbeno veće je ceo slučaj svelo na ocenu "pravila 200 m", te zaključilo da za "taj rigidni standard" nije bilo dovoljno dokaza u predmetu i, po logici "nema dokaza za protivpravno granatiranje, nema ni udruženog zločinačkog poduhvata" i oslobodilo optužene generale po svim tačkama optužbe, navodi Veritas.

U akciji Oluja, uključujući i sektor "Sjever" i sektor "Jug", prema podacima Veritasa, smrtno je stradalo 1.886 lica srpske nacionalnosti, među kojima 1.196 civila, od čega 540 žena, od kojih je do sada sahranjeno 891 lice, dok se 943 još vodi među nestalima.

Na području sektora "Jug" i "Sjever", počev od 2001. godine, do sada je ekshumirano 1.011 tela, od kojih je do sada 666 identifikovano.

Na području sektora "Jug" u akciji Oluja, što je i bio predmet suđenja, prema podacima Veritasa, smrtno je stradalo 1.041 lice srpske nacionalnosti, među kojima 671 civil, od čega 290 žena, od kojih je do sada sahranjeno 606 lica, dok se 435 još vodi među nestalima.

Na području sektora "Jug", počev od 2001. godine, do sada je ekshumirano 663 tijela (Knin 301, Gračac 154, Korenica 27, Gospić - Žitnik 49, Šibenik 44, Zadar 66 i 22 sa pojedinačnih lokacija), od kojih je do sada 455 identifikovano.

Veritas očekuje da će Haško tužilaštvo razmotriti tu inicijativu, koju podržavaju i Tužilaštvo za ratne zločine i Nacionalni savet i da će nadležnom sudskom veću podneti Zahtev za preispitivanje pravosnažne presude u predmetu Gotovina i drugi (Operacija Oluja), navodi se u saopštenju koje je potpisao predsednik Veritasa Savo Štrbac.

PISMO SUDIJE HARHOFA

Elektronska poruka sudije MKSJ Frederika Harhofa upućena na 56 adresa 6. juna 2013. godine

Dragi prijatelji,

Neki od vas su možda pročitali dva članka koja sam poslao. Smatrao sam da je jedino ispravno da dodam nekoliko ličnih komentara onome što ste pročitali. Ti tekstovi su dobri zato što direktno upućuju na pojave koje izazivaju duboku zabrinutost kod mene i kolega koje srećem u hodnicima suda.

Ukratko:

Sve do jeseni 2012. bila je, manje-više, praksa u sudu da se vojni komandanti proglašavaju krivim za zločine koje su njihovi potčinjeni počinili tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji od 1992. do 1995. godine kada je rat završen potpisivanjem Dejtonskog sporazuma.

Odgovornost je kvalifikovana kao (1.) individualna krivična odgovornost za činjenje zločina ili kao (2.) komandna odgovornost najviših oficira za propust da spreče zločine i kazne počinioce. U tome nema ničega novog. Takođe smo razvili i proširili odgovornost na one koji su podržavali opšti cilj da se etničke grupe proteraju sa jednog područja činjenjem zločina ili su na neki način doprineli ostvarenju tog cilja (ministri, političari, vojni lideri, oficir i drugi). Takav oblik odgovornosti se naziva udruženi zločinački poduhvat.

Međutim, prošle jeseni je Žalbeno veće skrenulo sa tog puta kada je oslobodilo tri hrvatska generala u predmetu Gotovina. Oslobođeni su odgovornosti za zločine koje je počinila hrvatska vojska u Krajini u avgustu 1995 (Krajina je bila dom generacijama Srba).

Ubrzo nakon toga, Žalbeno veće je zadalo još jedan udarac kada je oslobodilo načelnika Generalštaba VJ generala Perišića. Veće je zaključilo da – mada je vojna i logistička podrška iz Srbije doprinela zločinima koje su bosanski Srbi počinili nad Muslimanima i Hrvatima u Bosni – Perišićeva pomoć nije bila "konkretno usmerena" na činjenje zločina. Po oceni Žalbenog veća, on je pružao pomoć ali nije bio svestan da će ona biti korišćena i da jeste korišćena za činjenje zločina u Bosni, uprkos dnevnom izveštavanju medija o stravičnim zločinima činjenim nad Muslimanima (i u manjoj meri Hrvatima) u Bosni. Jako je, međutim, teško poverovati da Perišić nije znao šta je bio plan za Bosnu i za šta je korišćena pomoć koju je pružao.

Sledi, potom, prošlonedeljna presuda kojom su šef srpske tajne policije Jovica Stanišić i njegov veran sledbenik Franko Simatović oslobođeni odgovornosti za pomaganje strašnih zločina koje su bosanski Srbi nad bosanskim Muslimanima i Hrvatima.

Korišćeno je isto obrazloženje kao u predmetu Perišić – da nisu bili "svesni" da će njihovi ratni naponi služiti činjenju zločina.

Šta možemo da zaključimo iz toga?

Može se pomisliti da se vojni establišment u vodećim državama (poput SAD i Izraela) osetio ugroženim jer se sudska praksa

otišla predaleko u primeni načela komandne odgovornosti. Možda su se nadali da komandanti neće biti proglašeni odgovornim osim ukoliko nisu aktivno ohrabrivali potčinjene da čine zločine. Drugim rečima: Možda je sud otišao predaleko proglašavajući vojne komandante odgovornima za svaki zločin koji su počinili njihovi potčinjeni. A zbog toga je potrebno dokazati da je postojala namera da se čine zločini.

Vojni komandanti su plaćeni upravo za to: oni MORAJU da obezbede da u njihovoj zoni odgovornosti ne bude počinjen ni jedan zločin. Ako se to ipak dogodi moraju da pokrenu postupak i kazne počinioce. A oni koji podržavaju ideju etničkog čišćenja ne mogu biti oslobođeni odgovornosti za doprinos ostvarenju tog cilja na jedan ili drugi način.

Međutim, to više nije slučaj. Sada, očito, dela vojnih komandanta moraju da budu "konkretno usmerena" na činjenje zločina. Nije dovoljno samo znanje ili sumnja da su zločini počinjeni ili da bi mogli da budu počinjeni. Iz toga se nameće pitanje na koji način ovakva vojna logika vrši pritisak na međunarodno krivično pravo. Da li su američki ili izraelski zvaničnici izvršili pritisak na američkog sudiju (koji je ujedno i predsednik Tribunala) kako bi osigurali promenu pravca?

Verovatno nikad nećemo saznati. Nagoveštaji o snažnim pritiscima koje je isti američki sudija izvršio na kolege u predmetima Gotovina i Perišić navode na zaključak da je bio rešen da obezbedi oslobađajuću presudu ali i da je imao sreće da ubedi ostarelog turskog sudiju da u poslednjem trenutku promeni mišljenje. Obe presude su donete većinom glasova sudija, 3 prema 2.

A šta je sa poslednjom presudom u predmetu Stanišić– Simatović. Tu presudu nije donelo Žalbeno već prvostepeno Veće kojim je predsedavao holandski sudija Ori uz podršku sutkinje iz Zimbabvea i uz suprotno mišljenje francuske sutkinje. Da li je Ori bio pod pritiskom američkog predsednika Tribunala?

Čini se da je tako! Prema glasinama koje kruže kuloarima, predsednik Tribunala je zahtevao donošenje presude protiv dvojice optuženih zaključno sa četvrtkom kako bi ispunio obe-

ćanje dato Savetu bezbednosti UN. Troje prvostepenih sudija nisu imali dovoljno vremena da čestito razmotre dokaze a francuska sutkinja je imala na raspolaganju samo 4 dana da napiše izdvojeno mišljenje o kojem troje sudija nisu ni razgovarali. Zbrzano odrađen posao. To nisam očekivao od sudije Orija.

Rezultat je sledeći: Ne samo da se sud odrekao prakse da komandanti moraju da odgovaraju za zločine svojih potčinjenih

(osim ako se dokaže da o njima ništa nisu znali) već je sada i odgovornost za učešće u zajedničkom zločinačkom poduhvatu svedena sa podržavanja zločina na zahtev za postojanjem konkretne usmerenosti na činenje zločina (a ne samo znanja da su zločini počinjeni). Od sada će, u većini slučajeva, glavno-komandujući biti oslobođeni odgovornosti te stoga američki (i izraelski) vojni lideri mogu da odahnu.

“SENSE”, 13.06.2013. -

"BOMBA" U TRIBUNALU

Danski mediji objavili privatno pismo u kojem sudija Frederik Harhof izražava veliku zabrinutost zbog "promene tribunalovog kursa pod pritiskom vojnog establišmenta nekih uticajnih zemalja", kojima je podlegao predsednik suda Teodor Meron

Tri oslobađajuće presude koje su proteklih meseci izrečene u Haškom tribunalu ostavili su danskog sudiju Frederika Harhofa/Harhoff sa "snažnim neprijatnim osećanjem da je sud promenio svoj kurs pod pritiskom 'vojnog establišmenta' iz nekih uticajnih zemalja", poput Sjedinjenih Država i Izraela. A u tim su 'establišmentima', sugerise Harhof, došli do zaključka da je sudska praksa Tribunala u primeni načela komandne odgovornosti otišla predaleko, što bi moglo da ugrozi i neke druge vojne komandante, a ne samo one sa Balkana.

Sudija Harhof je sve to i još mnogo više napisao u privatnom pismu upućenom na 56 adresa kolega i prijatelja, ali je ono nekako dospelo do kopenhagenskog dnevnika "BT", koji ga je - zaključujući da se radi o pitanjima od "nesumnjivog javnog značaja" - u celosti objavio na jutrošnjoj naslovnoj stranici.

Nedavne oslobađajuće presude generalima Gotovini, Markaču i Perišiću, kao i šefovima srpske tajne policije Stanišiću i Simatoviću, su sudiju Harhofa, kako je napisao, "bacile u duboke profesionalne i moralne dileme", s kakvima se nikada ranije nije suočio. No, najgore od svega je, navodi, "sumnja da su neke od mojih kolega podlegle kratkovidim političkim pritiscima, što u potpunosti menja premise mog rada u službi prava i zakon".

Javnost, piše Harhof, "verovatno nikada" neće utvrditi da li su opravdane njegove sumnje da je predsednik Tribunala, američki sudija Teodor/Theodor Meron izvršio "masivni pritisak na ostarelog turskog sudiju" Mehmeta Gineja/Guney, da u poslednjem trenutku promeni svoje mišljenje i pridruži se tesnoj većini koja je izglasala oslobađajuću presudu Gotovini i Markaču.

Pozivajući se na razgovore sa kolegama u tribunalovim "koridorima", Harhof dalje navodi da je predsednik Meron izvršio pritisak i na sudiju Orija/Orie, kako bi presuda u predmetu Stanišić i Simatović bila doneta pre kraja maja i njegovog nastupa u Savetu bezbednosti UN, mada sudije u Pretresnom veću nisu imale dovoljno vremena da detaljno razmotre dokaze o odgovornosti optuženih. Sutkinja Pikar/Picard, koja je ostala u manjini, je prema Harhofu imala samo četiri dana da napiše izdvojeno mišljenje i obrazloženje zašto smatra da je optužene trebalo proglasiti krivim i osuditi.

Ostaje da se vidi da li će i kakve potrebe pismo sudije Harhofa izazvati u Tribunalu i da li će mu se pridružiti još neki od kolega koji dele njegovu zabrinutost zbog "novog kursa", ali su je do sada izražavale samo u "koridorima".

„VEČERNJI LIST, 15.06.2013.“,

VUKČEVIĆ: OPTUŽBE HARHOFFA MOGU DEVALVIRATI ODLUKE HAAŠKOG SUDA

Optužbe danskog suca na Haaškom tribunalu, Fredericka Harhoffa kako je predsednik suda Theodor Meron vršio pritisak na suce kako bi izglasali oslobađajuće presude optuženima u Haagu za zločine u Hrvatskoj i BiH pa je pri tom spomenuo Gotovinu, Markača, Perišića, Stanišića i Simatovića, mogle bi biti dovedene u pitanje, javljaju mediji u Srbiji.

Tužitelj za ratne zločine Srbije, Vladimir Vukčević za beogradski Blic kaže kako će održati sastanke s Nacionalnim vijećem za suradnju s Haaškim tribunalom "kako bi se dogovorili potezi Srbije ako se navodi danskog suca pokazuju tačnima".

- Tvrdnje Harhoffa su izuzetno zabrinjavajuće i uzdrmajaju vjeru u međunarodnu pravdu. To znači i da su dosadašnji navodi kritičara suda kako je to politički sud osnovani i tačni. Bili smo do sada svjedoci različite prakse suda koja je primjenjivana od slučaja Ante Gotovine – kaže Vukčević ali nije spomenuo i oslobađajuće presude državljanima Srbije koji su suđeni zbog ratnih zločina počinjenih u Hrvatskoj nad Hrvatima i Bošnjacima.

“SENSE”, 17.06.2013.

PITANJE SUDIJAMA: "A ŠTA STE VI UČINILI?"

Da li bi bilo prikladno da se sudijama Tribunala – koji svedoke često pitaju "zašto niste učinili nešto da sprečite zločine?" – sada postavi slično pitanje u vezi sa navodom iz pisma sudije Harhoffa da je "Tribunal promenio kurs pod pritiskom vojnih establišmenta nekih uticajnih zemalja"?

U protekle dve decenije nebrojeno se puta u tribunalovim sudnicama čulo sudijsko pitanje "A šta ste vi učinili?", upućeno svedocima koji su bili prisutni na mestima zločina. "Šta ste uradili da sprečite zlostavljanja, zatvaranja, ubistva, silovanja... da zaštitite civile od progona...? "Zašto se niste usprotivili, zašto niste vaše nadređene ili podređene upozorili da je nezakonito to što čine, zašto ih niste prijavili?"

Na suđenju za zločine u Bosanskom Šamcu sudija Per-Johan Lindholm, iz Finske, je optuženog Simu Zarića čak pitao "zašto, kao oficir JNA, nije ubio" suoptuženog Slobodana Miljkovića zvanog "Lugar", kada ga je video kako brutalno zlostavlja zatvorenike u dvorištu policijske stanice. A kada mu je zapanjeni Zarić rekao da bi u tom slučaju i on bio mrtav, finski sudija je uzvratilo: "To nije prikladan odgovor".

Da li bi, međutim, bilo prikladno to isto pitanje postaviti sudijama, nakon što je prošle sedmice do javnosti procurilo "privatno pismo" u kojem danski sudija Frederik Harhof/Harhoff izražava "duboku zabrinutost" - kako svoju tako i svojih kolega - zbog "neprijatnog osećanja da je Tribunal promenio kurs pod pritiskom vojnih establišmenta nekih uticajnih zemalja"? Da li bi, dakle, bilo prikladno pitati sudije "A šta ste vi učinili da sprečite promenu kursa... osim što o tome šapućete po tribunalovim hodnicima? Zašto se niste usprotivili, upozorili, alarmirali javnost...?"

Sudija Harhof je, prošle sedmice, upravo to učinio. Međutim, iz njegovog pisma - i izjava anonimnih zvaničnika Tribunala koje prenosi "Njujork tajms" - proizlazi da njegovu zabrinutost i osećanja dele još neke sudije, možda čak i polovina sudijskog kolegijuma. Veliko je, međutim, pitanje da li će se neki od njih pridružiti Harhofu u javnom izražavanju zabrinutosti novim kursom, ili će prvog "sudijskog zviždača" u istoriji Tribunala pustiti samog niz vodu.

Sudija Harhof je, naime, prekršio sudijski kodeks ćutanja, po kojem nije dopušteno da se sudije međusobno javno kritikuju ili kažu bilo šta loše o postupcima svojih kolega. Oni su, u Tribunalu, jednostavno nedodirljivi.

Naivno se verovalo da će Tribunal od političkih uplitanja zaštititi sama činjenica da njegove sudije dolaze iz zemalja sa različitim, ponekad suprotstavljenim, političkim agendama na Balkanu i/ili globalno. Ako bi bilo koja od spoljnih sila pokušala da preko "svog" sudije usmeri Tribunal na krivi kurs, verovalo se da će sudije iz konkurentskih ili suprotstavljenih sila javno potkazati i osujetiti takav pokušaj. Sudeći po sumnjama sudije Harhofa i kolega koji u tribunalovim hodnicima dele njegovu duboku zabrinutost i neprijatna osećanja, taj "zaštitni mehanizam" je, izgleda, otkazao.

U Tribunalu, međutim, osim sudijskog ima još puno hodnika u kojima se takođe mogu čuti izrazi ne samo duboke zabrinutosti i neprijatnosti, već i ogorčenosti i zgađenosti onim što sudija Harhof opisuje kao "promenu kursa pod pritiskom vojnih establišmenta nekih uticajnih zemalja". To se, među tribunalovim "smrtnicima", doživljava i izražava mnogo emotivnije i dramatičnije. I mnogo ličnije, i to ne samo među osobljem iz bivše Jugoslavije koje je Tribunal dugo smatralo "svojim sudom". A kada su se već sudije (istina, za sada tek jedan od njih) osmelili da izađu u javnost sa svojim sumnjama i brigama, nema razloga da se prećutkuju sumnje i brige tribunalovih "smrtnika", izražene uglavnom šapatom u sudskim hodnicima.

Hodnicima "ostatka Tribunala", na primer, kruže poverljive depeše američke ambasade u Hagu, objavljene na Wikileaksu/Wikileaks. Iz njih se može videti kako predsednik Meron uredno izveštava svoju ambasadu o unutrašnjim odnosima u Tribunalu i traži podršku Vašingtona za ograničavanje nezavisnosti tužioca Karle/Carle del Ponte i sprečavanje njenog ponovnog izbora. U tim se depešama sudija Meron, dalje, opisuje kao "tribunalov najeminentniji podržavalac napora američke vlade", čije su "inicijative, prioriteti i brige bliski razmišljanjima vlade SAD".

U sudskim hodnicima se, takođe, mogu čuti priče o navodnim Meronovim bliskim vezama sa "vojno-akademskim establišmentom", sastavljenim od pretežno američkih eksperata za vojno pravo i univerzitetskih profesora. Predstavljajući se za "prijatelje suda" oni su, podsetimo, 2011. i 2012. godine upozoravali na "šire pravne implikacije" pojedinih tribunalovih presuda i njihov "opasan potencijal", koji može da "podrije delikatne odnose između vojnih komandanata i njihovih pravnih savetnika".

Drugim rečima, uzvišeni standardi međunarodnog humanitarnog prava i komandne odgovornosti su bili sasvim prihvatljivi dok su primenjivani na, kako ih opisuje Erik Gordi/Eric Godry, "male i marginalne zemlje" bivše Jugoslavije. Dovo je, međutim, odneo šalu kada su shvaćene "šire implikacije" i "opasan potencijal" tih standarda koji bi mogli da ograniče slobodu delovanja vojnih komandanata, načelnika generalštaba ili šefova tajnih službi nekih, da se poslužimo izrazom sudije Harhofa, "uticajnijih zemalja".

Ako mu to i nije bila namera, demontiranje tog "opasnog potencijala", prema jednoj školi mišljenja iz tribunalovih hodnika, predstavlja "prirodnu i predvidivu posledicu" serije oslobađajućih presuda koje su obeležile Meronov drugi predsednički mandat. Po drugima, te su presude "konkretno usmerene na kastriranje pravnih presedana" koji će Tribunal ostaviti u nasleđe međunarodnom krivičnom pravu.

Drugi mandat predsednika Merona je, takođe, obeležen i nezapamćenim ubrzavanjem - u hodnicima se kaže "zbrzavanjem" - proizvodnje presuda, ali samo u predmetima sa već opisanim "opasnim potencijalom". Na primer, način na koji je doneta presuda u predmetu Gotovine i Markača teško bi se mogao opisati kao "sudijsko većanje". Petorica sudija su se, barem kako se priča u hodnicima, sastali samo jednom, odmah konstatovali da je odnos 3:2 u korist oslobađajuće presude i razišli se, pošto je većina odbila dalju debatu sa manjinom. Po sličnom obrascu su, tvrdi se, donete i oslobađajuće presude u predmetima Perišić i Stanišić-Simatović.

Predmeti lišeni "opasnog potencijala" i bez "širih implikacija" (poput Prlića, Šešelja, Popovića, Šainovića...) nastavljaju se ustaljenim, puževskim tempom. Na primer, žalbena rasprava u predmetu Popović i ostali još nije ni zakazana, mada je prvo-stepena presuda doneta u junu 2010. - skoro godinu dana pre one u predmetu Gotovine i Markača.

To bi, ako je prikladno, moglo da bude poslednje pitanje sudijama: "Šta ste učinili da bi se svi optuženi pred Tribunalom tretirali jednako, nezavisno od širih implikacija koje njihovi predmeti mogu imati po ovu ili onu uticajnu zemlju?"

"POLITIKA", 19.06.2013. -

ВЕРИТАСОВА ИНИЦИЈАТИВА И ХАРХОФОВО ПИСМО

Не знам да ли ће Тужилаштво МКСЈ прихватити „Веритасову“ иницијативу и поднети захтев за ревизију случаја „Готовина и др.“, али верујем да ће Савет безбедности спровести испитни поступак поводом Хофмановог писма

„Веритас“ је Тужилаштву Међународног кривичног суда за бившу Југославију (МКСЈ) 13. јуна 2013. године упутио иницијативу за подношење захтева за преиспитивање правоснажне пресуде у предмету Готовина и други (операција „Олуја“), с писаним подршкама Тужилаштва за ратне злочине и Националног савета за сарадњу са МКСЈ Републике Србије.

А само дан касније, дански медији су објавили приватно писмо у којем судија МКСЈ Фредерик Хархоф изражава велику забринутост због „промене

курса трибунала под притиском војног естаблишмента неких утицајних земаља”, којима је подлегао председник суда Теодор Мерон.

У тим „естаблишментима”, попут Сједињених Држава и Израела, сугерише Хархоф, дошли су до закључка да је судска пракса трибунала у примени начела командне одговорности отишла предалеко, што би могло да угрози и неке друге војне команданте, а не само оне с Балкана.

Недавне ослобађајуће пресуде генералима Готовини, Маркачу, Перишићу и шефовима српске тајне полиције Станишићу и Симатовићу, судију Хархофа су, како је написао, „бациле у дубоке професионалне и моралне дилеме”, с каквима се никада раније није суочио.

Но, најгора од свега је сумња да су неки од његових колега подлегли кратковидим политичким притисцима, што у потпуности мења премисе његовог рада у служби права и закона”.

Јавност, пише Хархоф, „вероватно никада” неће утврдити да ли су оправдане његове сумње да је председник трибунала, амерички судија Теодор Мерон извршио „масивни притисак на остарелог турског судију” Мехмета Гинеја да у последњем тренутку промени своје мишљење и придружи се тесној већини која је изгласала ослобађајућу пресуду Готовини и Маркачу.

Има ли какве везе између „Веритасове“ иницијативе и Хархофовог писма пријатељима и сарадницима? У ужем смислу, осим временске коинциденције, нема.

Наиме, „Веритас“ своју иницијативу темељи на новим чињеницама до којих се дошло по правоснажности пресуде, а које се огледају у броју од 110 ексхумираних посмртних остатака Срба са локација Света Маре у Шибенику и Градско гробље у Задру, који су страдали у агресији хрватских оружаних снага у августу 1995. (акција „Олуја“) на заштићену зону УН-а, познату као сектор „Југ“, од којих је до сада, што прелиминарно што коначно, идентификовано 60 лица, просечне старости изнад 62 године, међу којима је најмање 41 цивил и 16 жена.

„Веритас“ сматра да толики број ексхумираних и коначно односно прелиминарно идентификованих посмртних остатака, представља нову чињеницу, која није била позната Тужилаштву МКСЈ у време поступка пред Претресним и Жалбеним већем и која ни уз дужну ревност није могла бити откривена, а која би, да је била доказана, могла бити одлучујући фактор приликом доношења одлука оба већа, што је законит разлог за подношење захтева за ревизију. С друге стране, судија Хархоф указује на криминалне радње унутар самог суда, што би, ако се потврде такве сумње, могло довести до кривичноправних односно дисциплинских санкција

према несавесним судијама, првенствено судији Мерону, који је, кад је у питању предмет Готовина, истовремено био и председник суда и Жалбеног већа, а онда је радио и ревизију поступ(а)ка по службеној дужности.

То што је написао судија Хархоф, гледано у ширем смислу, има везе и с мојим ставовима које сам износио у многим јавним иступима након ослобађајуће пресуде хрватским генералима у предмету „Олуја”.

Цитираћу само један фрагмент онога што сам рекао на тематској дебати Генералне скупштине УН-а, одржаној 10. априла ове године у Њујорку: „Обарајући ’правило 200 м’, Жалбено веће је у потпуности прихватило захтев војноакадемског (америчко-британско-канадског) лобија који се у току жалбеног поступка жестоко успротивио том правилу, образлажући га као ограничавајући фактор за употребу артиљерије у насељеним местима у садашњим и будућим ратовима пред међународним кривичним правом.

На тај начин је МКСЈ, под утицајем моћних лобија који долазе из јаких држава, заправо бранио право на легално убијање цивила, потпуно игноришући правду за жртве.”

Читајући Хархофово писмо, признајем да ми је прва помисао била да је и он, директно или индиректно, пратио поменути седницу Генералне скупштине и да га је и писао под утиском говора панелиста, од којих су већина били веома критични према селективној правди Хашког трибунала.

Дебату је иначе бојкотовао управо судија Мерон, што је веома тешко здраворазумски објаснити, с обзиром на то да је суд којем председава управо суд УН-а, а још теже је схватити и разумети да за тај бојкот није сносио никакве последице. Међутим, кад се има на уму да су и САД бојкотовале поменути дебат, а да је судија Мерон држављанин те државе, онда и његов бојкот као иостанак на истој функцији постаје разумљив.

Не знам да ли ће Тужилаштво МКСЈ прихватити „Веритасову“ иницијативу и поднети захтев надлежном већу за ревизију поступка у случају „Готовина и др.“, али сам скоро сигуран да ће СБ морати спровести испитни поступак ради провере тачности навода из Хофмановог писма.

Не због нас са простора экс-Југославије, због којих је и основан Хашки трибунал, већ због Уједињених нација. У противном, углед УН могао би пасти на ниво МКСЈ.

*Директор Информационо-документационог
центра „Веритас“*

Саво Штрбац

објављено: 19/06/2013

“SENSE”, 24.06.2013.

BRAMERC: "NEĆEMO SE UKLJUČIVATI U RASPRAVU", ALI...

Mada smatra da "ne bi bilo prikladno" da se tužilaštvo uključuje u raspravu o pismu sudije Harhofa povodom serije nedavnih oslobađajućih presuda, glavni tužilac Bramerc poziva Tribunal da "uzme u obzir valjane kritike" i najavljuje da će tužilaštvo "upotrebiti sve preostale pravne mehanizme" i insistirati na "pravednim ishodima" tih predmeta, koji će "ispravno odraziti krivicu optuženih".

Glavni tužilac Serž Bramerc/Serge Brammertz ne smatra da bi bilo "primereno" da se tužilaštvo uključuje u raspravu pokrenutu pismom u kojem je sudija Harhof/Harhoff izrazio "duboku zabrinutost zbog neprijatnog osećanja da je Tribunal promenio kurs pod pritiskom vojnih establišmenta nekih uticajnih zemalja".

Međutim, bez da se "uključuje u raspravu", Bramerc u današnjoj izjavi ukazuje da "Tribunal mora uzeti u obzir valjanu kritiku" i izražava razumevanje za razočarenja - posebno u zajednicama preživelih - za seriju nedavnih oslobađajućih presuda, pomenutih u pismu sudije Harhofa. Primećujući da te presude "nisu uverljivo objašnjene zajednicama na koje se odnose", Bramerc se u ime tužilaštva obavezuje da će "upotrebiti sve preostale pravne mehanizme" i insistirati na "pravednim ishodima koji ispravno odražavaju krivicu optuženih".

Konkretno, Bramerc najavljuje da će do petka tužilaštvo podneti najavu žalbe na oslobađajuću presudu šefovima tajne službe Srbije, Jovici Stanišiću i Franku Simatoviću, navodeći da ona sadrži "više ozbiljnih grešaka koje su dovele do nepravdnog ishoda". Činjenica da će najava biti podneta pre 1. jula znači da će o žalbi rešavati Žalbeno veće Tribunalala, a ne takozvanog Mehanizma za međunarodne sudove koji će od 1. jula delovati paralelno sa Tribunalom.

Dalje, mada još ne najavljuje zahtev za reviziju oslobađajuće presude bivšem načelniku Generalštaba VJ, Momčilu Perišiću, Bramerc ukazuje da "postoje valjani razlozi da se odstupi od pravnih principa" koji su u njoj artikulirani. Tužilaštvo, naime, smatra da test "konkretno usmerenosti" primenjen u predmetu Perišić "nema uporišta u međunarodnom običajnom pravu", da je suprotan ranijoj sudskoj praksi i da "potkopava poštovanje međunarodnog humanitarnog prava". Rok za podnošenje zahteva za reviziju u predmetu Perišić je 28. februar 2014., kada se navršava godinu dana od presude Žalbenog veća.

U predmetu hrvatskih generala Gotovine i Markača taj rok ističe 16. novembra ove godine, a tužilaštvo - kako se navodi u Bramercovoj izjavi - "razmatra da li je dostignut poseban prag potreban za reviziju žalbene presude i, ako jeste, pokrene postupak u propisanom roku". Pored toga, tužilaštvo se obavezuje da će "pružiti svu moguću pomoć nacionalnim vlastima u bivšoj Jugoslaviji za krivično gonjenje zločina u toku i nakon operacije Oluja".

Mada smatra da ne bi bilo prikladno da se tužilaštvo uključuje u raspravu pokrenutu pismom sudije Harhofa, Bramerc u zaključku današnje izjave za javnost poziva Tribunal da iskoristi "konstruktivan aspekt pokrenute rasprave kao odskočnu dasku za jačanje svojih postupaka".

“SENSE”, 25.06.2013.

BRANIOCI: ZAUSTAVITE HARHOF!

U saopštenju Udruženja advokata koji pred Tribunalom brane optužene za ratne zločine oštro se osuđuju navodi iz nedavnog pisma danskog sudije Harhofa, dovodi se u pitanje njegova etičnost, nepristrasnost i pravno znanje i izražava se nada da njegove "neodgovorne tvrdnje" neće zaustaviti sadašnji trend "sve pravičnijih suđenja".

Dve sedmice nakon objavljivanja pisma u kojem sudija Frederik Harhof/Harhoff izražava "duboku zabrinutost zbog neprijatnog osećanja da je Tribunal promenio kurs pod pritiskom vojnih establišmenta nekih uticajnih zemalja", oglasilo se i Udruženje advokata koji u Hagu brane optužene za ratne zločine.

U oštro sročenom saopštenju, branioci optužuju danskog sudiju za "kršenja sudske etike" i "zapaljive insinacije" protiv predsedavajućih sudija Žalbenog i Pretresnog veća za čije nedavne presude Harhof misli, ili barem sumnja, da su mogle da budu donete pod "pritiskom vojnih establišmenta". Branioci, međutim, smatraju da se radi o insinacijama koje nisu ničim podržane... "osim, možda, autorovom namerom da nanese maksimalnu štetu tim sudijama".

Sudije u čiju odbranu ustaju branioci optuženih za ratne zločine su Teodor/Theodor Meron, predsedavajući Žalbenog veća koje je većinom glasova donelo oslobađajuće presude u predmetima Gotovina-Markač i Perišić, kao i Alfons Ori/Orie, predsedavajući Pretresnog veća koje je, takođe nadglasavanjem, oslobodilo Stanišića i Simatovića.

Odgovarajući na Harhofov navod da predsednik Tribunalala vrši pritisak na druge sudije da podrže njegove stavove, branioci ukazuju da, po njima, nema ničeg "neprikladnog i neuobičajenog" u tome što je sudija Meron "ubedio druge sudije" da prihvate njegova gledišta u predmetima Gotovina-Markač i Perišić, kao ni u tome što je "izvršio pritisak" da se presuda u predmetu Stanišić-Simatović donese u postavljenom roku.

Konačno, branioci dovode u pitanje "pravno znanje i sudski temperament" sudije Harhofa i dokazuju da pogrešno tumači neke od elemenata udruženog zločinačkog poduhvata, kao i da "olako zanemaruje prezumciju nevinosti".

Na kraju saopštenja, branioci izražavaju "duboko žaljenje zbog senzacionalističkih i neodgovornih tvrdnji koje prete da uprljaju dvadeset godina napredovanja prema sve pravičnijim suđenjima".

Branioci, očito, smatraju da tribunalova suđenja postaju "sve pravičnija" i ne žele da "neodgovorne tvrdnje" sudije Harhofa zaustave sadašnji trend oslobađajućih presuda.

“TANJUG”, 26.06.2013.

NVO TRAŽE OD UN ISTRAGU POVODOM HARHOFOVOG PISMA

Grupa nevladinih organizacija i pojedinaca iz regiona, među kojima su Fond za humanitarno pravo Srbije i Kosova i Inicijativa mladih za ljudska prava Hrvatske i Srbije, uputila je pismo generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija Ban Ki-munu, u kojem traže da UN preispita slučajeve koji su, kako navode, doprineli slabljenju kredibiliteta Haškog tribunala.

Potpisnici pisma traže da UN sprovedu istragu koja bi utvrdila da li je bilo "neprihvatljivog pritiska" na sudije Haškog tribunala, a povodom stavova haškog sudije Frederika Harhofa da je predsednik Tribunala Teodor Meron vršio pritisak na sudije u pogledu oslobađajućih presuda optuženima za ratne zločine.

Od generalnog sekretara UN Ban Ki-muna traži se da u odsustvu procedure propisane statutom, iskoristi svoj autoritet i naredi sprovođenje neodložne i temeljne istrage koja će precizno ustanoviti da li je došlo do kršenja statuta koji garantuje nezavisnost, nepristranost, čestitost i visoke moralne kvalitete sudija.

"Bez sprovođenja istrage i javnog prezentovanja rezultata, sumnje u pravednost presuda Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), trajno će obeležiti rad ove važne institucije međunarodnog prava i nepovratno unazaditi i razvoj međunarodne pravde u celini uz dovođenje u pitanje njena nesumnjiva dostignuća u poslednje dve decenije", ističe se u pismu nevladinih udruženja.

"S obzirom na izrazitu važnost Haškog suda u kontekstu tranzicione pravde i suočavanja s prošlošću na ovim prostorima, smatramo da bi generalni sekretar UN trebalo da pokrene istragu kako bi se uvidelo da li je došlo do neprihvatljivog pritiska na sudije", navodi se u poruci uz pismo u kojoj se javne ličnosti i organizacije pozivaju na podršku.

Sudija Harhof od momenta objavljivanja pisma do danas nije negirao njegovu autentičnost, niti se odrekao izrečenih stavova, a do danas nije dobio odgovor na jedino otvoreno pitanje, odnosno pitanje istinitosti tvrdnji iznetih u njemu, piše u poruci.

Harhof je izneo tvrdnje da je Meron vršio pritisak da se izreknu oslobađajuće presude hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, Momčilu Perišiću i Jovici Stanišiću i Franku Simatoviću.

"Navodi sudije Harhofa su u javnosti bivše Jugoslavije, a naročito u ratom pogođenim zajednicama, primljeni kao sveđočanstvo o izigravanju pravde pred najvažnijim sudom UN-a. Tome doprinosi i činjenica da se objavljivanje Harhofovog pisma 13. juna podudara s negativnim trendom gubitka poverenja u MKSJ i njegov doprinos uspostavljanju pravde za počinjene zločine u bivšoj Jugoslaviji", piše u pismu.

Polazeći od uverenja da nasleđe MKSJ u velikoj meri utiče na proces suočavanja s prošlošću, a time i na izgled za održiv mir u regionu, autori pisma ukazuju da je rad MKSJ danas u senci sumnji u nezavisnost i nepristranost procesa sudskog odlučivanja u nekoliko nedavno donetih presuda.

“SENSE”, 01.07.2013.

MERON: TEMELJI TRIBUNALA OTPORNI NA "PLIME JAVNOG MNENJA"

U govoru na svečanoj inauguraciji haškog ogranka takozvanog Mehanizma za međunarodne krivične sudove predsednik Meron je, aludirajući na kritike upućene na adresu Tribunala, primetio da "plime javnog mnjenja nadolaze i povlače se... ali ne mogu da potresu temelje koje su izgradili Tribunali za bivšu Jugoslaviju i Ruandu..."

Na svečanosti u holu Tribunala danas je formalno inaugurisan haški ogranak takozvanog Mehanizma za međunarodne krivične sudove (MICT) koji će postepeno preuzimati i nastaviti neke od ključnih sudskih funkcija Haškog tribunala. Drugi ogranak pomenutog Mehanizma lansiran je pre godina dana u Aruši/Arusha, sedištu Tribunala za Ruandu.

Svečanost je otvorio i vodio sudija Teodor/Theodor Meron, u dvostrukoj ulozi predsednika Haškog tribunala i oba ogranka Mehanizma za međunarodne krivične sudove. Osim njega, prisutnima su se obratili predstavnici zemlje i grada domaćina, podsekretar UN za pravna pitanja Patriša O'Brajen/Patricia O'Brien, kao i tužilac i sekretar Mehanizma, Hasan Bubakar Džalow/Jallow i Džon Hoking/John Hocking. Svi oni su u superlativima govorili o dostignućima Tribunala u proteklih dvadeset godina, o kraju "ere nekažnjivosti" i početku "novog doba odgovornosti", u kojoj niko - pa ni oni na najvišim suđenjima - neće biti "iznad zakona". Mehanizam za međunarodne sudove će, po rečima predsednika Merona, osigurati da se "zatvaranjem Tribunala ne otvore vrata nekažnjivosti".

Aludirajući na kritike upućene poslednjih meseci na adresu Tribunala, predsednik Meron je primetio da "plime javnog mnjenja nadolaze i povlače se... ali ne mogu da potresu temelje koje su izgradili Tribunali za bivšu Jugoslaviju i Ruandu..."

Od "svečarskog" karaktera govora, uobičajenog u ovakvim prilikama, odudaralo je obraćanje glavnog tužioca, Serža Bramerca/Serge Brammertz. Ukazujući na iskušenja koja smanjuju poverenje javnosti u međunarodnu pravdu, Bramerc je upozorio da Tribunal rizikuje da podrije sopstvena značajna dostignuća ukoliko njegova pravda nije razumljiva žrtvama i zajednicama u regionu i međunarodnoj javnosti. A to je, po Bramercu, "posebno važno kada su odluke Tribunala kontraverzne". Početak rada Mehanizma je, po njemu, prilika da se dublje razmisli o tome kako "premostiti jaz između Haga i regiona i kako pravdu približiti zajednicama preživelih. Glavni tužilac smatra da se to može i mora postići "efektivnim dijalogom, aktivnom komunikacijom i otvorenošću za kritike tribunalovog rada".

II. “OLUJA” PRED MEĐUNARODNIM SUDOM PRAVDE

VEČERNJE NOVOSTI, 16.08.2012,

TUŽBE: ZIMA “TOPI” ODOSE SA HRVATSKOM

Beograd i Zagreb još nisu odmrzli pregovore o povlačenju tužbi za genocid pred Međunarodnim sudom. Dogovor bi trebalo da započnu šefovi diplomatija, Mrkić i Pusićeva

DO odmrzavanja političkih pregovora oko međusobnog povlačenja tužbi za genocid između Srbije i Hrvatske verovatno neće doći pre novembra, saznaju “Novosti”.

Tada bi trebalo da se sretnu šefovi diplomatija dveju zemalja, Ivan Mrkić i Vesna Pusić, a proces pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu biće jedna od glavnih tema ovog sutra.

Dobra volja postoji i na strani Beograda i na strani Zagreba, a da bi dogovor mrdnuo s mrtve tačke, potrebno je da ministarstva pravde dveju zemalja usaglase tekst Bilateralnog sporazuma o ustupanju postupaka za ratne zločine, koji se vode u Srbiji i Hrvatskoj. Parafiranje tog dokumenta glavni je preduslov za dogovor o vansudskom okončanju procesa pred MSP u Hagu.

Te razgovore započela je prošla vlada, odnosno Ministarstvo pravde, dok je na čelu ovog resora bila Snežana Malović. U ovom ministarstvu nam kažu da kabinet Nikole Selakovića još nije obnovio kontakte sa kolegama iz Zagreba, koji su stali kada je počeo izborni proces u Srbiji.

- Naša zemlja je veoma zainteresovana za postizanje sporazuma o ustupanju predmeta za ratne zločine – čuli smo od Slobodana Homena, bivšeg državnog sekretara u Ministarstvu pravde. On objašnjava da Hrvatska protiv 1.500 Srba ima ovakve optužnice, a mi samo protiv 40 Hrvata.

U resoru pravde još nam objašnjavaju da će nosioci političkih razgovora biti kabineti predsednika i premijera, Tomislava Nikolića i Ivice Dačića, ali da je još rano reći kada će se sesti za sto sa Hrvatima, jer je nova vlast konstituisana

pre nekoliko nedelja.

I novi šef diplomatije, Ivan Mrkić, rekao je, za naš list, da je dogovor o povlačenju tužbi moguć i da se u tom smislu okolnosti slažu u pozitivnom smeru. Na obe strane sazreva i svest o tome da treba da gradimo nešto što će stvarno rastezati buduće naraštaje. Mrkić je već razgovarao sa kolegicom Vesnom Pusić, sa kojom se složio da “bez privlačenja velikih reflektora, treba da se dogovaramo i završavamo stvari koje su od zajedničkog interesa i da rešavamo probleme”.

S druge strane, Zagreb privodi kraju sastavljanje njihovog odgovora na naš uzvratni odgovor na hrvatsku tužbu za genocid, rečeno nam je u njihovom ministarstvu pravde. MSP im je dao rok do avgusta da dostave svoj podnesak i time će biti okončana faza dostavljanja pisanih argumenata.

Dok se čeka politički dogovor, naš pravni tim u procesu pred MSP nastavlja da se priprema za glavno ročište.

- Već se sortiraju i pripremaju najjači dokazi i svedoci koje ćemo izvesti pred sud kako bismo dokazali da je tokom “Oluje” počinjen genocid nad Srbima. Takođe, pred sudijama će svedočiti i istraživači, koji su godinama posle proterivanja Srba obilazili opljačkana i spaljena sela i gradove i prikupljali informacije i dokaze – kaže, za “Novosti”, Savo Štrbac, iz “Veritasa”, član našeg pravnog tima pred MSP.

Za razliku od Štrpca, koji smatra da je za Srbiju bolje da se proces o optužbama za genocid dovede do kraja pred MSP, Milorad Pupovac, potpredsednik SDSS, zalaže se za vansudsko poravnanje.

- Iz političkih, finansijskih i istorijskih razloga, bilo bi bolje da obe strane ulože maksimalan napor kako bi se na ovo stavila tačka – kaže nam Pupovac.

ROČIŠTE UJUNU 2013. MEĐUNARODNI sud pravde u Hagu će, nakon što Hrvatska krajem meseca dostavi svoj podnesak, najverovatnije već u septembru zakazati glavno ročište, kako se očekuje, za jun 2013.

JUTARNJI LIST, 24.09.2012.,

PRVI SUSRET MINISTRICE PUSIĆ S NOVIM SRPSKIM KOLEGOM: ‘MOJ JE OSJEĆAJ DA ĆEMO MOĆI DOBRO SURADIVATI!’

NEW YORK – Ministrica vanjskih i Europskih poslova Hrvatske Vesna Pusić susrela se u ponedjeljak na marginama Opće skupštine Ujedinjenih naroda, koja s općom raspravom počinje sutra, sa srbijanskim šefom diplomacije Ivanom Mrkićem.

Na današnjem sastanku Mrkić su identificirane tri skupine tema za koje obje strane smatraju da su zanimljive i važne.

Prva se skupina tako tiče tema zaostalih iz prošlosti, odnosno otvorenih pitanja koja postoje između dvije zemlje temeljem ratova iz devedesetih, rekla je Pusić i dodala da će se tu angažirati ne bi li se pronašli načini kako da se ta pitanja sustavno rješavaju.

Razgovaralo se i o gospodarskoj suradnji trenutku kada Hrvatska prvog srpnja 2013. godine uđe u Europsku uniju i istodobno izađe iz CEFTA-e, odnosno Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini. Kako je rekla ministrica Pusić, i u Srbiji i u Hrvatskoj je u interesu što liberalniji režim i što lakša gospodarska suradnja.

Treća se skupina tema tiče zajedničke europske budućnosti i potrebe preuzimanja odgovornosti za stabiliziranje regije, a hrvatska je ministrica vanjskih poslova rekla da tu postoji

i mogućnost suradnje u prekograničnim projektima koji pridonose poboljšanju kvalitete života s obje strane granice.

Ivan Mrkić je na to dodao kako smatra da će u budućnosti sve što se tiče odnosa Zagreba i Beograda biti dogovarano konkretno. Postoje otvorena pitanja iz prošlosti, ali imamo i puno toga što nas čeka u budućnosti pa ćemo zbog toga redovito surađivati, zaključio je Mrkić.

Kako je nakon sastanka izjavila Pusić, ovo je bila prigoda da se prvi put susretnu na ovim funkcijama jer su se ranije već čuli telefonski. "Moj je osjećaj da ćemo moći dobro surađi-

vati", ocijenila je ona, a upitana je li bilo riječi o međusobnom povlačenju tužbi za genocid pred Međunarodnim sudom odgovorila je da se o tome danas nije razgovaralo.

"To je tema koja dolazi na dnevni red kada se počne surađivati na rješavanju otvorenih pitanja i sigurna sam da ćemo o tome moći razgovarati na racionalan način", rekla je Pusić. Srbijski je ministar vanjskih poslova Ivan Mrkić pak rekao da ima vremena za razgovor o tužbama. "Gledat ćemo da interesi obiju država budu ravnopravno zastupljeni i onako kako to dolikuje problemu", istaknuo je Mrkić.

TANJUG, 01.10.2012.,

PUSIĆ: PRVO NESTALI, PA ONDA TUŽBE

ZAGREB (Tanjug) - Šefica diplomatije Hrvatske Vesna Pusić kaže da tek pošto Srbija i Hrvatska reše pitanja nestalih, može da se razmatra povlačenje međusobnih tužbi za genocid. "Prva tema na kojoj insistiram – pitanje nestalih, najvažnija je u ljudskom smislu. Kad se ona reši, otvara se prostor za drugu najvažniju temu: pitanje evropske budućnosti i evropskih reformi u našem delu sveta i saradnje Hrvatske i Srbije", rekla je ona u intervjuu Hrvatskom radiju.

Pusićeva je istakla da "nema smisla" da se razgovara o povlačenju međusobnih tužbi za genocid pre razgovora o nestalima. "Za razgovor o nestalima s obe strane postoje određeni stavovi i zahtevi. To je prva stvar koju moramo raščistiti i to otvara put za razgovor o ostalome pa i tužbama, ali pre toga nema smisla otvarati teme vezane na rat", rekla je Pusić. Ona je kazala da Hrvatska i Srbija "nisu nikada jasno definisale o kojim temama žele da razgovaraju, kao da se to samo po sebi razume, a onda su obe strane postavljale svoje uslove i htele da kreiraju situaciju", rekla je Pusićeva, koja se prošle sedmice za vreme održavanja generalne skup-

štine UN u Njujorku sastala s ministrom spoljnih poslova Srbije Ivanom Mrkićem i s njime ustanovila o kojim temama treba razgovarati.

"Imamo previše odgovornosti prema današnjim i budućim generacijama da bismo to ostavili nerešeno kao hipoteku budućim odnosima i zato smo specifično odredili o čemu se radi", rekla je Pusićeva. Ona je ukazala na važnost saradnje sistema pravosuđa koji bi morali da imaju standardnu proceduru za postupke u vezi s ratnim zločinima. "Oni neće u roku od mesec-dva rešiti sve probleme optuženih i osuđenih za ratne zločine, ali zato što su razgovori već počeli relativno brzo bi mogli dogovoriti oblik, standardnu proceduru i način na koji će se takvi slučajevi tretirati", rekla je Pusić.

Ona ne smatra da je to što Srbija, po rečima predsednika Tomislava Nikolića nikad neće priznati Kosovo, problem u ovom momentu jer ni EU, kako je kazala, ne insistira na priznanju tako rano u srpskom približavanju EU. "Nužna je neka vrsta tolerancije, međusobnog podnošenja, gde priznanje nije na dnevnom redu, ali ni apsolutno isključivanje", rekla je ona.

RTS SREDA, 3. OKTOBAR 2012.

PRESUDA MSP DOPRINELA BI POMIRENJU

Pomirenju Srba i Hrvata najviše bi doprinela presuda Međunarodnim sudom pravde u Hagu, kakva god ona bila, izjavio direktor Informaciono-dokumentacionog centra "Veritas" Savo Štrbac. Tim koji zastupa Srbiju pred MSP radi "punom parom", iako postoji mogućnost odustajanja od tužbi, rekao Štrbac za RTS.

Direktor Informaciono-dokumentacionog centra "Veritas" Savo Štrbac izjavio je da je završena prva faza po pitanju međusobnih tužbi Srbije i Hrvatske za genocid pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu (MSP) i ocenio da bi najbolje rešenje za oba naroda bilo da se, umesto povlačenja tužbi, održi suđenje i donese presuda.

Gostujući u dnevniku Radio-televizije Srbije Štrbac, koji je član stručnog tima zaduženog za zastupanje Srbije pred MSP, objasnio je da je 30. avgusta Hrvatska dostavila od-

govor na srpski odgovor na tužbu čime je završena pisana faza obraćanja stranaka sudu.

"Sud sada treba da zakaže ročište na kojem će sa obe strane da dogovori početak glavnog pretresa i šta će se sve na njemu raditi, odnosno kakvi će se dokazi izvesti i koliko će ceo postupak trajati", rekao je Štrbac.

On je dodao da tim Srbije radi "punom parom", iako postoji mogućnost da obe strane u svakom trenutku odustanu od tužbi, ali smatra da bi najbolje rešenje za srpski i hrvatski narod bilo održavanje glavnog pretresa i donošenje presude MSP.

"Dugoročno gledano, Srbi i Hrvati bi trebalo da se pomire i tom pomirenju bi najviše doprinela presuda suda u Hagu, kakva god ona bila. Vlade bi trebalo samo da se potruže da se ta presuda, kakva god ona bila, poštuje", rekao je Štrbac.

Na pitanje da prokomentariše nedavnu izjavu hrvatske ministarke spoljnih i evropskih poslova Vesne Pusić koja je rekla da tek posle rešenja pitanja nestalih između Srbije i

Hrvatske može da bude razmatrano pitanje saradnje i povlačenje međusobnih tužbi za genocid, Štrbac je istakao da Srbija ima skoro duplo više nestalih osoba od Hrvatske u ratu od 1991. do 1995. godine.

"Napad je najbolja odbrana. Ispada kao da Srbija nije zainteresovana za problem nestalih, a zapravo poslednje dve godine upravo Hrvatska ne zakazuje sastanke komisija. Hrvatska je MSP dostavila spisak 1.024 nestale osobe, dok mi imamo 1.995 nestalih, dakle skoro duplo više", rekao je Štrbac.

On je objasnio da je reč o žrtvama koje su stradale od 1991. do 1995, od kojih je 33 odsto iz 1991. godine.

"Najviše žrtava je iz prve i poslednje ratne godine. Kod 'Veritasa' imamo 516 registrovanih grobnih mesta, a Hrvati priznaju pola od te brojke. I to se već godinama posle rata ne ekshumira. Hrvati postavljaju stvar da dok njima Srbija ne otkrije gde je njihovih hiljadu žrtava, oni ne mogu da ekshumiraju poznata grobna mesta, što je potpuno pogrešno", zaključio je Štrbac.

TANJUG, 03.10.2012.,

ŠTRBAC: USKORO PRETRES PO PITANJU MEĐUSOBNIH TUŽBI

Direktor Informaciono-dokumentacionog centra "Veritas" Savo Štrbac izjavio je da je završena prva faza po pitanju međusobnih tužbi Srbije i Hrvatske za genocid pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu (MSP) i ocenio da bi najbolje rešenje za oba naroda bilo da se, umesto povlačenja tužbi, održi suđenje i donese presuda.

Gostujući jutros u dnevniku Radio-televizije Srbije Štrbac, koji je član stručnog tima zaduženog za zastupanje Srbije pred MSP, objasnio je da je 30. avgusta Hrvatska dostavila odgovor na srpski odgovor na tužbu čime je završena pisana faza obraćanja stranaka sudu.

"Sud sada treba da zakaže ročište na kojem će sa obe strane da dogovori početak glavnog pretresa i šta će se sve na njemu raditi, odnosno kakvi će se dokazi izvesti i koliko će ceo postupak trajati", rekao je Štrbac.

On je dodao da tim Srbije radi "punom parom", iako postoji mogućnost da obe strane u svakom trenutku odustanu od tužbi, ali smatra da bi najbolje rešenje za srpski i hrvatski narod bilo održavanje glavnog pretresa i donošenje presude MSP.

"Dugoročno gledano, Srbi i Hrvati bi trebalo da se pomire i tom pomirenju bi najviše doprinela presuda suda u Hagu, kakva god ona bila. Vlade bi trebalo samo da se potruže da se ta presuda, kakva god ona bila, poštuje", kazao je Štrbac.

Na pitanje da prokomentariše nedavnu izjavu hrvatske ministarke spoljnih i evropskih poslova Vesne Pusić koja je rekla da tek posle rešenja pitanja nestalih između Srbije i Hrvatske može da bude razmatrano pitanje saradnje i povlačenje međusobnih tužbi za genocid, Štrbac je istakao da Srbija ima skoro duplo više nestalih osoba od Hrvatske u ratu od 1991. do 1995.

"Napad je najbolja odbrana. Ispada kao da Srbija nije zainteresovana za problem nestalih, a zapravo poslednje dve godine upravo Hrvatska ne zakazuje sastanke komisija. Hrvatska je MSP dostavila spisak 1.024 nestale osobe, dok mi imamo 1.995 nestalih, dakle skoro duplo više", rekao je Štrbac.

On je objasnio da je reč o žrtvama koje su stradale od 1991. do 1995, od kojih je 33 odsto iz 1991.

"Najviše žrtava je iz prve i poslednje ratne godine. Kod 'Veritasa' imamo 516 registrovanih grobnih mesta, a Hrvati priznaju pola od te brojke. I to se već godinama posle rata ne ekshumira. Hrvati postavljaju stvar da dok njima Srbija ne otkrije gde je njihovih hiljadu žrtava, oni ne mogu da ekshumiraju poznata grobna mesta, što je potpuno pogrešno", zaključio je Štrbac.

ПОЛИТИКА, 27.10.2012.,

СТЕВАН ЂОРЂЕВИЋ

ТУЖБА, ПРОТИВТУЖБА, РЕПЛИКА, ДИПЛИКА...?

Колико су реална очекивања да Хрватска и Србија одустану од међусобних оптужби за геноцид пред Међународним судом правде и од каквог је значаја за овај процес 4. новембар 2011.

Република Хрватска је 2. јула 1999. покренула поступак против СР Југославије пред Међународним судом правде у вези са применом Конвенције о спречавању и кажњавању геноцида од 1948. године. После одређених процесних радњи, влада Хрватске је поднела 14. марта 2001. и допуњену тужбу. Тужба Хрватске неколико дана после извршене агресије НАТО на СРЈ (24. март – 10. јун 1999) поднета је у најтежој ситуацији по СР Југославију. По мом мишљењу, она је служила НАТО снагама и била је вид притиска у време вођења поступка пред Међународним судом правде по тужби СРЈ (29. април 1999) против десет, односно осам држава НАТО-а, такође у вези са применом и кршењем поменутих конвенција о геноциду.

Међународни суд правде се 10. новембра 2008. огласио надлежним у спору Хрватске против Србије (у међувремену је Црна Гора изостављена из тужбе), а Србија је, после одређених колебања, као правни наследник СРЈ, 4. јануара 2010. поднела противтужбу за геноцид против Хрватске. Противтужба Србије садржи и додатак о геноциду према српском народу у време такозване НДХ.

Суд је, водећи рачуна о великом протоку времена од подношења тужбе Хрватске, у интересу обе стране, накнадно одредио нове рокове: за подношење „реплике” Влади Хрватске 20. децембар 2010, и „диплике” Влади Србије 4. новембар 2011.

Претходно су се на обема странама чула званична и незванична мишљења о потреби заједничког одустајања од тужбе Хрватске и противтужбе Србије. У више наврата Србија је хрватској страни стављала до знања да је спремна на неки договор ван суда, али одговарајућег реаговања из Хрватске није било. Као да се желело да се постојање тужбе што више задржи у поступку у циљу притиска на Србију. После избора И. Јосиповића за новог председника Хрватске и његовог неспорног настојања

да се нађе правично решење, и поред негативног става премијерке Ј. Косор, ситуација се донекле мења. И у Хрватској имамо, иако малобројне, јасно ангажоване појединце за обострано одустајање од даљег судског поступка. Међутим, Хрватска је ипак поднела нову „реплику”, и то последњег за то одређеног дана, 20. децембра прошле године, а овим гестом хрватске владе Србија је доведена у ситуацију да обавезно одговори и искористи своје право на „диплику”. Да ли ће то право у следећих неколико дана (до 4. новембра) бити искоришћено?

У Хрватској је подношење „реплике” објашњавано потребом појачавања „аргументације из оригиналне тужбе”, имајући у виду то да хрватска тужба носи датум од 1999. године, а у међувремену је донето неколико правоснажних пресуда Међународног кривичног трибунала у вези са одговорношћу особа српске националности из Српске Крајине и из Србије (пресуда М. Мартићу, злочини на Овчари, поступак против Ј. Станишића и других).

Насупрот томе су ставови Срба из Крајине и њихових удружења који су са пуно аргумената тражили да се противтужба одмах поднесе, без оклевања, спречавајући „покушај ревизије истине о геноциду”. Хрватска тужба је, према мишљењу С. Штрпца из „Веритаса”, „продукт једног већ прилично стабилизованог мита у хрватској јавности о Хрватској као жртви и мита о домовинском рату као највишој вредности”. У удружењима Срба из Крајине се наводи да су се у Хрватској догађали озбиљни ратни злочини, попут злочина на Овчари, али они не носе ознаку ни природу геноцида, а „у Хрватској једино операција ’Олуја’ има капацитет геноцида”. С. Штрбац је зато потврдио тезу да је разматрање питања садржаних у тужби и противтужби заправо највише у интересу протераних Срба из Хрватске. Али је изразио уверење да Хрватска неће повући своју тужбу против Србије: „Толико су митови о безгрешности домовинског рата у Хрватској као жртви рата јаки да нема ни политичара ни владе који би се на то одважили”. Штрбац није за повлачење тужбе и категоричан је у томе да се „спор расправи пред судом због будућности”.

*Редовни професор Правног факултета БУ у пензији

ПОЛИТИКА; 28.10.2012.

СТЕВАН ЂОРЂЕВИЋ (2)

ПОРАВНАЊЕ ИЛИ СУДСКИ СПОР ДО
КРАЈА

Доношењем првостепене пресуде Међународног кривичног трибунала, од 15. априла генералима хрватске војске уносе се нови моменти који се тичу даљег судског поступка у спору Хрватске против Србије

Другачије гледиште у односу на С. Штрпца изложио је председник Српског народног већа и заступник у Хрватском Сабору Милорад Пуповац. Коментаришући недавну изјаву председника И. Јосиповића да тужбу Хрватске против Србије треба „ставити по страни“, Пуповац је навео да су „тужбе реликт старих политика које спречавају истинско сагледавање оног што се у хрватско-српским односима догађало током 20. века. Тужбе су увреда за оне који су били жртве историјског геноцида почињеног од НДХ и усташа“. Он је изразио своје уверење да ће „Хрватска повући тужбу“, што се до сада није десило.

Приликом посете Вуковару, у јесен прошле године, председник Борис Тадић је изјавио да Србија не инсистира на повлачењу тужбе, већ само сматра да би то питање било најрационалније решавати другим билатералним разговорима и једним споразумом.

Међутим, одмах по објављивању вести да је Хрватска упутила „реплику“, координатор српског тима у овом судском спору Саша Обрадовић је изјавио да ће Србија „одговорити на реплику“. Члан српског тима проф. Тибор Варади се, међутим, заузима за међусобно повлачење тужбе и противтужбе. Ова могућност може да се искористи и до 4. новембра 2011, рока датог Србији за подношење „диплике“. Према Варадијевом мишљењу, уколико не дође до поравнања, Србија и Хрватска ће ићи у спор до краја.

Ја бих, пак, рекао да је целисходније да у овом тренутку и Србија искористи своје право на „диплику“, имајући у виду постојећу неправоснажну пресуду о удруженом злочиначком подухвату у операцији „Олуја“. Ово тим пре што је подношењем „реплике“ исказана неспремност Хрватске да се проблем тужбе и контратужбе скине с дневног реда.

Доношењем првостепене пресуде Међународног кривичног трибунала, од 15. априла ове године, генералима хрватске војске уносе се међутим нови моменти који се тичу даљег судског поступка у спору Хрватске против Србије. Ево неких реаговања у вези с тим: С. Штрбац: „Ова пресуда Хашког трибунала је јак ветар у леђа контратужби Србије, јер је између етничког чишћења, које је утврђено пресудом Хашког трибунала, и геноцида мала разлика. Тужилаштво за ратне злочине: Пресуда генералима хрватске војске, с једне стране, даје кон-

форнију позицију Србије, а с друге стране, може бити корак ближе помирењу, што би можда било најбоље. Сада покојни професор Радослав Стојановић је такође непосредно после проглашења постојања удруженог злочиначког подухвата, а под руководством Ф. Туђмана и осуде два генерала хрватске војске за учешће у њему, изјавио да хрватска тужба пред Међународним судом правде губи аргументе.

На питање да ли ће пресуда А. Готовини и М. Маркачу утицати на тужбу Хрватске и контратужбу Србије за геноцид, министарка правде Србије С. Маловић је рекла да је за обе стране најрационалније да се тај претмет реши вансудски, док је загребачки професор Жарко Пуховски оценио да тужбе неће бити повучене, јер не постоје политичке снаге у две државе које би то учиниле, то јест да политичке елите не смеју да донесу одлуке о повлачењу.

Рекао бих на крају, имајући у виду да до сада ниједан злочин на територији Хрватске није квалификован као злочин геноцида, нити је иједно лице, по индивидуалној одговорности и на једној и на другој страни оптужено и осуђено за злочин такве квалификације од стране Међународног кривичног трибунала – да се може очекивати неуспешност тужбе и противтужбе. То не значи да Међународни суд правде, сам по себи, не може другачије да поступи и одлучи. Ово кажем с обзиром на дате квалификације злочина геноцида у досадашњој пракси Међународног кривичног трибунала и Међународног суда правде, где је дата предност ширем тумачењу одредаба из дефиниције злочина геноцида (измештеност и протеривање становништва, етничко чишћење и геноцид итд), што проширује текстуално тумачење злочина геноцида по Конвенцији од 1948. године. Злочини етничког чишћења у операцији „Олуја“, као и у „Бљеску“, имају, због своје масовности, методама како су злочини вршени и јасно изражене намере, извесне елементе злочина геноцида, инкриминисане одредбама поменуте конвенције о геноциду. Они имају сличност са злочинима почињеним против српског народа у време тзв. НДХ. Нажалост, злочини из 1941–1945 у Јасеновцу и другим стратиштима нису одговарајуће међународноправно процесуирани у Нирнбергу 1946. и касније. Иронија судбине за ратне генерације из Другог светског рата је да доживе да Хрватска тужи Србију за геноцид. Сувише има једностраних одлука и ставова међународних органа и других држава, изјава у медијима о ратним злочинима и одговорности у оружаним сукобима на тлу Југославије, на штету Србије. Примењивани су различити стандарди у истоветним ситуацијама. У интересу је будућих генерација да се чују и региструју сва непочинства учињена на обема странама и да добију одговарајућу судску оцену. Могуће је да ће будуће генерације доживети и „Раселов суд бр. 2“ за оцену нашег времена.

*Редовни професор Правног факултета БУ у пензији

Стеван Ђорђевић

VEČERNJE NOVOSTI, 16.11.2012.,

ТУЖБЕ ЗА GENOCID: OD MIRENJA NI TRAGA

I PORED pozitivnih signala koji stižu iz Beograda i Zagreba da su dve strane spremne da pokušaju da dođu do dogovora oko povlačenja međusobnih tužbi za genocid, od vanskodskog poravnanja, kako sada stvari stoje, u skorije vreme neće biti ništa.

Kako saznaju "Novosti", Međunarodni sud pravde u Hagu zakazao je za 23. novembar ročište pred predsednikom Suda, kako bi se sa predstavnicima Srbije i Hrvatske dogovorio o glavnom ročištu i dokazima i svedocima koji će na njemu biti izvođeni.

Očekuje se da, posle toga, predsednik MSP zakaže i glavno ročište, za jesen sledeće godine. Dve strane će praktično do tada imati mogućnost da postignu dogovor o vanskodskom poravnanju.

Stvari bi mogle da se mrdnu sa mrtve tačke posle susreta šefova diplomatija dve zemlje, Ivana Mrkića i Vesne Pusić, koji bi, kako nam je potvrđeno u našem Ministarstvu spoljnih poslova, trebalo da se održi do kraja godine.

Vetar u leđa vanskodskom poravnanju mogla bi da bude i presuda Haškog tribunala hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču za zločine nad Srbima počinjene tokom "Oluje", a koja je zakazana za petak. Ukoliko Sud potvrdi prvostepenu presudu, po kojoj su oni osuđeni na 24, odnosno 18 godina, Hrvatska će imati više interesa da se postigne dogovor o povlačenju tužbi, jer će u tom slučaju porasti šanse Srbije da dobije proces pred MSP.

- Hrvatski generali osuđeni su za zločinačko udruživanje u cilju "etničkog čišćenja Srba iz Krajine", a od etničkog čišćenja do genocida nije veliki razmak. Pošto su i Haški tribunal i MSP sudovi Ujedinjenih nacija, činjenice koje je utvrdio Tribunal, neće se ponovo utvrđivati pred Međunarodnim

RTS, 17.11.2012.,

ТУЖБЕ ЗА ГЕНОЦИД, ХРВАТСКА У ПРЕДНОСТИ

Одлука Хашког трибунала да ослободи хрватске генерале могла би да се одрази и на тужбе за геноцид које су међусобно поднеле Србија и Хрватска, каже професор међународног права Тибор Варади. То сигурно има негативног ефекта у односу на српску противтужбу, каже Варади.

Осим по односе у региону стручњаци сматрају да би одлука Трибунала да ослободи хрватске генерале Анту Готовину и Младена Маркача могла да се одрази и на тужбе за геноцид које су међусобно поднеле Србија и Хрватска. Оне обухватају сукоб у Хрватској од 1991. до 1995. године.

судом правде – објашњава за "Novosti" Savo Štrbac из "Veritasa", експерт нашег правног тима пред MSP.

Док се чека "одмрзавање" политичких преговора, наш правни тим у процесу пред MSP наставља да се припрема за главно рочиште. Већ се сортирају и припремају најјачи докази и сведоци које ћемо извести пред суд како бисмо доказали да је током "Олује" поčinjen genocid nad Srbima, i to po Konvenciji UN. Такође, пред судијама ће сведочити и истраживачи који су годинама после протеривања Срба обилазили опљачкана и spaljena sela i gradove i prikupljali informacije i dokaze.

Загреб је крајем августа доставио MSP њихов поднесак, на 250 страна, на наш одговор на хрватску тужбу за genocid, речено нам је у њиховом Министарству правде. Time је окончана фаза достављања писаних аргумената.

За разлику од Штрпца, који сматра да је за Србију боље да се процес о оптужбама за genocid доведе до краја пред MSP, Milorad Pupovac, потпредседник SDSS, залаже се за vanskodско поравнање.

- Међутим, стање хрватско-српских односа у овом тренутку је такво да није реално очекивати значајније помике у договору о повлачењу тужби. Те разговоре треба да иницирају и предводе председници и премијери двеју земаља, а питање је када ће до тих susreta доћи – каже нам Pupovac.

HRVATI TUŽE 1.500 SRBA, MI SAMO 40 HRVATA JEDAN od glavnih preduslova za dogovor o vanskodskom okončanju procesa pred MSP u Hagu je i parafiranje bilateralnog sporazuma o ustupanju postupaka za ratne zločine, koji se vode u Srbiji i Hrvatskoj. Kako nam je rečeno u našem Ministarstvu pravde, naši pravosudni organi trenutno analiziraju nacrt teksta ovog sporazuma i tek nakon toga trebalo da bude iniciran susret sa hrvatskim kolegama. Hrvatska protiv 1.500 Srba ima ovakve optužnice, a mi samo protiv 40 Hrvata.

За професора међународног права Тибора Варадија доказивање геноцида са пресудом или без ње није лако.

Сматра да ослобађајућа пресуда донета тесном већином има утицаја који иде више у прилог Хрватској него Србији.

Варади каже да то сигурно има негативног ефекта у односу на српску противтужбу.

"С друге стране то исто тако није одлучујуће у том поступку ни Готовина ни Маркач нису били ни првостепеном пресудом осуђени на геноцид. Према томе та одлука није ни у првобитном облику била довољна да Србија докаже своје тврдње, а треба рећи да Хашки трибунал до сада ни са српске ни са хрватске стране није никога оптужио, а још мање осудио за геноцид", каже Варади.

ПОЛИТИКА, 20.11.2013.,

СРБИЈА НЕ ОДУСТАЈЕ ОД ТУЖБЕ ЗА ГЕНОЦИД

Србија и Хрватска ће следеће године пред Међународним судом правде сучелити аргументе о ономе шта се дешавало у „Олуји“

Србија неће одустати од тужбе за геноцид против Хрватске пред Међународним судом правде, сазнаје „Политика“ незванично у државном врху. После ослобађајуће пресуде хрватским генералима Анти Готовини и Младену Маркачу евентуално вансудско поравнање је готово извесно пало у воду, али без обзира на то, Србији је, како сазнајемо, још више после одлуке Хашког трибунала стало да се пред неком међународном институцијом докаже да је у „Олуји“ почињен геноцид над Србима.

Тако је постало извесно да ће се Србија и Хрватска током наредне године сучелити пред Међународним судом правде (МСП). Према општем мишљењу хрватска страна је сада „добила крила“, чак је и српски премијер Ивица Дачић јуче, говорећи о последицама одлуке Хашког трибунала, констатовао да сада нема разлога да Хрватска повлачи своју тужбу за геноцид. Према његовој оцени, овим је Балкан враћен у деведесете године прошлог века и односе који су тада постојали у региону, а задат је и тежак ударац процесу регионалног помирења, па и могућности да тужбе буду повучене. Уосталом, како је истакао, „Олуја“ је пресудом трибунала постала легална и легитимна акција. Хашки трибунал је, подсетимо, своју одлуку да ослободи генерале образложио оценом да нема доказа да је у акцији „Олуја“ и након ње постојао удружени злочиначки подухват с циљем уклањања српског цивилног становништва из Крајине силом или претњом силе. Образлажући одлуку судија Теодор Мерон је рекао да се „одлазак цивила, који се догађао истовремено са законитим артиљеријским нападима не може се окарактерисати као депортација“.

Тиме је Хашки трибунал практично оспорио темељну ставку српске тужбе за геноцид против Хрватске пред МСП-ом. Наиме, Србија је у својој тужби навела да је Хрватска починила геноцид током операције „Олуја“ у августу 1995, „у намери да потпуно или делимично уништи крајишке Србе као етничку групу“. У српској тужби се налазе подаци и о злочинима почињеним у Госпићу, Сиску, Пакрачкој пољани, Карловцу, Осијеку, Паулином Двору, Медачком цепу, на Масленици и током операције „Блесак“.

Хрватска, пак, терети Србију да је одговорна за наводни геноцид почињен од 1991. до 1995. године „због директне контроле над оружаним снагама, агентима службе безбедности и различитим парамилитарним групама, на територији Хрватске, у области Книна, источној и западној Славонији и Далмацији“ те да је то резултирало „етничким чишћењем“ Хрвата.

Какви су, после одлуке Хашког трибунала, изгледи Србије на успех пред Судом правде?

„Никакви“, категорична је професорка међународног права Смиља Аврамов. Ова пресуда је, каже, показала да је Запад противан Србији.

„Они су се солидарисали са Хрватском и легализовали геноцид над српским народом. Толико доказа постоји да је у Хрватској било геноцида и то геноцида у континуитету, почев од Другог светског рата па током деведесетих година. Србија треба да заузме једну офанзивну политику, доста је било извињавања и грљења“, сматра професорка Аврамов која је ауторка неколико књига о геноциду.

Она сматра да су и судије МСП-а, иако је реч о суду УН са вишедеценијском традицијом, подложне политичким утицајима. Она није једина која тако мисли. Многе критике таквог типа изречене су на рачун овог суда пред којим се Србија појављивала већ два пута – у спору са Босном и Херцеговином и у вези са легалношћу косовске декларације о независности.

Слажући се са оценом да је одлука Хашког трибунала о хрватским генералима политичка, пошто се није обазирала ни на какве доказе, Симеон Побулић, члан Форума за међународне односе Европског покрета у Србији, каже да без обзира на то што је таква ми не можемо да одустанемо од наше тужбе јер би то практично значило да ми прихватамо све што је у хрватској тужби.

На питање да ли за МСП може да каже да је то суд који ће објективно и независно ценити доказе у овом случају, независно од пресуде Хашког трибунала, Побулић најпре указује да је Хашки трибунал пренебрегао „страшно јак доказ“, а то је снимак Туђмановог говора на Брионима.

„Сада, пред МСП-ом, није реч о кривици појединца него је реч о одговорности државе. А она постоји, јер постоји један потпуно поуздан доказ за то“, оцењује Побулић.

Стога, да би се добро припремили за наступ пред МСП-ом, како каже, треба пажљиво проучити и видети тачно шта се све догодило у Хашком трибуналу. Јер, очигледно, да нешто није у реду пошто су у случају Готовине и Маркача судије биле подељене. Тај осећај ће, како истиче, бити још јачи ако се деси да пусте и Рамуша Харадинаја, а ту је и случај Насера Орића, подсећа Побулић.

Директор Центра за нову политику Владимир Тодорић каже да би на одлуке судија МСП-а могао да има утицај и исход дебате у УН о улози и учинку међународних ад хок кривичних трибунала. Ту расправу је за 10. април заказао Вук Јеремић, председавајући Генералне скупштине, а Тодорић је, како преноси Танјуг, рекао да је то ствар од прворазредног значаја и да је потребно спровести широку дипломатску акцију како би се издејствовао повољан исход те дебате у УН.

Б. Баковић, Ј. Церовина

JUTARNJI LIST, 21.11.2012.,

SRBIJA NE ODUSTAJE OD PROTUTUŽBE ZA GENOCID: 'NEMA SE ŠTO POKVARITI, NAŠI ODNOSI NI SADA NISU DOBRI!'

БЕОГРАД – Саветник србијанског председника Oliver Antić потврдио је у сриједу раније неслужбене најаве да ће Србија наставити спор против Хрватске пред Међународним судом правде у свежи тужбе за геноцид, те да је у ту сврху већ ангажиран тим стручњака.

Antić, професор правног факултета у Београду, рекао је агенцији Танјуг да ће ljudi из врха власти тимски радити са стручњацима и у припремама наставка спора са Хрватском и за расправу о Хаашком суду у Уједињеним народима што је заказана за travanj 2013. године.

На питање хоће ли наставак процеса пред Међународним судом правде погоршати односе Србије и Хрватске, Antić је утврдио да се нема што покварити.

“Наши односи нису добри ни сада, ту не треба уопће говорити

ГЛАС СРПСКЕ, 22.11.2012.,

БЕОГРАД ЋЕ ТРАЖИТИ ДА СВЈЕДОЦИ БУДУ САСЛУШАНИ

Београд – У Међународном суду правде (МСП) у Хагу правни заступници Србије и Хрватске сутра ће разговарати са председником тог суда Петром Тонком о даљим процедурама у поступку који се води по основу међусобних тужби за геноцид, јавиле су агенције.

Директор “Веритаса” Саво Штрбац, који је и експерт у тиму Србије, изјавио је да ће на састанку бити ријечи о датуму почетка главне усмене расправе, као и о томе колико ће она временски трајати, а биће разговарано и о могућности да свједоци непосредно свједоче пред судом.

- Морало би се све унапријед дефинисати – да ли ће се уопште изводити докази саслушањем свједока или ће се само читати њихови искази који су достављени уз досадашње поднеске – рекао је Штрбац.

Он је рекао да ће Београд истрајати на приједлогу да се саслуша група свједока, без обзира на то што су њихови искази у писаној форми доступни суду.

Штрбац је оптимистичан да српска страна може у процесу пред Међународним судом правде доказати геноцидну намјеру, истичући да је оптужница против

нешто што треба догодити нечијем уху. Напротив, треба изнијети činjenično stanje. Ако netko тужи nekog за геноцид, што има страшније? С друге стране, имате највиши ступањ дипломатских односа, што Хрватска и Србија имају, а ипак је Хрватска прва тужила Србију за геноцид. То је апсурдно”, оцијенио је саветник србијанског председника Oliver Antić.

Утврдио је да, unatoč томе што се Хрватска, како каже, хвали одличним господарским и другим односима”, постоји неравнотежа јер хрватска подuzeća остварују значајан profit у Србији, док то није случај са србијанским tvrtkama у Хрватској.

Antić је споменуо и нерiješen dio граничних проблема с Хрватском и запитао се како је могуће да уз све те проблеме Хрватска ускоро уђе у ЕУ, док се од Србије “тражи да будемо у добросусједским односима”.

“Ми нисмо у dobrim односима. На жалост. Ја ово говорим не са задовољством, већ напротив. Према томе, како може Хрватска ући у ЕУ ако тужи сусједну земљу за геноцид, ако има нерiješen гранични проблем и ако се сваки дан у њиховим медијима говори да не може црнје о њезину сусједу, Србији”, пита се саветник србијанског председника Oliver Antić у интервјуу агенцији Танјуг.

хрватских генерала Анте Готовине и Младена Маркача обухватила само један дио злочина у “Олуји”.

- У нашој контратужби тврдимо да од свих догађаја на подручју Хрватске једино цјеловита “Олуја”, а не само онај дио који је био обухваћен у тужби против Готовине и Маркача, испуњава пун капацитет геноцида по дефиницији из конвенције УН о спречавању и кажњавању геноцида – рекао је Штрбац.

Он је нагласио да контратужба Србије обухвата и период све до краја 1997. године – када су у Хрватској убијани преостали Срби, када се интензивно палила и пљачкала српска имовина, а повратници убијани.

- А, кад се са том акцијом увежу догађаји који претходили – као што су Пакрачка пољана Миљевачки плато, Масленица, Медачки цеп, Бљесак, затим дискриминишући закони који спречавају повратак Срба, па се повежу и догађаји из НДХ гдје су почињени страшни злочини над Србима, онда сматрамо да ћемо, без обзира на ову ослобађајућу пресуду, успјети да докажемо да је “Олуја” била геноцидна – рекао је Штрбац.

Он је поздравио одлуку саветника председника Србије Оливера Антића да неће бити повлачења тужбе за геноцид против Хрватске.

- Поздрављам овакву одлуку, ако то буде и коначна одлука Владе, која доноси коначну одлуку – рекао је Штрбац.

Он је истакао да је геноцид исувише озбиљно питање да би се о њему договарале политичке елите.

ЈОСИПОВИЋ: ТУЖБЕ НЕПОТРЕБНЕ АКО СЕ ДОГОВОРИМО

Тужбе Србије и Хрватске за геноцид су непотребне ако се спорна питања између двије земље ријеше договором, каже Иво Јосиповић, председник Хрватске.

- Ако се оно што се жељело постићи тужбом може остварити договором, тужбе постају непотребне. У Хрватској, оцјена о томе је у рукама Владе – рекао је Јосиповић Танјугу.

Он је истовремено оцијенио да ослобађајућа пресуда у Хагу за хрватске генерале Анту Готовину и Младена Маркача минимизира изгледе противтужбе Србије, а да је неутрална у односу на хрватску тужбу.

- Више је истакнутих правника, и у Србији и у Хрватској, истакло да та пресуда минимализира изгледе противтужбе коју је поднијела Србија, а да је неутралног значаја у односу на хрватску тужбу – навео је Јосиповић.

Он је додао да се као правник слаже с таквом тезом, а да би као председник Хрватске “волио да се ријеше сви проблеми због којих су тужбе подигнуте и да се тиме учине непотребнима”.

Јосиповић сматра да је постигнут видан напредак у међусобним односима Београда и Загреба у посљедње двије године, али и да је остало још доста тога што мора да се ријеша.

Хрватски председник је истакао да независно од тужби двије земље могу и морају да уложе веће напоре да пронађу нестале, да учине одлучан корак у рјешавању статуса избјеглица, ојачају привредну и сваку другу сарадњу, доврше враћање отетог културног блага, да се још јаче заједно боре против организованог и прекораничног криминала и да “казнимо сваки злочин”.

Двије земље поднијеле су једна против друге тужбе за геноцид пред Међународним судом правде у Хагу, који је оквирно заказао за фебруар 2014. главну усмену расправу. Двије земље поднијеле су једна против друге тужбе за геноцид пред Међународним судом правде у Хагу, који је оквирно заказао за фебруар 2014. главну усмену расправу.

JUTARNJI LIST, 26.11.2012.,

ЈОСИПОВИЋ ODGOVORIO NIKOLIĆU: ‘ZBOG TAKVIH IZJAVA IMA MALO PROSTORA ZA POVLAČENJE TUŽBI ZA GENOCID’

ZAGREB – Naprosto ne vjerujem da je ovakve izjave dao političar koji je na čelu zemlje koja želi biti europska. Hrvatska zagovara pomirenje i stalno spušta loptu na zemlju, ali Nikolić očito vidi drugačije situaciju. Ovakvi nastupi nisu u prilog dobrih odnosa i pomirenja. Hrvatska neće podleći toj histeriji – poručio je predsjednik Ivo Josipović srbijanskom predsjedniku govoreći u emisiji Hrvatskog radija “S predsjednikom uz kavu”.

Podsjetimo, predsjednik Srbije Tomislav Nikolić je u intervjuu Kuriru, između ostalog, rekao da odnosi s Hrvatskom, “zemljom koja slavi svoj zločin”, ne idu na dobro, a poziv generala Ante Gotovine da se izbjegli Srbi vrate u Hrvatsku ocijenio – ciničnim.

Josipović stoga ocjenjuje kako zbog ovakvih Nikolićevih izjava ima malo prostora za povlačenje tužbi za genocid.

Kad je pak riječ o tvrdnjama Nikolića da bi bilo nepristojno primiti Hrvatsku u EU Josipović uzvraća: – Srećom o tome ne odlučuje Nikolić već EU i odluka će biti pozitivna.

Srbijanskim dužnosnicima je također poručio kako se nada da će biti dovoljno mudri i shvatiti da dobri odnosi dviju država zajednički interes.

Upitan kada će sjesti sa srbijanskim predsjednikom za zajednički za stol Josipović je odgovorio da nakon njegovih posljednjih poruka to ne bi imalo puno smisla. Treba ohladiti situaciju, spustiti loptu na zemlju a za susrete će, kad se steknu uvjeti odnosno kada Nikolić promijeni retoriku, biti dovoljno vremena, naglasio je hrvatski predsjednik.

Na pitanje zašto zločini nakon Oluje nisu bili dovoljno istraženi Josipović je kazao kako je to bila jedna od ozbiljnih pogrešaka. – Pogreška je bila što su se prvo zločini dopustili. Neke zločine ne možete spriječiti, ali trebalo je poduzeti više preventivnih mjera – naglasio je dodavši kako su žrtve hrvatski državljani, a kuće koje su popaljene su kuće ovdje u Hrvatskoj koje uostalom sad obnavljamo o svom trošku. – Hrvatska nije smjela dopustiti da se ti zločini dogode u toj mjeri, a kada su se dogodili trebalo je odmah reagirati – ustvrdio je Josipović.

Po njegovom mišljenju Hrvatska bi trebala obešteti generale Antu Gotovinu i Mladena Markača. – Mi imamo mehanizam, postoje propisi koji uređuju kakva i kolika naknada pripada onima koji su neosnovano bili pritvoreni – naglasio je dodavši kako su generali Gotovina i Markač zasigurno heroji Domovinskog rata no, kazao je, nisu i jedini jer smo imali puno ljudi koji su dali velik doprinos u Domovinskom ratu.

MVEP: 'NEUGODNO SMO IZNENAĐENI NIKOLIĆEVIM IZJAVAMA'

ZAGREB – Hrvatsko ministarstvo vanjskih i europskih poslova “neugodno je iznenađeno” izjavama srbijanskoga predsjednika Tomislava Nikolića u intervjuu Kuriru, jer te izjave “nimalo ne pridonose normalizaciji odnosa u regiji” i loša su poruka za odnose Hrvatske i Srbije, kaže se u ponedjeljak u priopćenju MVEP-a. “Odlučno odbacujemo sve tvrdnje o Hrvatskoj izrečene u intervjuu. Hrvatska je zemlja koja poštuje i poštovat će pravosudne institucije, kao jedini mogući način funkcioniranja države. Takav stav je u temeljima uspostavljanja pravne države, koja je, između ostalog, i pretpostavka članstva u EU-u”, kaže se u priopćenju.

“Neslaganje s presudom Haškog tribunala stvar je osobnog stava svakog pojedinca pa tako i predsjednika Nikolića. Međutim, smatramo važnim još jednom istaknuti kako je Hrvatska prihvatila suradnju s Tribunalom, donijela je i Ustavni zakon o suradnji s Haškim sudom, a sve je svoje ob-

veze je ispunila, u skladu s međunarodnim pravilima, pravom i obvezama. U slučaju Gotovina i Markač, presuda Haškog suda nedvojbeno konstatira da te dvije osobe nisu odgovorne za ratne zločine počinjene za vrijeme rata na teritoriju Hrvatske te da se u operaciji Oluja nije radilo o udruženom zločinačkom pothvatu”, kaže se u priopćenju.

MVEP podsjeća da su visoki hrvatski dužnosnici više puta naglasili kako to ne znači negiranje zločina koji su pojedinci počinili na hrvatskom teritoriju, ni s hrvatske ni sa srpske strane. “Također, više smo puta naglašavali kako ni zločin ni počinitelj nemaju nacionalnosti, upravo suprotno – svaki počinitelj bez obzira na nacionalnost bit će kažnjen za zločin koji je počinio”.

“Hrvatsko pravosuđe procesuiralo je i nastavlja procesuirati pojedince osumnjičene za pojedine zločine. Neki od tih postupaka završili su pravomoćnim presudama i krivci služe ili su odslužili zatvorske kazne”, kaže se u priopćenju i dodaje da je uvijek riječ “o konkretnim pojedincima i konkretnim zločinima”, a ni u kojem od tih slučajeva “nije optužen hrvatski ili srpski narod, odnosno Hrvati ili Srbi”. (H)

VEČERNJE NOVOSTI, 17.02.2013.,

DOKAZI ZA “OLUJU” STIGLI IZ ČIKAGA

MOŽEMO da dokažemo da je “Oluja” bila organizovani, sistematski i široko rasprostranjeni napad na civilno stanovništvo. To je ujedno i definicija zločina protiv čovečnosti, i onoga što se dogodilo tokom ove operacije.

Ovo poručuje američki advokat srpskog porekla Robert Pavić, punomoćnik nekoliko stotina hiljada Krajišnika, koji su tužili američku vojnu korporaciju MPRI zbog toga što je naoružavala i obučavala Hrvate tokom “Oluje”. Krajišnici, okupljeni u dve organizacije “Žrtve genocida u Krajini” i “Srpski krajiški sabor” traže odštetu od deset miliona dolara.

Prema Pavićevim rečima, ovo je trenutno jedan od najjačih procesa u Čikagu, ali svakako prvi u kome je privatna vojska izvedena pred sud.

- Čekamo da Vrhovni sud u Čikagu donese odluku – kaže u ekskluzivnom razgovoru za “Novosti” Pavić. – U tužbi, mi tvrdimo da su američki plaćnici učestvovali, pomagali i podržavali ratni zločin, koji je ujedno i zločin protiv čovečnosti i genocid.

Na pitanje kako oslobađajuća presuda Haškog tribunala protiv trojice hrvatskih visokih oficira na čelu sa Antom Gotovinom utiče na proces koji se odvija u Čikagu, Pavić odgovara:

ČIKAGO SUDNICA I DRUGI DOM PAVIĆ je mogao da bira gde će podneti tužbu protiv MPRI: u Vašingtonu, Njujorku ili Čikagu. Izbor je pao na ovaj poslednji grad. – U Njujorku je zakon mnogo nepovoljniji za nas, dok je u Vašingtonu

nešto bolja situacija. Ipak, propisi u Čikagu najviše idu u našu korist. Pored toga, u Čikagu živi najviše Srba na svetu, odmah posle Beograda. Time smo hteli da pokažemo da Čikago može da bude smatran domom srpske zajednice u Americi – ističe naš sagovornik.

- Pravno gledano, bilo bi nam lakše da možemo da predamo sudu osuđujuću presudu i kažemo: “Evo dokaza da je počinjen ratni zločin”. Ali, sada to ne možemo da uradimo – kaže Pavić. – Moramo da dokažemo da se on zaista i dogodio. Doduše, presuda protiv Gotovine ne kaže da nije bilo ratnog zločina, već da nije bilo dovoljno dokaza da se za to osude oni kojima se sudilo. Ona je i sama po sebi kontroverzna i, kao što znate, mišljenje većine sudija nema uporište u pravu. Ipak, nema nikakve sumnje oko toga da je napad na civile bio zločin protiv čovečnosti. Mi sada treba da dovedemo svedoke- mirovnjake iz Kanade koji će potvrditi da je tokom “Oluje” otvarana vatra na nenaoružane civile.

Robert Pavić je jedan od najpoznatijih advokata u državi Illinois, a poslednje dve godine nosi titulu najboljeg. Branio je prvog predsednika RS, a danas haškog optuženika Radovana Karadžića kome se sudilo u Americi 1995. godine. Takođe, pred Haškim tribunalom branio je i Biljanu Plavšić, jedinu ženu optuženu pred tim sudom. U poslednjih desetak godina specijalizovao se za kolektivne tužbe, baš kao što je ova podneta u ime oko 200.000 proteranih Krajišnika.

- Nismo podneli tužbu za lične povrede, jer neko je bio lakše povređen, neko teže, neko je umro. Sve je to teško izračunati. Tužili smo MPRI zbog zajedničke sudbine tog naroda: prisilnog progona žena, petogodišnjaka, desetogodišnjaka, vlasnika imovine i onih koji ništa nisu imali – poručuje Pavić.

SRNA, 18.02.2013.,

ОДГОЂЕНО РОЧИШТЕ ПРЕД СУДОМ У ЧИКАГУ

БЕОГРАД, 18. ФЕБРУАРА /СРНА/ – Федерални суд у Чикагу одгодио је припремно рочиште у процесу против америчке војне корпорације МПРИ за злочине у акцији хрватске војске и полиције “Олуја”, на којем је требало да буде постигнут договор о датуму почетка главне расправе, рекао је Срни директор “Веритаса” Саво Штрбац.

Штрбац појашњава да је припремно рочиште /по тужби неколико стотина хиљада Срба из Крајине/ одгођено да би се сачекала одлука Врховног суда САД против сличне организације као што је МПРИ која је пред нижим америчким судом изгубила спор за сличан догађај ван америчког тла.

Уколико Врховни суд САД потврди првостепену пресуду у том предмету, Штрбац каже да би то представљало преседан који би ишао у корист тужбе крајишких Срба.

“У том другом предмету све је ишло у нашу корист – слични су догађаји, слична је организација која је изгубила спор. Ако Врховни суд потврди одлуке нижих судова, онда је преседан заокружен и иде нама у корист”, рекао је Штрбац.

Рочиште пред Федералним судом у Чикагу требало је да буде одржано у фебруару и да тада буде постигнут договор о датуму почетка главне расправе, процедура, као и да странке изађу са доказним приједлозима.

Врховни суд САД одлуку је требало да донесе за два до три мјесеца, а Штрбац очекује да би припремно рочиште пред Федералним судом у Чикагу могло да успиједи одмах послје те одлуке.

Штрбац напомиње да би суђење у том случају могло почети у првој половини 2015. године, јер је рок од припремног рочишта до самог почетка главног претреса од годину до годину и по дана.

Подсјетивши да је Међународни суд правде почетак главног процеса у случају тужби за геноцид Хрватске и Србије заказао за почетак прољећа 2014. године, Штрбац је изразио оптимизам у вези са исходом суђењем против МПРИ које ће почети годину дана касније.

“У сваком случају, пред Међународним судом правде морамо доказати геноцид да би успјели у парници, а пред Федералним судом у Чикагу или једно или друго или обоје – значи и злочин

против човјечности и геноцид. Ако се докаже или једно или друго или обоје постоји основ за накнаду штете”, каже Штрбац.

Српска страна, истиче он, полаже велику наду у тзв. “брионске транскрипте” из којих се види геноцидна намјера хрватског државног руководства “да је постојао план и сценарио по којем се све касније и одиграло”.

“Вјерујемо да ћемо то успјети доказати и пред Међународним судом правде али и пред америчким судом”, рекао је Штрбац, који ће у оба предмета наступити као стручни свједок по питању људских губитака на српској страни.

Роберт Павић, пуномоћник неколико стотина хиљада Крајишника који су тужили америчку војну корпорацију МПРИ зато што је наоружавала и обучавала Хрвате током “Олује”, изјавио је да је могуће доказати да је та акција била организовани, систематски и широко распрострањени напад на цивилно становништво.

Крајишници, окупљени у двије организације “Жртве геноцида у Крајини” и “Српски крајишки сабор”, траже одштету од десет милиона долара

VEČERNJI LIST, 04.03.2013.,

**"HODAMO ZAJEDNO PREMA POVLAČENJU
TUŽBI ZA GENOCIDE"**

Ministri vanjskih poslova Hrvatske i Srbije osnivaju komisiju za bolju suradnju. Ministrica Vesna Pusić smatra da prije razgovora o tužbama treba zatvoriti neriješena pitanja o nestalima i suđenjima za ratne zločine

Ministri vanjskih poslova Hrvatske i Srbije Vesna Pusić i Ivan Mrkić dogovorili su u Zagrebu formiranje mješovite komisije koja će intenzivno raditi na rješavanju brojnih otvorenih pitanja između dviju zemalja.

DODATNI NAPORI

Komisiju će voditi njihovi najbliži suradnici, pomoćnik ministrice Joško Klisović s hrvatske strane i državna tajnica Vera Mavrić iz Srbije. Tijekom današnjeg susreta, koji je na-

stavak njihove dosadašnje suradnje koja se zbivala uglavnom na marginama multilateralnih skupova po svijetu, ali i dio dogovora premijera dviju zemalja Z. Milanovića i I. Dačića, ministri su govorili o temama iz prošlosti, promjenama odnosa nakon ulaska Hrvatske u EU, ali i suradnji nakon toga. Odlučeno je da će mješovita tijela, koja su dosad radila na rješavanju otvorenih pitanja, kao zajedničko Povjerenstvo za nestale i zatočene osobe raditi u sklopu ove komisije.

– Sastanke na ministarskoj razini održavat ćemo dva puta godišnje i na njima procjenjivati rad Komisije u rješavanju otvorenih pitanja te ima li potrebe da pomognemo tamo gdje su potrebni dodatni naponi – objasnila je ministrica Pusić.

RTS, 04.03.2013.,

НАСТАВАК СРПСКО-ХРВАТСКОГ ДИЈАЛОГА

Србија и Хрватска формираће заједничку мештовиту комисију која ће се бавити решавањем отворених питања две државе, договорено је на састанку министара спољних послова Србије и Хрватске, Ивана Мркића и Весне Пусић.

Министар спољних послова Србије Иван Мркић, који борава у посети Загребу, састао се са хрватским председник Ивом Јосиповићем и шефицом дипломатије Весном Пусић. На састанку двоје министара спољних послова договорено је формирање заједничке мешовите комисије која ће се бавити решавањем отворених питања двеју држава.

Најављени су и редовни министарски сусрети на сваких шест месеци, а са састанка је поручено и да ће питање међусобних тужби за геноцид доћи на ред.

Према речима хрватске шефице дипломатије, “ствари имају свој редослед” и постоји спремност да се то питање стави на дневни ред, али потребно је прво решити питања несталих, процесуирања ратних злочина – на којима се већ ради.

“Поједностављено речено, хоћамо ка тачки да одустане-мо од тужби, али потребно је неки пут да пређемо”, додао је Мркић, одговарајући на питање Танјуга.

“Нормално је да нам је то циљ. Не бисмо волели да се тим тужбама и процесуирањима развијају стања која не доприносе здрављу ни једне од две нације”, казао је српски шеф дипломатије.

Пусићева је рекла да је прво питање које би требало решити питање несталих, а канцеларије за нестале убудуће ће радити “под кишобраном” мешовите комисије.

ПОЗДРАВЉА ЋИРИЛИЦУ

С обзиром на то да и даље постоје међусобне тужбе за геноцид, Пусић је рекла да прије икаквих разговора о њима треба завршити нерijeшена питања несталих и суђења за ратне злочине.

– Хоћамо заједно према тојки да одустанемо од тужби јер се њима развијају стања која не придоносе здрављу ниједне земље – казао је Мркић који вјерује да су сви његови сусрети с Пусић те сусрет премијера двју земља “припремни рад који ће у једном тренутку бити окрунjen сусретима председника Хрватске и Србије”. Мркић је поздравио одлуку државе о увођењу двојезиџности у неке градове, а послје се сусрео и с председницима Сабора те државе.

Кад је реч о процесу евроинтеграција, министарка Хрватске, чија земља ће 1. јула постати чланица Уније, истакла је да “Хрватска подржава став да Србија треба да добије датум почетка преговора” и да је “на становишту да је пут сваке земље у региону ка ЕУ користан не само за ту земљу, већ и за регион и стабилност региона”.

Шефови дипломатија две земље разговарали су и о, како су рекли, низу конкретних корака у вези са пограничним режимом кад Хрватска уђе у ЕУ и очекују да ће до 1. јула све бити дефинисано. Такође, било је речи о заједничким прекограничним пројектима, који би се финансирали из фондова ЕУ.

“Улазак у ЕУ је важан корак за Хрватску, али апсолутно и за Србију и за све наше суседе, јер на западну границу Србије долази ЕУ и представља емпиријски доказ да је то могуће у нашој регији”, рекла је Пусићева.

Хрватска даје пример

Према Мркићевим речима, Хрватска крчи пут свима нама и даје нам пример, а Србија се нада да ће средином године добити датум и чини све што је у њеној моћи да то и постигне.

“Прошли смо кроз сва питања међусобних односа која су сада важна. У приступу полазимо од тога да процењујемо садашњост и шта нам је најприоритетније. Окренути смо ка будућности, стварима које ће донети корист обема државама. Суседи смо. Како кажу – ‘суседи и рођаке не можеш да бираш’, већ да се усклађујеш и добро сарађујеш”, казао је Мркић, изразивши наду да ће односи Београда и Загреба бити “узор на Балкану”.

На новинарско питање како да односи буду узорни кад још нема ништа од сусрета шефова две државе, Томислава Николића и Иве Јосиповића, Мркић је рекао да све ове сусрете схвата као један припремни рад који ће у једном тренутку бити крунисан.

“Ја, свакако, нисам овде супротно жељи мог председника. Напротив”, истакао је Мркић и закључио да ће “савим сигурно доћи до тога”.

Министар спољних послова Србије Иван Мркић састао се и са председником хрватског Сабора Јосипом Леком. Њега ће током дана примити и хрватски председник Иво Јосиповић.

VEČERNJI LIST, 04.03.2013.,

MRKIĆ I PUSIĆEVA: TUŽBE PADAJU DO JULA

Ivan Mrkić i Vesna Pusić dogovorili se o početku razgovora o povlačenju optužbi za genocid. Evropa traži od Zagreba da pre ulaska u EU započne rešavanje ovog spora

BRISSEL snažno pritiska zvanični Zagreb da do jula, kada će Hrvastka ući u EU, povuče konkretne poteze kako bi se krenulo ka postizanju dogovora sa Beogradom oko međusobnog povlačenja tužbi za genocid, saznaju “Novosti” u evropskim diplomatskim izvorima.

Ovo pitanje bilo je i u ponedeljak glavna tema razgovora šefa diplomatije Ivana Mrkića sa hrvatskim državnim vrhom. Dve strane načelno su se dogovorile da narednih nedelja budu formirane mešovite komisije dveju zemalja koje će se baviti rešavanjem otvorenih pitanja.

Mrkić se sa svojom hrvatskom kolegicom Vesnom Pusić dogovorio i o redovnim ministarskim susretima na svakih šest meseci, a uskoro bi trebalo da dođe i do sastanka predsednika dveju država.

- Hodamo ka tački odustajanja od međusobnih tužbi za genocid, ali do toga treba preći određeni put – poručio je Mrkić, koji se u ponedeljak u Zagrebu sreo i sa hrvatskim predsednikom Ivom Josipovićem.

SRNA, 05.03.2013.,

ŠTRBAC: NI SKOROG POVLAČENJA TUŽBI, NITI SUSRETA PREDSEDNIKA SRBIJE I HRVATSKE

BEOGRAD – Direktor Dokumentaciono-informacionog centra “Veritas” Savo Štrbac rekao je Srni da ne smatra da bi do povlačenja međusobnih tužbi za genocid Srbije i Hrvatske moglo doći za godinu dana, kao ni da će u prvih šest meseci ove godine doći do susreta srpskog i hrvatskog predsednika Tomislava Nikolića i Ive Josipovića.

Štrbac je naveo da u izjavama srpskog i hrvatskog šefa diplomatije Ivana Mrkića i Vesne Pusić, nakon jučerašnjeg susreta u Zagrebu, nije primijetio da je povlačenje tužbi na

Премијери Србије и Хрватске Дачић и Милановић договорили су се приликом последњег сусрета у Београду да се активира рад заједничких комисија које би се бавиле различитим проблемима попут избеглица, процесуирања ратних злочина, граница, тужби, несталих, али и пензија, имовине предузећа, сукцесије.

I ministarka Pusić je naglasila spremnost Zagreba na dogovor oko tužbi, uz ogradu da “stvari moraju imati svoj redosled”.

- Želimo da to pitanje dođe na dnevni red, ali je potrebno prvo rešiti problem nestalih i procesuiranja ratnih zločina.

Na ovim pitanjima već se uveliko radi, kaže za “Novosti” Veljko Odalović, generalni sekretar Vlade i šef Komisije za nestale:

- Srbija je ispoštovala svaki zahtev i ne postoji nijedna grobnica koja nije istražena. Takav slučaj nije isti i prema Srbiji.

Kako kaže Odalović, u Hrvatskoj se više od 2.300 ljudi vodi kao nestalo, a oko 350 grobnica još nije ekshumirano. Dok se čeka politički dogovor, naš pravni tim u procesu pred MSP nastavlja da se priprema za glavno ročište, koje bi trebalo da bude zakazano na proleće sledeće godine.

Savo Štrbac, iz “Veritasa”, ekspert našeg pravnog tima pred MSP, kaže za “Novosti” da se Srbija sprema za izvođenje najjačih dokaza i saslušavanje svedoka.

ONI TUŽE 1.500 LJUDI, MI SAMO 40 PREMA našim informacijama, dva ministarstva pravde već su dobila instrukcije da odblokiraju pregovore oko usaglašavanja teksta Bilateralnog sporazuma o ustupanju postupaka za ratne zločine, što je i jedan od glavnih preduslova za dogovor o van-sudskom okončanju procesa pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu. Hrvatska ima optužnice protiv 1.500 Srba, a mi samo protiv 40 Hrvata.

vidiku, već je diplomatski odgovoreno da se o tome razgovaralo i da će se do toga doći.

Oni su, navodi Štrbac, odgovorili potpuno diplomatski. Pusićeva je rekla da se prethodno trebaju riješiti neka pitanja, kao što su nestali i procesuirani za ratne zločine, dok je Mrkić rekao da sve vodi ka toj tački i da će postepeno do toga doći.

“А, то постепено када ће се десити ја не видим, с обзиром на динамiku koju su dogovorili da bi to moglo biti za, recimo, godinu dana kada će očekuje početak glavnog pretresa u ovom predmetu”, rekao je Štrbac.

On je istakao da ne zna kada će biti riješeni problemi nestalih i procesuiranih, s obzirom na to da nisu riješeni ni za proteklih 17 godina poslije završetka rata u Hrvatskoj i s obzirom na nagomilane probleme.

Štrbac je naveo da Srbi imaju razlog više da insistiraju da se riješe ti problemi, jer traže duplo više nestalih, nego Hrvati, kao i da je mnogo više procesuiranih Srba za ratne zločine u Hrvatskoj.

Pozdravljajući susrete srpskih i hrvatskih zvaničnika, Štrbac je ocijenio da ne vidi šta bi mogle riješiti najavljene mješovite komisije za rješavanje otvorenih pitanja kada to nisu mogle do sada države, ali je izrazio nadu da njihovo formiranje neće odmoći.

Komentarišući ocjene da je jučerašnja posjeta Mrkića Zagrebu bila priprema za sastanak Nikolića i Josipovića, Štrbac je rekao da ne smatra da će doći do susreta srpskog i hrvatskog predsjednika u prvih šest mjeseci ove godine, s obzirom na odnose u Hrvatskoj.

“Nije do Nikolića ni do sada bilo koliko sam shvatio. Na hrvatskoj strani je problem. Mislim da nije problem kod

samog Josipovića, koliko u tom biračkom tijelu koje Nikolića još doživljava kao nekog neprijatelja Hrvatskoj i ko je još u radikalima”, dodao je Štrbac.

Prema njegovim riječima, s obzirom da najavljuje da će se još jednom kandidovati na hrvatskim izborima, Josipović osluškuje biračko tijelo, jer je trenutno najpopularniji političar u Hrvatskoj i ne želi da taj kapital potroši na bilo šta, pa ni na sastanak sa Nikolićem.

“Mislim da bi se oni sastali sutra što se tiče Nikolića, ali Josipović vrlo mudro sve to važe, mjeri svaku riječ, gest i pokret, tako da u ovih narednih šest mjeseci ne vidim mogućnost tog sastanka. Ako ne dođe do sastanka do prije ulaska Hrvatske u EU, a to je za četiri mjeseca, onda će se vjerovatno još čekati”, rekao je Štrbac.

VESTI, 06.03.2013.,

SRBIJA NE SME DA OPROSTI GENOCID

Srbi izbegli iz Hrvatske ogorčeni su najavom šefova diplomatija Srbije i Hrvatske, Ivana Mrkića i Vesne Pusić da bi uskoro moglo da dođe do povlačenja tužbe i kontratužbe za genocid pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu.

- Ukoliko dođe do povlačenja tužbe i kontratužbe, problem će samo biti gurnut pod tepih i ostavljen nekim budućim generacijama, a istorija nas je naučila da su Srbi tada obično žrtve. Nažalost, plašimo se da će Krajišnici, ako se ovo pitanje reši za “zelenim stolom”, dogovorom vlasti Beograda i Zagreba, izgubiti i poslednju šansu da pred nekim međunarodnim sudom pokažu kako su i oni bili žrtve, ali i da se sazna prava istina ne samo o događajima iz devedesetih, već i iz Drugog svetskog rata kaže Miloško Budimir – predsjednik Asocijacije izbegličkih udruženja iz Hrvatske.

Prema njegovim rečima, neophodno je da pre tog dogovora dve države, zaseda Skupština Srbije.

- Kao što su poslanici doneli rezoluciju o Srebrenici, tako bi trebalo da donesu i sličan akt o “Oluji”. Zapravo, neverovatno mi je da neko iz naše vlasti zaista veruje da u Hrvatskoj može imati prijatelja, a da se prethodno nije rešio nijedan ključan problem. Kako vam može biti prijatelj neko ko je iz zemlje isterao 500.000 vaših sunarodnika i čini sve da se oni ne vrate – pita se Budimir.

I predsjednik Udruženja nestalih u Hrvatskoj, Čedo Marić deli ovo mišljenje, ali i napominje:

- Ukoliko Evropska unija još jednom pređe preko činjenice da Hrvatska već više od 17 godina ne čini ništa da reši pro-

blem nestalih Srba, onda će to značiti da će u ovu zajednicu biti primljena država na kojoj je gola ledina načičkana trulim krstovima – kaže Marić i objašnjava da je još 350 nestraženih grobnica nastalih posle “Oluje” koje Hrvatska nije ni počela da ispituje.

Direktor Veritasa i ekspert Tima Srbije koji je sastavio kontratužbu za genocid, Savo Štrbac ističe da bi povlačenjem tužbi Srbije i Hrvatske učinjena medveđa usluga sledećim generacijama.

- Na ovaj način ne može doći ni do pomirenja, ali ni do procesuiranja odgovornih za ratne zločine, ma koje nacionalnosti bili. Otuda je i presuda Suda pravde, ma kakva bila, bolja od odustajanja od postupka. Čak i ako taj sud presudi da nad Srbima nije počinjen genocid, on je u obavezi da kaže kako je na stotine hiljada ljudi stradalo ili proterano. Oni moraju napisati da je to bio ratni zločin i tu i jeste poenta. Hrvatska ne vodi nijedan takav proces, već na krilima oslobađajućih presuda Gotovini i Markaču, pokušavaju da potpuno amnestiraju akciju “Oluja” – objašnjava Štrbac.

IGRA BROJKAMA

Štrbac izražava sumnju da će Srbija i Hrvatska ubrzati proces procesuiranja odgovornih, ali i rešiti pitanje nestalih.

- Mrkić i Pusićeva su istakli da je to prioritet, ali Srbiji praksa govori nešto drugo. Pa Srbija traži skoro duplo više nestalih nego Hrvatska. Mi potražujemo 1.950, a oni nešto manje od hiljadu. Slično je i oko procesuiranja. Hrvatske je do sada procesuirala 21.000 Srba za oružanu pobunu i oko 3.500 za ratne zločine. Trenutno vode 1.549 “aktivnih predmeta”, od čega je tek stotinjak bivših pripadnika hrvatske vojske i policije. Sve ostalo su Srbi – kaže Štrbac.

JUTARNJI LIST, 28.04.2013.,

‘RAZLIČITI POGLEDI NA PROŠLOST NE SMIJU NAS RAZDVAJATI U BUDUĆNOSTI’ VUČIĆ DOPUTOVAO U ZAGREB

ZAGREB – Prvi potpredsjednik srbijanske vlade Aleksandar Vučić, koji je u nedjelju doputovao u dvodnevni posjet Hrvatskoj, rekao je u razgovoru za HTV da je važno odnose između Hrvatske i Srbije postaviti na racionalne osnove, te da različiti pogledi na prošlost ne smiju razdvajati dvije države u budućnosti.

Vučić, koji bi se u ponedjeljak trebao sastati s najvišim hrvatskim dužnosnicima, rekao je da će se razgovarati o tome kako rješavati probleme i kako unaprijediti međusobne odnose.

“Važno je da stvari postavimo pragmatično i racionalno. Ono što je bitno za Srbiju i za Hrvatsku je da ti odnosi budu bolji, da to ne radimo zbog toga što to traži bilo tko drugi već da to radimo u interesu naših država i naših građana”, rekao je Vučić u HTV-ovoj emisiji Tema dana.

“Mislim da najbolje rezultate postižete kad stvari postavljate na racionalne osnove. Nisu nam potrebi ni izljevi ljubavi ni bilo kakve emocije”, istaknuo je Vučić.

Potpredsjednik srbijanske vlade također je rekao da se problemi koje ističu obje strane, “od pitanja nestalih osoba, izbjeglica, do napretka gospodarske suradnje”, mogu riješiti. “Ako tako budemo surađivali, ako na toj razini postavimo naše odnose, uvjeren sam da idemo u dobrom smjeru”, dodao je Vučić.

Odgovarajući na pitanje kako riješiti problem pogoršanja odnosa između dviju zemalja koji se javlja gotovo svake godine prilikom proslave vojne akcije Oluje, Vučić je rekao da se Hrvatska i Srbija ne moraju slagati o prošlosti, ali trebaju surađivati zbog budućnosti.

“To ne mora biti ne znam kakva ljubav, ali prijateljstvo je dobrodošlo i nekakav odnos međusobnog povjerenja koji se više stvara ako se stvari postave na pragmatičan način”, rekao je.

“Mi različito mislimo o akciji Oluja, ali hajdemo pričati o tome što možemo riješiti. Vi kažete da je to bila izvanredna fenomenalna akcija, mi mislimo sve suprotno od toga, vi se time ponosite, mi zbog toga tugujemo, ali znate, različiti pogledi na prošlost ne smiju nas razdvajati u budućnosti”, naglasio je Vučić.

On je također rekao da je srbijanski državni vrh jedinstven u pogledu razvoja odnosa s Hrvatskom. “Državni vrh je jedinstven i očekujem da će (srbijanski) predsjednik (Tomislav) Nikolić biti u Zagrebu na svečanosti ulaska Hrvatske u Europsku uniju”, rekao je Vučić.

Domaćin prvom potpredsjedniku srbijanske vlade u Zagrebu bit će prva potpredsjednica hrvatske vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić, a Vučića će primiti i predsjednik Ivo Josipović, predsjednik vlade Zoran Milanović, potpredsjednik vlade Neven Mimica i ministar obrane Ante Kotromanović.

Vučić, predsjednik najjače stranke u srbijanskoj koalicijskoj vladi, Srpske napredne stranke (SNS), najviši je dužnosnik sadašnje srbijanske vlade koji dolazi u posjet Zagrebu otkako je ta vlada stupila na dužnost u srpnju prošle godine.

VEČERNJE NOVOSTI, 07.05.2013.,

KOMISIJA RUŠI TUŽBE ZAGREBA I BEOGRADA

RAZGOVORI oko međusobnog povlačenja tužbi za genocid između Srbije i Hrvatske konačno su odmrznuti, a pozitivni signali o mogućnosti vanskudskog poravnjanja, koje je rukovodstvo dve zemlje poslalo posle poslednjih susreta, narednih nedelja trebalo bi da razrade ekspertske timovi Beograda i Zagreba.

Kako saznaju „Novosti“, na stolu će se naći mnoga otvorena pitanja koja još postoje u odnosima dve zemlje – od granica, povratka imovine, do vojne saradnje – a posebno tri teme koje su ključni preduslovi za eventualni dogovor oko pada nja tužbi. To su sudbina nestalih, povratak kulturnog blaga i suđenja optuženima za ratne zločine.

U sve tri oblasti, posle višemesečnog zatišja, došlo je do značajnog napretka, a posebno kada je reč o procesima za ratne zločine. U Ministarstvu pravde nam je rečeno da bi već

tokom maja trebalo da se sastanu pravosudni timovi dve zemlje kako bi usaglasili tekst Bilateralnog sporazuma o ustupanju postupaka za ratne zločine, koji se vode u Srbiji i Hrvatskoj.

Pisanje tog dokumenta započeto je još u vreme prethodnih vlada u Beogradu i Zagrebu, a njegovo parafiranje glavni je preduslov za dogovor o vanskudskom okončanju procesa pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu. Naša zemlja je veoma zainteresovana za postizanje ovog sporazuma o ustupanju predmeta za ratne zločine, jer Hrvatska protiv 1.500 Srba ima ovakve optužnice, a mi samo protiv 40 Hrvata.

Leđ u odnosima još pre skoro dva meseca počeli su da otapaju šefovi diplomatija Ivan Mrkić i Vesna Pusić, koji su se dogovorili o formiranju mešovite komisije za rešavanje svih otvorenih pitanja, uključujući optužbe za genocid.

- Sortiraju se i pripremaju dokazi i svedoci koje ćemo izvesti pred sud kako bismo dokazali da je tokom „Oluje“ počinjen genocid nad Srbima – kaže, za „Novosti“, Savo Štrbac, iz „Veritasa“, ekspert u našem pravnom timu pred MSP.

Za razliku od Štrpca, koji smatra da je za Srbiju, umesto nagodbi aktuelnih političkih elita dve zemlje, bolje da se proces o optužbama za genocid dovede do kraja pred MSP, Milorad Pupovac, potpredsednik SDSS, zalaže se za vansudsko poravnanje.

- Tužbe je bilo mnogo lakše podneti nego sada povući. Iz političkih, istorijskih, ali i finansijskih razloga, jer ovi procesi mnogo koštaju, bilo bi bolje da obe strane ulože maksimalan napor kako bi se na ovo stavila tačka – kaže nam Pupovac.

ROČIŠTE NA PROLEĆE 2014. UKOLIKO se narednih nekoliko meseci ne postigne dogovor na relaciji Beograd – Zagreb, Međunarodni sud pravde u Hagu će u septembru, kako saznajemo, definitivno odrediti datum glavnog ročišta. Ono će, najverovatnije, biti zakazano za proleće 2014.

I prošlonedeljna poseta Zagrebu prvog potpredsednika Aleksandra Vučića dala je dodatno ubrzanje u rešavanju konkretnih problema dve zemlje. Dogovori zvaničnog Beograda i Zagreba su da se stvari posebno ubrzaju u naredna dva meseca, odnosno do 1. jula, kada Hrvatska postaje članica EU.

Vlastima u Hrvatskoj posebno se žuri da se postignu bar okviri za rešavanje pojedinih pitanja do ovog datuma, jer su očekivanja Brisela da kao nova članica ne unose nove probleme u Uniju.

Bez obzira na intenziviranje političkih razgovora oko povlačenja tužbi, naš pravni tim u procesu pred MSP nastavlja da se priprema za glavno ročište.

KOMISIJA HBK »IUSTITIA ET PAX«, 10.06.2013.

<http://www.hbk.hr/?type=vijest&ID=440>

IZJAVA KOMISIJE HBK »IUSTITIA ET PAX« O NEPAVOMOĆNIM PRESUDAMA HAŠKOGA TRIBUNALA

Pozivamo sve političke strukture da na tragu izjave predsednika vlade Republike Hrvatske podrže uključ enje države u ovaj postupak u dijelu opovrgavanja udruženog zločinačkog pothvata i međunarodnog sukoba i to sa svim legalnim sredstvima, te da se obranama okrivljenih olakša pristup arhivima i novim dokazima, ako će to biti potrebno.

1. Pozivamo na solidarnost hrvatski narod i političke vođe u Hrvatskoj kako svojim ishitrenim, paušalnim ili subjektivnim izjavama ne bi stvorili krivu sliku o ulozi hrvatskoga političkog vodstva iz vremena rata u Bosni i Hercegovini i samim tim utjecali na konačnu presudu u dijelu koji se odnosi na ujedinjeni zločinački pothvat, te da u pojedinačnim kaznenim djelima koja se Hrvatima iz BiH-a stavljaju na teret sudu – bez neizravnog utjecaja – omoguće da donese pravednu presudu. Izjave dijela političkog vodstva, poput "Hrvatska je u BiH-u imala ambivalentnu politiku" ili "Hrvatska je bila agresor u Bosni i Herce-

govini", ne odgovaraju stvarnom smjeru hrvatske državne politike iz toga vremena. Uz to, agresija nije dio optužnice protiv Jadranka Prlića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Brune Stojića, Valentina Čorića i Berislava Pušića, niti ICTY ima mandat za sporove među državama pa ni za kazneno djelo agresije. Pozivamo sve političke strukture da na tragu izjave predsjednika vlade Republike Hrvatske podrže uključ enje države u ovaj postupak u dijelu opovrgavanja udruženog zločinačkog pothvata i međunarodnog sukoba i to sa svim legalnim sredstvima, te da se obranama okrivljenih olakša pristup arhivima i novim dokazima, ako će to biti potrebno.

2. Pozivamo bošnjačke političke vođe i stranke na razboritost. Kratkotrajni trijumfalizam može donijeti tek kratkotrajnu dobit dijelu političkih snaga u Bosni i Hercegovini, ali dugoročno neće moći sakriti povijesne činjenice prema kojima je predsjednik Franjo Tuđman pozvao Hrvate u Bosni i Hercegovini da na referendumu glasuju za neovisnu Bosnu i Hercegovinu kao za svoju državu, prema kojima je Hrvatsko vijeće obrane prvo bilo uključeno u obranu Bosne i Hercegovine, a Hrvatska poslije cijelo vrijeme armiju Bosne i Hercegovine opskrbljivala oružjem za vrijeme embarga te ponajprije i najvažnije zbrinula na desetke tisuća izbjeglica iz Bosne i Hercegovine. Duboko žalimo što se hrvatsko-bošnjački sukob ikad dogodio. Vodstva dviju vojskâ koje su svoju zajedničku

domovinu – Bosnu i Hercegovinu zajednički branile od velikosrpske agresije u tom času očito nisu dobro razumjele tendencije međunarodnog okruženja i stranih diplomacija koje su upravljale ratom u Bosni i Hercegovini. Ali tomu unatoč, za povijest ostaje činjenica da su te dvije vojske u Washingtonu ponovno sklopile savez kako bi se nakon operacije "Oluja" provela zajednička akcija oslobađanja zapadne Bosne, izazvao slom snaga generala Ratka Mladića, a Bihać poslije Srebrenice spasio od novog genocida. Nakon tisuću dvjesto i jednog dana potpune opsade tzv. "bihaćkog džepa" u operaciji "Oluja", deblokirana je i najduže izolirana bosanska enklava. Pripadnici Hrvatske vojske i Petog korpusa Armije BiH-a spojili su se u predjelu Plitvičkih jezera. Bihać, baš kao i Srebrenica bio je zona zaštićena od UN-a. Bataljuni, uključujući nizozemski, koji su ondje bili nisu učinili ništa kako bi spasili živote tisuća civila. Učinile su to u savezu Hrvatska vojska i Armija Bosne i Hercegovine. To je povijesna činjenica koju nitko ne može opovrgnuti.

3. Pozivamo na jedinstvo Hrvate u Bosni i Hercegovini. Samo jedinstvo, koje nije jednoumlje nego svijest o važnosti zajedničkih nazivnika, a ne dosadašnja podijeljenost Hrvatima u Bosni i Hercegovini može osigurati sva prava koja im kao konstitutivnom narodu jamči tzv. "Dejtonski ustav". S obzirom na to da Sud u Den Haagu svojom politikom optuživanja nije kaznio zločine nad Hrvatima u Bosni i Hercegovini,

uz iskreno žaljenje za svakom bošnjačkom žrtvom stradalom u hrvatsko-bošnjačkom sukobu, pozivamo tijela kaznenog progona u Bosni i Hercegovini da istraže i kazne počinitelje zločina nad Hrvatima tijekom rata. U napadima bošnjačke vojske na Hrvate, na malom području ubijeno je 1150 Hrvata, od kojih više od stotinu djece. Procesuiranje počinitelja tih zločina je nužnost, a u cilju održanja trajnog mira i prosperitetne budućnosti triju konstitutivnih naroda u cjelovitoj Bosni i Hercegovini.

4. Nemalo smo iznenađeni oslobađajućom nepravomoćnom presudom Jovici Stanišiću i Franku Simatoviću, šefu "Službe državne bezbjednosti" Miloševićeva režima i njegovu prvom agentu zaduženom za posebne operacije, osobito s činjenicom da niti jedan visoki politički dužnosnik tadašnje Srbije, vrh JNA i vrh KOS-a ovim nisu proglašeni dijelom ujedinjenog zločinačkog pothvata za zločine planirane i počinjene u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Kada uzmemo u obzir da je Slobodan Milošević umro bez presude, da je Biljana Plavšić, um zločina u Bosni i Hercegovini, osuđena na 11 godina zatvora, kada iz presuda za Srebrenicu i presude za Ovčaru iščitamo izuzimanje vojno-obavještajnog i političkog vodstva tadašnje

SR Jugoslavije i Srbije iz odgovornosti za planiranje i organiziranje zločina u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, ne možemo se oteti dojmu da je riječ o cjelovitoj amnestiji Srbije odnosno njezina vojnog, obavještajnog i političkog vodstva za rat u bivšoj Jugoslaviji. Nepravomoćno osloboditi Stanišića i Simatovića i njihove nadređene za zločine u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te istodobno osuditi Hrvate i vodstvo tadašnje Hrvatske za planiranje organiziranog zločina u Bosni i Hercegovini ostavlja nas iznenađenima. Sud u Hagu time govori da je dominantno u politici optuživanja te dijelom u politici osuđivanja vođen kriterijima politike, a ne prava. Sud time nije ispunio svoju funkciju jer kod napadnutih i žrtava izaziva frustraciju, a onima koji su izvršili agresiju ne daje priliku za suočavanje s istinom i vlastitom katarzom. Nakon ovih presuda neizbježno je pitanje: Kako to da je Herceg-Bosna, koja je formirana radi obrane a više ne postoji, proglašena zločinačkim pothvatom upravljanim iz Zagreba, a Republika Srpska nastala na genocidu i etničkom čišćenju dobila legitimitet državnosti, i to suprotno svim načelima međunarodnog i humanitarnog prava? Nažalost, takve presude neće krvavi raspad bivše Jugoslavije tako skoro na primjeren način smjestiti u prošlost i u povijest.

5. Imajući u vidu rečeno, nedosljednost Haškog suda, pokušaj da se od toga suda napravi pravni eksperiment, a ne instrument pravde, pozivamo Republiku Hrvatsku da nikako ne odustane od optužbe za genocid. To je nužno zbog mira na ovim prostorima. Nužno je pred jednim ozbiljnim, neeksperimentalnim međunarodnim sudom tražiti pravdu i ustanoviti pravilo za budućnost, a to je da se sukobi rješavaju sudom, a ne ratom. Također da oni koji započinju agresivni rat snose posljedice. U protivnom možemo očekivati nove ratove jer sve upućuje na to da se zločini isplate: što se osvoji ostaje agresoru, a žrtve odgovaraju zato što su se branile. Ako međunarodna zajednica nije spremna kroz ad hoc Sud u Hagu postaviti trajnije temelje mira na ovim prostorima, kako se to dade nazrijeti iz pojedinih optužnica i presuda, onda tu odgovornost na sebe mora preuzeti Republika Hrvatska, ako ni zbog čega drugoga, a onda zbog pijeteta prema žrtvama i sprečavanja ponavljanja djela.

U Zagrebu 10. lipnja 2013.

Vlado Košić, predsjednik Komisije HBK "Iustitia et pax"

[HTTP://WWW.POBIJENI.INFO/NASLOVNICA/CLANAK/534](http://www.pobijeni.info/naslovnica/clanak/534)

ODRŽAN 1. DAN VI. HRVATSKOG ŽRTVOSLOVNOG KONGRESA

Subota, 15. lipnja 2013.

Zagreb, 15. lipnja 2013. (H. Mandić / hrsvijet.net) – U Zagrebu u Mimari jučer je započeo prvi dan VI. hrvatskog žrtvoslovnog kongresa. Priređuje ga Hrvatsko žrtvoslovno društvo (HŽD), a održava se pod visokim pokroviteljstvom mons. Vlade Košića, sisačkog biskupa i predsjednika Komisije HBK Iustitia et pax.

Nakon himne Lijepe naše i minute šutnje za pokojne članove HŽD i naše poginule, uvodni referat održao je mons. Vlado Košić na temu »Žrtve u Domovinskom ratu na području Sisačke županije«. Između ostalog istaknuo je kako su velikosrpski agresori pod obilježjem JNA srušili 25 župnih crkava, samostana i kapela na spomenutom području.

Mons. Košić je istaknuo: »To je bio tsunami koji je rušio sve što je katoličko.«

U nastavku je Zvonimir Šeparović imao izlaganje pod naslovom »Vrijeme žrtve«. »Živimo u vremenu žrtve, žrtve su posvuda, a mnogi su izloženi žrtvi. Postoji problem žrtve, a ne možemo samo staviti žrtvu u kategoriju zločina, nego postoje žrtve zloporabe moći«, rekao je. U nastavku je istaknuo kako velikosrpski zločinci nisu kažnjeni za zločin nad Vukovarom. »Prosvjedovali smo protiv povlačenja tužbe gdje teretimo Srbiju za genocid u Domovinskom ratu pred Međunarodnim sudom pravde. Treba nam oluja da bismo protresli ljude i ukazali na istinu o Domovinskom ratu, inače ćemo propasti kao narod i kao država«, istaknuo je Zvonimir Šeparović.

Zanimljivo izlaganje imao je i vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« fra Miljenko Stojić na temu »Suvremena paradigma: pobijeni hercegovački franjevci«. Fra Miljenko je pozdravio nazočne na kongresu riječima »Pozdrav iz Hercege – Bosne«. Dotakao se boljševičke

paradigme koja vlada na Markovu trgu te ukazao na problem trga u Zagrebu koji nosi ime po maršalu Josipu Brozu Titu, jednom od deset najvećih zločinaca u ljudskoj povijesti. »Milane Bandiću, zadužen si za uklanjanje sramotnog imena najljepšeg trga u Zagrebu koji nosi ime po zločincu Josipu Brozu Titu, a poziva te Herceg – Bosna«, istaknuo je fra Miljenko. U nastavku je izložio povijesne okolnosti i stradanja Hercegovine u Drugom svjetskom ratu i poraću. Predstavio je rad Vicepostulature te općinskih povjerenstava za obilježavanje i uređivanje grobišta iz drugog svjetskog rata i poraća na području Herceg Bosne, BiH. Istaknuo je događanja oko uklanjanja »komunističkog kamenog cvijeta u središtu Širokog Brijega, ispod kojeg je bila kosturnica s 95 tijela. Bilo je predstavljeno da su to sve pali komunisti i par-

tizani, međutim svjedoci tvrde da je takvih tek nekoliko, a ostalo su pobijeni civili i ratni zarobljenici. Provodila se medijska hajka na Povjerenstvo općine Široki Brijeg koje je uklonilo spomenuti kameni cvijet, a neki političari su išli tako daleko da su ponudili njegovo obnavljanje. Međutim, nitko se od političara nije ponudio za kupnju sanduka kako bi se pokopale sve žrtve čije kosti su pokupljene s raznih strana i položene u kosturnicu ispod kamenog cvijeta«, istaknu je fra Miljenko.

Nakon ove prve trojice govornika još je 15 njih izlagalo na zasjedanju prvog dana VI. hrvatskog žrtvoslovnog kongresa u muzeju Mimari. Iz Hercegovačke franjevačke provincije danas, 15. lipnja, očekuju se izlaganja fra Andrije Nikića i fra Mate Tadića.

RADIO SLOBODNA EVROPA, 18.06.2013.,

HOĆE LI BITI POVUČENE TUŽBE ZA GENOCID

Jedna izjava hrvatskog predsjednika Ive Josipovića aktualizovala je pitanje da li su Srbija i Hrvatska na putu da odustanu od tužbe i protivtužbe za genocid pred međunarodnim sudom pravde.

Sada su neke nove okolnosti u odnosima dve države, nego kad su tužbe podnete, rekao je hrvatski predsjednik upitavši se zašto se ne bi rešilo razgovorom i dogovorom umesto tužbama, ako se to može.

U Beogradu, za sada, nema reakcija zvaničnika. Ali, nedavne razmenjene poruke i izjave, skorašnji susret dva predsjednika Josipovića i Tomislava Nikolića u Zagrebu povodom ulaska Hrvatske u EU, potvrđuju da se odnosi relaksiraju. To je klima u kojoj krajem nedelje u Beograd dolazi hrvatska ministarka inostranih poslova Vesna Pusić. Da li to može biti jedna od tema razgovora pitali smo zagrebačkog profesora Žarka Puhovskog.

„To će biti jedna od usputnih tema razgovora, ali sasvim sigurno se o tome ništa neće odlučivati.“

U javnosti se spekulise da do smekšavanja dolazi nakon poslednjih oslobađajućih presuda hrvatskim generalima, kao i srpskim visokim vojnim i policijskim zvaničnicima kojima nije dokazano učešće u zločinačkom poduhvatu sa namerom da se izvrše masovni zločini, i koje obesmišljavaju tužbe za genocid. Međutim, profesor međunarodnog prava Tibor Varadi kaže da pravno posmatrano nema nikavih preokreta.

„Ni Gotovina, ni Markač, ni Perišić, ni Stanišić, ni Simatović nisu bili optuženi za genocid. A pred Međunarodnim sudom pravde je relevantan samo genocid. No, ako to pravno nije direktan preokret, to može da omogući suočavanje sa dosta jednostavnom istinom da šanse nemaju ni tužba ni protivtužba, a dalji proces bi mogao da naškodi dobrosusedskim odnosima ili procesima koji idu u pravcu dobrosusedskih između Srbije i Hrvatske“, ocenjuje Varadi.

NAJBOLJA SOLUCIJA

Jedan od razloga zašto se sudi pred međunarodnim sudovima je neefikasnost domaćeg pravosuđa. Ali, tu se stvari menjaju, tvrdi tužilac za ratne zločine Srbije Vladimir Vukčević. Napravljene su veliki iskoraci u saradnji tužilaštva dve države i kad je u pitanju procesuiranje najvećih zločina i kad je u pitanju rešavanje sudbine nestalih što Hrvatska stavlja kao uslov za odustajanje od tužbi za genocid.

„Naš rad na procesuiranju ratnih zločina, kako u Hrvatskoj tako, posebno, u Srbiji, pokazuje da su se ti odnosi poboljšali. Svakim danom su sve bolji i bolji. Ne zaboravite da smo mi procesuirali jedan od najvećih zločina u Hrvatskoj, na Ovčari, u Lovasu, što je doprinelo međusobnom poverenju“, kaže Vukčević navodeći i pronalaženje jedne masovne grobnice u Hrvatskoj na osnovu iskaza svedoka.

A na pitanje o logorima u Srbiji u kojima su zatvarani, mučeni a neki Hrvati i ubijani, samo je nagovestio neke nove informacije:

„Mislim da smo napravili određeni pomak. Ne može se predvideti kad će šta da se desi, ali da se na tome radi, radi se.“

Hoće li ovi argumenti imati odgovarajuću težinu u Hrvatskoj? Profesor Puhovski iskazuje dozu pesimizma, ali razloži su drugačije prirode, ne u onome što čine ili ne čine sudovi:

„Nisam siguran da je hrvatska Vlada u stanju to napraviti, u ovom trenutku ona dosta loše stoji i pod pritiskom je desne konzervativne opcije“, kaže Puhovski, ali ipak misli da će povlačenja tužbe doći „sad se to pojavljuje u javnosti u indirektnoj formulaciji predsjednika države, može se očekivati da će se to usvojiti, ali ne tako skoro.“

Podsetimo, Hrvatska je podnela tužbu za genocid protiv Srbije 1999. godine, 2000. je Beograd odmah uzvratio protivtužbom takođe za genocid u akciji Oluja. 2014. godine bi trebalo da započne proces ako dve strane do tada ne odustanu. Profesor Puhovski iskazuje rezervu.

“Ako mislite da je to dobra solucija da se od optužbi odustane, to je nešto što ja vjerujem da će se dogoditi, iako nisam siguran da je to najbolja moguća solucija”, ističe Puhovski.

Iskusni profesor prava sa međunaordnim iskustvom Tibor Varadi na osnovu onoga što nude tužba i protivtužba za genocid, preporučuje:

„Moje je zdušno uverenje da bi obe države trebalo da odustanu od tužbe i protivtužbe, mislim da to treba uraditi zajedno, istovremeno. Inače bi se trošile pare, advokati obeju strana bi bili manje-više prinuđeni da preuveličavaju doga-

đaje da bi dostigli taj, inače nedostižan prag genocida, usmena rasprava bi bila javna, i mislim da bi to negativno uticalo na dve zemlje. A ishod bi bio, verovatno, odbacivanje i tužbe i protivtužbe“, kaže Varadi. Slična je poruka i tužioca Vladimira Vukčevića:

„Mislim da su te tužbe besmislene. Mislim da sve to može da se prevaziđe razgovorom na najvišem nivou.“

VEČERNJE NOVOSTI, 21.06.2013.

TUŽBE NAS MNOGO KOŠTAJU

ODNOSI Srbije i Hrvatske idu uzlaznom putanjom i dve zemlje nastaviće da rešavaju sva otvorena pitanja i da grade veze koje će biti kičma regiona.

Ovu zajedničku poruku poslali su u petak iz Beograda srpski državni vrh i i potpredsednica hrvatske vlade i šefica diplomatije Vesna Pusić.

Zvaničnici dveju država razmatrali su niz otvorenih pitanja - od međusobnih tužbi za genocid, sudbine nestalih i stambenog zbrinjavanja povratnika, do zajedničke evropske budućnosti - i konstatovali da je u svim ovim oblastima napravljen pozitivan pomak.

Predsednik Tomislav Nikolić podsetio je da su odnosi između dve zemlje op-

terećeni prošlošću, ali da to ne znači da ne treba kroz jaču saradnju da gradimo bolju budućnost:

- Evropa neće čekati dok se mi svađamo. Na nama je da omogućimo da naši narodi bolje žive. Tražimo da Hrvatska što pre reši pitanje imovine i da se Srbima obezbede sva Ustavom zagaran- tovana prava. Pusićeva je na to uzvratila da se nada da će uskoro biti rešen problem neisplaćenih penzija za državljane Srbije koji su ih zaradili u Hrvatskoj.

I sa prvim potpredsednikom Aleksandrom Vučićem napravljen je presek dokle se stiglo u rešavanju šest važnih zadataka, koje su zvaničnici postavili kao cilj prilikom susreta u Zagrebu pre nekoliko meseci.

- Naši odnosi su iz dana u dan bolji i to osećaju i građani. Očekujem i da se uskoro pronađe najbolje i najracionalnije moguće rešenje oko tužbi za geno-

cid, jer ti procesi mnogo koštaju obe zemlje i opterećuju buduće generacije - poručio je Vučić.

Vicepremijeri Srbije i Hrvatske saglasili su se da je Beograd briselskim sporazumom napravio veliki korak za unapređenje odnosa u regionu, a Vučić je, uz čestitke Hrvatskoj za ulazak u EU, pozeleo da joj se Srbija što pre pridruži i da dve zemlje imaju još bolje odnose.

- Moj dolazak u Beograd dokaz je bezrezervne i direktne podrške za dodeljivanje datuma, koje ćemo i zatražiti sledeće nedelje u Briselu - uzvratila je Pusićeva.

Ona se srela i sa srpskim šefom diplomatije Ivanom Mrkićem, koji je poručio da je „komšijska podrška značajnija i delotvornija od onih koje stižu sa velike daljine“.

HRT, 21.06.2013.,

SRBIJA I RH SPREMNE POSTUPNO RJEŠAVATI SVA OTVORENA PITANJA

Prva potpredsjednica hrvatske Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić i zamjenik srbijanskog premijera Aleksandar Vučić ocijenili su nakon razgovora u Beogradu da je sve manje problema u međusobnim odnosima dviju država i da su obje strane spremne rješavati sva otvorena pitanja, među ostalim i stvaranje uvjeta za uzajamno povlačenje tužbi za genocid.

Pusić, koja boravi u službenom posjetu Beogradu, prenijela je na zajedničkoj konferenciji za novinare izravnu potporu Hrvatske Srbiji na putu euointegracija, ocijenivši da je Srbija napravila veliki iskorak, a Vučić je Hrvatskoj zahvalio na potpori te svojoj gošći i njezinim suradnicima iskazao

zahvalnost na trenutku koji su izabrali posjetiti Beograd nekoliko dana prije nego što će Hrvatska postati novom članicom Europske unije.

Naš dolazak i moj službeni posjet je nedvojben i izravna potpora državi Srbiji za dobivanje datuma pristupnih pregovora s EU-om, istaknula je Pusić, naglasivši da je Srbija napravila velike korake i da bi dobivanje datuma značilo priznanje za te napore.

Ona je sporazum Beograda i Prištine ocijenila važnim i za Hrvatsku i za cijelu regiju te istaknula da Zagreb očekuje pozitivnu odluku Europskog vijeća.

Odgovarajući na pitanje o mogućnosti uzajamnog povlačenja tužbi Pusić je istaknula da se u ovom trenutku nastoje osigurati pretpostavke za otklanjanje nekih otvorenih pitanja i teškoća kako bi se omogućili ozbiljni razgovori o međusobnom povlačenju tužbi.

Vučić je istaknuo da su dužnosnici u obje države prestali voditi politiku koja bi štetila drugoj strani i prepoznali potrebu da odnose urede u najboljem interesu građana obiju zemalja. Imamo još otvorenih pitanja i problema, ali tu smo da ih rješavamo, a ne da stvaramo nove. Tužbe nose ogromne probleme i troškove za obje države i stvaraju teškoće za buduće generacije koje ne pamte naše sukobe i ratove. Mislim da ćemo pronaći najbolje rješenje i za Hrvatsku i za Srbiju, istaknuo je Vučić.

Vučić i Pusić su tijekom današnjeg razgovora analizirali napredak u šest točaka koje su definirali prilikom njihova sastanka u Zagrebu, uz zajedničku ocjenu da se napredak osjeća u svakom pojediničnom području.

Vučić je, među ostalim, najavio tiskanje udžbenika na materinskom jeziku za sve učenike hrvatske manjine u Srbiji koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku, istaknuvši da će srbijanska strana učiniti sve da se Hrvati u Srbiji osjećaju ponosno kao njezini građani.

Pusić je istaknula da su obje strane u svakoj od šest točaka - od rješavanja pitanja mirovina, potrage za nestalima - napravile pozitivne pomake i dogovorile iduće korake i u ime hrvatske strane najavila skoro rješenje za isplatu mirovina ljudima koji žive u Srbiji, a stekli su mirovinski staž radeći u Hrvatskoj.

Vučić je čestitao svojoj gošći i građanima Republike Hrvatske ulazak u Europsku uniju i izrazio nadu da će Srbija i Hrvatska jednog dana surađivati i kao europski partneri te da će se Srbija moći odužiti Hrvatskoj za potporu koju je dobila u eurointegracijama.

PUSIĆ: HRVATSKA ĆE SE NA EUROPSKOM VIJEĆU ZAUZETI DA SRBIJA DOBIJE DATUM

Prva potpredsjednica hrvatske Vlade Pusić sastala se u Beogradu sa srbijanskim predsjednikom Tomislavom Nikolićem i istaknula da će se Hrvatska 28. lipnja, na zasjedanju Europskog vijeća u Bruxellesu, zauzeti da Srbija dobije datum za početak pregovora, priopćeno je Nikolićeva ureda.

Za građane je veoma važna poruka iz Bruxellesa, ona mora biti ohrabrujuća i pored visokih zahtjeva, istaknula je šefica hrvatske diplomacije u razgovoru s predsjednikom Srbije.

Srbijanski predsjednik naglasio je da dvije zemlje trebaju što prije riješiti sva otvorena pitanja i početi suradnju u području gospodarstva, navedeno je u priopćenju.

ОСТАЛИ КОМЕНТАРИ

САВО ШТРБАЦ

ТРЕБА ЛИ ПОВУЋИ ТУЖБЕ ЗА ГЕНОЦИД

Да ли ће евентуални споразум о узајамном повлачењу тужби садржавати и одредбу да није било геноцида ни са једне ни са друге стране? Ако не буде такве одредбе, чему онда и повлачење тужби. Након сусрета потпредседника влада Хрватске, Весне Пусић, и Србије, Александра Вучића, првог летњег дана ове године у Београду, пале су и најаве о узајамном повлачењу тужби за геноцид пред Међународним судом правде (МСП).

И пре садашњих представника власти у обе државе говорило се о узајамном повлачењу тужби за геноцид. Предњачили су представници Србије из претходне власти, предвођене демократама, док претходна власт у Хрватској, предвођена хадезеовцима, о томе није хтела ни да чује.

Угледни хрватски професор међународног права Мирјан Дамашка, сада главни агент Хрватске у овом спору, пре него што је Србија и поднела противтужбу, одговарајући на питање „шта ако суд утврди да нема геноцида“, изјавио је: „Ваља имати на уму да МСП може одбити хрватску тужбу за геноцид само тако да претходно оквалификује тужбом описане догађаје као тешке злочине против човечности. Па иако такав налаз не доводи до одштете ни подмирења судских трошкова, не ваља га занемарити. У судским поступцима постоје не само Пирове победе него и корисни порази.“

По доласку нове власти, и у Хрватској се почело говорити о могућности повлачења тужбе под одређеним условима, од којих су најчешће спомињани: решење питања несталих, опљачкане имовине и ратних злочина.

Недавно је хрватски председник Иво Јосиповић, иначе коаутор хрватске тужбе, изјавио да тужбе престају имати смисла ако се проблеми могу решавати разговором.

А Тибор Варади, главни агент Србије у овом поступку у време док је МСП одлучивао о приговору Србије по питању (не)надлежности тога суда по хрватској тужби, коментаришући Јосиповићеву изјаву, наводи: „Моје је здружено уверење да би обе државе требало да одустану од тужбе и противтужбе, мислим да то треба урадити заједно, истовремено. Иначе би се трошиле паре, адвокати обеју страна би били мање-више принуђени да преувеличавају догађаје да би достигли тај, иначе недостижан праг геноцида, усмена расправа би била јавна, и мислим да би то негативно утицало на две земље. А исход би био, вероватно, одбацивање и тужбе и противтужбе.“

А неколико дана пре тога, као реакцију на осуђујућу првостепену пресуду „шесторки“ из Херцег Босне и ослобађајуће пресуде Перишићу, Станишићу и Симатовићу, Комисија хрватске бискупске конференције „Iustitia et pax“ јавно је позвала Хрватску да никако не одустане од оптужбе за геноцид, јер је то нужно због тражења правде и установљавања правила за будућност „да се сукоби решавају судом, а не ратом“, у противном „можемо очекивати нове ратове јер све упућује на то да се злочини исплате: што се освоји остаје агресору, а жртве одговарају зато што су се браниле“.

Из наведених потеза и изјава представника једне и друге стране добија се утисак да су Хрвати у предности уколико би се поступак наставио до краја и да евентуалним узајамним повлачењем тужби српској страни чине велику услугу.

А да ли је баш тако? Ја мислим да није. Штавише, уверен сам да смо ми Срби, па макар и по логици професора Дамашке о „Пировим победама и корисним поразима“, у повољнијој ситуацији у спору пред МСП.

Да ли ће евентуални споразум о узајамном повлачењу тужби садржавати и одредбу да није било геноцида ни са једне ни са друге стране? Ако не буде такве одредбе, чему онда и повлачење тужби. А ако је буде, да ли ће се њоме променити свест и српског и хрватског народа о томе да ли је ко и над ким починио геноцид у последњем али и у претходним ратовима. А у томе, заправо, и јесте „квака“.

Искуство нас, наиме, учи да се свест народа не мења декретима власти типа „од данас нема Бога“.

Политичке елите су у обе земље изменљиве и питање је колико ће нека следећа елита прихватити претходне декрете или споразуме о осетљивом проблему као што је геноцид. Геноцид, наиме, није ни царински, ни гранични ни малогранични споразум. Геноцид је оно што потомци оштећеног народа генерацијама носе у свести и што се временским одмаком још више појачава.

Спор између Хрвата и Срба је, колико се сећам, јединствен и по томе што до сада у свету није забележено да су два народа истовремено тврдила (и били уверени) да је онај други над њим извршио геноцид, али не и обратно. Самим тим је и већа могућност да првом „првом приликом“ свест о геноциду код оба или једног народа „експлодира“ и доведе до нових злочина. Због тога сматрам да пред судом треба ићи до краја.

Заиста не знам ни колики су до сада ни колики би били укупни трошкови овог судског поступка, али, колики год да су, свакако да нису мали у осиромашеним земљама какве су данас Хрватска и Србија. Ипак су најскупљи људски животи, укључујући и оне већ изгубљене, а посебно оне који би се могли изгубити у будућности само због њихове националне, верске или неке друге припадности.

Директор Информационо-документациног центра „Веритас“
Саво Штрбац

објављено: 25.06.2013.

III. OLUJA PRED FEDERALNIM ŠUDOM U ČIKAGU (TUŽBA KRAJIŠKIH SRBA)

ПРЕД ОКРУЖНИМ СУДОМ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ
ДРЖАВА

ЗА СЕВЕРНИ ОКРУГ ИЛИНОИСА

Тужитељи: МИЛЕНА ЈОВИЋ, ЖИВКА МИЈИЋ, МИРА ГРУБОР, БОШКО БЈЕГОВИЋ и ДАЛИБОР МРКАЉ, и остала лица у сличној ситуацији, Предмет бр. 10 CV 5197

против

Tuženi: Л-3 СЕРВИСИЗ, ИНК. [енг. Л-3 SERVICES, INC., прим. прев.]; и ИНЦИЛИТИ ХОЛДИНГС, ИНК. [енг. ENGILITY HOLDINGS, INC., прим. прев.] Судија Џон Ли [енг. John Lee, прим. прев.]

ТРЕЋА ИЗМЕЊЕНА ТУЖБА

Тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, у својој тужби против тужених Л-3 сервисиз, инкорпорејтид ("Л-3"), Инцилити холдингс, инкорпорејтид ("Инцилити") и МПРИ, инкорпорејтид ("МПРИ") [енг. MPRI, Inc., прим. прев.], износе следеће наводе:

ПРАВНА ПРИРОДА ТУЖБЕ

1. Ово је колективна тужба коју су покренули етнички Срби против војног предузимача из Сједињених Држава који је изradio, руководио и помогао у спровођењу геноцидне кампање етничког чишћења коју је извела Хрватска у подручју Крајина у Хрватској у августу 1995. године. МПРИ, војни предузимач са седиштем у Вирџинији који је касније припојен туженој компанији Л-3, а напослетку спојен са туженом компанијом Инцилити холдингс, инк., осмислио је хрватски војни напад познат као операција Олуја – војни напад и бомбардовање ненаоружаног цивилног становништва под заштитом Уједињених нација. Тужени је знао да је план био да се напад спроведе у демилитаризованом подручју, и да ће мете бити цивили. Упркос томе, МПРИ је не само осмислио операцију

Олуја већ је поставио своје кадрове на терену на кључне командне и управљачке позиције како би помогао Хрватској војсци при спровођењу плана и постизању противправних војних циљева. Циљ операције Олуја био је да се протера етничко српско становништво из Хрватске. Ово „етничко чишћење“, спроведено кроз свирепу војну кампању, представљало је кршење норми Међународног права а МПРИ није био само саучесник у њему, већ је био у средишту свега. Требало би напоменути да је борбени план операције Олуја који је изradio МПРИ постала највећа копнена офанзива у Европи од Другог светског рата, а као последицу је имала убиство и/или нечовечно поступање према хиљадама етничких Срба, присилно расељавање око 200.000 етничких Срба са њихових вековних огњишта, као и пљачкање и разарање српске имовине вредне стотине милиона долара. Тужитељи, овом тужбом, траже накнаду штете нанете њима и њиховој заједници и задовољење правде.

УЧЕСНИЦИ

2. Тужитељ Милена Јовић („Јовићева“) је физичко лице, страни држављанин, и тренутно је настањена у Србији. Током периода на који се односи тужба, Јовићева је била настањена у подручју Крајина у Хрватској.

3. Тужитељ Живка Мијић („Мијићева“) је физичко лице, страни држављанин, и настањена је у Сједињеним Државама. Мијићева је тренутно настањена на подручју Чикага. Према томе, породица Мијић је тренутно настањена у округу за који је надлежан овај суд.

4. Тужитељ Мира Грубор („Груборева“) је физичко лице, страни држављанин и тренутно је настањена у Београду, у Србији. Груборева је држављанин Србије и Новог Зеланда.

5. Тужитељ Бошко Бјеговић („Бјеговић“) је физичко лице и држављанин Сједињених Америчких Држава. Бјеговић има 33 године и тренутно је настањен у Чикагу, у Илиноису, са женом и новорођеним сином. Према томе, Бјеговић је тренутно настањен у округу за који је надлежан овај суд.

6. Тужитељ Далибор Мркаљ („Мркаљ“) је физичко лице, држављанин Сједињених Америчких Држава и тренутно је настањен у Чикагу, у Илиноису. Према томе, Мркаљ је тренутно настањен у округу за који је надлежан овај суд.

7. Тужена компанија Л-3 сервисиз, инк. (у даљем тексту „Л-3”) је делаверска корпорација са главним местом пословања и седиштем на адреси Бредок плејс бр. 1320, Александрија, држава Вирџинија, 22314. Према информацијама на њиховој веб страници, Л-3 „нуди професионалне услуге, производе и свеобухватна решења која задовољавају сигурносне потребе клијената у јавном и приватном сектору у САД-у и иностранству. Л-3 је зависно предузеће у пуном власништву компаније Л-3 комјунিকেјшнз корпорација [енг. Л-3 Communications Corporation, прим. прев.]. Л-3 послује широм Сједињених Држава и света.

8. Л-3 комјунিকেјшн корпорација, инк. је делаверска корпорација са главним местом пословања и седиштем на адреси Трећа авенија бр. 600, град Њујорк, држава Њујорк. Л-3 је главни одбранбени предузимач у областима обавештавања, надзора, извиђања, безбедне комуникације, владиних служби, обуке и симулације, и модернизације и одржавања ваздухоплова. Л-3 комјунিকেјшн, корп. је преузела МПРИ у јуну 2000. године за 40 милиона долара. Л-3 сервисиз, инк. се припојила са МПРИ-ом 2007. године, при чему је МПРИ престао да постоји као засебна компанија.

9. Инџилити холдингс, инк. је делаверска корпорација са главним местом пословања и седиштем на адреси Центервју драјв бр. 3750, Чентили, држава Вирџинија. Према информацијама на њиховој веб страници, Инџилити је основан 2012. године као независна компанија коју чине водећи послови у оквиру сегмента владиних слижби компаније Л-3, укључујући и МПРИ, што је скраћеница за Military Professional Resources Inc. [Војни професионални ресурси д.о.о., прим. прев.]. МПРИ је приватни војни предузимач који пружа широк асортиман услуга како јавним, тако и приватним клијентима. МПРИ је 1988. године основала група високих америчких војних официра. Све конкретне оптужбе које се односе на МПРИ у овој тужби, имплицитно се односе и на Л-3 сервисиз инкорпорацију и на Инџилити холдингс инкорпорацију.

СТВАРНА И МЕСНА НАДЛЕЖНОСТ

10. Овај суд је надлежан за овај спор у складу са Насловом 28, чланом 1331 Законика САД-а [енг. United States Code - U.S.C, прим. прев.]: "Окружни судови имају надлежност у првој инстанци за све грађанске тужбе које произилазе из Устава, закона, или споразума Сједињених Држава." Добро је утемељено правило да међународно обичајно право чини део са-

везног општег права. Према томе, пошто се тврдње тужитеља односе на споразуме у којима су Сједињене Државе једна од потписница, као и на питања која су уређена савезним и међународним правом уопште, постоји одговарајућа надлежност према овом закону.

11. Овај суд је такође надлежан за овај спор у складу са Законом о правичности заједничке тужбе [енг. Class Action Fairness Act – CAFA, прим. прев.], Наслов 28, члан 1332 Законика САД-а: "Окружни судови имају надлежност у првој инстанци за било коју грађанску тужбу у којој предмет спора прелази износ или вредност од 5.000.000 долара, не рачунајући камату и судске трошкове, и за заједничку тужбу у којој је било који од тужитеља страна држава или страни држављанин или подлеже надлежности неке стране државе и било који од тужених држављанин неке савезне америчке државе[.] У овом случају, предмет спора прелази износ или вредност од 5.000.000 долара, предложен број учесника прелази стотину чланова и најмање један тужитељ је страни држављанин док је тужени држављанин једне од савезних америчких држава (Вирџиније).

12. Овај суд је такође надлежан за овај спор у складу са Законом о накнади штете страним држављанима [енг. Alien Tort Act – ATS, прим. прев.], Наслов 28, члан 1350 Законика САД-а: "Окружни судови имају надлежност у првој инстанци за било коју грађанску тужбу коју подноси страни држављанин за накнаду штете причињене кршењем права народа или споразума Сједињених Држава."

13. Овај суд има персоналну надлежност у односу на Л-3 јер Л-3 обавља знатан део пословања у овом судском округу, има запослене који се воде у овом округу, одељења која послују у овом округу, регистрованог агента и дозволу за обављање делатности у овом округу.

14. Месна надлежност суда је одговарајућа јер:

(а) многи тужитељи живе у овом округу;

(б) на градском подручју Чикага живи највећи број избеглица операције Олуја који су избегли у Сједињене Државе;

(в) на градском подручју Чикага се налази највећа српско-америчка заједница у Сједињеним Државама; и

(г) духовни и административни центар Српске православне цркве у Сједињеним Државама налази се у овом округу (Либертивил, држава Илиноис)

15. Месна надлежност суда је такође одговарајућа јер Л-3 обавља знатан део пословања у овом округу,

има запослене који се воде у овом округу, одељења која послују у овом округу и дозволу за обављање делатности у овом округу.

Операција Олуја и улога тужених у тој операцији

16. У последњих неколико година, по први пут су јавности предочени историјски записи о операцији Олуја. Сведочење у Европи, историјски записи, многобројни новински извештаји, академски чланци, дела истраживачког новинарства, књиге, сведочења и транскрипти са суђења пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију као и интерни документи МПРИ-а и хрватског Министарства одбране заједно чине основу онога што је описано у даљем тексту. Међутим, имајући у виду природу оптужби и јединствену способност туженог да прикрије директне доказе о својој умешаности у овим злочинима, тј. имајући у виду да је тужени МПРИ приватна војно-консултантска компанија са великим искуством у тајним и обавештајним операцијама, додатни директни докази остају скривени и у искључивом поседу туженог и/или хрватског Министарства одбране.

А. РАТ НА БАЛКАНУ.

17. Дана 25. јуна 1991. године, под вођством Хрватске демократске заједнице ("ХДЗ"), Хрватска, која је била једна од конститутивних република Социјалистичке федеративне републике Југославије, прогласила је своју независност. Од 1945. до 1991. године, Федеративну републику Југославију је чинило шест конститутивних република: Босна и Херцеговина; Хрватска; Македонија; Црна Гора; Србија; и Словенија.

18. Десничарска националистичка партија ХДЗ поистовећивала се са хрватском владом из доба Другог светског рата коју је наметнула и контролисала немачка влада. Ова нацистичка марионетска влада ("Усташе") прокламовала је Независну државу Хрватску, коју је наводно водио Анте Павелић. Под овим хрватским режимом у Другом светском рату, спроведен је програм геноцида усмерен против српског, јеврејског, и ромског становништва у Хрватској. Само у једном концентрационом логору, Јасеновцу, истребљено је око 750.000 Срба и десетине хиљада Јевреја.

19. Ова зверства хрватских Усташа била су добро позната и подробно документована као део историје Другог светског рата.

20. О јавном поистовећивању ХДЗ-а са Усташама сведоче:

(а) Проглашење заставе која упадљиво личи на усташку заставу из Другог светског рата за национални симбол;

(б) Постављање озлоглашених чланова усташког покрета на истакнуте владајуће позиције;

(в) Хушкачки говори који су били усмерени против српског становништва у Хрватској, а величали су Анту Павелића и усташку владу. Ове говоре су држале најистакнутије вође власти, међу којима је и председник Фрањо Туђман. У Туђмановој књизи објављеној 1988. године, „Беспућа повијесне збиљости," он је написао:

Геноцидно насиље је природни феномен у очувању хумано социолошке и митолошке божанске природе. Геноцид није само дозвољен него се чак и препоручује.

(г) Закони Хрватског парламента из 1991. године, према којима је у новом Уставу Србима укинут статус „конститутивног народа" и сведен на статус „националне мањине",

21. У априлу 1991. године, српско становништво у Хрватској је прогласило своју независност од Хрватске и прокламовало успостављање Републике Српске Крајине ("РСК") са главним градом Книном, јер није желело да прихвати статус „националне мањине" под владом коју су водили председник Туђман и ХДЗ.

22. До јуна 1991. године, у појединим подручјима Хрватске су избили оружани сукоби између хрватских оружаних снага, са једне стране, и Југословенске народне армије („ЈНА") и других српских снага са друге. Снагама ЈНА је командовао и управљао штаб у Београду, у Србији.

Б. Резолуције Уједињених нација и стварање демилитаризоване зоне Крајина

23. Дана 25. септембра 1991. године, док су беснеле борбе широм Хрватске и претиле да прогутају Босну, Савет безбедности Уједињених нација је усвојио Резолуцију 713, и одмах спровео потпуни ембарго на оружје и војну опрему на територији бивше Југославије. Уз то, Резолуција је позвала све државе „да се суздрже од сваког дејствовања које би могло да допринесе повећању тензије и да омете преговоре или одложи миран исход сукоба у Југославији..." Ова Ре-

золуција је више пута проширивана током октобра 1996. године.

24. До краја 1991. године, приближно једна трећина територије Републике Хрватске потпала је под контролу ЈНА и разних српских снага.

25. До фебруара 1992. године, након успостављања прекида ватре посредовањем УН-а, ЈНА се била повукла из Хрватске (укључујући и територије које је обухватала прокламована РСК), остављајући хрватске Србе без значајне организоване војске у РСК. Након повлачења ЈНА из Хрватске, основну одбрану Срба у Крајини чиниле су мале, лако наоружане и недовољно обучене патролне групе сличне јединицама цивилне заштите. Најчешће је једна таква група била одређена да штити подручје од неколико села. Уз то, Срби у Крајини су задржали веома умањене залихе артиљеријских граната и бацача ракета, као и неколико застарелих тенкова из доба Другог светског рата.

26. У фебруару 1992. године, у складу с Венсовим планом, Савет безбедности Уједињених нација је основао Заштитне снаге Уједињених нација [енг. United Nations Protection Forces, прим. прев.] („УНПРОФОР“) , чији су делови распоређени у Заштићене зоне Уједињених нација [енг. United Nations Protected Areas, прим. прев.] („УНПА“) у Хрватској. УНПА зоне су биле зоне у Хрватској у којима су Срби били већина или значајна мањина становништва и у којима су међуетничке тензије већ довеле до оружаног сукоба. Постојале су четири УНПА зоне, познате као Сектор Север, Југ, Исток, и Запад.

27. Подручје Крајина, укључујући и УНПА зоне Сектор Југ и Сектор Север, у целости се налазило на територији на коју је РСК полагала право и било је део те територије. Јужни део подручја Крајина обухватао је, између осталих, следеће општине: Бенковац, Цивљане, Доњи Лапац, Дрниш, Ервеник, Грачац, Кијево, Кистање, Книн, Лишане Островичке, Лисичић, Ловинац, Надвода, Обровац, Оклај, Орлић, Полача, Смиљчић, Титова Кореница и Удбина.

В. КРШЕЊЕ РЕЗОЛУЦИЈА УН-А ОД СТРАНЕ ХРВАТСКЕ БИЛО ЈЕ ПОЗНАТО И ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ МПРИ ОСМИСЛИО ОПЕРАЦИЈУ ОЛУЈА.

28. Године 1992. и 1993. хрватски челници, званичници, и оружане снаге испланирали су и извршили разне операције мањег опсега како би повратили део територије на коју је РСК полагала право, међу којима и операције изведене у УНПА зонама и сусед-

ним подручјима и то: на Миљевачком платоу у јуну 1992; у пределу Масленичког моста у северној Далмацији у јануару 1992; и у Медачком џепу у септембру 1993. године.

29. Иако ове операције релативно малог опсега нису утицале на укупну равнотежу војних снага у Хрватској, захваљујући њиховој озлоглашености, успеле су да доведу до примарног циља да се застраши српско цивилно становништво у Хрватској.

30. Акције хрватских оружаних снага под командом Рахима Адемија, Мирка Норца и Јанка Бобетка у Медаку биле су нарочито озлоглашене. Беспомоћне српске цивиле под заштитом УН-а у селима Дивосело, Почитељ и Читлук, напали су са 2.500 хрватских војника, тенкова, и тешког наоружања. Хрватске трупе су држале ова села под опсадом неколико дана пре него што су канадске трупе УНПРОФОР-а помогле да се постигне споразум о прекиду ватре. Током тих дана, хрватске снаге су нападе и саме канадске јединице при УНПРОФОР-у како би одложили улазак мировних снага у Медак. Приликом уласка у Медак, мировне снаге су затекле доказе о зверствима која су починиле хрватске снаге, а која су достигла размере геноцида. Нису пронашли ниједног преживелог српског цивила; али су пронашли бројне осакаћене лешеве и масовне гробнице; пронашли су српску имовину која је систематски опљачкана и уништена како би се ово подручје учинило ненасељивим; пронашли су украдену и уништenu личну имовину, кућне апарате, намештај, покућство, домаће животиње, пољопривредне машине, и другу опрему. Открића УНПРОФОР-а су уредно пријављена и објављена свету 1994. и 1995. године.

31. До октобра 1994, хрватски цивили и војни челници суочили су се са чињеницом да су српски цивили окупирали приближно једну трећину Хрватске, превасходно у подручју Крајина. Хрватски челници нису сами предузели велику офанзиву у подручју Крајина и у Книну јер: (а) Хрватске снаге нису биле довољно обучене и опремљене за спровођење тако велике офанзиве; и (б) хрватско руководство ни само није нимало искуства у планирању и спровођењу тако велике и високо-координисане операције.

Г. ХРВАТСКА АНГАЖУЈЕ МПРИ 1994. ГОДИНЕ.

32. МПРИ је била организација која је била веома способна за планирање и извршење такве једне операције. МПРИ је основала неколицина бивших војних и обавештајних стручњака са великим искуством. Ти појединци су наставили да воде МПРИ у времену на које се односи ова оптужница.

33. Карл Вуно [енг. Carl Vuono, прим. прев.] је бивши председник МПРИ-а, а такође је радио и као виши потпредседник Л-3 комјунিকেјшнс-а. Карл Вуно је био и председник Групације за пружање услуга Л-3 комјунিকেјшнс-а, матичне организације МПРИ-а. Карл Вуно, кога сматрају висококвалификованим артиљеријским официром, раније је служио много пута у Управи за обуку и доктрину [енг. Training and Doctrine Command, прим. прев.] Војске САД-а. Најзад, 1986. године је постао заповедник четвртог ранга Управе за обуку и доктрину. Карл Вуно је изабран за 31. Начелника Генералштаба Војске САД-а 1987. године, где је служио до 1991. Карл Вуно је приступио МПРИ-у 1993.

34. Хари „Ед“ Сојстер [енг. Harry “Ed” Soyster, прим. прев.] је за све време на које се односи тужба био извршни директор МПРИ-а и портпарол. Ед Сојстер је бивши шеф Војне обавештајне службе, као и генерал заповедник Управе за обавештајно-безбедносне послове (INSCOM) [енг. Intelligence and Security Command, прим. прев.] Војске САД-а.

35. Вернон Луис [енг. Vernon Lewis, прим. прев.] је бивши председник МПРИ-а. Вернон Луис је један од оснивача МПРИ-а и Сајпрес Интернешенел-а [енг. Cypress International, прим. прев.], компаније за снабдевање оружјем. Вернон Луис је био главни извршни директор Сајпрес интернешенел-а 11 година, али и главни извршни директор и касније председавајући управног одбора МПРИ-а све док МПРИ није продат компанији Л-3 комјунিকেјшнс 2000. године. Вернон Луис је пензионисани генерал-мајор Војске САД-а.

36. Крозби „Буч“ Сејнт [енг. Crosbie “Butch” Saint, прим. прев.] је за све време на које се односи тужба био извршни директор МПРИ-а као и потпредседник МПРИ-а за Европу. Сејнт је такође бивши командант америчке европске армије од 1988. до 1992. године. Крозби Сејнт се пензионисао из војске 1992.

37. Отприлике у октобру 1994, Министар одбране Гојко Шушак, као представник хрватског руководства, отпутовао је у Сједињене Државе да преговара о споразуму са МПРИ-ом. Према овом споразуму, МПРИ је требало да обучи и модернизује Војску Хрватске у што краћем року и да од ње створи компетентну борбену силу која би била у стању да изврши инвазију на подручје Крајина и да потисне етничко српско становништво са хрватске територије. Шушак је изричито рекао преговарачима из МПРИ-а да „жели да протера Србе из своје земље.“ МПРИ је био вољан да се ангажује у овом пројекту због новца који је Хрватска била спремна да плати за ту услугу. Ед Сојстер је у вези са делатностима МПРИ-а изјавио:

“Ми то радимо због новца, и није ме срамота да то кажем:”

38. МПРИ и хрватски представници преговарали су о условима уговора у седишту МПРИ-а у Вирџинији.

39. МПРИ и хрватски представници су потписали уговор још у Сједињеним Америчким Државама.

40. Схватајући да ће уговорне обавезе МПРИ-а представљати кршење Резолуције 713 и суделовање у кршењу међународног права, уговорне стране су се потајно договориле да представе ангажман МПРИ-а искључиво као „помагање у процесу демократске транзиције“ што се односило на индоктринацију хрватских оружаних снага о начелима демократизације, што опет укључује цивилну контролу војске. Стране су закључиле писани уговор који је одражавао овај „параван“ договор док је права сврха ангажовања МПРИ-а остала прикривена. МПРИ се и данас држи ове приче.

41. Од октобра 1994. до јула 1995, упркос одредбама уговора, МПРИ је преузео на себе обуку и модернизацију Војске Хрватске како би од ње створили компетентну борбену силу и како би хрватске снаге пре операције Олуја стекле велику предност у односу на српске непријатеље. МПРИ је то постигао, делимично, тако што је:

(а) Из седишта компаније у Вирџинији, одредио циљеве пројекта, који су укључивали и прогон српског становништва из Крајине, и осмислио оперативне и кадровске планове за постизање тих циљева. Тужени је у овом судском поступку признао да су оперативне одлуке које су се тицале Хрватске донете у Вирџинији. У реплици компаније Л-3 у њиховом првобитном захтеву за одбацавање оптужби наводи се да „тужитељи такође не могу да оповргну чињеницу да би све битне одлуке које је МПРИ донео у вези са својим уговором са Хрватском - као што су одлука да се такав уговор склопи, опсег уговорних обавеза, и било које битне кадровске или оперативне одлуке у вези са тим - биле донете у седишту МПРИ-а у Вирџинији.“ Види Сажетак пресуде #35, од 5. маја 2011;

(б) У октобру 1994. у Хрватску послао четранаесто члани „саветодавни“ тим којег је предводио пензионисани амерички генерал-мајор Ричард Грифитс, тадашњи потпредседник МПРИ-а;

(в) Обучио хрватске војне снаге у основној пешадијској тактици, координацији напада средњих борбених јединица, стварању преклапајућих поља дејства, бочном маневрисању, тактикама и техникама земаљске артиљерије, и бројним другим тактикама на бојном

пољу. Према једном новинском чланку из тог времена, МПРИ је пружио и обуку у противтенковском ратовању, анти-урбаном герилском ратовању и стратегијама ратовања смањеним интензитетом;

(г) Упутио Генералштаб Хрватске у доктрину Ваздушно-копнена битка 2000, што је америчка војна доктрина коју су руководиоци МПРИ-а претходно осмислили за америчку војску; и

(д) Повећао морал хрватских војника видљивим присуством познатих и истакнутих недавно пензионисаних официра америчке војске, међу којима су били и Карл Вуно, Вернон Луис и Ричард Грифитс. Присуство људи из МПРИ-а у Хрватској у време планирања и спровођења операције Олуја драстично је побољшало морал хрватских оружаних снага и помогло да се повећа самопоуздање обичних хрватских војника.

42. Сви појединци наведени у ставовима 15 до 18, управљали су и контролисали послове МПРИ-а у Хрватској од 1994 - 1996, и били су умешани у пружање помоћи и стварање услова за асистенцију МПРИ-а у операцији Олуја.

43. Целокупно руковођење, контрола, стварање услова и пружање помоћи одвијало се и у седишту МПРИ-а у Вирџинији и у самој Хрватској.

44. У мају 1995, хрватске снаге су искористиле ове новостечене вештине у кратком нападу релативно малог опсега названом "Операција Бљесак". Операција Бљесак је представљала напад на Србе из Крајине у подручју Западне Славоније у Крајини.

45. Овај напад је за резултат имао стотине мртвих српских цивила, и преко 30.000 српских избеглица.

46. Хашки трибунал је спремао оптужницу за ратне злочине против хрватског председника Фрање Туђмана која се тичала операције Бљесак, али овај судски поступак је окончан када је Туђман преминуо 1999. године. Операцију Бљесак многи сматрају за претходницу и вежбу за „главни догађај“, операцију Олуја.

47. До јула 1995, тиме што је обучио и олакшао опремање Хрватске војске, МПРИ је преобразио ту војску у војну силу способну да изврши модерну војну операцију великог опсега по моделу НАТО-а против српског становништва у Крајини.

Е. МПРИ ОСМИШЉАВА ОПЕРАЦИЈУ ОЛУЈА.

48. Иако су хрватске оружане снаге убрзано напредовале у погледу способности за спровођење офанзивне операције, Генералштаб Хрватске није имао искуства у планирању и спровођењу једне такве операције. Стога је Генералштаб Хрватске војске још једанпут ангажовао МПРИ да развије борбени план копнене инвазије хрватских снага на подручје Крајина, и да помогне у спровођењу тог борбеног плана.

49. Почевши од краја 1994. до почетка 1995. године, МПРИ је склопио тајни договор са члановима хрватске Владе и Генералштаба о осмишљавању, планирању и спровођењу те операције, чији је циљ једним делом био да се протера српско становништво из подручја Крајина.

50. До јула 1995, у циљу остварења овог договора, МПРИ је осмислио и испоставио Генералштабу хрватске војске класичан НАТО борбени план који је захтевао "муњевитост" и високо софистицирану координацију следећих кључних елемената: артиљерије, обуке пешадије на терену, подршке из ваздуха, прикупљања обавештајних података у реалном времену, и уништавања српске командне и патролне мреже. МПРИ је хрватском Генералштабу дао инструкције за спровођење плана кроз наставне семинаре и ратне игре у софистицираним компјутерским симулацијама, које је МПРИ развио баш за овакве пројекте.

51. Овај план је направљен по узору на операцију „Пустинска олуја“, која је спроведена 1991. против Републике Ирак. Руководиоци МПРИ-а, међу којима и Карл Вуно и Вернон Луис, били су једни од твораца доктрине Ваздушно-копнена битка 2000 која је у великој мери утицала на амерички борбени план операције „Пустинска олуја“.

52. План напада на српску Крајину 1995. године звао се "Операција Олуја". Као што је МПРИ замислио у свом седишту у Вирџинији, операција Олуја је требало да буде напад на ненаоружано цивилно становништво које је штитило само присуство УНПРОФОР-а и горе наведена мрежа лако наоружаних и недовољно обучених јединица цивилне заштите. Према замисли МПРИ-а, операција Олуја представљала је широкораспрострањен, организован, и систематичан напад на цивилно становништво. Циљ и намера операције Олуја били су да се српско становништво у подручју Крајина присилно и трајно расели са територије Хрватске. МПРИ је знао шта су циљ и намера операције Олуја и знао је, или је требало да зна, да ће њено спровођење проузроковати смрт и/или

трајно уклањање десетине хиљада невиних српских цивила из подручја Крајина.

53. План операције Олуја представљао је директно кршење Резолуције 713 и споразума о престанку ватре који су издејствовале Уједињене нације. Кључни елемент плана било је његово брзо спровођење и то тако да српско цивилно становништво буде десетковано и присилно расељено, српска култура у Крајини уништена а српска територија окупирана пре него што снаге ЈНА буду мобилисане из Србије.

54. Као део операције Олуја, у недељама непосредно пре физичке инвазије на Крајину, хрватске снаге су предузеле психолошку операцију/дезинформативну кампању против српског цивилног становништва у Крајини. Хрватски оперативци су раширили информацију да је напад хрватских снага неминован како би унели панику и страх међу српско становништво које је искусило или постало свесно злочина и злоупотребе људских права у претходним хрватским операцијама. Преко радија, телевизије и других средстава раширена је информација да Срби могу слободно да оду и да велики конвоји Срба већ одлазе из тог подручја. У исто време, српским цивилима су приказиване „искључиво хрватске“ територије и показани су им „излазни путеви“. Касније, током 84-часовне операције Олуја, ови „излазни путеви“ су насумично гранатирани, а цивили су убијани док су напуштали Крајину. Србе који се нису евакуисали већ су остали скривени у својим домовима касније је убила хрватска пешадија. Сви ови кораци су предузети како би се повећали вероватноћа и величина успеха примарног циља операције Олуја - трајно расељавање српског становништва из Крајине након физичке инвазије Хрватске војске.

55. У последњим данима и недељама пре отпочињања операције Олуја, локална хрватска штампа је известила са су се Карл Вуно и други саветници из МПРИ-а састали са члановима хрватског Генералштаба у бар 10 наврата. Један од тих састанака између Карла Вуна и генерала Звонимира Червенка, хрватског официра задуженог за планирање операције Олуја, одржан је у тајности на острву Бриони уз хрватску обалу. Интерни документи МПРИ-а које су прибавили истражитељи тужитеља подржавају овај исказ тиме што потврђују да је Карл Вуно био у Хрватској у том временском периоду. У писму од 6. јуна 1995. које је потписао Карл Вуно, а које је адресирано на генерала Јанка Бобетка, начелника Генералштаба Оружаних снага Хрватске, стоји:

Почаствован сам што ме доводе у везу са Републиком Хрватском а нарочито зато што сам Ваш пријатељ и

друг по оружју[...] Знам да смо се оквирно договорили да се сретнемо у јуну у Дубровнику, али моје обавезе ми не дозвољавају да се вратим у Хрватску у јуну па организујем посету у јулу. Замолио сам генерал-мајора Грифитса да усагласи са Вашом канцеларијом време посете. [наглашено]

У писму се такође описује четвородневни семинар који је МПРИ требало да одржи у августу 1995, у корист хрватског војног руководства. Овај период се подудара са оперативним временским оквиром операције Олуја.

56. Према доступним информацијама и убеђењу, током ових састанака у данима и недељама пре отпочињања операције Олуја, функционери МПРИ-а и хрватски Генералштаб окончали су и учврстили оперативно планирање операције Олуја. МПРИ је одобрио и усвојио коначни оперативни план док је хрватски Генералштаб предузео кораке за његово непосредно извршење.

Ђ. БРУТАЛНО И ПРОТИВПРАВНО ОТПОЧИЊАЊЕ ОПЕРАЦИЈЕ ОЛУЈА.

57. Непосредно пре свитања 4. августа 1995. године, хрватске оружане снаге су отпочеле операцију Олуја. Око 150.000 хрватских војника уз подршку тешке артиљерије, оклопно-механизованих јединица, и ваздушних снага, послато је у Олуји у Секторе Север и Југ УН-а. Ови сектори су проглашени за демилитаризоване зоне у којима је живело у суштини беспомоћно цивилно становништво под заштитом УН-ПРОФОР-а.

58. Кључни део борбеног плана било је ослањање на артиљеријску ватру у раним фазама напада. Артиљеријске експлозије су створиле панику и терорисале Србе, истерале их из њихових домова и натерале их да беже из Крајине. Артиљеријске гранате испаљене су на стамбена подручја Крајине. Пројектили су летели тако брзо да се практично нису могли уочити, и чинило се да експлозије долазе ниоткуда због чега су биле још страшније.

59. Само су Срби који су живели у подручју Крајина били на мети прогона хрватских војних снага. Хрватско становништво које је живело у Крајини било је поштеђено. Срби који су одбили да оду устрељени су и спаљени у својим домовима. Заостали српски цивили су устрељени.

60. Операција Олуја је протерала српско становништво с подручја Крајина за мање од 72 сата и тако је постала највећа копнена офанзива у Европи од Другог светског рата. Поступци хрватских челника пре и

током операције Олуја напослетку су довели до подизања оптужница против њих пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ). Два од три оптужена хрватска генерала, Анту Готовину и Младена Маркача, судско веће МКСЈ-а једногласно је прогласило кривим за бројне ратне злочине. Ове пресуде су касније преиначене спорном одлуком жалбеног судског већа МКСЈ-а односом гласова од 3:2. Канцеларија тужитеља би тек требало да одлучи да ли ће тражити ревизију другостепене одлуке.

61. У ставовима 62 до 69, који су преузети из оптужнице МКСЈ-а, наводе се примери кршења људских права и међународног права које су наводно починиле хрватске снаге у подручју Крајина уз подршку тужених.

62. У периоду од јула 1995. до 30. септембра 1995, а можда и дуже, постојао је тајни договор између неких или свих појединаца наведених у ставовима 33-36, и чланова хрватске владе, војних и обавештајних служби, а сврха тог договора било је трајно уклањање српског становништва с подручја Крајина применом силе, застрашивањем или претњом силом, што је укључивало и прогон, присилно расељавање, премештање и депортацију, одузимање и уништавање имовине.

63. Овај тајни договор је осмишљавао, планиран и припреман бар до јула 1995. године, а у потпуности је спроведен у августу и након тога.

64. Након што је 4. августа 1995. године отпочета главна операција, хрватске снаге су готово од самог почетка, односно од другог дана, започеле с пљачком имовине коју су поседовали Срби или у којој су живели. Пљачка великих размера вршена је систематично, обухватајући и куће и пословне објекте. Виђани су конвоји пљачкаша који су празних руку улазили у одређена места а потом одлазили натоварених возила, односећи кућне апарате, личну имовину, па чак и стоку. Куће, између осталих и оне у којима су становали представници међународних организација, испреметане су и потпуно опустошене, а из њих су изношени, између осталог, фрижидери, шпорети, електронска опрема, намештај и одећа, па чак и врата и прозорски оквири. У неким случајевима, заробљеним српским цивилима је наређено да пљачкају у корист хрватских снага. Након што би утоварили украдену имовину у војне камионе, заробљени Срби су били приморани и да је истоваре. Већина пљачки је извршена у кућама које су напустили избегли Срби, али је било и много случајева у којима су власници били присутни док им је имовина пљачкана под претњом физичким насиљем.

65. Операција етничког чишћења укључивала је организовано и систематично пљачкање и уништавање имовине коју су Срби поседовали или у којој су живели. Овакво понашање није били ни спорадично нити ограничено, већ саставни део целокупне кампање чији је циљ био да се с тог подручја протерају преостали Срби и/или да се спречи повратак, то јест да се одврате од повратка они који су побегли. Неки који су покушавали да побегну били су сакупљани, укрцавани у возила и превожени у заточеничке објекте и „прихватне центре“ како би се додатно осигурало да се неће вратити у своја насеља.

66. Безобзирно разарање градова и села које су насељавали Срби почело је један или два дана након почетка операције "Олуја". Хрватске снаге и неки хрватски цивили који су били под надзором тих снага, спроводили су кампању спаљивања земље и етничког чишћења тако што су на подручју целе Крајине систематично убијали стоку и уништавали цивилну имовину коју су поседовали или у којој су живели Срби. Ове снаге, међу којима су били припадници ХВ-а и Специјалне полиције, уништавале су српске куће, амбаре, пословне објекте, грађевине, усеве и стоку. Хрватске снаге, које су често деловале у одредима који су подметали пожаре користећи запаљиво гориво, запаљиве метке и експлозив, остављале су за собом потпуно разорене градове и бројна села. У местима где су српска и хрватска имовина биле једна до друге, хрватске куће су биле поштеђене, док су српске спаљене. Стока, као што су говеда и свиње, била је одстреливана или спаљивана у амбарима и шталама. Вода у бунарима и водоводу је намерно загађивана. До 15. новембра 1995, године, уништавање српске имовине у јужном делу подручја Крајина достигло је такве размере да су српска заједница у Крајини и њене насеобине практично затрти.

67. Многи српски цивили који нису побегли већ су радије остали на том подручју, међу којима су били ненаоружани мушкарци који нису имали војни статус, старци, жене и инвалиди, неправно су убијени у операцији Олуја и другим операцијама и/или акцијама које су у вези с њом континуирано вршене, о чему делимично сведоче ископавања масовних гробница. Војници су отварали ватру на групе цивила. Виђане су особе устрељене из непосредне близине, као приликом стрељања, а многи су морали да гледају како им убијају чланове породице. Неки људи су спаљени живи, док су други бачени у бунаре. Неки су пак умрли од вишеструких убодних рана. Људи су мистериозно нестајали из својих домова и насеља. Неки су касније пронађени мртви, а неки никада нису пронађени.

68. Током операције Олуја и других операција и/или акција које су у вези с њом континуирано вршене, хрватске снаге су вршиле нехумана дела над српским цивилима и особама које нису суделовале у непријатељствима, између осталих и онима који су онеспособљени за борбу, тако што су их излагали не само психичком злостављању, понижењу и патњи (између осталог и претњама да ће убити њих или чланове њихових породица), већ су им наносили и тешке телесне повреде ватреним оружјем, батинањем, шућањем и паљењем, као и свеобухватним гранатирањем цивилних подручја и ваздушним нападом на цивиле у бекству. Људи су често били присиљени да гледају како чланове њихових породица батинају и злостављају. Нехуманим делима и окрутном поступању нарочито су били изложени најугроженији, међу којима су биле старице и цивили у болницама.

69. Спровођена је и популациона политика према којој је велики део српске Крајине требало населити Хрватима, па су се припадници хрватских снага и други Хрвати уселили у многе напуштене српске куће које нису разорене. Србима су одузете куће. Иако је формално постојало право на повратак на то подручје или повраћај имовине, уништавање српске имовине и докумената, у условима масовног бега, чинило је да ове мере буду махом фиктивне и недоступне, и то намерно.

70. Официр УНПРОФОР-а из Канаде генерал Ендрју Лезли [енг. Andrew Leslie, прим. прев.] изјавио је на суђењу хрватском генералу Анти Готовини пред МКСЈ да су хрватске снаге током операције Олуја интензивно гранатирале српске градове, и гађале углавном цивилне мете. Лезли, који је стручни артиљеријски официр у канадској војсци, у сведочењу је рекао да су хрватске снаге наизглед насумично гађале град Книн, у коме су била три могућа војна циља. Снаге УН-а у Крајини касније су процениле да је више од 80% цивилних објеката у Сектору Југ потпуно уништено или оштећено до те мере да су били неподесни за становање. Готово потпуно уништење стамбених објеката служило је у сврху приближавања циљу који је био да се спречи повратак Срба из Крајине у Хрватску, након прекида непријатељства.

71. У оригиналној оптужници МКСЈ-а се наводи, а слично се наводи и у овој тужби, да су хрватски челници, међу којима су и председник Фрањо Туђман и Министар одбране Шушак, одговорни за доле наведена дела почињена током, или непосредно након операције Олуја:

(а) Процењује се да је од 5. августа 1995. око 150.000 - 200.000 Срба из Крајине побегло или било приморано да побегне из својих домова услед офанзиве;

(б) Многи који нису били у стању да побегну због болести, немоћи или старости били су систематски малтретирани и/или противправно убијени. Неки су устрељени, а неки су пробадани и спаљивани.

(в) Почевши од 5. августа 1995, хрватске снаге су изложиле Србе из Крајине нечовечном поступању, понижавању и деградацији тако што су их батинали и физички нападали;

(г) Почевши од 5. августа 1995, хрватске снаге су присилно одстрањивале имовину Срба из Крајине, укључујући и стоку, помоћне зграде и амбаре.

(д) Почевши од 5. августа 1995, хрватске снаге су спаљивале и безобзирно уништавале села, куће, помоћне зграде, амбаре и стоку Срба из Крајине, како оних који су побегли, тако и оних који су остали.

(ђ) Почевши од 5. августа 1995, хрватске снаге су починиле бројна дела убиства, паљења, пљачке, малтретирања, терорисања и претње физичким насиљем над особама и имовином. Овим делима, хрватске снаге су застрашивале Србе из Крајине и присиле их да напусте своја села, засеоке и доmove; и

(е) Дана 4. и 5. августа 1995. године, хрватске снаге су извеле жестоки артиљеријски напад на Книн, главни град РСК. Артиљеријска паљба била је усмерена и на цивилне циљеве у градовима Бенковац, Обровац, Дрниш, Вргинмост, Војнић, Глина, Петриња и многим селима у подручју Крајина.

Е. ЛИЧНА ИСКУСТВА ТУЖИТЕЉА ПРЕЖИВЉЕНА ТОКОМ ОПЕРАЦИЈЕ ОЛУЈА.

72. За време, или непосредно након операције Олуја, хрватске снаге су уништиле приближно 25.000 српских кућа, 13.000 српских пословних објеката, 56 здравствених установа, 78 православних цркава, 29 српских музеја културе, 181 српско православно гробље, 352 радње, све велике државне фабрике у РСК, 920 споменика, 211 кафића и ресторана, и 410 занатских радњи које су припадале српском становништву.

73. У августу 1995, тужитељ Милена Јовић, са супругом и двоје деце, четворогодишњим сином и шестогодишњом ћерком, живела је у близини центра Книна у подручју Крајина у Хрватској. У петак, 4. августа 1995, рано ујутру, око 2 часа после поноћи, интензивним артиљеријским нападом на центар Книна отпочела је операција Олуја. Бројне артиљеријске гранате које су испалене током бомбардовања, пале

су у непосредној близини места становања Јовићеве, због чега су Јовићева и њена породица напустили свој стан и потражили склониште у подруму свекрвине куће. Када су изашли из склоништа, Јовићева и њена породица видели су бујице суграђана како у паници беже од бомбардовања.

74. Јовићева и њена породица су се вратили у свој стан, брзо спаковали нешто ствари у малу приколицу коју су закачили за породични аутомобил и побегли из Книна. Док су бежали, видели су десетине лешева разбацаних по улицама и путевима који су водили из Книна, а куће и зграде погођене запаљивим експлозивом су гореле. Јовићева и њена породица су такође видели и чули артиљеријску ватру и пуцње из малокалибарског оружја који су били усмерени на колоне избеглица из Книна.

75. Хрватска артиљерија и војни авиони у ниском лету, гранатирани су и бомбардовали избегличку колону у којој се налазила и Јовићева док су возили кроз подручје Лике у Крајини. Људи су рањавани и умирали свуд унаоколо.

76. Јовићева и њена породица побегли су из Крајине преко Босне у Србију, где и данас живе. Јовићева и њена породица су изгубили сву своју личну имовину и непокретности током операције Олуја, изузев оних ствари које су успели да спакују у малу приколицу прикачену за њихов аутомобил.

77. У августу 1995, тужитељ Живка Мијић, и њен супруг и троје деце, живели су у селу Титова Кореница у подручју Крајина у Хрватској. У петак, 4. августа 1995, рано ујутру, око 2 часа после поноћи, интензивним артиљеријским нападом на Титову Кореницу отпочела је операција Олуја. Као резултат бомбардовања њиховог села, Мијићева и њена породица у паници су побегли из свог дома и далеко од подручја Крајина.

78. Док су Мијићева и њена породица бежали из Титове Коренице у избегличкој колони која се кретала ка Босни, у више наврата их је гранатирала артиљерија и напала хрватска механизована војна јединица. Током једног од гранатирања, комшија који је путовао с њима је обезглављен када га је погодио артиљеријски пројектил. Породица Мијић је била сведок овог и многих других напада хрватских снага у којима су избеглице рањаване и убијане у њиховом егзодусу из Крајине.

79. Мијићева и њена породица су најпре пребегли у Босну, а затим на Косово где су живели у избегличком кампу све до почетка непријатељстава на Косову 1999. године. У јулу 2000, одобрена им је боравишна виза за Сједињене Државе где тренутно и живе.

80. Хрватске војне снаге су у операцији Олуја покрале и уништиле имовину Мијићеве у Титовој Кореници. Та имовина је још увек напуштена, а нагазне мине окружују имање због чега повратак није безбедан. Породица Мијић је тренутно настањена у округу за који је надлежан овај суд.

81. У августу 1995, тужитељ Мира Грубор, њени родитељи, деда и баба и петогодишња ћерка, живели су у селу Грубори у подручју Крајина у Хрватској.

82. У то време, Груборева је радила као лабораторијски техничар у книнској болници, која се налазила око 5 километара северно од центра Книна. Из болнице се видео већи део града Книна, јер се налазила на брду.

83. У рано јутро 4. августа 1995. и током дана, Груборева је чула и видела артиљеријско гранатирање Книна. Током тог дана и наредне ноћи, десетине мртвих и рањених, међу којима су били многи цивили, доведени су у болницу у којој су Груборева и друго болничко особље извршили тријажу и пружили им помоћ.

84. Тог 5. августа око 6 часова ујутро, Груборева и један од лекара, успели су да се домогну базе Уједињених нација на јужном ободу Книна, упркос непрекидним артиљеријским нападима.

85. У бази су тражили, и добили на коришћење три возила Уједињених нација и помоћ особља како би превезли рањенике из болнице у базу Уједињених нација. А то је захтевало најмање три одласка до болнице и назад кроз кишу граната.

86. По повратку у болницу, Груборева је организовала тријажу и припреме најтеже рањених за евакуацију у базу Уједињених нација. Око поднева 5. августа, док су припремали трећу групу рањених за транспорт, хрватски војници су ушли у болницу.

87. Груборева је побегла, и покушала пешке да се домогне базе Уједињених нација. Због гранатирања и присуства хрватских војника, избегавала је путеве и препливала је две реке (Крку и Орашницу). Груборева је стигла у базу Уједињених нација касно поподне 5. августа.

88. Остала је у бази до 17. септембра 1995. Дана 5. и 6. августа, била је сведок кобног гранатирања цивила непосредно изван базе Уједињених нација.

89. У августу 1995, хрватске трупе су потпуно разориле њено село Груборе - ниједна грађевина, животиња, усев нити ико од преосталих цивила није преживео.

90. Дана 17. септембра 1995, Груборева је евакуисана у Србију, у Београд, под заштитом Уједињених нација.

91. Груборева је живела у Београду до јануара 2000, када се преселила на Нови Зеланд где је живела од 2000. до јуна 2012. У јуну 2012, она се вратила у Београд где и даље живи.

92. Груборева и њена породица су у операцији Олуја изгубили дом, сву своју непокретну имовину и већи део своје личне имовине.

93. У то време, око 4. и 5. августа 1995, тужитељ Бошко Бјеговић, тада четрнаестогодишњи малолетник, живео је са породицом у Книну, главном граду подручја Крајина у Хрватској.

94. Од 3. до 4. августа 1995, Бјеговић је био у посети код своје тетке у селу Врбник, удаљеном око 3 миље [~4,8 км, прим. прев.] од Бјеговићевог стана у Книну. Током раних јутарњих часова 4. августа 1995, Бјеговића је пробудио звук артиљеријске ватре и бомби.

95. Средином дана тог 4. августа, уз теткину помоћ, Бјеговић је успео да се сретне са својом мајком и сестром и породица је покушала да одлучи да ли да побегне из Книна или да остане.

96. Иако је изгледало да је гранатирање усмерено на Книн пре свега, ни околна села нису поштеђена. У сутон 4. августа, Бјеговић је видео општинско возило које је ту патролирало и упозоравало грађане да се евакуишу из тог подручја, које је било бомбардовано без престанка тог дана.

97. Бјеговић је био сведок многих разарања у самом Книну. Већина цивилних објеката у центру града чинила се веома оштећено или разорено. Бјеговић је видео штету која је нанета кућама, радњама и зградама.

98. Бјеговић је одлучио да побегне са мајком и сестром због непрекидног бомбардовања и гранатирања. Бјеговић је утоварио нешто личних ствари у породични трактор и приколицу и одвезао је породицу, са још дванаестак старијих комшија, далеко од попришта борбе. Напослетку се Бјеговић прикључио избегличкој колони која је бежала из Крајине.

99. Бјеговић и његова породица одвезли су се право у Бању Луку у Босни, а затим наставили пут до Београда, у Србији, где су пронашли уточиште неколико недеља. Најзад, Бјеговић и његова породица преселили су се у Ново Село у централној Србији, где су остали до 1998. године.

100. У фебруару 1998, Бјеговићу и његовој породици је одобрен азил у Сједињеним Државама и породица се настанила на подручју Чикага. Бјеговић је постао амерички држављанин 2004. године.

101. Бјеговић се никада није вратио на породично имање у Книну.

102. У августу 1995, тужитељ Далибор Мркаљ је имао 12 година и са мајком и сестром је живео у селу Топуско у подручју Кордун у Крајини.

103. Око 5-6. августа 1995, Мркаљ, његова мајка и сестра, побегли су из свог дома и придружили се конвоју избеглица који је покушавао да пређе хрватско-босанску границу.

104. Конвој је стигао до граничног прелаза код моста на Уни у Двору. Чим су прешли преко моста у Босну, избегличку колону возила нападе су хрватске војне летелице. Многа возила су разорена, а људи који су се у њима налазили су рањени и/или убијени.

105. Мркаљ и чланови његове породице су напустили своје возило, побегли у босанску шуму покрај пута и пробили се до делова Босне које је контролисала српска војска.

106. У августу 1995, Мркаљ се преселио у Србију где је живео до 1998. Мркаљ је дошао у градско подручје Чикага у августу 1998, где и даље живи.

107. Мркаљ и његова породица нису се вратили у свој дом у Крајини, у ком сада, по његовом схватању, живе Хрвати.

Ж. ПОСЛЕДИЦЕ ОПЕРАЦИЈЕ ОЛУЈА.

108. Операција Олуја је као резултат имала највећи чин етничког чишћења у Европи од Другог светског рата. Готово у потпуности је протерано српско становништво које је живело у подручју Крајина пре рата. Разорено је хиљаде српских села и засеока у подручју Крајина, а хиљаде недужних цивила је нападнуто, повређено и убијено.

109. Већина избеглица из Крајине није се вратила у Хрватску до данас. Хиљаде Срба из подручја Крајина и даље живе у избегличким камповима и центрима за смештај расељених лица широм Србије. Осим тога, хиљаде српских села и засеока у подручју Крајина и даље је у рушевинама и тренутно није насељиво. Према доступним информацијама и убеђењу, многим селима и засеоцима се не може прићи због нагазних мина постављених током рата.

110. МПРИ је имао битан утицај на успех операције Олуја и на злочине почињене током ове операције, што се односи и на период од 4. августа 1995. до 15. новембра 1995.

111. Као саучесници у плану да се српско становништво из Крајине протера, МПРИ, његово руководство и службеници директно су учествовали у удруженом злочиначком подухвату који је подразумевао противправно остваривање овог циља тако што су у свом седишту у Вирџинији осмислили и испланирали борбену стратегију операције Олуја и пружили обуку хрватским снагама пре почетка операције.

112. Уз то, руководство и службеници МПРИ-а пружили су моралну подршку и охрабрење Хрватској војсци који су били од кључног значаја у току припрема за операцију Олуја. Само присуство саветника из МПРИ-а у Хрватској у то време улило је неопходно самопоуздање Хрватској војсци и њеним вођама.

113. Током последњих 15 година од завршетка операције Олуја, МПРИ и његово руководство и службеници, стално су порицали да је ова компанија учествовала у обуци хрватских оружаних снага пре Олује, као и да је помагала Генералштабу Хрватске војске да осмисли и припреми борбени план за операцију Олуја. Осим тога, МПРИ и његово руководство и службеници покушали су да прикрију све доказе о свом учешћу у овим радњама.

114. Тек од скора, почели су да се појављују детаљи о дубокој умешаности МПРИ-а у операцији Олуја, како пролази време и како напредују суђења за ратне злочине хрватским војним официрима и политичарима пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију. У периоду од 12 до 18 месеци након подношења првобитне тужбе у овој ствари, хрватски војни официри, полузванични хрватски војни часопис и новооткривени документи хрватског Министарства одбране почели су да уплићу МПРИ у планирање и припрему операције Олуја.

115. Дана 15. јула 2009, генерал Слободан Праљак, бивши високи функционер у хрватском Министарству одбране и лични саветник Фрање Туђмана, посведочио је следеће током унакрсног испитивања на суђењу које се против њега водило за ратне злочине:

И због тога смо у Хрватској војсци унајмили организацију МПРИ, са врхунским америчким генералима које смо платили и који су нам помогли да припремимо (операције) Бљесак и Олују. Они су предлагали, а Фрањо Туђман је постављао људе, али они нису сносили кривицу уколико нешто крене по злу. [наглашено]

116. У једном члану из 2005 у хрватској полузваничној војној публикацији "Полемос" истиче се присуство особља МПРИ-а у хрватским оперативним центрима током операције "Олуја".

МПРИ (Military Professional Incorporated) је приватна америчка твртка на челу с умировљеним генералом Ричардом Грифитсом, ангажирана од стране МОРХ-а од рујна 1994. године; с тимом од 15 стручњака обучавала је часнике и дочаснике ХВ за транзицијско раздобље. Након операције Бљесак обучавали су их у борбеној обуци постројби, те из операцијских средшта пратили акције ХВ-а. Према саставу МПРИ-ДТАП измијењени су дијелом НПП-и и прилагођени захтјевима савремене војне наставе и НАТО-вим стандардима. (наглашено)

117. Према наређењу хрватског Министарства одбране, издатом уочи почетка операције Олуја, а које је потписао начелник Генералштаба, МПРИ се директно задужује за извршење операције Олуја. У овом документу, који су недавно прибавили истражитељи које су унајмили адвокати тужитеља, наређује се следеће:

У складу са мојом одлуком инструктори - руководиоци, као и запослени на нивоу команде у МПРИ-ДТАП, биће ангажовани по потреби да појачају оперативни тим штаба.

118. У априлу 2011, недуго након што је судско веће МКСЈ-а предало осуђујућу пресуду против хрватских генерала који су били надлежни за операцију Олуја и након подношења ове тужбе, бивши хрватски војни официр и тренутни хрватски Министар одбране Анте Котромановић, рекао је у једној хрватској ток шоу емисији да су амерички војни експерти били од велике помоћи у планирању операције Олуја. У овом упечатљивом признању о улози МПРИ-а у овим ратним злочинима, Котромановић је посебно поменуо бившег председника МПРИ-а Карла Вуна, за кога је рекао да је пружио Хрватима велику помоћ у операцији Олуја.

119. Коначно, заповедник УНПРОФОР-а у Сектору Југ у августу 1995, канадски генерал-мајор Ален Форанд [енг. Alain Forand, прим. прев.], сведочио је на суђењу Анти Готовини пред МКСЈ-ом да он, Форанд, лично верује да је МПРИ пружио помоћ Хрватској војсци у планирању и припремању за операцију Олуја. Форанд је био у јединственој позицији да да такву процену, с обзиром на то да је он схватао које су могућности Хрватске војске и каква би помоћ била потребна Хрватској војсци да успешно изврши операцију каква је била Олуја.

120. Иако МПРИ и даље пориче своје учешће у операцији Олуја, приватно, МПРИ врло радо користи своју улогу у операцији Олуја за стицање нових пословних уговора. Према речима Еда Сојстера, које се односе на наводе о умешаности МПРИ-а, "па то је одличан мит. То је добро за наш посао." Тако да МПРИ и даље покушава да седи на две столице - тако што с једне стране пориче своје учешће у операцији Олуја, а када покушава да се промовише, користи успех у тој операцији као доказ о способностима МПРИ-а.

НАВОДИ КОЛЕКТИВНЕ ТУЖБЕ

121. Тужитељи траже потврду ове тужбе као колективне тужбе у складу са правилом 23(б) (3) и/или 23 (ц) (4) у име групе или подгрупа супарничара које чине сви Срби који су живели у подручју Крајина у Хрватској непосредно пре и/или током спровођења операције Олуја од стране Хрватске војске („Група супарничара”).

122. Тачан број чланова Групе супарничара (или подгрупа) тренутно није познат, али се верује да износи десетине или стотине хиљада. Чланови Групе супарничара су толико бројни да је кумулација свих чланова ове групе у једну колективну тужбу непрактична.

123. Постоје правна и чињенична питања која су заједничка за све чланове Групе супарничара, као што су:

(а) Да ли је операција Олуја била широкораспрострањен или систематичан напад на цивилно становништво;

(б) Да ли је циљ операције Олуја било депортовање или присилно премештање српских становника из Крајине са територије Хрватске;

(в) Да ли би операција Олуја представљала злочин против човечности уколико би била спроведена у складу са својим циљевима;

(г) Да ли је операција Олуја спроведена у складу са својим циљевима и да ли представља злочин против човечности;

(д) Да ли је МПРИ обучио Хрватску војску током припрема за операцију Олуја;

(ђ) Да ли је МПРИ осмислио борбени план операције Олуја, и да ли је МПРИ помагао Хрватској војсци у спровођењу операције Олуја;

(е) Да ли је МПРИ пружио кључну моралну подршку

и охрабрење Хрватској војсци пре, у току, и непосредно након спровођења операције Олуја;

(ж) Да ли су обука коју је пружио МПРИ, стварање борбеног плана операције Олуја, помоћ у спровођењу операције Олуја и морална подршка и охрабрење који су дати Хрватској војсци током операције Олуја пружени са знањем и/или намером да Хрватска војска присилно избаци или премести српске становнике у подручју Крајина с хрватске територије;

(з) Да ли поступци МПРИ-а представљају помагање и подстицање злочина против човечности и кршење закона и обичаја рата у складу са начелима међународног права;

(и) Да ли је МПРИ одговоран српским становницима у подручју Крајина који су присилно протерани или премештени са хрватске територије за штету насталу као последица тог присилног премештања; и

(ј) Да ли поступци МПРИ-а представљају саучесништво у геноциду.

124. Тужбе тужитеља су типичне за све чланове Групе супарничара јер је и тужитељима и Групи супарничара причињена штета истим заједничким поступком, односно, тиме што је МПРИ пружио помоћ Хрватској војсци у стварању и спровођењу операције Олуја која је тако осмишљена, а и имала је за резултат присилно премештање српских становника у подручју Крајина с хрватске територије, разарање српске имовине у подручју Крајина, и уништавање, у великој мери, етничког и верског српског становништва, као таквог, у Крајини. Уз то, обука и морална подршка коју је МПРИ пружио Хрватској и њеној војсци пре почетка операције Олуја чине елементе истог заједничког поступка којим је причињена штета члановима Групе супарничара.

125. Тужитељи ће правично и адекватно штитити интересе Групе супарничара јер не постоји сукоб интереса са било којим чланом Групе супарничара, и зато што су унајмили правне заступнике који имају искуства у споровима који се тичу међународног права и заједничких тужби.

126. Правна и чињенична питања која су заједничка за Групу супарничара, која су претходно наведена у ставу 123, преовладавају у односу на питања која се тичу сваког члана појединачно јер чланови Групе супарничара су жртве које су се нашле у сличној позицији због заједничких поступака МПРИ-а и релевантни поступци МПРИ-а нису се разликовали у односу на поједине чланове Групе. Уз то, МПРИ нема посебну одбрану у односу на било ког члана Групе

супарничара, и његова одбрана, уколико је има, подједнако се односи на све чланове Групе супарничара.

127. Колективна тужба има предност у односу на било који други теоретски доступан метод који би обезбедио правично и ефикасно суђење у овом спору. Значајне уштеде времена, труда, и трошкова ће се остварити у корист суда и странака у спору о суштински истим питањима у случају колективне тужбе у поређењу са појединачним поновљеним поступцима. Не постоји вероватноћа да ће се јавити неуобичајене потешкоће у вођењу ове колективне тужбе, и концентрисање спорова пред истим месно надлежним судом одговара странама.

ТАЧКА I: САУЧЕСНИШТВО У ГЕНОЦИДУ

128. Тужитељи траже од МПРИ-а надокнаду штете због саучесништва у геноциду 1995. који је почињен против српских становника у подручју Крајине - око 200.000 ненаоружаних цивила.

129. Поступци Хрватске војске у операцији Олуја одговарају дефиницији геноцидног понашања, а свесно учествовање, руковођење и напор МПРИ-а да се такво понашање прикрије заједно чине дела саучесништва у вршењу геноцидних дела.

130. Нема пуно спора око дефиниције геноцида - иста дефиниција се од речи до речи наводи у Конвенцији о геноциду, статутима Сједињених Држава, статутима Међународних кривичних судова за бившу Југославију и Руанду, и Римском статуту Међународног кривичног суда:

[Г]еноцид значи било које од ниже описаних дела, почињено у намери да се у целости или делимично уништи једна национална, етничка, расна или верска група, као таква:

- (а) убијање припадника те групе;
- (б) наношење тешких телесних или менталних повреда припадницима групе;
- (в) намерно подвргавање групе животним условима [којима је циљ њено потпуно или делимично физичко уништење.]

131. Хрватске снаге су артиљеријском ватром циљале српску националну мањину током операције Олуја. Посебна намера операције Олуја није била само да се доведе до физичког уништења групе у Крајини, већ и да се убије што је више могуће припадника

групе - само зато што су Срби. Планирано гранатирање цивила који су били у бекству било је дело геноцида. Разарање српских домова, постављање нагазних мина и тровање воде у бунарима 4, 5, 6. и 7. августа као део плана операције Олуја имали су конкретно за циљ трајно уништење заједнице коју су изградили Срби и такође су били дела геноцида.

132. МПРИ је одговоран за саучесништво у геноциду. Саучесништво у геноциду је засебно кривично дело према конвенционалном међународном праву. У Конвенцији о спречавању и кажњавању злочина геноцида, 78 Збирка уговора Уједињених нација 277 (1948), у члану III се предвиђа:

Кажњива су следећа дела:

- (а) Геноцид;
- (б) Удруживање ради вршења геноцида;
- (в) Директно и јавно подстицање на геноцид;
- (г) Покушај вршења геноцида;
- (д) Саучесништво у геноциду.

Статут Међународног кривичног суда за Руанду понавља ових пет кажњивих дела (како су горе наведени) и такође садржи одредбу која се назива "индивидуална кривична одговорност". У члану 6, ставу 1 се износи:

Свака особа која је планирала, подстицала, наредила, починила или на други начин помогла и подстакла планирање, припрему или извршење злочина [...]

У члану 6, ставу 1 прави се јасна разлика између злочина помагања и подстицања геноцида и саучесништва у геноциду. Па се тако, према међународном праву, може бити помагач и подстрекач самог саучесништва. Насупрот томе, у члану 6, ставу 1 статута МКСП-а дата је формула за лични допринос правној одговорности за наведени злочин. Тако да у конвенционалном међународном праву постоји јасна разлика између саучесништва у геноциду и помагања и подстицања.

133. Забрана геноцида је такође једно од најјаснијих и најважнијих правила међународног обичајног права. Пред Међународним војним судом у Нирнбергу 1947, пре него што је Конвенција о геноциду ступила на снагу, и пре него што су усвојене било које друге резолуције или конвенције о геноциду, оптуженима је стављано на терет да су починили намеран и систематичан геноцид; то јест, истребљење расних и националних група, усмерено против цивилног становништва неких окупираних територија са циљем да се униште одређене расе и групе људи, као и националне, расне, или верске групе, нарочито Јевреји,

Пољаци, и Роми. 2 Суђење највећим ратним злочинцима пред Међународним војним судом 60 (1947) (Оптужница). Геноцид се данас сматра *jus cogens* нормом међународног обичајног права.

134. Иако је МПРИ имао изричиту намеру да науди једној националној, етничкој, расној или верској групи, самим тим што је знао за циљеве операције Олуја, такве изричите намере нису неопходне у случају особе оптужене за саучесништво у геноциду. Да јесу, онда би та особа била учесник у геноциду, а не само саучесник.

135. МПРИ је био и остаје саучесник у геноциду званом операција Олуја јер је знао, или је оправдано и здраворазумски требало да зна, да су хрватске оружане снаге имале изричиту намеру да почине геноцид. Када се детаљи изнети у овој тужби узму као целина и узимајући у обзир њихове огромне размере, нема другог објашњења до закључка да је МПРИ знао да је његов клијент Хрватска био усмерен на кампању геноцида.

136. Без учешћа МПРИ-а, геноцид не би могао да се догоди, из претходно наведених разлога. Укратко, улога МПРИ-а је била неопходна како би се омогућило вршење геноцида у Крајини.

137. Одговорност МПРИ-а за саучесништво у геноциду заснована је на чињеници да су обезбедили средстава за извршење геноцида и поред сазнања да су хрватске снаге имале изричиту намеру да га почине.

138. Геноцид представља ваљано установљено кршење међународног права и, према томе, овај суд је надлежан за ову тужбу према наслову 28, члану 1350 и наслову 28, члану 1331 Законика САД-а.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор и Бошко Бјеговић, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже одштету за оштећење и губитак имовине чији је непосредни узрок била операција Олуја. Осим тога, тужитељи траже изрицање казнене одштете против тужених због саучесништва МПРИ-а у вршењу геноцида. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА II: ГЕНОЦИД

139. Поступци МПРИ-а, то јест, поступци запослених и руководства које су починили у спрези са хрватским властима, као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, представљају кршење права народа која се односе на забрану геноцида. Конкретно, они су

заједно са Хрватском припремили и спровели операцију Олуја с разумевањем и знањем да је операција Олуја тако осмишљена и да је за циљ имала да уништи, у целини или делимично, српску заједницу на подручју Крајина у Хрватској. Геноцид се сматра кршењем међународног права и међународног обичајног права. Према томе, овај суд је надлежан за ову тужбу према наслову 28, члану 1350 и наслову 28, члану 1331 Законика САД-а.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже одштету за претрпљене последице геноцидног плана који је усмеравао и покренут од стране МПРИ-а и хрватских власти. Осим тога, тужитељи траже изрицање казнене одштете против тужених због учешћа МПРИ-а у геноциду. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА III: ПРИСИЛНО ПРЕМешТАЊЕ СТАНОВНИШТВА

140. Поступци МПРИ-а, то јест, поступци запослених и руководства које су починили у спрези са хрватским властима, као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, представљају кршење права народа која се односе на забрану злочина против човечности. Конкретно, они су заједно са Хрватском припремили и спровели операцију Олуја с разумевањем и знањем да је операција Олуја тако осмишљена и да је за циљ имала широко распрострањен, организован и систематичан напад на цивилно становништво који ће за резултат имати присилно премештање тог цивилног становништва. Присилно премештање становништва се сматра кршењем међународног права и међународног обичајног права. Према томе, овај суд је надлежан за ову тужбу према наслову 28, члану 1350 и наслову 28, члану 1331 Законика САД-а.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже одштету за претрпљене последице принудног премештања становништва које су усмеравали и покренули МПРИ и хрватске власти. Осим тога, тужитељи траже изрицање казнене одштете против тужених због учешћа МПРИ-а у злочину против човечности. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА IV: ПОМАГАЊЕ И ПОДСТИЦАЊЕ ПРИСИЛНОГ ПРЕМЕШТАЊА СТАНОВНИШТВА

141. Поступци МПРИ-а, то јест, поступци запослених и руководства као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, помогли су и подстакли кршење права народа која се односе на забрану злочина против човечности које је починила Хрватска. Конкретно, они су заједно са Хрватском припремили и спровели операцију Олуја с разумевањем, знањем и намером да је операција Олуја требало да буде тако осмишљена и да је њен циљ требало да буде широко распрострањен, организован и систематичан напад на цивилно становништво који ће за резултат имати присилно премештање тог цивилног становништва. Помагање и подстицање присилног премештања становништва се сматра кршењем међународног права и међународног обичајног права. Према томе, овај суд је надлежан за ову тужбу према наслову 28, члану 1350 и наслову 28, члану 1331 Законика САД-а.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже одштету за оштећење и губитак имовине чији је непосредни узрок била операција Олуја. Осим тога, тужитељи траже изрицање казнене одштете против тужених због помагања и подстицања злочина против човечности од стране МПРИ-а. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА V: ПОМАГАЊЕ И ПОДСТИЦАЊЕ ПЉАЧКАЊА ИМОВИНЕ

142. Поступци МПРИ-а, као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, помогли су и подстакли кршење закона и обичаја рата које је починила Хрватска јер су материјално помагали Хрватској у припремама и спровођењу операције Олуја с разумевањем, знањем и намером да ће операција Олуја за резултат имати пљачкање јавне и приватне имовине од стране хрватских снага у већински српским подручјима.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже одштету за оштећење и губитак имовине чији је непосредни узрок била опе-

рација Олуја. Осим тога, тужитељи траже изрицање казнене одштете против тужених због учешћа МПРИ-а у кршењу закона и обичаја рата. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА VI: ПОМАГАЊЕ И ПОДСТИЦАЊЕ БЕЗОБЗИРНОГ РАЗАРАЊА ГРАДОВА, ВАРОШИ И СЕЛА

143. Поступци МПРИ-а, као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, помогли су и подстакли кршење закона и обичаја рата које је починила Хрватска јер су материјално помагали Хрватској у припремама и спровођењу операције Олуја с разумевањем, знањем и намером да ће операција Олуја за резултат имати безобзирно разарање градова, вароши и села у подручјима насељеним већински српским становништвом на подручју Крајина у Хрватској. Безобзирно разарање градова, вароши и села се сматра кршењем међународног права и међународног обичајног права. Према томе, овај суд је надлежан за ову тужбу према наслову 28, члану 1350 и наслову 28, члану 1331 Законика САД-а.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже одштету за оштећење и губитак имовине чији је непосредни узрок била операција Олуја. Осим тога, тужитељи траже изрицање казнене одштете против тужених због њиховог учешћа у кршењу закона и обичаја рата. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА VII: ЗЛОЧИНИ ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ

144. Поступци МПРИ-а, то јест, поступци запослених и руководства, као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, представљају кршење права народа која се односе на забрану злочина против човечности. Конкретно, МПРИ је заједно са Хрватском свесно припремао и спровео операцију Олуја с разумевањем, знањем и намером да је операција Олуја требало да буде тако осмишљена и да је за циљ имала широко распрострањен, организован и систематичан напад на цивилно становништво који ће за резултат имати присилно премештање тог цивилног становништва. Злочини против човечности се сматрају кршењем међународног права и међународног обичајног права.

Према томе, овај суд је надлежан за ову тужбу према наслову 28, члану 1350 и наслову 28, члану 1331 Законика САД-а.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже одштету за претрпљене последице принудног премештања становништва које су усмеравали и покренули МПРИ и хрватске власти. Осим тога, тужитељи траже изрицање казнене одштете против тужених због учешћа МПРИ-а у чињењу злочина против човечности. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА VIII: ПОМАГАЊЕ И ПОДСТИЦАЊЕ ЗЛОЧИНА ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ

145. Поступци МПРИ-а, то јест, поступци запослених и руководства као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, помогли су и подстакли кршење права народа која се односе на забрану злочина против човечности које је починила Хрватска. Конкретно, они су материјално помагали Хрватској у припремању и спровођењу операције Олуја с разумевањем и знањем да је операција Олуја тако осмишљена и да за циљ има широко распрострањен, организован и систематичан напад на цивилно становништво који ће за резултат имати присилно премештање тог цивилног становништва. Помагање и подстицање злочина против човечности сматра се кршењем међународног права и међународног обичајног права. Према томе, овај суд је надлежан за ову тужбу према наслову 28, члану 1350 и наслову 28, члану 1331 Законика САД-а.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже одштету за оштећење и губитак имовине чији је непосредни узрок била операција Олуја. Осим тога, тужитељи траже изрицање казнене одштете против тужених због помагања и подстицања злочина против човечности од стране МПРИ-а. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА IX: УДРУЖИВАЊЕ РАДИ ВРШЕЊА ПРИСИЛНОГ ПРЕМЕШТАЊА СТАНОВНИШТВА И РАЗАРАЊА ИМОВИНЕ

146. Поступци МПРИ-а, то јест, поступци запослених и руководства које су починили у спрези са хрватским

властима, као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, представљају удруживање ради вршења бројних злочина против групе тужитеља. Конкретно, они су заједно са Хрватском свесно припремали и спровели операцију Олуја с разумевањем, знањем и намером да је операција Олуја требало да буде тако осмишљена и спроведена као широко распрострањен, организован и систематичан напад на цивилно становништво који ће за резултат имати присилно премештање тог цивилног становништва као и безобзирно разарање приватне, цивилне имовине. Удруживање ради вршења кривичних дела сматра се основом грађанске парнице у држави Илиноис, држави Вирџинија и према савезном општем праву.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже накнаду да кривична дела почињена против њих као део тајног договора између руководства и службеника МПРИ-а и чланова хрватске владе да се присилно уклони српско становништво из Крајине. Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ТАЧКА X: УДРУЖИВАЊЕ РАДИ ВРШЕЊА ПРОТИВПРАВНЕ КОНВЕРЗИЈЕ ИМОВИНЕ

147. Поступци МПРИ-а, то јест, поступци запослених и руководства које су починили у спрези са хрватским властима, као што је наведено горе у ставовима 1 до 120, представљају удруживање ради вршења бројних злочина против групе тужитеља. Конкретно, они су заједно са Хрватском свесно припремали и спровели операцију Олуја с разумевањем, знањем и намером да је операција Олуја требало да буде осмишљена и спроведена као широко распрострањен, организован и систематичан напад на цивилно становништво који ће за резултат имати противправну конверзију непокретности и личне имовине која је припадала српском цивилном становништву из Крајине. Удруживање ради вршења кривичних дела сматра се основом грађанске парнице у држави Илиноис, држави Вирџинија и према савезном општем праву.

Имајући у виду све горе наведено, тужитељи Милена Јовић, Живка Мијић, Мира Грубор, Бошко Бјеговић и Далибор Мркаљ, у своје име и у име осталих лица у сличној ситуацији, траже накнаду да кривична дела почињена против њих као део тајног договора између руководства и службеника МПРИ-а и чланова хрватске владе да се присилно уклони српско становништво

из Крајине Тужитељи даље траже и друга обештећења која суд сматра правичним и адекватним.

ЗАХТЕВ ЗА СУЂЕЊЕ УЗ ПРИСУСТВО ПОРОТЕ

Тужитељи захтевају суђење уз присуство пороте у свим питањима у којима је то дозвољено.

Саставио: /електронски потпис/ Роберт Ј. Павић [енг. Robert J. Pavich, прим. прев.]

РОБЕРТ Ј. ПАВИЋ Правни заступници тужитеља ПА-ВИЋ ЛО ГРУП, ПРИВАТНА КОМПАНИЈА [енг. RAVICH LAW GROUP, P.C., прим. прев.] Саут Кларк Стрит бр. 20,

Локал 700 Чикаго, Илиноис 60603 (312) 782-8500 (312) 853-2187 (ФАКС) rpavich@pavichlawgroup.com

ЕНТОНИ ДАМАТО [енг. ANTHONY D'AMATO, прим. прев.] Професор међународног права Правни факултет Северозападног универзитета Источна Чикаго авенија бр. 375 Чикаго, Илиноис 60611 (312) 503-8474 (312) 587-9969 (ФАКС)

ЏЕФРИ А. ЛЕОН [енг. JEFFREY A. LEON, прим. прев.] Комплекс литигејшн груп, д.о.о. [енг. Complex Litigation Group, LLC, прим. прев.] Централна авенија бр. 513

Локал 300 Хајленд парк, Илиноис 60035 (847) 433-4500 (847) 433-2500 (ФАКС) jeff@complexlitgroup.com
ЏОН ОСТОЈИЋ [енг. JOHN OSTOJIC, прим. прев.] Остојић и Шадер [енг. Ostojic & Scudder, прим. прев.] Јужна Мичиген авенија бр. 332, Локал 1024 Чикаго, Илиноис 60604 (312) 913-0860 (312) 913-0868 (ФАКС) jostojic@ameritech.net

ИЈАН ЛЕВИН [енг. IAN LEVIN, прим. прев.] (адвокат саветник)

ЏОН ПАВИЋ [енг. JOHN RAVICH, прим. прев.]

ПАВИЋ ЛО ГРУП, ПРИВАТНА КОМПАНИЈА Саут Кларк Стрит бр. 20, Локал 700 Чикаго, Илиноис 60603 (312) 782-8500 (312) 853-2187 (ФАКС) ilevin@pavichlawgroup.com jpavich@pavichlawgroup.com

УВЕРЕЊЕ О ЗАСТУПАЊУ

Ја, Роберт Ј. Павић, адвокат тужитеља, овим потврђујем да сам 30. маја 2013 поднео горе наведене документе и да сам пружио услугу свим странама путем електронског система за подношење.

С поштовањем поднео: /потпис/ _____

Роберт Ј. Павић

ПАВИЋ ЛО ГРУП

Саут Кларк Стрит бр. 20

Локал 700

Чикаго, Илиноис 60603

(312) 782-8500 (телефон)

(312) 853-2187 (факсимил)

rpavich@pavichlawgroup.com

Prevodilac: Jovana Živanović

MEDIJSKI IZVJEŠTAJI O TUŽBI

SLOBODNA DALMACIJA, 06.09.2012.,

SUD U CHICAGU PRIHVATIO TUŽBU SRBA ZBOG VOJNE AKCIJE OLUJA

Sud u Chicagu prihvatio je tužbu protiv američke tvrtke Military Professional Resources Inc. (MPRI) koju su tužile srpske organizacije u SAD-U "Žrtve genocida u Krajini" i "Srpski krajiški sabor". Srbi u Americi tuže MPRI "za sudjelovanje u genocidu i progonu 200 tisuća Srba iz Krajine", a u tužbi se navodi da je ova agencija "instruirala Hrvatsku vojsku u Oluji" te da je "sudjelovala u toj operaciji". Uz tužbu, sudu je dostavljen i ugovor između MPRI i Hrvatske o obuci hrvatskih časnika i vojnika.

Sudac Ruben Castillo iz federalnog suda u Chicagu proglasio je državu Illinois nadležnom za suđenje s obzirom da MPRI ima svoje filijale i poslove u toj državi, a Srbi iz Hrvatske koji su podnijeli tužbu žive u Chicagu, Milwaukeeju, Rockfordu i okolnim mjestima.

VOJNA PITANJA

- Sud se proglasio nadležnim i to samo znači da će se voditi postupak, ali tužba koju su podnijeli Srbi iz bivše tzv. Krajine, nema ozbiljnog uporišta – smatra predstavnik tužene MPRI koji je 90-ih godina radio u bosanskohercegovačkom uredu ove tvrtke, ali je želio ostati neimenovan jer "nije ovlašten javno nastupati u njezino ime".

Naime, Srbi su u tužbi naveli da od MPRI traže 10 milijardi dolara (25 tisuća za svakog od 200 tisuća izbjeglih Srba) tvrdeći kako je MPRI instruirao časnike HV-a za izvođenje Oluje, pa je tako suodgovoran "za etničko čišćenje, palež i ubijanja" na tom području.

- MPRI nije nikakva tajna organizacija, niti obavlja prljave poslove za američku vladu, kako navode neki srpski mediji. MPRI je globalni pružatelj širokog spektra usluga u vojnim pitanjima, kako privatnim tako i javnim subjektima, kaže naš sugovornik.

Jedan od najvećih korisnika naših usluga je američko Ministarstvo obrane, imamo 25 sjedišta u različitim saveznom državama u SAD-u te surađujemo sa više od 40 zemlja svijeta, s glavnim uredima u Afganistanu, BiH, Njemačkoj, Iraku, Ko-

reji i Kuvajtu. MPRI je utemeljena 1987. i na njezinu su čelu bivši, umirovljeni časnici američke vojske – pojašnjava isti izvor.

Naš sugovornik priznaje da je MPRI 1994. surađivao s HV-om ali ne vidi u tome kršenje UN-ova embarga na naoružavanje Hrvatske.

- Mi ne naoružavamo, naša misija je obučavanje kroz proces integriranog treninga, s ciljem da se naši korisnici poduče kako organizirati logističku podršku, kako kadrovirati svoje vojne misije, pružamo i intelektualni servis s ciljem razvijanja pune svijesti vojnog sektora o njegovoj ulozi u demokratskom društvu, o mehanizmima demokratske kontrole vojske i slično – kaže nam predstavnik MPRI.

Mi ne možemo biti odgovorni ako naši partneri, a surađujemo s javnim i privatnim sektorom diljem svijeta, svojim djelovanjem prekrše bilo koje nacionalne ili međunarodne zakonske norme. U Hrvatskoj je, po ugovoru s MPRI, obuku vršio general bojnik Richard B. Griffith, a obuka se odnosila na temu nacionalne sigurnosti i obrane tranzicijskog društva kakvo je tada bilo hrvatsko. Ako je kasnije i bilo kršenja međunarodnih normi ratovanja, odnosno protjerivanja i razaranja, ne može se za to okriviti MPRI.

KRŠENJE NORMI

Mi ne možemo čitati misli i namjere naših partnera s kojima surađujemo – objašnjava naš sugovornik.

Činjenicu da se Federalni sud u Chicagu proglasio nadležnim za slučaj tužbe Srba protiv MPRI-a, smatra normalnom pravosudnom procedurom, ali tužbu ocjenjuje promašenom.

- Vidim u tome organizirani pokušaj da se, koristeći jedan ratni događaj, olako dođe do zarade – smatra on. Smiješno je za akciju kakva je bila Oluja optuživati jednu tvrtku. U pripremu i vođenje te akcije bio je uključen američki državni vrh. Ante Gotovina je uoči Oluje posjetio obučni centar u američkom Fort Irwineu, a nakon toga je u društvu dvojice američkih atašea obišao Dinaru. Predsjednik Tuđman je od Billa Clintona dobio zeleno svjetlo za početak akcije. Dakle, te su se stvari odvijale na najvišem vrhu. Tužitelj MPRI-a su valjda svjesni da svoju tužbu ne

могу окренути против америчке државе, па су се досјетили naplate преко tvrtke MPRI коју је 2000. године L-3 Communications купио за 40 милијуна долара – закључује наш суговорник.

ŠENOL SELIMOVIĆ

SRNA, 07.09.2012.,

ТУЖБА ПРОТИВ МПРИ ИМА РЕАЛНЕ ШАНСЕ ЗА УСПЈЕХ

Директор Документационо-информационог центра "Веритас" Саво Штрбац оцијенио је да српска тужба против америчке компаније МПРИ за саучесништво у геноциду и прогону Срба у операцији "Олуја", има реалне шансе за успјех.

Штрбац је истакао да такав став поткрепљује писано образложење и изјашњавање федералног суда у Чикагу, које је тај суд дао прошле године када се прогласио надлежним, а тужбу оцијенио као веома озбиљну.

"Тужба је поднесена у августу 2010, а крајем августа 2011. године суд се огласио надлежним и тада саопштио да је одбио приговоре тужене организације о неоснованости тужбе. Судија Рубен Кастиљо тужбу је оцијенио као веома озбиљну, а образложење написао на 20 страница", рекао је Штрбац.

Он је одбацио као неосновану изјаву припадника МПРИ "Слободној Далмацији" о томе како Срби неосновано туже ту компанију, јер не могу америчку државу чији је војни врх био укључен у акцију "Олуја".

Штрбац је истакао да је уз тужбу приложен уговор између Хрватске и те компаније из 1994. године, а не уговор са америчком државом, а да је основ за тужбу саучесништво у геноциду, који је починила Хрватска.

"Ова организација јесте продужена рука америчке државне администрације, али тужи се оно што је објективно могуће доказати на суду, а то је по уговору из 1994. године у којем се наводи да је та организација правила планове и помогла да акција буде изведена", рекао је Штрбац.

Он је објаснио да је саучесништво управо у томе што су припадници МПРИ, као некадашњи официри америчке војске изучавали Други свјетски рат и да су, знали или морали знати за Јасеновац, као и да ће, ако опреме хрватску војску "бити поново геноцид".

Штрбац је рекао да је у тужби, коју је прихватио федерални суд у Чикагу, наведено да је МПРИ одговоран за саучесништво у злочину и да су њени припадници знали или морали знати да су хрватске снаге имале намјеру да почине геноцид, као и да се без МПРИ-а то не би могло учинити.

У вези са захтјевом за одштету од 10 милијарди долара, Штрбац је нагласио да је затражено 25.000 долара по глави, што за 200.000 жртава износи пет милијарди долара. Рачунајући камату и имајући у виду број година које су протекле од догађаја, дошло се до суме од 10,4 милијарди долара плус "било која сума повр тога коју суд одреди".

Штрбац је напоменуо како је, будући да је ријеч о парници, отворена и могућност да стране постигну нагодбу. Двије стране су се у тој намјери већ састајале у септембру прошле године, али договор није постигнут.

Припремно рочиште за главни претрес у овом предмету биће одржан у фебруару 2013. године, како је то одредио федерални суд у Чикагу

Федерални суд у Чикагу прихватио је тужбу коју су против америчке компаније "Милитери профешенал рисорсиз" /МПРИ/ поднијеле српске организације у САД-у "Жртве геноцида у Крајини" и "Српски крајишки сабор".

Срби у Америци туже МПРИ "за учествовање у геноциду и прогону 200 хиљада Срба из Крајине" у операцији „Олуја“, а од америчке компаније тражи се одштета од 10 милијарди долара.

ALO, 08.09.2012.,

AMERIČKI SUD PRIHVATIO TUŽBU SRBA ZBOG "OLUJE"

Sud u Čikagu prihvatio je tužbu protiv američke kompanije „Military Profesional Resources Inc.“ (MPRI), koju su tužile srpske organizacije u SAD „Žrtve genocida u Krajini“ i „Srpski krajiški sabor“.

Oni su u tužbi naveli da od MPRI traže 10 milijardi dolara (25.000 za svakog od 200.000 izbeglih Srba), tvrdeći kako je MPRI obučavao oficire HV za izvođenje „Oluje“, pa je tako suodgovoran „za etničko čišćenje, paljenje i ubijanja“ na tom području.

Savo Štrbac, direktor Dokumentaciono-informacionog centra „Veritas“, ocenio je ipak da srpska tužba ima realne šanse za uspeh.

„Ova organizacija jeste produžena ruka američke državne administracije, ali tuži se zbog onog što je objektivno moguće dokazati na sudu, a to je po ugovoru iz 1994, u kojem se navodi da je ta organizacija pravila planove i pomogla da akcija bude izvedena“, rekao je Štrbac.

VESTI, 08.12.2012.,

TUŽE AMERIKU PO UZORU NA JAPANCE

Više od deset milijardi dolara, koliko grupa Srba iz Čikaga potražuje od američke države, odnosno konsultantske firme MPRI, odnosi se isključio na nematerijalnu štetu koju su advokati koji vode ovaj slučaj opisali kao „duševna bol za izgubljenim zavičajem“.

U organizaciji Sabora krajiških Srba, 28. novembra u prostorijama Srpske narodne odbrane u Čikagu održana je prva javna tribina po tužbi krajiških Srba protiv američke kompanije MPRI, u vezi sa nadoknadom štete izazvane akcijom „Oluja“.

Time su, kako se navodi u saopštenju ove organizacije, počele završne pripreme za početak sudskog procesa pred federalnim sudom u Čikagu.

TRIBINA U MILVOKIJU

Sabor krajiških Srba planira, u prvoj polovini decembra, još jednu tribinu po tužbi protiv MPRI, i to u Milvokiju (Viskonsin).

„Pozivamo sve zainteresovane izbegle krajiške Srbe da novim dokazima doprinesu boljim pripremanjima za početak sudskog procesa. Svi ostali Krajišnici i raseljena lica širom sveta mogu da pronađu sve informacije o tužbi na sajtu www.saborkrajiskihsrba.org“, stoji u saopštenju ove organizacije.

„Kompanija MPRI, u kojoj su angažovani penzionisani generali američke vojske, aktivno je učestvovala u akciji ‘Oluja’, pružajući pomoć u logistici, obučavanju i naoružavanju Hrvatske vojske, za šta postoje neoborivi dokazi“, ističu u Saboru krajiških Srba.

Direktor Veritasa, Savo Štrbac, za „Vesti“ razjašnjava sve dosadašnje nedoumice u vezi s tim zbog čega su krajiški Srbi zapravo tužili SAD.

- U odštetnom zahtevu je navedena formulacija „duševna bol za izgubljenim zavičajem“. Advokati koji vode ovaj slučaj to nisu uradili slučajno, već pozivajući se na predsedan u američkom pravosuđu koji je i omogućio ovakvu tužbu.

Štrbac kaže da je reč o tužbi grupe Japanaca po završetku Drugog svetskog rata protiv američke države zbog događaja u luci Perl Harbur posle napada Japana. Naime, američke vlasti su tada sve meštane, rodom Japance, deportovale na drugu lokaciju i držali ih bukvalno u nekoliko geta.

- Japanci su potom tužili SAD i tražili 25.000 dolara po glavi stanovnika koji je na taj način morao da napusti svoj dom. Identičnu cifru traže i naši Srbi iz Čikaga za 200.000 izbeglih u ‘Oluji’, plus po pet odsto kamate za deset godina koliko su van svojih domova – precizira Štrbac i dodaje da će na suđenju ključ uspeha biti namera da se dokaže saučesništvo MPRI u genocidu.

- Ukoliko se to saučesništvo ne dokaže, neće biti ni para. Međutim, brojni su dokazi koji povezuju MPRI i hrvatsku državu. Od ugovora koji su potpisali, pa do dokaza da je ova organizacija obučavala i naoružavala hrvatsku vojsku, a zatim i učestvovala u planiranju i izvođenju akcije ‘Oluja’. Ti dokazi su neoborivi – smatra Štrbac.

Suđenje po tužbi grupe Srba iz Čikaga trebalo bi da počne sledeće godine, a prvo ročište je zakazano za februar.

“DVE VRSTE” SRBA

Advokatski tim, koji je sačinio tužbu, razvrstao je krajiške Srbe u dve glavne kategorije: na one koji su američki državljani i one koji nemaju državljanstvo SAD.

“Jednu kategoriju sačinjavaju žrtve koje su u vreme agresije bili deca, a sada su punoletni, ali imaju teže ili lakše posledice zbog agresije i progona. Lica iz ove kategorije biće ključni svedoci u toku sudskog procesa”, objašnjavaju u Saboru krajiških Srba.

VEČERNJE NOVOSTI, 17.02.2013.,

DOKAZI ZA “OLUJU” STIGLI IZ ČIKAGA

MOŽEMO da dokažemo da je “Oluja” bila organizovani, sistematski i široko rasprostranjeni napad na civilno stanovništvo. To je ujedno i definicija zločina protiv čovečnosti, i onoga što se dogodilo tokom ove operacije.

Ovo poručuje američki advokat srpskog porekla **Robert Pavić**, punomoćnik nekoliko stotina hiljada Krajišnika, koji su tužili američku vojnu korporaciju MPRI zbog toga što je naoružavala i obučavala Hrvate tokom “Oluje”. Krajišnici, okupljeni u dve organizacije “Žrtve genocida u Krajini” i “Srpski krajiški sabor” traže odštetu od deset miliona dolara.

Prema Pavićevim rečima, ovo je trenutno jedan od najjačih procesa u Čikagu, ali svakako prvi u kome je privatna vojska izvedena pred sud.

- Čekamo da Vrhovni sud u Čikagu donese odluku – kaže u ekskluzivnom razgovoru za “Novosti” Pavić.
– U tužbi, mi tvrdimo da su američki plaćnici učestvovali, pomagali i podržavali ratni zločin, koji je ujedno i zločin protiv čovečnosti i genocid.

Na pitanje kako oslobađajuća presuda Haškog tribunala protiv trojice hrvatskih visokih oficira na čelu sa Antom Gotovinom utiče na proces koji se odvija u Čikagu, Pavić odgovara:

- Pravno gledano, bilo bi nam lakše da možemo da predamo sudu osuđujuću presudu i kažemo: “Evo dokaza da je počinjen ratni zločin”. Ali, sada to ne možemo da uradimo – kaže Pavić. – Moramo da dokažemo da se on zaista i dogodio. Doduše, presuda protiv Gotovine ne kaže da nije bilo ratnog zločina, već da nije bilo dovoljno dokaza da se za to osude oni kojima se sudilo. Ona je i sama po sebi kontroverzna i, kao što znate, mišljenje većine sudija nema uporište u pravu. Ipak, nema nikakve sumnje oko toga da je napad na civile bio zločin protiv čovečnosti. Mi sada treba da dovedemo svedoke-mirovnjake iz Kanade koji će potvrditi da je tokom “Oluje” otvarana vatra na nenaoružane civile.

Robert Pavić je jedan od najpoznatijih advokata u državi Illinois, a poslednje dve godine nosi titulu najboljeg. Branio je prvog predsednika RS, a danas haškog optuženika Radovana Karadžića kome se sudilo u Americi 1995. godine. Takođe, pred Haškim tribunalom branio je i Biljanu Plavšić, jedinu ženu optuženu pred tim sudom. U poslednjih desetak godina specijalizovao se za kolektivne tužbe, baš kao što je ova podneta u ime oko 200.000 proteranih Krajišnika.

Nismo podneli tužbu za lične povrede, jer neko je bio lakše povređen, neko teže, neko je umro. Sve je to teško izračunati. Tužili smo MPRI zbog zajedničke sudbine tog naroda: prisilnog progona žena, petogodišnjaka, desetogodišnjaka, vlasnika imovine i onih koji ništa nisu imali – poručuje Pavić.

ČIKAGO SUDNICA I DRUGI DOM PAVIĆ je mogao da bira gde će podneti tužbu protiv MPRI: u Vašingtonu, Njujorku ili Čikagu. Izbor je pao na ovaj poslednji grad. – U Njujorku je zakon mnogo nepovoljniji za nas, dok je u Vašingtonu nešto bolja situacija. Ipak, propisi u Čikagu najviše idu u našu korist. Pored toga, u Čikagu živi najviše Srba na svetu, odmah posle Beograda. Time smo hteli da pokažemo da Čikago može da bude smatran domom srpske zajednice u Americi – ističe naš sagovornik.

СРНА, 18.02.2013.,

ОДГОЂЕНО РОЧИШТЕ ПРЕД СУДОМ У ЧИКАГУ

БЕОГРАД, 18. ФЕБРУАРА /СРНА/ – Федерални суд у Чикагу одгодио је припремно рочиште у процесу против америчке војне корпорације МПРИ за злочине у акцији хрватске војске и полиције “Олуја”, на којем је требало да буде постигнут договор о датуму почетка главне расправе, рекао је Срни директор “Веритаса” Саво Штрбац.

Штрбац појашњава да је припремно рочиште /по тужби неколико стотина хиљада Срба из Крајине/ одгођено да би се сачекала одлука Врховног суда САД против сличне организације као што је МПРИ која је пред нижим америчким судом изгубила спор за сличан догађај ван америчког тла.

Уколико Врховни суд САД потврди првостепену пресуду у том предмету, Штрбац каже да би то представљало преседан који би ишао у корист тужбе крајишких Срба.

“У том другом предмету све је ишло у нашу корист – слични су догађаји, слична је организација која је изгубила спор. Ако Врховни суд потврди одлуке нижих судова, онда је преседан заокружен и иде нама у корист“, рекао је Штрбац.

Рочиште пред Федералним судом у Чикагу требало је да буде одржано у фебруару и да тада буде постигнут договор о датуму почетка главне расправе, процедурама, као и да странке изађу са доказним приједлозима.

Врховни суд САД одлуку је требало да донесе за два до три мјесеца, а Штрбац очекује да би припремно рочиште пред Федералним судом у Чикагу могло да услиједи одмах после те одлуке.

Штрбац напомиње да би суђење у том случају могло почети у првој половини 2015. године, јер је рок од припремног рочишта до самог почетка главног претреса од годину до годину и по дана.

Подсјетивши да је Међународни суд правде почетак главног процеса у случају тужби за геноцид Хрватске и Србије заказао за почетак прољећа 2014. године, Штрбац је изразио оптимизам у вези са исходом суђењем против МПРИ које ће почети годину дана касније.

“У сваком случају, пред Међународним судом правде морамо доказати геноцид да би успјели у парници, а пред Федералним судом у Чикагу или једно или друго или обоје – значи и злочин против човјечности и геноцид. Ако се докаже или једно или друго или обоје постоји основ за накнаду штете“, каже Штрбац.

Српска страна, истиче он, полаже велику наду у тзв. “брионске транскрипте” из којих се види геноцидна намјера хрватског државног руководства “да је постојао план и сценарио по којем се све касније и одиграло”.

“Вјерујемо да ћемо то успјети доказати и пред Међународним судом правде али и пред америчким судом“, рекао је Штрбац, који ће у оба предмета наступити као стручни свједок по питању људских губитака на српској страни.

Роберт Павић, пуномоћник неколико стотина хиљада Крајишника који су тужили америчку војну корпорацију МПРИ зато што је наоружавала и обучавала Хрвате током “Олује”,

изјавио је да је могуће доказати да је та акција била организована, систематски и широко распрострањени напад на цивилно становништво.

. VECERNJE NOVOSTI, 24.03.2013.

KRAJIŠNICIMA 10 MILIJARDI \$

Nastavlja se suđenje američkim generalima po tužbi krajiških Srba iz Amerike, koja je podneta u septembru 2010. godine. Sudski proces koji Krajišnici vode protiv firme MPRI i američkih oficira otvara rasprava u aprilu

ČETRDESET hiljada krajiških Srba koji žive u SAD i 160.000 Srba iz Srbije i sveta, koji su proterani iz Hrvatske posle operacije „Oluja“, čekuju novu odluku Federalnog suda u državi Illinois povodom njihove tužbe protiv firme MPRI i američkih penzionisanih generala, tvorca brutalne vojne akcije u Krajini. Tužbu je 2009. godine podneo Sabor krajiških Srba iz Čikaga. U septembru 2010. američko pravosuđe je potvrdilo da tužba Krajišnika „ima dubinu i ozbiljnost“ i Federalni sud u Čikagu je oglašen nadležnim.

Tužba Krajišnika je podneta protiv američke firme MPRI i penzionisanih generala američke vojske koji su učestvovali u operaciji „Oluja“, a ne protiv Hrvatske. Radi se o naknadi nematerijalne štete izbeglim Srbima radi prisilnog napuštanja domova i pretrpljenih trauma. Odštetni zahtev je 10 milijardi dolara za više od 200.000 prognanih. Naša tužba je urađena po uzoru na spor, koji su u SAD dobili Japanci, američki državljani internirani u Ameriku nakon bombardovanja luke Perl Harbur 1941. godine – kaže za „Novosti“ Bogdan Kljaić, predstavnik Sabora.

Krajem prošle godine održana je prva pripremna rasprava u čikaškom sudu, kada je odlučeno da naredna rasprava o dokazima dve strane bude u februaru. Međutim, druga rasprava je odložena, jer Federalni sud u Čikagu čeka odluke Vrhovnog suda SAD. U međuvremenu, Sabor krajiških Srba, kako nam je rekao zastupnik Kljaić, priprema drugu po redu tribinu Krajišnika u Americi za 31. mart u Crkveno-školskoj opštini Sveti Sava u Milvokiju, država Viskonsin.

- Tema tribine je dokle se stiglo sa tužbom protiv MPRI. Očekujem dobar odziv Krajišnika, koji će na tribini moći da postavljaju pitanja. Na tribini će biti i tim advokata sa Robertom Pavićem iz Čikaga na čelu, koji zastupa Krajišnike i koji je nedavno posetio Beograd i Vladu Srbije – objašnjava Kljaić, koji očekuje da će Federalni sud novu raspravu zakazati za april ove godine.

Naime, Federalni sud u Čikagu čeka epilog pred Vrhovnim sudom SAD, na kome se odlučuje o pozitivnoj presudi lokalnih sudova u Americi po tužbi žrtava i izbeglica iz Zalivskog rata, koje su dobile nadoknadu za proterivanje i traume od egzodusa iz Iraka tokom operacije „Pustinjska oluja“ 1990.

- Ako Vrhovni sud SAD potvrdi presudu po tužbi arapskih izbeglica, Federalni sud u državi Illinois će poštovati princip pravosudne prakse i nastaviti proces krajiških Srba protiv američkih generala za operaciju „Oluja“. Na raspravi u aprilu, i Krajišnici i generali MPRI, predstaviće dokazne materijale o genocidu, koji su američki generali izvršili nad Srbima, odnosno o odbrani od te optužbe – objasnio nam je Savo Štrbac, direktor Dokumentacionog centra „Veritas“ i saradnik krajiških Srba iz Amerike.

Krajišnici u Americi tuže kompaniju MPRI i penzionisane generale i oficire „za učestvovanje u genocidu i progonu 200.000 Srba iz Krajine“, jer je agencija „instruirala Hrvatsku vojsku u 'Oluji' i učestvovala u toj operaciji“. Sudu je dostavljen i ugovor između MPRI i Hrvatske o obuci hrvatskih časnika i vojnika. Obuku je vršio bivši američki aktivni general Ričard B. Grifit.

- Imamo dokaze da su firma MPRI i generali učestvovali u „Pustinjskoj oluji“ 1990. u Iraku i da su taj plan napada i taktiku te operacije u Zalivu prilagodili i izveli kao akciju „Oluja“ u Krajini 1995. Možemo da dokažemo da je operacija „Oluja“ organizovana, sistematski i široko rasprostranjeni napad na civilno stanovništvo. Po uzoru na japanske izbeglice, koje su na sudu tražile i dobile po 25.000 dolara odštete i 200.000 prognanih Krajišnika traži po toliko za pretrpljeni strah, traume i duševni bol zbog proterivanja i zbog izgubljenog zavičaja – kaže Savo Štrbac.

Kako je po američkim propisima moguće da dve ili više ličnosti zastupaju veliki broj ljudi, tako su

tužbu Krajišnika zvanično podnele u ime 200.000 zemljaka jedna Ličanka i jedna Dalmatinka, koje žive u SAD. Sudija Ruben Kastiljo iz Federalnog suda u Čikagu je 2010. proglasio državu Illinois nadležnom s obzirom na to da kompanija MPRI ima filijale i poslove u toj državi, a Srbi iz Hrvatske koji su podneli tužbu žive u Čikagu, Milvokiju, Rokfordu i okolnim mestima.

- U ovom trenutku ovo je jedina tužba i jedini sudski proces u kome Srbi tuže SAD, generale i agenciju. Ovo je i prvi sudski proces u SAD u kome je jedna privatna vojska izvedena pred sud. Sabor krajiških Srba poziva sve izbeglice iz Krajine, gde god da žive, da dostave dokaze o genocidu nad njima, kako bi ih pokazali na Federalnom sudu u Čikagu.

Sabor aktivno sarađuje sa državnim institucijama u Srbiji, a posebno sa Dokumentacionim centrom „Veritas“ iz Beograda, koji su pripremili dokaze i dokumentaciju za aprilsku raspravu 2014. pred američkim sudom.

- Dokaze smo predali trima advokatskim kancelarijama sa 80 zaposlenih, koje zastupaju Krajišnike iz Amerike. U Beogradu je nedavno bio advokat Robert Pavić, koji je od Vlade Srbije tražio i dobio političku, pravosudnu, ali i finansijsku pomoć za rad američkih advokata Sabora krajiških Srba – otkrio nam je Savo Štrbac, koji će kao čovek iz kolone izbeglica na suđenju u Čikagu u proleće 2014. da se pojavi u svojstvu stručnog svedoka.

ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI- TO je bio zločin protiv čovečnosti. I svi krajiški Srbi koji su napustili domove 4. i 5. avgusta 1995. žrtve su agresije i imaju pravo na odštetu ukoliko se spor okonča u korist Krajišnika, bez obzira na to gde im je trenutno prebivalište – kaže advokat Robert Pavić iz Čikaga, koji je u Hagu zastupao Biljanu Plavšić, a u SAD je branio dr Radovana Karadžića.

VEČERNJE NOVOSTI, 30.03.2013.,

ČIKAGO: U MAJU ILI JUNU PRIPREMNO ROČIŠTE PROTIV MPRI

Predsednik informaciono-dokumentacionog centra „Veritas“ Savo Štrbac očekuje da u maju ili junu bude održano pripremno ročište za suđenje pred

Federalnim sudom u Čikagu protiv američke vojno-obaveštajne organizacije MPRI za saučesništvo sa hrvatskim vlastima u genocidu počinjenom nad Srbima u Hrvatskoj tokom akcije "Oluja".

Obično od pripremnog ročišta do glavnog pretresa prođe 12 do 15 meseci tako da suđenje u Čikagu očekujemo krajem 2014. ili, što je verovatnije, sredinom 2015. godine, rekao je Štrbac.

Radi se o grupnoj tužbi koju je nekoliko prognanih Krajišnika podnelo protiv ove američke vojne organizacije koja je 1994. godine sa hrvatskim vlastima sklopila ugovor o pružanju svih vrsta usluga, a i učestvovala je u vojnoj akciji tokom koje je više od 200.000 Srba prognano iz svojih domova, kazao je Štrbac Tanjugu.

Inače, akcija hrvatske vojske "Oluja" izvedena je u leto 1995. godine s ciljem zauzimanje teritorije centralne Hrvatske koja je bila pod kontrolom srpskih snaga. Operacija je trajala četiri dana i u njoj je, osim progranin, poginulo ili nestalo nešto manje od 2000 ljudi. Operacija je završena padom Republike Srpske Krajine.

Štrbac je podsetio da je tužba, kojom se traži 10,4 milijardi dolara nematerijalne odštete (za svakog prognanog po 25.000 dolara), podneta 2010. godine i da je Federalni sud u Čikagu tužbu prihvatio, kao i nadležnost u tom slučaju, iako su tuženi tražili da se suđenje premesti u državu Njujork ili Vašington.

"Sud u Illinoisu uzeo je u obzir da je srpska zajednica najbrojnija u Čikagu, da će oštećenima tako biti olakšan dolazak na ročišta kao i da su iz tog grada najbolje saobraćajne veze sa Srbijom", objasnio je Štrbac.

On je podsetio da na prvom ročištu, 2011. godine, MPRI nije prihvatio nagodbu pa je pripremno ročište za početak suđenja zakazano za ovu godinu, najpre za februar, a potom za maj ili jun.

Do odlaganja je došlo jer se čeka odluka Vrhovnog suda SAD u sličnom predmetu i ukoliko bude pozitivna i naš slučaj će, kako verujemo, biti pozitivno rešen, objasnio je Štrbac.

On je precizirao da se radi o Zalivskom ratu i "pustinjskoj oluji" izvedenoj 1989. godine u kojoj su učestvovali isti američki penzionisani generali kao i u Hrvatskoj i gde je primenjena ista američka vojna doktrina – vazduh-zemlja.

U tužbi se ukazuje, naglasio je Štrbac, i da je MPRI pomagala Hrvatskoj u vreme kada je na snazi bio embargo na uvoz oružja na područje tadašnje SFRJ, kao i da su pripadnici te organizacije pohađali elitne vojne akademije na kojima su detaljno izučavali i Drugi svetski rat, pa su bili upoznati sa zločinima koji su nad Srbima činjeni i u tadašnjoj NDH.

"Sve ove činjenice naš advokatski tim naveo je u tužbi tako da se nadamo uspehu, a posebno ako pomenuti predmet, sličan našem, bude potvrđen na Vrhovnom sudu SAD", naveo je Štrbac.

Kao dokazni materijal biće navedena reprezentativna grupa svedoka koji će "iz prve ruke" svedočiti o akcijama hrvatske vojske i njihovih pomagača nad Srbima tokom akcije "oluja", o tome šta se desilo sa njihovom imovinom u Hrvatskoj i o njihovom izbegličkom životu.

On je kazao i da ih pred sudom u Čikagu zastupa 80 advokata iz tri velike advokatske firme, od kojih su neki poreklom Srbi. Dogovoreno je zastupanje "na kredit", kako je u SAD čest običaj, što znači da bi njima pripala trećina dobijene sume na ime nematerijalne odštete koja se traži.

VEČERNJI LIST, 18.04.2013.

SAVO ŠTRBAC GUBI, NIŠTA OD 10 MILIJARDI DOLARA ODŠTETE

Sudovi u SAD-u nisu nadležni za parnice u kojima se traži odšteta za kršenje međunarodnog prava u drugoj državi

Da, past će tužba protiv MPRI-a, to je pitanje dana. Vrhovni sud proglasio je da sudovi u SAD-u nisu nadležni za parnice koje traže odštetu za kršenje međunarodnog prava za djela koja su počinjena u drugoj suverenoj državi, kaže odvjetnik Luka Mišetić koji je pomno pratio kakva će biti sudbina odštetnog zahtjeva organizacija Srba protiv tvrtke MPRI. Riječ je o savjetničkoj tvrtki bivših američki visokih časnika koji su '90. bili uključeni u program izobrazbe naših časnika. Srpske organizacije, vođene Savom Štrbcom, stoga su okrivile i "vojno-obavještajni" MPRI.

Štrbac je najavio da će u proljeće biti održano pripremno ročište za suđenje pred federalnim sudom

u Chicagu protiv MPRI-ja "zbog sudjelovanja s hrvatskim vlastima u genocidu nad Srbima tijekom Oluje" te zatražio 10,4 milijarde američkih dolara odštete. Mišetić kaže da je Štrbcu akcija propala nakon što je Vrhovni sud u slučaju tužbe Nigerijaca protiv Royal Dutch Shella za navodno kršenje međunarodnog prava u Nigeriji odlučio da tu ne postoji nadležnost sudova u SAD-u. Taj će se presedan sada automatski koristiti i vezano za tužbu Srba. Oni pak mogu pokrenuti postupak protiv MPRI-ja pred hrvatskim sudovima

VEČERNJI LIST, 18.04.2013.

Odluka Vrhovnog suda

MIŠETIĆ: KRAJIŠKIM SRBIMA ĆE ODBACITI TUŽBU PROTIV AMERIKANACA

"Danas je Vrhovni sud sa svojom presudom u slučaju Kiobel protiv Royal Dutch Petroleuma u biti prekinuo tužbu krajiških Srba odlukom da Alien Tort Claim Act ne vrijedi u drugim državama", objasnio je Mišetić na blogu.

Haški odvjetnik generala Ante Gotovine, Luka Mišetić, na svom blogu je napisao da je danas američki Vrhovni sud donio odluku u slučaju Kiobel VS. Royal Dutch Petroleum kojom je vjerojatno prekinuo i tužbu nekoliko organizacija "krajinskih" Srba protiv američke tvrtke MPRI (Military Professional Resources).

Mišetić na blogu piše da su Srbi u tužbi podignutoj na Federalnom sudu u Chicagu optužili američku tvrtku da je kriva, jer je navodno pružala potporu Hrvatskoj vojsci u operaciji Oluja te su tražili odštetu "tešku" milijarde dolara.

Vrhovni sud odredio da američki sudovi nisu nadležni

Krajiški Srbi su u tužbi tvrdili da je Hrvatska vojska, uz potporu MPRI-ja, počinila genocid protiv Srba u Krajini u Oluji 1995. godine. Tužitelji su tvrdili kako američki sudovi imaju nadležnost nad slučajem, iako su se navedeni događaji dogodili u drugoj državi.

"Danas je Vrhovni sud sa svojom presudom u slučaju Kiobel protiv Royal Dutch Petroleuma u biti prekinuo tužbu krajiških Srba odlukom da Alien

Tort Claim Act ne vrijedi u drugim državama", objasnio je Mišetić na blogu. Srbi su se u toj tužbi pozivali baš na taj zakon.

Vrhovni sud je dalje zaključio da američki sudovi nemaju nadležnost na slučajeve zbog "kršenja zakona država koje se dogodilo na teritoriju druge države, a ne u SAD-u".

Trenutno odbacivanje tužbe?

Mišetić predviđa da će takva odluka Vrhovnog suda u slučaju "Kiobel" vjerojatno dovesti do trenutnog odbacivanja tužbe krajiških Srba protiv MPRI, zato što američki sudovi nemaju nadležnost na slučajeve koji su se dogodili na teritoriju Republike Hrvatske. Umjesto toga, krajiški Srbi će morati svoju tužbu ponovno podići pred hrvatskim sudovima.

GLAS SRPSKE, 20.04.2013.,

ŠTRBAC: ODLUKA VRHOVNOG SUDA OHRABRENJE ZA TUŽBU

Beograd - Direktor Dokumentaciono-informacionog centra "Veritasa" Savo Štrbac odbacio je tvrdnje iz Hrvatske da će odluka Vrhovnog suda SAD o nenadležnosti američkih sudova u slučaju tužbe Nigerijaca protiv holandsko-britanske kompanije "Rojal Dač Šel" negativno uticati na proces koji se vodi protiv kompanije MPRI zbog saučesništva u zločinu nad Srbima u "Oluji", prenijele su agencije.

Štrbac je rekao da je i zdrava logika upućivala na to da će američki Vrhovni sud donijeti takvu odluku u slučaju gdje Nigerijci tuže kompaniju kojoj sjedište nije u Americi, i to za kršenje ljudskih prava u Nigeriji.

On smatra da je hrvatski advokat Luka Mišetić dao procjenu u hrvatskim medijima da je "Štrpcu propala akcija", jer će se "presedan sada automatski koristiti i u vezi sa tužbom Srba", vjerovatno nošen suviše jakim emocijama koje su nadvladale logiku.

- "Rojal Dač Šel" je holandsko-britanska naftna kompanija. Ovdje nema niko veze sa Amerikom i upravo

stoga su svi američki sudovi i Vrhovni sud odbacili tužbu zbog nenadležnosti američkih sudova - rekao je Štrbac.

On je ukazao da Vrhovni sud SAD u ovoj odluci nije isključio kompanije, nego je samo odredio da ta kompanija mora imati sjedište na američkom tlu, a MPRI ga ima.

- Ovdje je čak i najviše radnji, koje ulaze u djelo saučesništva u genocidu obavljeno upravo na američkom tlu. Na američkom tlu su pravljeni planovi za "Oluju" po ugledu na "Pustinjsku oluju", obučavani hrvatski oficiri i nabavljana sofisticirana oružja - objasnio je Štrbac.

On je napomenuo da je i karakteristika djela - saučesništvo u genocidu, jedan od razloga zbog kojeg se ne može povući paralela između nigerijske tužbe i tužbe protiv MPRI.

Štrbac je objasnio da su srpski advokati u tužbi citirali upravo ranije odluke američkih sudova u kojima se navodi da američko pravosuđe može biti

nadležno za kršenja međunarodnog prava, ali ne bilo koje kršenje međunarodnog prava, nego "specifično, univerzalno i obavezujuće", što genocid jeste.

Direktor "Veritasa" je podsjetio na to da se Federalni sud u Čikagu već proglasio nadležnim za predmet protiv MPRI zato što ta kompanija na prostoru države Ilinoj ima razgranatu poslovnu mrežu i ukazao na to da na području Čikaga postoji najveća srpska zajednica u kojoj ima dosta oštećenih - prognanih u "Oluji".

Štrbac je naglasio da su advokati Krajišnika ohrabreni odlukom o nigerijskoj tužbi koja se čekala, jer smatraju da presuda Vrhovnog suda SAD osnažuje razloge za nadležnost američkih sudova iznesene u tužbi koju je Federalni sud u Čikagu prihvatio.

On je naveo da će advokati 30. aprila nastaviti aktivnosti u Federalnom sudu u Čikagu radi nastavka procesa.

IV. IZMEĐU DVIJE GODIŠNJICE

SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

REPUBLIKA HRVATSKA

SLUČAJ GRUBORI

VEČERNJI LIST, 25.09.2012.,

BIVŠI SUBORCI GLEDALI SE
U OČI I JEDAN DRUGOM
VIKALI DA LAŽU

U nastavku suđenja Frani Drlji i Boži Krajini, optuženima za ratni zločin nad civilima u Gruborima 1995., suočili se svjedoci Branko Balunović i Marijan Šoša

Tko laže, a tko govori istinu, pitanje je nakon što su se danas na zagrebačkom Županijskom sudu u nastavku suđenja **Frani Drlji i Boži Krajini**, optuženima za ratni zločin nad civilima u Gruborima 1995., suočili svjedoci **Branko Balunović i Marijan Šoša**.

Dvojica bivših specijalaca i suboraca, koji su i sami sudjelovali u akciji čišćenja terena prije prolaska Vlaka slobode, nakon akcije Oluja, u dosadašnjem djelu postupka iskazivali su kontradiktorno. Balunović je jedini svjedok koji je teretio Drlju za ubojstva civila, a u prijašnjem iskazu rekao je kako je sve što zna o zločinu u Gruborima čuo od Šoše i Igora Radočaja. Njih dvojica to pak niječu tvrdeći da o ubojstvima u Gruborima ne znaju ništa, pa ih je zbog razlika u iskazima sudac **Zdravko Majerović** odlučio suočiti u sudnici. Bivši suborci u sudnici su se gledali u oči, tvrdeći da onaj drugi – laže.

– Sram te bilo lažove jedan! Nikada nisam bio u tvojoj kući! – kazao je Šoša, gledajući Balunovića.

– Svaka ti čast, majstore! Znam da se bojiš – odgovorio mu je Balunović.

– Nikoga se ja ne bojim, a ti gov-

oriš iz glave Josipa Čelića! (nedavno smijenjenog načelnika PU karlovačke, op.a.) On te ustrašio, složili ste priču – gotovo je vikao Šoša, dok mu je Balunović mirno objašnjavao kako mu je Šoša kazao da je Frano Drljo odgovoran za ubojstva civila u Gruborima.

– Rekao si mi da te Drljo odvezao u šumu, da je zaključao automobil, izvadio pištolj i zaprijetio da će te u toj šumi zakopati ako progovoriš. Rekao si mi i da ti je za mene rekao: “I ovog se šupka moram riješiti”. Rekao si mi i da je Drljo ubio dvoje ljudi, a da je Beneta (**Igor Beneta**, bio je optužen, nađen mrtav prije početka suđenja, op.a.) iz šume došao krvav i tražio nešto da se obriše – govorio je Balunović, dok je Šoša na sve to uzrujano odgovarao kako Balunović laže.

Drukčija situacija nije bila ni kada je Balunović suočen s **Igorom Radočajem**, koji ga je također optužio da je – lažov. Balunović je ostao kod svojih navoda da je Radočaja, prije uhićenja osumnjičenih za Grubore, pozvao na sastanak sa zapovjednicima **Josipom Čelićem i Stjepanom Žinićem**. Tvrdio je i da je Radočaju rekao kako će policajcima reći sve informacije koje je dobio od njega i Šoše.

– To je izmišljena priča! Balunović, Čelić i Žinić bili su instruirani od Brkića – rekao je Radočaj. Rekao je zatim da je pod Brkić mislio na **Milijana Brkića**, nekadašnjeg pomoćnika ravnatelja policije, a sadašnjeg glavnog tajnika HDZ-a.

Salve uvreda na svoj račun Balunović je mirno slušao, da bi

na kraju čovjeku za kojeg je kazao da mu je bio prijatelj rekao:

– Znam te kao dobrog čovjeka i uvijek sam ti na raspolaganju. A ti jako dobro znaš zbog koga smo mi sada u sudnici.

– Ne znam što bih rekao. Odvratno! Ovo je ispod svakog nivoa – odgovorio mu je na to Radočaj.

Na kraju je dodao da Balunoviću više nikada ne želi ništa reći.

Suđenje se nastavlja u studenom, kad bi trebali svjedočiti Zdravko Janić, Josip Turkalj i Josip Čelić.

Večernji list, 08.11.2012., “Za zločin sam čuo iz medija, a lažna izvješća našao sam u arhivi”

Zdravko Janić, zapovjednik zapovjedništva ATJ Lučko, i **Josip Turkalj**, koji je jedinicom zapovijedao u kolovozu 1995., danas su na zagrebačkom Županijskom sudu svjedočili u nastavku suđenja **Frani Drlji i Boži Krajini**, optuženima za ratni zločin nad civilima u Gruborima u ljeto 1995. Turkalj je, kako je kazao, Grubore obišao dan nakon operacije, a tada je, rekao je, vidio jednu ili dvije zapaljane kuće te jednu ubijenu osobu.

– U zaseoku je bilo dosta ljudi. Vidio sam i tamo i **Ivana Čermaka i Željka Sačića**. I nije mi baš bilo jasno što se dogodilo. Po povratku u Zagreb general **Mladen Markač** zatražio je da rukovoditelji s terena dostave izvješća o akciji. Kad sam ih dobio, prosljedio sam ih Markaču uz napomenu da Drljo svoje nije poslao – kazao je Turkalj.

– U sudskom spisu nalaze se dva izvješća od svakog rukovoditelja akcije, a na onom što ih je sastavio **Branko Balunović**, čak su

različiti potpisi – dodao je na to optuženi Drljo. Turkalj se pak nije mogao sjetiti koja je izvješća točno poslao Markaču, no nešto je znao:

– Iz toga što je Markač tražio dodatna izvješća moglo se zaključiti da nešto nije u redu. Janić je kazao kako je tog dana u akciji sudjelovalo 550 specijalaca koje je on upozorio da na tom području ima puno civila te da paze kako netko ne bi nepotrebno zapucao.

– Bio sam na vezi sa svim zapovjednicima i nisam dobio informacije o incidentima. To sam i napisao u svom izvješću – kazao je Janić da bi zatim sudskom vijeću pokazao i original izvješća koje je imao u džepu. Dodao je i da je za zločin u Gruborima čuo iz medija te da je 2003. godine, nakon što je haaško tužiteljstvo tražilo dokumentaciju, u arhivi našao lažna izvješća.

– Bila su različita od moga i u njima su bili opisani događaji za koje ja do tada nisam znao – rekao je Janić.

JUTARNJI LIST, 13.11.2012.,

NAJBOGATIJI HRVATSKI POLICAJAC SVJEDOČIO O SLUČAJU GRUBORI: 'OD SAČIĆA SAM DOZNAO ZA ZLOČIN'

ZAGREB – Najbogatiji policajac u državi, ujedno i načelnik PU karlovačke u odlasku **Josip Čelić**, danas je na zagrebačkom Županijskom sudu pet sati svjedočio o zbivanjima krajem kolovoza 1995. nakon što je otkriven ratni zločin u zaseoku Grubori, za što se sudi **Frani Drlji** i **Boži Krajini**. Čelić je u toj akciji čišćenja terena bio zadužen za koordinaciju pojedinih grupa, no cijeli teren sa svojim kolegama nije prošao. Naime, Čeliću su na samom početku puta dojavili da su

pronađeni neki srpski civili pa ih je on osobno htio odvesti na sigurno. Iako je tadašnji operativni zapovjednik te akcije, a sadašnji šef hrvatskih specijalaca **Zdravko Janić** na prošlom ročištu rekao kako mu je bilo čudno što se Čelić poslije nije pridružio kolegama, on je jučer svjedočio da mu je Janić osobno rekao da nema potreba da se vraća jedinici jer su već dosta odmakli. Njihovi iskazi razlikuju se u još nekim pojedinostima.

– Kada su se svi vratili u završnu poziciju, vođe grupa pitao sam je li sve bilo u redu. Svi oni odgovorili su da se ništa nije dogodilo – svjedočio je Čelić. Temeljem tih informacija sastavio je i izvješće i poslao ga u stožer akcije.

Međutim, idući dan zapovjednik Sektora specijalne policije **Željko Sačić** izvijestio ga je da je u Gruborima došlo do incidenta te da ima poginulih. Sačić mu je potom izdiktirao novo izvješće u kojem je naveo da je u Gruborima bilo oružanog sukoba. Za to je izvješće jučer Čelić rekao da nije istinito i vjerodostojno. Nakon toga tadašnji zapovjednik ATJ Lučko **Josip Turkalj** od svih vođa grupa zatražio je da napišu novo izvješće o akciji, a jedino ga je Drljo odbio napisat

VEČERNJI LIST, 22.01.2013.,

'JOSIP ČELIĆ KUKAVICA JE I DEZERTER, A MENI JE SMJESTILA POLICIJA'

– Josip Čelić kukavica je i dezertjer, a kriminalistička policija je sve meni smjestila zbog političkog progona – kazao je, među ostalim, **Željko Sačić**, bivši zamjenik zapovjednika specijalne policije, svjedočeći na zagrebačkom Županijskom sudu u nastavku suđenja Frani Drlji i Boži Krajini, optuženima za ratni zločin u Gruborima u kolovozu 1995. Sačić se na Čelića obrušio jer je,

kako je kazao Čelić, lagao kada je kazao da mu je Sačić naredio da piše lažna izvješća o događanjima u Gruborima.

– On je u svom prvom terenskom izvješću napisao da se na terenu ništa neobičajno nije dogodilo, a tek naknadno smo doznali da u Gruborima ima ubijenih civila, zbog čega me je general Markač poslao na teren da vidim što se događa. Sve što je Čelić iskazivao imalo je za svrhu da sa sebe skine odgovornost, a ja mu nisam mogao narediti da piše lažna izvješća kada nisam znao što se događalo. Samo mi je bilo jasno da su kuće i civili stradali u oružanom sukobu, u kojem je korišteno nekakvo teže naoružanje – kazao je Sačić.

Dodao je da je Čelić ostavio svoju postrojbu na terenu te da je uo dva srpska civila koja je zatim odveo u nepoznato.

– Iz svega toga ja mogu zaključiti da je Čelić lagao da skine odgovornost sa sebe, odnosno da bi prikrio činjenicu da je napustio postrojbu, što smo doznali tek 2005. od haaških istražitelja – kazao je Sačić, dodavši da je tek naknadno doznao i da je Drljo odbio pisati izvješće uz obrazloženje da nije bio vođa grupe. Govoreći pak o samoj akciji čišćenja terena koja je provedena u kolovozu 1995. prije prolaska Vlaka slobode, Sačić je kazao da akcija nije provedena po zapovijedi za operaciju Oluja – Obruč, koju je on potpisao, već po izravnoj zapovijedi izdanoj iz Ureda Predsjednika RH.

– Potpisao ju je general Mile Ćuk, a imala je kodni naziv Knin 95. U MUP-ovoj arhivi o tome se nalazi dokumentacija s potpisom Ivana Jarnjaka – kazao je Sačić, dodavši da je on sam još uvijek osumnjičen za lažiranje izvješća sastavljenih nakon te akcije. Govoreći pak o onome što je zatekao u Gruborima, Sačić je kazao da je u selu osobno vidio ubijenog Đuru Karanovića.

– Jedna mi je starica kazala da je on bio pripadnik srpske vojske. Čuo sam i da se u jednoj zapaljenoj kući nalazi mrtvo tijelo još jedne žene. Zato sam naredio tadašnjem zapovjedniku ATJ Lučko Josipu Turkalju da prikupi sva izvješća, utvrdi što se dogodilo i pokrene stegovni postupak protiv odgovornih – rekao je Sačić.

SRNA, 06.02.2013.,

GRUBORI, NASTAVLJENO SUĐENJE

ZAGREB (SRNA)- Dvojica svjedoka danas su na suđenju za zločin nad srpskim civilima u Gruborima na Županijskom sudu u Zagrebu posvjedočili da su čuli da su se tamo dogodila ubistva, ali da je “neko” zabranio uviđaj.

Nekadašnji šef policije u Kninu Miloš Mihić rekao je da ga je o ubistvima u Gruborima izvijestio komandant civilne policije UN od kojeg je dobio papir sa imenima ubijenih.

O tome je, kako je rekao, odmah informisao načelnika Policijske uprave u Kninu Čedu Romanića i dvojicu MUP-ovih koordinatora, a informacija UN upisana je u knjigu događaja.

“Očekivao sam da će uviđaj biti obavljen, ali se ništa nije dogodilo. Romanić mi je poslije rekao da neko zabranjuje uviđaj”, ispričao je Mihić na suđenju bivšim pripadnicima Antiterorističke jedinice “Lučko” Frani Drlji i Boži Krajini.

Svjedok Zvonko Gambaža posvjedočio je da je od tadašnjeg šefa Službe za zaštitu ustavnog poretka Smiljana Reljića saznao “da se nešto dogodilo u Gruborima”.

Gambaža je naveo da se Reljić raspravljao sa ratnim načelnikom sektora specijalne policije Željkom Sačićem i koordinatorom MUP-a Stjepanom Buhi-

nom, koji je insistirao da se u Gruborima napravi uviđaj, ali svjedok nije znao da kaže i zašto se to nije dogodilo.

Osim njih dvojice, iskaz je dalo još šest svjedoka mahom bivših specijalaca ili policajaca.

Ivica Vrtičević, koji je radio kao krim tehničar, rekao je da je fotografisao mrtva tijela i da je po povratku sa terena snimke predao u ovalaštenom odjeljenju Policijske uprave u Zadru.

Svjedoci koji su u to vrijeme bili pripadnici specijalne policije uglavnom su dali iskaze da na terenu nisu vidjeli ništa neuobičajno i da su za zločin u Gruborima naknadno saznali.

Suđenje će biti nastavljeno 28. februara ispitivanjem novih svjedoka, među kojima i Berislava Garića, koji je na početku bio jedan od osumnjičenih, ali je postupak protiv njega zaustavljen zbog nedostatka dokaza.

U Gruborima je 25. avgusta 1995. godine ubijeno šestoro srpskih civila, uglavnom starih ljudi. Selo se nalazi 20 kilometara istočno od Knina, u brdima pored granice Hrvatske i BiH.

Bivši zamjenik komandanta specijalne policije Željko Sačić na taj događaj je reagovao riječima da je “tim terenom prošla specijalna jedinica, te da su se malo zaigrali”, navedeno je između ostalog u zvaničnom iskazu Romanića, koji je to rekao istražnom sudiji još 12. februara 2010. godine.

Za zločin u Gruborima sudi se bivšim specijalcima Frani Drlji i Boži Krajini, dok je trećeoptuženi Igor Beneta preminuo za vrijeme bijega pod misterioznim okolnostima koje su prvo okarakterisane kao samoubistvo vješanjem.

Nakon što su hrvatski mediji objavili fotografiju obješenog Benete ministar unutrašnjih poslova Ranko Ostojić pokrenuo je internu istragu o okolnostima njegove smrti i eventualnom

zataškavanju ubistva.

Zločin je po komandnoj odgovornosti procesuiran u Hagu, zbog čega je nepravosnažno bio osuđen tadašnji šef specijalne policije Mladen Markač, dok je general Ivan Čermak oslobođen svake odgovornosti.

VEČERNJI LIST, 21.02.2013.,

GENERAL MARKAČ NE MOŽE SVJEDOČITI ZBOG MOGUĆE REVIZIJE

– Željko Sačić bio je moj zamjenik, a nakon akcije Oluja, bila je akcija Oluja obruč tijekom koje se provjeravalo jesu li na oslobođenom teritoriju ostale kakve neprijateljske postrojbe. Više od toga zasad ne mogu reći jer haaško tužiteljstvo ima pravo revizije pravomoćne presude u roku od godinu dana, a taj rok još uvijek nije prošao – kazao je general Mladen Markač, koji je na zagrebačkom Županijskom sudu trebao biti ispitan kao svjedok u istrazi protiv Željka Sačića.

Riječ je o istrazi ratnog zločina u selu Grubori gdje je 25. kolovoza 1995. ubijeno petero srpskih civila, zapaljen je veći broj kuća u Gruborima te Ramljanima sljedećeg dana, a Sačić se sumnjiči za zataškavanje cijelog slučaja. Istraga protiv njega te pripadnika Specijalne policije koji su se sumnjičili za zločin u Gruborima pokrenuta je u prosincu 2009. No postupak je u odnosu na njega razdvojen, dok je protiv ostalih podignuta optužnica i suđenje im je u tijeku.

Postupak je protiv Sačića razdvojen jer je tužiteljstvo inzistiralo na ispitivanju generala Markača koji je tada bio u haaškom pritvoru. Inače, događaji u Gruborima bili su sastavni dio

haaške optužnice protiv generala, zbog čega je razumljiv Markačev stav da zasad ne iskazuje ništa čime bi se eventualno mogao inkriminirati.

VEČERNJI LIST, 10.04.2013.,

GENERAL MARKAČ NIJE PODIGAO POZIVE

Umirovljeni general Mladen Markač nije se pojavio na zagrebačkom Županijskom sudu gdje je trebao svjedočiti u nastavku suđenja Frani Drlji i Boži Krajini, optuženima za ratni zločin nad civilima počinjen u kolovozu 1995. u selu Grubori. Naime, dva puta mu je poslan poziv, no sud je obavješten da ih nije podigao.

Inače, general Marakač već je davao iskaz u ovom postupku, no u djelu koji je razdvojen i u kojem se još uvijek vodi istraga protiv

Željka Sačića, koji je za vrijeme Domovinskog rata bio Markačev zamjenik. U tom iskazu Markač je tek kratko kazao da ne može iskazivati obzirom da Haag u roku od godine dana može pokrenuti reviziju postupka u kojem su on i general Ante Gotovina pravomoćno oslobođeni, a takav stav razumljiv je obzirom da je zločin u Gruborima bio sastavni dio haaške optužnice protiv hrvatskih generala.

Inače, svjedočio je vještak sudske medicine, a suđenje se nastavlja u svibnju, za kada je sud odredio rekonstrukciju.

„HRT“, 17.05.2013. -

REKONSTRUKCIJA ZLOČINA U GRUBORIMA

U selu Grubori u okolici Knina provedena je sudska rekonstrukcija ratnog zločina iz kolovoza 1995.

Gotovo 18 godina nakon što je ondje, po dolasku policijskih specijalaca, ubijeno šest civila srpske nacionalnosti, a selo - zapaljeno. Na optuženičkoj klupi dvojica su bivših specijalaca, Frano Drljo i Božo Krajina.

Obojica su na sudu odbacili optužbe za ratni zločin i ustvrdili da nisu krivi za ubojstva civila. U svojoj obrani na početku postupka prvooptuženi Drljo rekao je i da ga kao 'časnika, vjernika i čovjeka' zgrožava zločin opisan u optužnici. Za zločin u Gruborima, koji se dogodio uoči prolaska Vlaka slobode kojim je državni vrh nakon Oluje išao u Split, sudilo se i Igoru Beneti. No on je u travnju 2011. pronađen obješen u šumi pokraj Otišića. Iako je policija izvijestila da je riječ o samoubojstvu, ratni zapovjednik ATJ Lučko Željko Sačić, koji je i sam bio osumnjičen u ovom slučaju, javno je izrazio sumnju da je Beneta ubijen.

SLUČAJ PRUKLJAN

„SNV“, 26.03.2013.

TROSTRUKOM UBOJICI "PROMETNA" KAZNA

Za svaki život manje od
 dvije godine

Zvjersko ubojstvo srpskih supružnika Nikole i Milice Damjanić, koji su na svom kućnom pragu u selu Prukljan nakon "Oluje" izrešetani mecima i potom spaljeni, dobilo je sudski epilog. Nakon punih 18 godina počinitelj je utvrđen i kažnjen, no nepravomoćna presuda za ratni zločin počinjen 11. kolovoza 1995. obitelji žrtava nije donijela nikakvu satisfakciju.

Za tri oduzeta ljudska života zapovjednik voda izviđačke satnije

113. šibenske brigade Božo Bačelić osuđen je na Županijskom sudu u Splitu na pet godina i deset mjeseci zatvora. Uz ubojstvo supružnika Damjanić, sud je ustvrdio da je ubio i ratnog zarobljenika Vuka Mandića. Trojica ročnika kojima je zapovijedao, Ante Mamić, Luka Vuko i Jurica Ravlić, oslobođeni su optužbi za pomaganje. Oni su na izrešetana tijela Nikole i Milice Damjanić nabacali grane, gume i ribarske mreže te ih zapalili kako bi zatrli dokaze. No paljenje leševa otišlo je u zastaru pa su trojica suučesnika u zločinu puštena na slobodu.

Ubojstvo starih i nemoćnih supružnika Damjanić najteži je ratni zločin koji su na području Skradina nakon akcije "Oluja"

počinili pripadnici Hrvatske vojske, a kronologija slučaja svjedoči o nevoljkosti istražnih tijela i pravosuđa da se obračunaju sa zločincima iz "svojih" redova. Bačelić je 11. kolovoza 1995. u poslijepodnevnim satima s trojicom ročnika došao u Prukljan radi pretraživanja oslobođenog teritorija. Bio je to posljednji dan života 76-godišnjeg slijepog i teško pokretnog Nikole i njegove dvije godine mlađe supruge Milice, civila koji su cijeli rat proživjeli u selu ostavši između hrvatske i srpske strane, na svome ognjištu. Nisu ni pomišljali da će im ti osloboditelji, koji su došli u uniformi koju je nosio i njihov unuk, časnik HV-a Nikola Smolić, na koncu biti egzekutori. Tada 25-godišnji Bačelić i trojica

ročnika zatekli su Damjaniće pred njihovom obiteljskom kućom. Nisu u njima vidjeli civile, nemoćne starce koji ništa nisu zgriješili i koji su mislili da je muka konačno gotova, rat završio, pa će u miru poživjeti preostalu starost. Bačelić ih je izrešetao mecima. Milica je pogođena u glavu, a Nikoli je pućano u potkoljenice. Preminuo je od ozljeda glave zadobivenih prilikom pada. Trojica ročnika potom su zapalila njihova tijela. Do njihova prvog uhićenja došlo je tek šest godina nakon zločina, u rujnu 2001. Sve do tada Bačelić je uživao privilegije hrvatskog branitelja, u javnosti imao status junaka, gradio je svoj biznis, otvorio kafić u Šibeniku i mjenjačnicu. Iako su nakon prvog uhićenja u istrazi i u nazočnosti odvjetnika priznali krivnju, u sudskom postupku sve su zaniijekali, mijenjali iskaze, te su 2002. sva četvorica na Županijskom sudu u Šibeniku oslobođena. Uslijedila je žalba na prvostupanjsku presudu, a slučaj je u ladicama Vrhovnog suda ležao narednih pet godina. Tek 2007. Vrhovni sud ukinuo je prvostupanjsku presudu i naredio pritvaranje sve četvorice optuženika te ponovno suđenje. No Bačelić, pravim imenom Redžo Đinđić, je pobjegao. Policija je za njim raspisala međunarodnu tjeralicu, držala na oku obiteljsku kuću u Grebaštici kod Šibenika. Svako malo čulo se da je negdje viđen, u Šibeniku i u Bjelovaru, da je bio u kontaktu sa suprugom i obitelji, no policija je tapkala u mjestu ponavljajući da "vrši sve mjere i radnje". Bačelić je uspješno izmicao sve dok ga 2012. nije uhvatila njemačka policija i izručila Hrvatskoj. Konačno je na Županijskom sudu

u Splitu počelo novo suđenje. Bačelić se branio da ništa ne zna ni o ubojstvu supružnika Damjanić, niti o likvidaciji zarobljenika Mandića te je tvrdio da su ga svojedobno policajci ucijenama i zastrašivanjima primorali da prizna zločine. No uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze te iskaze svjedoka, među kojima i pripadnika HV-a koji su tog dana došli u Prukljan i zatekli Bačelića s trojicom ročnika te vidjeli lomaču, sud mu je izrekao kaznu od pet godina i deset mjeseci. Za svaki oduzeti ljudski život, ima tako odslužiti po manje od dvije godine zatvora.

Najstariji unuk ubijenih Damjanića, umirovljeni časnik HV-a Nikola Smolić, godinama je upinjao, pritiskao pravosuđe, tražio pravdu. No dočekao ju nije. Kazao je tek da ne zna što reći. Presudu je komentirao **Zoran Pusić**, predsjednik Građanskog odbora za ljudska prava koji je pratio slučaj i suđenje.

- Ovo je sramota. Da je netko ukrao bombone u Konzumu dobio bi ovoliku kaznu. Za ubojstvo troje ljudi izrekli su pet godina i 10 mjeseci zatvora. To ostavlja gorak osjećaj, ali, to, nažalost, nije ništa novo za naše pravosuđe koje ratne zločince s hrvatske strane ne osuđuje ili im izriče kazne koje još više vrijeđaju i pogađaju obitelji. Sudstvo je neovisno i suci sude po vlastitoj savjesti. Ovdje bih rekao da sude po vlastitoj nesavjesti – ustvrdio je Pusić.

DOCUMENTA: OBEŠTETITE ŽRTVE

Ulaskom Hrvatske u EU započet će primjena Zakona o novčanoj naknadi žrtvama krivičnih djela,

a Centar za suočavanje s prošlošću Documenta zatražio je da se Zakon proširi odredbama o naknadi štete civilnim žrtvama rata, kojih je prema procjenama između četiri i osam tisuća. Porodice smrtno stradalih u ratu u 89 posto slučajeva izgubile su parnice za odštetu i danas plaćaju visoke parnične troškove. Iz Documente upozoravaju da fond koji će zakonski biti osnovan od 1. jula nikada nije bio uspostavljen za civilne žrtve rata. N. J. - **AUTOR: Goran Plavšić**

Blic, 14.06.2013., Presuda u Splitu: Ubio supružnike a zatim ih zapalio, i dobio samo pet godina

Komandant voda izviđačke jedinice 113. brigade HV u doba Oluje Božo Bačelić osuđen je u Splitu na jedinstvenu kaznu od pet godina i deset meseci zatvora zbog ubistva supružnika Nikole i Milice Damjanić i ratnog zarobljenika Vuka Mandića, preneo je Index.hr.

Nekadašnji pripadnici voda, u doba zločina Ante M., Luka V. i Jurica R. oslobođeni su optužbe za ratni zločin, odnosno, učestvovanje u likvidaciji Mandića, dok je sudija Ivona Rupić za pomaganje prilikom egzekucije supružnika Damjanić donela odbijajuću presudu zbog zastarevanja predmeta.

Supružnici Damjanić ubijeni su 11. avgusta 1995. godine u mestu Prokljan kod Skradina. Bačelić je vodio vod na čišćenje terena, a Damjaniće je ubio na kućnom pragu. Trojica pripadnika voda zatim su naslagali daske i grane ispod Damjanića i zapalili ih. Zarobljeno pripadnik krajiške vojske Vuk Mandić ubijen rafalnom paljbom dva ili tri dana pre u zaseoku Mandićima u opštini Kistanje.

Svi optuženi su 2002. godine bili oslobođeni na prvom suđenju, ali je Vrhovni sud predmet vratio na ponovno suđenje. Bačelić je nestao, pa je za njim 2007. godine raspisana tjeratica. Početkom prošle godine uhapšen je u Nemačkoj.

Savo Štrbac iz udruženja "Veritas" ističe da je pravo ime Bože

Bačelića – Redžepi Đinđić. - Ime i prezime je promenio početkom devedesetih i postao je ubica Srba. I sada se ostvaruje ona izreka da je "veći katolik od pape". Srbi koji su stradali kao ova porodica Damjanić, poginuli su na najgori mogući način. Postoje različiti vidovi ubistava, a ovo je upravo ritualno ubistvo koji čoveka treba da svede na

nivo životinje. Ovaj bračni par su ubili na kućnom pragu i zapalili. Ovo je nova kazna za ubistvo koje nema veze sa ratom. Za ovo krivično delo je mogao dobiti od pet do 20 godina. Dobio je skoro minimum i to je sramotno – kaže Štrbac za "Blic" ističući da ne zna kakve je olakšavajuće okolnosti sud cenio jer one ne postoje.

SLUČAJ DVOR NA UNI

HINA; KOPENHAGEN,
14.12.2012.,

DANSKI VOJNICI NASTAVLJAJU SVJEDOČITI O ZLOČINU U DVORU NA UNI

Na Gradskom sudu u Kopenhagenu u ponedjeljak bi trebalo biti ispitano još dvoje pripadnika danskog bataljuna Mirovnih snaga UN-a koji su 8. kolovoza 1995. svjedočili ratnom zločinu u Dvoru na Uni kada su nepoznate osobe u vojnim odorama ušle u školu ubile 12 većinom hendikepiranih civila.

"Ispitivanju svjedoka će prisustvovati Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske **Mladen Bajić** i Glavni tužitelj Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije **Vladimir Vukčević** koji će, uz to, održati radni sastanak te razmotriti dosadašnji rad na predmetima ratnih zločina i razgovarati o daljnjoj suradnji te njenom unaprjeđenju", priopćilo je danas Državno odvjetništvo.

Ispitivanje danskih pripadnika mirovne misije počelo je u Kopenhagenu 24. siječnja ove godine, a kako se zločin dogodio na području razdvajanja Hrvatske vojske i pripadnika srpskih postrojbi njihovim su svjedočenjima i tada nazočili predstavnici hrvatskog i srbijan-

skog tužiteljstva. Za ispitivanje danskih vojnika koji su se zatekli na mjestu zločina bila je potrebna i dozvola UN-a.

Sisačko Županijsko državno odvjetništvo izvijestilo je lani u travnju da policija provodi kriminalistička istraživanja teškog ratnog zločina u Dvoru 1995. godine, ali da se još ne zna identitet počinitelja koji su tada ubili jedan bračni par i deset mentalno oboljelih osoba.

Navelo je pritom da je sisačko-moslavačka policija dostavila 6. rujna 2006. izvješće o ratnom zločinu protiv civila. Zločine su, prema njihovim saznanjima, počinili pripadnici paravojnih formacija tzv. SAO Krajine, koji su prilikom povlačenja iz Dvora 8. kolovoza 1995. osim jednog bračnog para, ubili i desetero mentalno bolesnih osoba, smještenih u prostorijama Osnovne škole u Dvoru, a koji su ranije dovedeni iz Petrinje.

U cilju prikupljanja podataka ili dokumentacije koja bi odvjetništvu pomogla u otkrivanju identiteta žrtava i počinitelja zločina pretražena je i baza podataka Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, a istragu zločina u travnju 2011. je pokrenulo i srbijansko tužiteljstvo za ratne zločine.

Danska televizija BT je, naime, prošlog proljeća objavila prilog u kojemu je danski vojnik posvjedo-

čio da danski vojnici u sastavu UN-a 1995. nisu reagirali kada je veći broj ljudi "u maskirnim uniformama", pred njihovim očima ubio mentalno bolesne osobe koje su se skrile od rata u školi u Dvoru. Ni u tekstu ni u video prilogu danske televizije ne govori se o tome tko su počinitelji zločina. (Hina)

RTRS, 15.12.2012.,

ВУКЧЕВИЋ И БАЈИЋ ИСПИТУЈУ БИВШЕ ДАНСКЕ ВОЈНИКЕ

Српски и хрватски тужиоци Владимир Вукчевић и Младен Бајић учествоваће у пonedjeljak, 17. децембра, у Копенхагену у испитивању још два бивша припадника Данског батаљона Унпрофора, који су присуствовали убиству хендикепираних српских цивила у Двору на Уни, током рата у Хрватској 1995. године.

Вукчевић и Бајић потом ће одржати радни састанак да би размотрили досадашњи рад на предметима ратних злочина и разговарали о даљој сарадњи и њеном унапређењу, саопштено је на сајту српског Тужилаштва за ратне злочине.

Саслушањем у Градском суду у Копенхагену биће настављено испитивање свједока злочина у Двору на Уни, након што су у јануару ове године Вукчевић и Бајић

у Копенхагену присуствовали и учествовали у испитивању четири припадника Данског батаљона.

Припадници Данског батаљона су 8. августа 1995. године боравили у кампу у Двору на Уни у вријеме када су непознати починиоци у војним униформама у просторијама школе и испред ње убили дванаест цивила, већином ментално или тјелесно хендикепираних лица.

“Након испитивања ових свједока, с циљем прикупљања доказа, настављена су истраживања и испитивања свједока овог злочина на територији Србије и Хрватске”, наводи се у саопштењу.

Директор Документационо-информационог центра “Веритас” Саво Штрбац рекао је раније Срни да је овај злочин, према сазнањима ове невладине организације, починила једна хрватска јединица приликом чишћења терена.

Он је навео да српска страна има доказе да су Двор на Уни већ 7. августа увече држали припадници хрватске војске, те демантовао хрватске спекулације да су ликвидацију хендикепираних Срба у Двору на Уни 8. августа 1995. године починили припадници Српске Војске Крајине или српске паравојске.

Према истраживањима “Веритаса”, у току “Олује” хендикепирани српски цивили пребачени су из старачког дома у Петрињи и смјештени у школу у Двору на Уни, на само неколико метара од кампа са 200 данских војника Унпрофора, који нису спријечили убиство, јер су имали наређење да се не мијешају. Злочин у Двору на Уни јавности је познат још од 19. децембра 1996. године, када су холандски историчари Јан Баласт и Јан Блау у листу “Нет пароол” објелоданили да су хрватски војници 7. августа 1995. поубијали више од 200 српских избјеглица.

Они су навели и исказе свједока, које су потврдили и високи функционери УН са терена, да су тијела поубијаних видјели у парку Двора на Уни и да су “Данци касније

пронашли четири убијена инвалида у школи на Двору”.

Холанђани су још 1996. године писали како су хрватски војници масакрирали Србе у Двору на Уни. Дански новинар Каспер Ведсманд објавио је свједочење данских војника према коме је 12 војника, у униформама без ознака, ручним гранатама и аутоматским пушкама хладнокрвно побило немоћне људе, међу којима и оне у инвалидским колицима и ампутиране ноге.

HINA, 18.12.2013.,

Bajić i Vukčević dogovorili suradnju u istrazi zločina u Dvoru na Uni

DOGOVOR U KOPENHAGENU

Danski vojnici bili su Dvoru na Uni »u vrijeme kada su nepoznati počinitelji u vojnim odorama u prostorijama škole i ispred škole ubili 12 civila, većinom mentalno ili tjelesno hendikepiranih osoba«, priopćilo je ranije Tužilaštvo

БЕОГРАД – Hrvatski državni odvjetnik **Mladen Bajić** i srbijanski tužitelj za ratne zločine **Vladimir Vukčević** dogovorili su Kopenhagenu daljnju suradnju u istrazi ratnog zločina nad civilima u Dvoru na Uni u kolovozu 1995. godine, potvrđeno je Hini u utorak u srbijanskom Tužiteljstvu za ratne zločine.

Vukčević i Bajić su u ponedjeljak u Gradskom sudu u Kopenhagenu sudjelovali u ispitivanju dva svjedoka ovog zločina, javili su ranije beogradski mediji pozivajući se na izjavu Vukčevićeva zamjenika **Brune Vekarića**.

Prethodno su, u sjećnju ove godine, predstavnici srbijanskog tužilaštva za ratne zločine s hrvatskim kolegama u Kopen-

hagenu nazočili ispitivanju četvorice danskih vojnika i časnika. Riječ je o pripadnicima Danskog bataljona mirovnih snaga Ujedinjenih naroda (UN) koji su 8. kolovoza 1995. boravili u kampu u Dvoru na Uni.

Danski vojnici bili su Dvoru na Uni »u vrijeme kada su nepoznati počinitelji u vojnim odorama u prostorijama škole i ispred škole ubili 12 civila, većinom mentalno ili tjelesno hendikepiranih osoba«, priopćilo je ranije Tužilaštvo.

Jedna od prvotnih verzija bila je da je u tom zločinu ubijeno devet osoba, ali je danski vojnik **Jan Weellendorf** kasnije pred kamerama danske TV-postaje BT svjedočio da je u zločinu u Dvoru na Uni 1995. godine »bilo više od devet žrtava hendikepiranih Srba«.

Weellendorf je ustvrdio da su danski vojnici tražili da interveniraju, ali za to nisu dobili odobrenje svog zapovjednika. On smatra da je isključivi krivac za to zapovjednik koji je bio obaviješten, ali im je, navodno, rekao »da čekaju«. »Jako mi je žao što se to dogodilo. Ja sam i ranije pokušavao pričati o tome, ali me nitko nije slušao«, rekao je Weellendorf o zločinu u Dvoru na Uni.

Danska televizija BT je prošlog proljeća objavila prilog u kojemu je Weellendorf posvjedočio da danski vojnici u sastavu »plavih kaciga« UN-a 1995. nisu reagirali kada je veći broj ljudi »u maskirnim odorama« pred njihovim očima ubio mentalno bolesne osobe koje su bile sklonjene u školi u Dvoru. U video prilogu danske televizije BT ne govori se o tome tko su počinitelji zločina.

U srbijanskom tužilaštvu za ratne zločine navode da su »u cilju

prikupljanja dokaza nastavljena istraživanja i ispitivanja svjedoka ovog zločina na teritoriju Srbije i Hrvatske».

TANJUG, 27.03.2013.,

DANCI DALI SNIMAK RAT- NOG ZLOČINA U DVORU

Srpsko Tužilaštvo za ratne zločine došlo je do snimaka koji bi mogli da pomognu u otkrivanju počinilaca zločina u Dvoru na Uni 8. avgusta 1995. godine.

Kako javlja RTS, na snimku jednog od najgnusnijih ratnih zločina koji se desio na prostoru bivše Jugoslavije, vidi se kako vojnici ulaze u Dvor na Uni, datum snimanja odgovara danu masakra, a ta televizija prenosi i izjavu tužioca za ratne zločine **Vladimira Vukčevića**, koji kaže da se do snimka došlo tokom boravka u Kopenhagenu 24. i 25. januara.

"Snimci su vrlo interesantni jer se poklapaju sa iskazima svedoka, danskih vojnika, koji su u to vreme bili u sastavu danskog

bataljona u Dvoru na Uni", naglasio je Vukčević.

Kako je istakao tužilac Vukčević, sada se ispituje autentičnost tih snimaka pošto su poznata imena autora snimaka.

Prema iskazu svedoka, danskih vojnika, ubice su nosile tamno zelenu uniformu bez oznaka, a RTS prenosi i izjavu **Save Štrpca** iz Dokumentaciono-informacionog centra "Veritas" u kojoj tvrdi da je takve uniforme imala hrvatska specijalna policija, i da ima još dokaza koji upućuju na njih.

Štrbac ističe da je, prema srpskim, hrvatskim i izvorima Ujedinjenih nacija, jedna jedinica specijalne policije, iz 145. brigade hrvatske vojske, već 7. avgusta oko 17 sati ušla u Dvor.

"To je sve opisano, put te jedinice, kojom je komandovao domaći čovek, Hrvat iz sela Zamlača kod Dvora, **Matija Ciprić**. Sve je to objavljeno još septembra 1995. godine u časopisu Zrin", napominje Štrbac.

O novim detaljima, kako javlja RTS, predstavnici srpskog Tužilaštva za ratne zločine razgovaraće i sa hrvatskim tužiocima

sa kojima vode zajedničku istragu o zločinu.

O zločinu u Dvoru na Uni ponovo je počelo da se govori kada je u aprilu prošle godine danski list BT preneo priču bivšeg pripadnika snaga UN u Hrvatskoj **Jana Velendorfa** o zločinu, koja do tada nije bila poznata široj javnosti.

Prema Velendorfovom svedočenju, danski vojnici iz UN, stationirani u Hrvatskoj za vreme "Oluje", nisu reagovali kad su ljudi u maskirnim uniformama (bez oznaka), pred njihovim očima 8. avgusta 1995. godine ubili devet hendikepiranih osoba srpske nacionalnosti, koji su se sakrili od rata u školi u Dvoru na Uni, preneo je BT.

List je pisao da su se pogubljenja dogodila samo nekoliko metara od danske jedinice koju je činilo 200 dobro naoružanih vojnika, koji su imali naređenje da samo osmatraju teren i da ne intervenišu u vreme kada se dogodio zločin u Dvoru, tokom ofanzive hrvatskih snaga, koja je imala za cilj da se Srbi primoraju da napuste Hrvatsku.

ZLOČIN U GOŠIĆU I VARIVODAMA

ŠIBENSKI TJEDNIK 25.11.2012.

DORH IMA SVE PAPIRE O ZLOČINCIMA, ALI IH NE ŽELI OPTUŽITI!?

Ivica Petrić, razvojačeni branitelj već godinama upozorava na nepravilnosti koje su napravljene tijekom istrage ubojstava civila u Gošićima i Varivodama.

Zanimljivo je to da su cijelu dokumentaciju za slučaj Varivode policija i državno odvjetništvo zaprimili odavno, no sada su ti spisi, koji obuhvaćaju vojne kartone s imenima, brojevima oruž-

ja, te evidenciju zaduživanja oružja, naprosto – iščezli

Državno odvjetništvo, policija i sudstvo generalno su zakazali u razrješavanju ratnih zločina nad srpskim civilima počinjenima nakon vojno-redarstvene akcije Oluja 4. i 5. kolovoza 1995. godine. Ocijenili su to pravni stručnjaci, počevši od branitelja haških optuženika, odvjetnika Ante Nobila i Gorana Mikulića, do nevladinih udruga za ljudska prava. Nakon puštanja na slobodu generala Ante Gotovine i Mladena Markača, kojima se, uz također oslobođenog generala

Ivana Čermaka, jedinima sudilo za udruženi zločinački pothvat u Oluji, Republika Hrvatska ima dodatnu obvezu raščistiti nered u svom dvorištu. Prema podacima Građanskog odbora za ljudska prava, ubijeno je oko 600 civila i srušeno preko 22 tisuće kuća, za što do danas nitko nije odgovarao.

RAZMAŽENA DJECA NA TERENU

'Jedan totalni, totalni kaos! Operacija je izvedena uredno i na najvišoj razini u vojničkom smis-

lu, a poslije akcije, poslije bitke – kaos! Totalno razmažena dica, opuštena! Bez ikakve odgovornosti! Dan nakon vojno-redarstvene akcije Oluja i oslobođenja Knina, 6. kolovoza 1995. godine grmio je general Ante Gotovina na podređene tijekom brifinga Zbornog područja Split. Sastanak su snimali za evidenciju Ministarstva obrane, a već tada general je bio ljut zbog pljačke na terenu.

- Govorim ono što se vidi u gradu, to je sramota! Sramota! Barbari, vandali ne rade ovako. Oni koji su plaćeni po ratnom plijenu i ratuju po ratnom plijenu – uzrujan je bio Gotovina. Pljačka i vandalizam bili su tek uvod u kasnije ratne zločine, zbog čega je pred međunarodnom zajednicom akcija Oluja dobila pečat zločinačke akcije. I dok je obrana generala uporno isticala da haaške optužnice nikad ne bi bilo, da je hrvatsko pravosuđe procesuiralo zločine, udruge za ljudska prava opet upozoravaju kako počinitelji ratnih zločina nad srpskim civilima nisu sankcionirani, a u brojnim su slučajevima ostali neidentificirani.

Još je u srpnju ove godine Vrhovni sud presudio da je Republika Hrvatska odgovorna za ubojstvo devetero starijih osoba srpske nacionalnosti koji su u selu Varivode 28. rujna 1995. godine likvidirani iz vatrenog oružja ispred vlastitih kuća. Sud je tako presudio u predmetu Jovana Berića koji je od RH tražio naknadu štete zbog ubojstva roditelja Radivoja i Marije Beriće. Suci Vrhovnog suda, zaključili su da je nad srpskim civilima izvršen teroristički čin iz političkih pobuda s ciljem izazivanja straha, užasa i osjećaja osobne nesigurnosti građana, odbacivši time odluke sudova u Kninu i Šibeniku. Ta odluka u izvjesnom smislu otvara put svim žrtvama terorizma u potrazi za pravom na odštetu.

Stoga nije ni čudo što se rasvjetljavanje slučaja Varivode našlo napokon na listi prioriteta Državnog odvjetništva.

Kako smo već pisali, policija već neko vrijeme pokušava povezati hrvatskog branitelja i bivšeg pripadnika 113. brigade Božu Bačelića sa zločinom u Varivodama i Gošićima, tijekom kojeg je 28. rujna 1995. godine ubijeno ukupno 16 srpskih civila. No, ne ide im sjajno. Iako je cijeli svežanj dokumentacije svojedobno uručen policiji i odvjetništvu, danas im nedostaju dokazi.

Podsjetimo, Bačelić je jedan od osumnjičenih za ubojstvo dvoje staraca na Puklju kod Skradina. Pred pravosuđem je bježao pet godina, da bi potom u veljači ove godine bio uhićen na temelju Interpolove tjeralice u Njemačkoj. Trenutno je u ekstradicijskom pritvoru Županijskog suda u Splitu.

POD ZAŠTITOM MOĆNIKA

Prije Domovinskog rata Božo Bačelić, pravog imena Redžep Đinđić, bio je građevinski radnik. Živio je i radio u Grebašćici. S početkom ratnih sukoba mijenja ime i vjeroispovijest, te se probija vrlo brzo u Hrvatskoj vojsci. Nije dugo trebalo da stekne zaštitu ne samo tadašnjih formalnih, nego i neformalnih policijsko-obavještajnih struktura.

Upravo zahvaljujući zaštiti visokopozicioniranih dužnosnika, Bačelić je dugo vremena prolazio nekažnjen za niz zločina počinjenih u Domovinskom ratu. S blagoslovom jednog istaknutog djelatnika iz domene Ministarstva pravosuđa, te obavještajnih krugova, Bačelić se kratko skrivao po lovištima u Lici, a zatim po Njemačkoj, sve dok netko nije 'propjevao'.

Kako doznajemo od dobro upućenog izvora iz MORH-a, Bačelića i njegov odred ročnika

policija povezuje s nekoliko neslužbenih akcija čišćenja terena na potezu od Knina do zadarskog zaleđa. Izvor tvrdi da je Bačelić zapovijedao mladim i nestabilnim vojnicima, koji su pod pritiskom odlazili s njim u akcije, a danas zbog toga trpe teške psihičke posljedice. Osim s Varivodama i Gošićima, istražitelji Bačelića nastoje povezati s akcijama na Zrmanji. Zanimljivo je to da su cijelu dokumentaciju za slučaj Varivode policija i državno odvjetništvo zaprimili odavno, no sada su ti spisi, koji obuhvaćaju vojne kartone s imenima, brojevima oružja, te evidenciju zaduživanja oružja, naprosto – iščezli. Navodno policija zato nikako ne može pronaći automat Škorpion kojim su bijeni civili, ali ni poveznicu između automata i Bačelićevog odreda.

Županijska državna odvjetnica ŽDO – Šibenik Živana **Beroš Dodig**, koja vodi slučaj, navodno se boji da bi optužnica protiv Bačelića mogla 'pasti', upravo zbog činjenice da im nedostaje puška, ali i ostali dokazi. Ivica Petrić, razvojačeni branitelj već godinama upozorava na nepravilnosti koje su napravljene tijekom istrage ubojstava civila u Gošićima i Varivodama. Tvrdi kako obdukcija nad tijelima nikad nije napravljena, kako zrna koja su zaostala u tijelima ubijenih nikad nisu izvađena niti uspoređena sa čahurama pronađenim na mjestu zločina. A da jesu, navodi Petrić, vjerojatno ne bi – niti odgovarala! Veli kako je riječ o sustavnom prikrivanju odgovornosti određenih struktura koje svoje uporište imaju u legitimnim istražnim tijelima RH. Petrić govori kako su za likvidaciju srpskih civila u mjestu Gošići upotrebljavana oružja slabije snage od onog čije su čahure pronađene. Veli da su čahure podmetnute kako bi se sakrilo pravo oružje kojim su počinjena ubojstva. Da su egzekutori pucali

jakim kalibrom čije su čahure pronađene pored tijela ubijenih, tvrdi Petrić, sve rane bile bi prostrijelne, nijedno zrno ne bi ostalo u tijelima, a rane bi bile kudikamo teže.

Otkrilo se i kako su u Gošićima i Varivodama u vrijeme ubojstava viđeni maskirani pripadnici specijalnih vojnih postrojbi, a spekuliralo se kako su tamo poslani da bi ubili srpske civile i odaslali poruku svim ostalim Srbima u Hrvatskoj, neposrednu i jasnu, onakvu kakvu je potvrdio Vrhovni sud u presudi s početka ove priče. No, do danas nisu pronađeni niti krivci, niti njihovi nalogodavci. Kao što navodi naš izvor iz MORH-a, policija i DORH raspolažu dokazima, saznanjima i materijalima koji bi mogli usmjeriti istragu u pravom smjeru, no nažalost, istraga još uvijek nema smjera. Štoviše, zbog manjka dokaza niti državna odvjetnica Živana Beroš Dodig nema materijala za optužnicu protiv odgovornih.

TKO JE PRIKRIVAO?

Otkrivanje egzekutora na terenu tek su početak, od njih treba krenuti kako bi se razotkrilo tko je i s kojim interesom sve ove godine sprječavao provođenje pravde.

- Činjenice dokazuju tezu da sve relevantne osobe koje su sudjelovale u postupcima istrage za predmete Varivode i Gošići, nisu odradili svoj posao na način koji je propisan zakonom. Ne provoditi kriminalističku obradu na način da se utvrde točni detalji koji bi trebali rezultirati prikazom što se točno desilo, ne inzistirati kao pripadnici pravosuđa, policije, visokih političkih dužnosnika, liječnika da se istraže sve činjenice na zakonit način, ukazuje na bezobzirnost istih – tvrdi Petrić. Je li nakon

presude hrvatskim generalima konačno došlo vrijeme da se Hrvatska suoči sa svojom prošlošću i obračuna i sa zločincima u svojim redovima?

„NOVI LIST“, 23.01.2013.

OPĆINSKI SUD U KNINU POTVRDIO ODGOVORNOST RH ZA ZLOČIN NAKON OLUJE

Pravda za Varivode: Država mora platiti 540 tisuća kuna odštete djeci ubijenih srpskih civila!

Riječ je o prvoj presudi u građanskoj parnici za naknadu štete u kojoj je priznata odgovornost države za zločine počinjene tijekom i nakon vojno-redarstvene akcije Oluja i to zahvaljujući ponajviše reviziji Vrhovnog suda koji je naložio ponavljanje sudskog postupka zauzevši stav da je u Varivodama počinjen teroristički akt za koji odgovara RH te da tužitelji, obitelj Beriće, imaju pravo na odštetu bez obzira što ubojice njihovih roditelja nisu poznati i procesuirani

ŠIBENIK - Republika Hrvatska odgovorna je za ubojstvo srpskih civila **Radivoja i Marije Beriće** u selu Varivode 28. rujna 1995. godine te u roku 15 dana mora isplatiti 540 tisuća kuna odštete njihovoj djeci. Presuda je to koju je jučer na Općinskom sudu u Kninu izrekla sutkinja **Ana Jeleč Pecirep** prekinuvši nakon punih sedam godina parničenja agoniju Jovana Beriće i njegovih dviju sestara kojima je taj isti sud prethodno odbacio tužbu protiv RH kao neutemeljenu sa sramnim obrazloženjem da se ne može utvrditi točan motiv ubojstva. Riječ je o prvoj presudi u građanskoj parnici za naknadu štete u kojoj je priznata odgovornost države za zločine počinjene tijekom i nakon vojno-redarstvene akcije Oluja i to zahvaljujući ponajviše reviziji Vrhovnog suda koji je naložio ponavljanje sudskog postupka zauzevši stav da je u Varivodama počinjen teroristički akt za koji

odgovara RH te da tužitelji, obitelj Beriće, imaju pravo na odštetu bez obzira što ubojice njihovih roditelja nisu poznati i procesuirani.

OHRABRENJE ZA DRUGE ŽRTVE

Eugen Jakovčić istaknuo je da u Documenti postoji još 118 slučajeva obitelji koje čekaju odštetu za ubojstvo svojih najmilijih, no kako hrvatski pravosudni sustav nije predsjedanski oni se neće moći pozivati na presudu Jovanu Beriće.

Ona omogućava svim drugim obiteljima žrtava iz Varivode da dobiju odštetu ako su na vrijeme pokrenuli parnice, ali je i ohrabrujuća za sve druge slučajeve koji su u tijeku jer je, navodi, jasan signal sucima da u parnicama mogu ocjenjivati širi kontekst u kojemu su se pojedini zločini dogodili i dosuđivati odštetu bez obzira što počinitelji nisu poznati i procesuirani, a što do sada nije bio slučaj.

- Nije sporno da je selo Varivode oslobođeno 5. kolovoza 1995. godine i da je nepuna dva mjeseca nakon oslobađanja ovog područja došlo do nasilne smrti kako roditelja tužitelja tako i još sedam civila, sve redom pripadnika srpske nacionalnosti, da se radilo o osobama starije životne dobi, da su ubojstva, odnosno nasilne smrti izvršene na njihovim kućnim pragovima te da je Vrhovni sud u svojoj odluci zauzeo stajalište da predmetna šteta ima svoj uzrok u terorističkom aktu - obrazložila je sutkinja Ana Jeleč Pecirep iznijevši da je tužba djelomično prihvaćena jer je umjesto traženih 900 tisuća kuna dosuđeno 540 tisuća kuna odštete. Dodala je da je sud umanjio traženu odštetu, koliko su po orijentacijskim kriterijima Vrhovnog suda mogli dobiti oštećeni, sukladno zakonskom ograničenju koje kaže da sud može dosuditi samo 60 posto iznosa traženog za terorističke akte. To znači da će Jovan Beriće i njegove dvije sestre dobiti po 180 tisuća kuna za ubojstvo roditelja, te zatezne kama-

te. Cijena jednoga nevinog ljudskog života, prema toj računici, iznosi 90 tisuća kuna.

Jovan Berić, koji je sa tjeskobom i skepsom iščekivao izricanje, nakon presude je vidno potresen kazao da je djelomično zadovoljan.

- Ipak mislim da mogu malo odahnuti nakon te neizvjesnosti koja je bila do sada. Ovo je neka mala satisfakcija, a vjerujem da će i djeca preostalih žrtava biti ohrabrena ovom presudom - rekao je Berić. Punih 18 godina od ubojstva roditelja dočekao je priznanje odgovornosti države koja nakon Oluje nije ispunila svoju osnovnu zadaću i zaštitila nevine civile, no kaže, sve manje vjeruje da će ubojice njegovih roditelja, rođaka i susjeda, ikada biti uhvaćeni i kažnjeni.

Izricanju presude prisustvovao je i Eugen Jakovčić iz udruge Documenta koji je još jednom kritizirao DORH.

- Danas je jasno da su se na ovom slučaju poklopili interesi Republike Hrvatske i Jovana Berića. Čije je interese sve ove godine štiti DORH ne pristajući na nagodbu i čineći sve da obitelji ubijenih ne dobije odštetu. Oni nisu štitali interese RH, nego cijelo vrijeme štite državni proračun. Sramotno je, a tu opet upućujem kritiku državnom odvjetništvu, da se Jovan Berić godinama morao povlačiti po sudovima kako bi dokazao ono što je apsolutno svima jasno - rekao je Jakovčić.

S obzirom da je presuda nepravomoćna DORH se na nju može žaliti. Hoće li to učiniti jučer nije rečeno, no, do sada su se protiv odštete borili svim silama pa čak i pokušajem pozivanja na zastaru nakon punih sedam parničenja, a što je sutkinja odbacila kao neutemeljeno.

Istovremeno, pak, svih ovih godina nisu uspjeli otkriti ubojice civila u Varivodama. Oni i dalje slobodno šecu, a iz državnog odvjetništva na upite o slučaju i dalje stiže isti odgovor "izvidi su u tijeku".

RADIO SLOBODNA EVROPA,
10.02.2013.

HRVATSKA ODGOVORNA ZA ZLOČIN U VARIVODAMA, NO GDJE SU POČINIOCI?

Hrvatska je država odgovorna za zločin nad srpskim civilima u Varivodama, gdje je u rujnu 1995. pobijeno devetero starijih osoba od 60 do 85 godina, među njima **Radivoj i Marija Berić**. Njihova djeca **Jovan Berić, Branka Kovač i Nevenka Stipišić** tužili su 2005. godine Republiku Hrvatsku i nakon sedam godina mukotrpnog parničenja dobili presudu, zasad nepravomoćnu, ali važnu ne samo za Beriće nego i za hrvatsko pravosuđe - ističe zamjenica ministra pravosuđa **Sandra Artuković Kunšt.**

„To je prva takva presuda u širem kontekstu koja promatra i gleda način na koji je do štete došlo - i zasigurno predstavlja iskorak u odnosu na tumačenje koje je prethodno bilo primjenjivano u ovim okolnostima kad se tražila naknada štete., gdje su tužitelji tvrdili da je šteta nastala usljed terorističkog akta, ali nisu to uspjeli, prema stavovima sudova, dokazati.“

Radivoj i Marija Berić povjerovali su pozivu hrvatskog predsjednika **Franje Tuđmana** da će im biti zajamčena sigurnost, pa su ostali u svom selu, gdje su, sa još sedmero staraca, skoro dva mjeseca nakon Oluje okrutno pobijeni od strane pripadnika hrvatskih snaga. U sedam godina parničenja niži sudovi u Kninu i Šibeniku odbijali su zahtjev obitelji Berić za odštetom. U jednoj od tih građanskih parnica čak je i procijenjeno da su pripadnici hrvatske vojske počinili zločin, ali „izvan radnog vremena, pa država ne može snositi odgovornost za njega“. Prekretnicu u procesu donosi Vrhovni sud RH

prije godinu dana, koji je potvrdio da se radilo o terorističkom činu i ubojstvima iz političkih pobuda radi izazivanja straha i nesigurnosti građana.

Jovan Berić i njegove sestre tražili su 900 tisuća kuna odštete. Općinski sud u Kninu dosudio je 540 tisuća, oko 72 tisuće eura. Berić vjeruje da je to dobra poruka i obiteljima ostalih pobijenih civila:

„Mislim da će biti ohrabreni ovom presudom. To nije ono što smo mi očekivali, ali ipak mislim da ćemo malo odahnuti od te neizvjesnosti.“

Za zločin u Varivodama dva puta se sudilo šestorici pripadnika hrvatske vojske, ali su 2002. pušteni zbog nedostatka dokaza. Optužnica je podignuta, ali do danas nitko nije odgovarao za taj teroristički akt. Tim više je, ističe analitičar i kolumnist **Marinko Čulić**, odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske izuzetno značajna:

*„Po njoj je država kriva za to što se dogodilo u Varivodama. To je, koliko ja znam, presedan. To je nekakav najkvalitetniji doseg kojeg pravosuđe može ostvariti. Međutim, počinitelji nisu pronađeni, tako da se tu sukobljavaju dva standarda - jedan izuzetno visok i jedan nepodnošljivo nizak. Upozoravm, recimo, da je i slučaj **Zec** završio odštetom obitelji, ali počinitelji nisu kažnjeni.“*

Prema podacima Documente - Centra za suočavanje s prošlošću, u Hrvatskoj postoji još 118 slučajeva sličnih slučaju Jovana Berića. Procjenjuje se da ih je i puno više, ali te obitelji se neće moći pozivati na ovu presudu - pojašnjava voditeljica Documente - Centra za suočavanje s prošlošću **Vesna Teršelić**:

„U najmanju ruku, na ovaj način sada je, konačno, presudom Općinskog suda u Kninu prihvaćena odgovornost za neprocesuiranje i to je sigurno važan korak za obitelji, kako onih koji su tužili, tako i za one druge, ali se to odnosi sam na zločin nad civilima 28. rujna 1995. u Varivodama. I svaki će se slučaj, svako ubojstvo iz vremena 1995. tretirati odvojeno.“

Zamjenica ministra pravosuđa Sandra Artuković Kunšt pojašnjava:

„Mi nemamo u hrvatskom sustavu presedanski sustav, dakle da mi možemo na temelju odluke u jednom predmetu zahtijevati istu odluku u drugom predmetu, ali je Vrhovni sud ovim stavom proširio pogled gledanja na okolnosti sličnih događaja do mjere da se cijeni širi kontekst okolnosti – vrijeme, mjesto, način itd.“

RSE: Zločinci nisu kažnjeni, a presuda za naknadu štete je donesena.

Artuković Kunšt: To je upravo ta činjenica koja je bitna u ovom dijelu. Nama je i Zakon o odgovornosti za štetu odredio da je pravo na naknadu štete egzistentno, bez obzira da li je štetnik utvrđen, kažnjeno progonjen ili oglašen krivim. A ono što je bilo bitno dokazati da bi se na temelju tog zakona ostvarila naknada štete je da je to akt terora. I sad smo ovom novom odlukom dobili šire tumačenje okolnosti događaja do mjere da se okolnosti konkretnog događaja u Varivodama smatraju aktom terora. A kako će biti za ostale konkretne događaje, to će odlučiti sud u svakom konkretnom slučaju pojedinačno.“

Presuda o odšteti Jovanu Beriću i njegovim sestrama bit će pravomoćna tek ako se Župani-

jsko državno odvjetništvo u Šibeniku ne bude žalilo, u pismenoj izjavi za naš program ističu da presudu upravo razmatraju, nakon čega će odlučiti o eventualnoj žalbi.

„Apsolutno da nema kod nas presedana, ali je otvorilo Pandorinu kutiju.“

Unatoč svemu, voditeljica Documente Vesna Teršelič ipak nije optimistična prema mogućem podizanju sličnih tužbi:

„Oni koji tek sada kontempliraju o tužbi bojim se da bi, prema zakonima kakvi su usvojeni 2003., sebe doveli u tešku situaciju jer je naprosto sada kasno, tako da nikome ne bih preporučila da se sada odluči za prolazak kroz vrlo zahtjevan, iscrpljujući i mučan postupak. Zakon koji je Hrvatski sabor usvojio 2003. je takav da stvarno obitelj u njemu nema velike izgleda na uspjeh.“

BOSNA I HERCEGOVINA

ZLOČIN U KASARNI "ADIL BEŠLIĆ" U BIHAĆU

„JUSTICE REPORT“, 04.09.2012.

ZLOČIN U KASARNI "ADIL BEŠLIĆ" U BIHAĆU

Analiza – Selimović i ostali: Zlostavljanje ili korektno ponašanje

Tužilaštvo BiH smatra da je tokom suđenja dokazalo da su Mehura Selimović, Adil Ružnić i Emir Mustafić, nekadašnji pripadnici Petog korpusa Armije BiH (ABiH), učestvovali u zločinima nad civilima i ratnim zarobljenicima u Bosanskoj krajini, te je zatražilo da se proglase krivima i osude „po zakonu“.

Tvrdeći da Tužilaštvo BiH nije dokazalo krivicu optuženih, Odbrane

su zatražile njihovo oslobođanje, a Sud će presudu, nakon tri godine suđenja, izreći 17. septembra.

Prema optužnici, Selimović, Ružnić i Mustafić su od 1994. do 1996. godine pomagali zatvaranje pripadnika vojske i policije Republike Srpske (RS) te civila u zatočeničke centre u Bihaću, Cazinu i Bosanskom Petrovcu.

Selimović i Ružnić su optuženi da su u zatočeničkim objektima u Bihaću, Bosanskom Petrovcu i Cazinu tokom ispitivanja fizički i psihički zlostavljali zarobljenike, te da su omogućavali nepoznatim vojnicima da ih tuku i zlostavljaju, dok je Mustafić optužen da je u kasarni „Adil Bešić“ u Bihaću vršio i pomagao zlostavljanje zarobljenika. Kako se navodi u optužnici, Seli-

mović je bio referent za kontraobavještajne poslove i zamjenik načelnika Odjeljenja vojne bezbjednosti Petog korpusa ABiH, Ružnić pomoćnik komandanta za poslove bezbjednosti, a Mustafić vojni policajac.

ISPITIVANJE I UDARANJE

Optužba je krivicu optuženih pokušala dokazati saslušanjem 66 svjedoka i dva vještaka, a pored svjedoka koji su tvrdili da su ih optuženi zlostavljali u zatočeničkim objektima, bilo je i onih koji su isticali da su se prema njima ponašali fer i korektno.

Vojislav Kondić, nekadašnji pripadnik Vojske Republike Srpske (VRS), ispričao je da ga je Selimo-

vić u zatvoru Luke u Bihaću ispitivao i udarao.

“Onda me je Mehura pet puta šakom opalio. Nakon drugog udara pao sam sa stolice”, kazao je Kondić.

Ranko Gojić je rekao da ga je u Cazinu “glavni bezbjednjak” – kojeg je u sudnici prepoznao kao Mehuru Selimovića – prilikom ispitivanja o ratnim zločinima, o čemu nije mogao da govori, “išamarao” te da je od njega tražio da priča o “stvrima koje nije znao”.

Radenko Kovačević je ispričao da ga je Ružnić u kasarni u Bihaću ispitivao i šamarao.

“Udario me je dva puta tokom ispitivanja, ali me nije maltretirao kao zatvorenike iz Ključa. Njima je znao verbalno i da prijeti da će ih ubiti ukoliko ne odgovore na sva pitanja”, kazao je Kovačević, bivši pripadnik VRS-a.

Nekadašnji zarobljenici Zvezdan Kovjenić, Mile Radulović, Siniša Vujić i Bogdan Lakić tvrdili su da je Ružnić, dok ih je ispitivao, davao signale stražarima da ih udaraju.

Petar Stojanović, nekadašnji pripadnik VRS-a, u sudnici je prepoznao Emira Mustafića kao osobu koja je najčešće tukla zarobljenike u kasarni u Bihaću.

“Sjećam se Emira, stražara sa staklenim okom. (...) Pamtim jedan njegov šamar, kada mi se glava okrenula, i batine koje sam dobio palicom”, kazao je Stojanović.

Nedo Đukić, svjedok Optužbe, promijenio je iskaz u odnosu na onaj koji je dao u istrazi, te je pred Sudom izjavio da ga Selimović “nije tukao dok je davao iskaz kao zatočenik”, niti je prisustvovao kada su ga premlaćivali.

Više svjedoka Optužbe ispričalo je da su se optuženi prema njima ponašali korektno, a među tim svjedocima Tužilaštva je Lazo Bursać, koji je rekao da su Selimović i Ruž-

nić prilikom ispitivanja u Tvornici plastike u Petrovcu i zatvoru Luke u Bihaću prema njemu bili fer i korektni.

Zdravko Radošević, nekadašnji pripadnik VRS-a, kazao je da ga je optuženi Selimović ispitivao dok je bio u bolnici u Bihaću, te da je bio “korektan i da nije tražio da odgovara na ona pitanja na koja nije znao odgovore”.

“Nije bilo nikakvih prijetnji. Naprotiv, Selimović mi je ulijevao sigurnost”, rekao je Radošević.

Bogdan Vojinović, nekadašnji pripadnik VRS iz Krajine, ispričao je da je Ružnić bio korektan prema njemu prilikom ispitivanja, te da ga je tokom zatočeništva u kasarni jedan vojnik ABiH udario “pendrekom po leđima”, ali je Mustafić tog vojnika spriječio da to ponovo uradi.

“Znam da je Mustafić dva puta repetirao pušku na kolege koji su htjeli da tuku zarobljenike. Ja bih još jedan pendrek dobio po leđima da nije bilo Mustafića. Rekao je tom vojniku: ‘Šta ti je čovjek kriv?!’, i otjerao ga”, prisjetio se Vojinović.

Optužba je pokušavala dokazati da je raspolaganje zarobljenim licima vršila Služba vojne bezbjednosti Petog korpusa ABiH, uprkos činjenici da su zatočenički objekti imali upravnike.

Tužilaštvo tereti Selimovića i Ružnića da su propustili poduzeti nužne i razumne mjere da spriječe i kazne podređene i druga lica da zlostavljaju zatočene osobe.

Dragomir Keserović, vještak vojne i bezbjednosne struke koji je na zahtjev Tužilaštva sačinio nalaz i mišljenje o dužnostima optuženih u službi, tvrdio je da su Selimović i Ružnić imali mogućnost da vide i da spriječe povredu prava ratnih zarobljenika.

DOKUMENTOVANJE RATNIH ZLOČINA

Saslušanjem 33 svjedoka i dva vještaka, Odbrana je pokušala uvjeriti Sud da optuženi nisu krivi, a u svoju korist svjedočili su i optuženi.

Branioci su nastojali dokazati da optuženi nisu zlostavljali ratne zarobljenike, da oni nisu odgovorni za njihova pritvaranja, te da optuženi Selimović i Ružnić nisu imali komandnu moć nad stražarima ili drugim osobama u objektima u kojima su bili zatvoreni, ističući da su ti objekti imali “jasan sistem komande, od upravnika do stražara”. Himzo Pečenković, vještak vojne struke koji je sačinio nalaz i mišljenje na zahtjev Odbrane, kazao je da jedan od zadataka vođenja informativnih razgovora s ratnim zarobljenicima bilo dokumentovanje ratnih zločina i grupa koje su činile ta djela, te naglasio da su zarobljenici jedan od najvažnijih izvora podataka za Službu vojne bezbjednosti.

Prema njegovom nalazu, kasarna “Adil Bešić” bila je u nadležnosti upravnika sabirnog centra i komandanta kasarne, te da Služba vojne bezbjednosti nije imala nikakve nadležnosti nad zarobljenicima.

Esad Bajramović, nekadašnji rukovodilac Komisije za traženje nestalih za Bosansku krajinu, koji je svjedočio u korist Odbrane, ispričao je da je veći broj ekshumacija na području Krajine obavljen na osnovu informacija koje je od ratnih zarobljenika prikupila Služba bezbjednosti Petog korpusa ABiH. “Ekshumirano je oko 4.000 tijela, od 1995. do 2010. godine, a 2.100 tijela na osnovu informacija Službe. Da nije bilo tih podataka, ti ljudi još uvijek ne bi bili pronađeni”, rekao je Bajramović.

Nekadašnji pripadnici Petog korpusa ABiH svjedočili su da im nije poznato da su ratni zarobljenici zlostavljani.

Šuhret Fazlić, bivši predsjednik Komisije za razmjenu ratnih zarobljenika u Petom korpusu ABiH, kazao je da mu se zarobljenici iz kasarne “Adil Bešić” i zatvora Luke u Bihaću, te radionice “Rad” u Cazinu, nisu žalili da su maltretirani, kao i da na njima nije primijetio povrede.

Husnija Avdagić, nekadašnji pomoćnik komandanta za bezbjednost u Petom korpusu ABiH, tvrdio je da se sa srpskim zarobljenicima nije nehumano postupalo, pojasnivši da su optuženi samo 10 posto radnog vremena bili zaduženi za zarobljenike, a ostatak vremena provodili su na terenu jer je bilo velikih sigurnosnih problema.

“Tih deset posto vremena što su provodili sa zarobljenicima bilo je s ciljem prikupljanja potrebnih podataka o neprijatelju, kao i o zloči-

nima koje su počinile neprijateljske snage protiv bošnjačkog stanovništva. Optuženi su i sortirali prikupljene podatke”, rekao je Avdagić. Svjedoci Odbrane Emira Mustafića – Emin Đug, Senad Alijagić, Mirza Sadiković i Jasmin Felić – tvrdili su da je Mustafić u kasarni “završavao” papire, nije bio stražar i nije imao kontakta s ratnim zarobljenicima.

Optuženi Selimović i Ružnić, svjedočeći u svoju korist, tvrdili su da nije bilo nikakve prisile prilikom uzimanja izjava od ratnih zarobljenika, te da nikada nisu prijetili zarobljenicima, niti su ih udarali.

“Nikakve prisile nije bilo da se zarobljenik mora sjetiti nečega ako ne zna. Službi je ‘prisiljena’ i iznuđena informacija mogla samo štetiti”, kazao je Selimović.

Selimović i Ružnić su naglasili da su zarobljenike ispitivali s ciljem dobijanja informacija o ratnim zločinima koje su počinili pripadnici “neprijateljske vojske”.

“Težište uzimanja izjava od ratnih zarobljenika bilo je dokumentovanje ratnih zločina, identifikacija počinilaca i otkrivanje masovnih grobnica”, rekao je Ružnić, naglasivši da su se informacije o masovnim grobnicama koje su davali ratni zarobljenici pokazale tačnima. Mustafić je prilikom svjedočenja u svoju korist, vidno uznemiren i plačući, ispričao da je bio “čato” u kasarni i da je za to vrijeme na pisačkoj mašini samo kucao ono što bi mu komandir kasarne diktirao.

Optužba i Odbrana su uložile veliki broj materijalnih dokaza, među kojima su dokazi da je Mustafić 1983. godine proglašen nesposobnim za vojnu službu zbog gubitka jednog oka, te da nikada nije služio vojni rok ili prošao bilo kakvu vojnu obuku.

Suđenje Selimoviću, Ružniću i Mustafiću počelo je 19. augusta 2009. godine.

Mehura Selimović

IDENTIFIKACIJE LICA STRADALIH U „OLUJI“

IDENTIFIKOVANI OD 1. AVGUSTA 2012. DO 31. JULA 2013. GODINE

BASARA MILKA KĆI MILANA, rođena 26.03.1921. u Lisini, Vojnić.

Ostala kod svoje kuće za vrijeme „Oluje, gdje je i ubijena. Ekshumirana sa lokacije u Gornjoj Busovači.

Identifikovana je klasičnom metodom 20.12.2012. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjena je u toku jula 2013. na groblju u Gornjoj Brusovači.

BATALO MILOŠ SIN MIRKA, rođen 13.01.1933. u Topuskom.

Ubijen prilikom presjecanja izbjegličke kolone kod Dvora u vrijeme „Oluje“.

Ekshumiran je sa groblja u Dvoru.

Identifikovan je DNK metodom 05.02.2013. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjen je 23.03.2013. na groblju u Novim Banovcima.

CVJETANOVIĆ STANKO SIN JOVANA, rođen 1937. u Islamu Latinskom, Benkovac.

Ubijen prilikom povlačenja kod Golubića - Obrovac.

Ekshumiran je sa groblja u Kninu.

Identifikovan je DNK metodom 05.02.2013. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjen je u toku marta 2013. na groblju u Islamu Latinskom.

DROBAC VLADIMIR SIN DUŠANA, rođen 13.12.1952. u Murskoj Soboti.

Ubijen za vrijeme „Oluje“, na području aerodroma Željava.

Ekshumiran sa lokacije u Ličkom Petrovom Selu.

Identifikovan je DNK metodom 20.12.2012. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjen je 28. decembra 2012. na groblju u Zagrebu.

KNEŽEVIĆ STEVAN SIN NIKOLE, rođen 26.11.1935. na Vrbniku, Knin.

Ostao kod svoje kuće za vrijeme „Oluje, gdje je i ubijen.

Ekshumiran je sa groblja u Kninu.

Identifikovan je DNK metodom 05.02.2013. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjen je u toku marta 2013. na groblju na Vrbniku.

ORLIĆ DRAŽE NIKOLA, rođen 21.05.1920. u Ličkom Petrovom Selu, Korenica.

Ostao kod svoje kuće za vrijeme „Oluje, gdje je i ubijen.

Ekshumiran je sa pojedinačne lokacije Novo selo Plitvice.

Identifikovan je DNK metodom 05.02.2013. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjen je u toku marta 2013. na groblju u Ličkom Petrovom Selu.

PJEVAC NIKOLA SIN ĐURE, rođen 1947. u Jagrovcu, Vojnić.

Ubijen prilikom presjecanja izbjegličke kolone kod Dvora u vrijeme „Oluje“.

Ekshumiran je sa groblja u Petrinji.

Identifikovan je DNK metodom 05.02.2013. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjen je 02.03.2013. na groblju u Rumi.

RADUJKO PETAR SIN JOVANA, rođen 12.07.1910. Duler, Bosansko Grahovo.

Ostao kod svoje kuće za vrijeme „Oluje, gdje je i ubijen.

Ekshumiran je sa groblja u Kninu.

Identifikovan je DNK metodom 05.02.2013. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjen je 23.03.2013. na groblju u Kikindi.

VUČAK MARIJA KĆI JOVANA, rođena 01.11.1932. Cetina, Knin

Ubijena za vrijeme „Oluje, na području Uništa.

Ekshumirana je sa groblja u Kninu.

Identifikovana je DNK metodom 05.02.2013. godine na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Sahranjena je u toku jula 2013. na groblju u Civiljanima.

EKSHUMACIJE

LOKACIJA GROBLJE SV. MARE U ŠIBENIKU

VERITAS, 30.11.2012.,

EKSHUMACIJA SRPSKIH ŽRTAVA SA
GROBLJA SV. MARE U ŠIBENIKU

Od 28. do 30. novembra 2012. godine iz zajedničke grobnice sa lokacije „Sveta Mara“ u Šibeniku ekshumirani su posmrtni ostaci 31 lica, dok ih je 13 sa iste lokacije, čiji su identiteti bili poznati, već ranije ekshumirano po pojedinačnim zahtjevima porodica žrtava. Radi se o posmrtnim ostacima Srba sa područja sjeverne Dalmacije koji su stradali u agresiji hrvatskih oružanih snaga u avgustu 1995. godine (akcija „Oluja“) na zaštićenu zonu UN-a, poznatu kao sektor „Jug“.

Ekshumaciju je obavljala Uprava za zatočene i nestale pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti RH, dok su u svojstvu posmatrača prisustvovali predstavnici Komisije za nestala lica Republike Srbije.

Iako je u pitanju jedna od većih zajedničkih (registrovanih) grobnica, za koju se znalo od marta 1996. godine, ekshumacija se odvijala uglavnom u tišini hrvatskih medija, što je bez sumnje u direktnoj uzročnoj vezi sa naiconalnom pripadnošću žrtava i nedavno izrečenom pravosnažnom oslobađajućom presudom od strane Haškog tribunala hrvatskim generalima Gotovini i Markaču, zbog koje u Hrvatskoj traje još euforično stanje zbog „očišćenja“ akcije „Oluja“ od svih mrlja.

Prema „Popisu poginulih lica u akciji 'Oluja' sa mjestom pokopa posmrtnih ostataka“, kojeg je hrvatska predala srpskoj strani u martu 1996. godine, na lokaciji „Sveta Mara“ pokopano je 17 posmrtnih ostataka, od kojih 11 pod imenom, a ostali pod oznakom NN (nepoznat). Od tih 11 preliminarno identifikovanih, svi su civili prosječne starosti preko 68 godina, među kojima je i 7 žena.

Na groblju „Sveta Mara“ pokopani su posmrtni ostaci sjevernodalmatinskih Srba, uglavnom ubijenih u svojim kućama. Tako su prema VERITAS-ovim podacima u selu Ićevo ubijene Bulaja Andrije Milka (1910) i njena kćerka Bulaja Stevana Draginja (1940), čije posmrtno ostatke je porodica već ranije ekshumirala i prenijela u porodičnu grobnicu. U selu Sonković ubijen je i Marić Mile Stevan (1915), djed australskog košarkaškog reprezentativca Aleksa Marića, čiji posmrtni ostaci su sve do danas bili pokopani na pomenutom groblju.

Na području sektora „Jug“ u akciji „Oluja“, prema VERITAS-ovim podacima, smrtno je stradalo 1.045 lica srpske nacionalnosti, među kojima 672 civila, od čega 291 žena, od kojih je do sada sahranjeno 593 lica, dok se 452 još vode kao nestali.

Na području sektora „Jug“, počev od 2001. godine, do sada je ekshumirano 549 posmrtnih ostataka (Knin 301, Gračac 154, Korenica 27, Gospić – Žitnik 49 i 18 sa pojedinačnih lokacija), od kojih je do sada identifikovano 414 lica.

Na području sekotra „Jug“ nalazi se još nekoliko većih grobišta (59 u Zadaru, 7 u Vrlici, 3 u Vodoteču) i više pojedinačnih („vrtnih grobova“), sa više od 80 posmrtnih ostataka srpskih žrtava iz vremena „Oluje“, koji više od 17 godina čekaju povoljnu „političku klimu“ da budu ekshumirani i identifikovani.

Izgleda da je ta povoljna „politička klima“ stigla tek sa pravosnažnom oslobađajućom presudom hrvatskim generalima Gotovini i Markaču od strane Haškog tribunala, u čijoj zoni odgovornosti su pobijeni i Srbi čiji su posmrtni ostaci danas ekshumirani.

Porodice stradalih krajiških Srba očekuju da se ekshumacije i ostalih registrovanih grobišta iz rata 1991-1995. (ukupno oko 500) nastavi što prije, tim više što je RH u decembru prošle godine potpisala ugovor o pristupanju EU, kojim je predviđeno da ova država postane njen punopravni član 1. jula 2013. godine.

U Beogradu, 30.11.2012.

PREDSJEDNIK

Savo Štrbac

SLOBODNA DALMACIJA, 30.11.2012.,

ZAVRŠENA EKSHUMACIJA 31 OSOBE
SMRTO STRADALI 1995. GODINE U
“OLUJI”; SVE SE ODVIJALO UZ NAZOČNOST
PROMATRAČA IZ SRBIJE

Prema nalogu Županijskog suda u Šibeniku, izdanog na prijedlog Županijskog državnog odvjetništva, a u organizaciji Ministarstva branitelja, Uprave za zatočene i nestale, danas je na šibenskom groblju Sv. Mare završena ekshumacija posmrtnih ostataka 31 osobe smrtno stradale 1995. godine u vojno-redarstvenoj operaciji „Oluja“.

Ekshumacija je trajala tri dana, a završila je danas, 30. studenog.

Branko Ivić, glasnogovornik Županijskog suda u Šibeniku navodi kako je nalog za ekshumaciju izdan na temelju članka 319. Zakona o kaznenom postupku, u kojem je navedeno kako će se „pregled i obdukcija tijela poduzeti uvijek kada postoji sumnja ili je očito da je smrt prouzročena kaznenim djelom ili je u svezi s počinjenjem kaznenog djela“.

Istim je člankom kaznenog zakona predviđena ekshumacija tijela pokojnika radi njegovog pregleda i obdukcije.

Glasnogovornik Ivić nije mogao odgovoriti na pitanja vezano uz okolnosti i mjesto pogibjelji osoba koje su bile pokopane na ekshumirane na groblju Sv. Mare, a nije raspolagao niti informacijama ima li ekshumacija veze s otvaranjem novih istraga o zločinima počinjenima tijekom Domovinskog rata.

Grobница na šibenskom groblju Sv. Mare nastala je humanom asanacijom područja Šibensko-kninske županije nakon vojno-redarstvene operacije „Oluja“, kada su svi pronađeni neidentificirani posmrtni ostaci pokopani sukladno Ženevskim konvencijama.

Ekshumacija posmrtnih ostataka u Šibeniku, koja je provedena u nazočnosti stručnih promatrača iz Republike Srbije, nastavak je kontinuiranih ekshumacija poznatih i registriranih grobišta nastalih humanom asanacijom terena nakon vojno-redarstvenih akcija „Bljesak“ i „Oluja“, s konačnim ciljem identifikacije i dostojne sahrane smrtno stradalih osoba, priopćilo je danas Ministarstvo branitelja.

TANJUG, 30.11.2012.,

VERITAS: EKSHUMIRANI OSTACI STRADALIH SRBA IZ SEVERNE DALMACIJE

Iz zajedničke grobnice Srba stradalih u akciji "Oluja" hrvatskih snaga, sa lokacije "Sveta Mara" u Šibeniku, od 28. novembra do danas, ekshumirani su posmrtni ostaci 31 osobe, dok ih je 13, čiji su identiteti bili poznati već ranije ekshumirano po pojedinačnim zahtevima porodica žrtava, saopštio je danas Dokumentaciono informativni centar Veritas.

Radi se o posmrtnim ostacima Srba sa područja severne Dalmacije koji su stradali u agresiji hrvatskih oružanih snaga u avgustu 1995. godine u akciji "Oluja" na zaštićenu zonu Ujedinjenih nacija, poznatu kao sektor "Jug", precizirano je u saopštenju koje je potpisao predsednik Veritasa Savo Štrbac.

Ekshumaciju je obavljala Uprava za zaštitu i nestale pri Ministarstvu porodice, veterana i međugeneracijske solidarnosti Hrvatske, dok su u svojstvu posmatrača prisustvovali predstavnici Komisije za nestala lica Republike Srbije.

Iako je u pitanju jedna od većih zajedničkih (registrovanih) grobnica, za koju se znalo od marta 1996. godine, ekshumacija se odvijala uglavnom u tišini hrvatskih medija.

Kako smatraju u Veritasu, to je bez sumnje u direktnoj uzročnoj vezi sa nacionalnom pripadnošću žrtava i nedavno izrečenom pravosnažnom oslobađajućom presudom Tribunala u Hagu generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču u čijoj zoni odgovornosti su pobijeni Srbi čiji su posmrtni ostaci danas ekshumirani. Zbog oslobađajuće presude u Hrvatskoj, osvrće se Veritas, "još traje euforično stanje zbog 'očišćenja' akcije Oluja od svih mrlja".

Prema "Popisu poginulih lica u akciji Oluja sa mestom pokopa posmrtnih ostataka", koji je hrvatska predala srpskoj strani u martu 1996. godine, na lokaciji "Sveta Mara" pokopano je 17 posmrtnih ostataka, od kojih 11 pod imenom, a ostali pod oznakom NN (nepoznat).

Od tih 11 preliminarno identifikovanih, svi su civili prosečne starosti preko 68 godina, među kojima je i sedam žena.

Na groblju "Sveta Mara" pokopani su posmrtni ostaci severno-dalmatinskih Srba, uglavnom ubijenih u svojim kućama, navodi Veritas prema čijim informacijama na području sektora "Jug" u Oluji je stradalo 1.045 lica srpske nacionalnosti od

kojih je do sada sahranjeno 593 lica, dok se 452 osbe vode kao nestale. Na tom sektoru, precizira Veritas, počev od 2001. godine do sada je ekshumirano 549 posmrtnih ostataka od kojih je do sada identifikovano 414 lica. Porodice stradalih krajiških Srba očekuju da se ekshumacije i ostalih registrovanih grobnica iz rata 1991- 1995, ukupno oko 500, nastave što pre, tim pre što je Hrvatska u decembru prošle godine potpisala ugovor o pristupanju EU kojim je predviđeno da postane njen punopravni član 1. jula 2013. godine.

LOKACIJA GRADSKO GROBLJE U ZADRU

VLADA R.SRBIJE, 26.04.2013.,

У ЗАДРУ ПОЧЕЛА ЕКСХУМАЦИЈА ПОСМРТНИХ ОСТАТАКА СРПСКИХ ЖРТАВА "ОЛУЈЕ"

Београд, 26. април 2013. године – Комисија за нестала лица Владе Републике Србије саопштила је да су данас на градском гробљу у Задру надлежни органи Хрватске отпочели процес екшумације посмртних остатака жртава српске националности које су страдале у акцији хрватске војске и полиције „Олуја“.

У саопштењу се наводи да се очекује да ће процес екшумације на овом гробљу трајати приближно шест радних дана, и додаје да ће од свих екшумираних посмртних остатака бити узети узорци ради идентификације методом ДНК анализе.

Спровођењем екшумација на градском гробљу у Задру наставља се процес екшумација гробница у региону северне Далмације, у којима су покопане жртве страдале у акцији „Олуја“.

Процес екшумација на том подручју почео је 2001. године на градском гробљу у Книну, где су екшумирани

посмртни остаци 301 жртве, а настављен је екшумацијом 31 посмртог остатка на гробљу Света Мара у Шибенику, у новембру 2012. године.

Том приликом идентификовани су и породицама предати посмртни остаци 254 особе, наводи се у саопштењу и оцењује да је наставак екшумација од посебног значаја за породице несталих, које годинама покушавају да пронађу и достојно сахране посмртне остатке својих најближих.

RADIO SLOBODNA EVROPA,
02.05.2013.,

POČELE EKSHUMACIJE ŽRTAVA „OLUJE“ NA ZADARSKOM GROBLJU

Čelni ljudi hrvatskih i srpskih državnih tijela za traženje i identifikaciju nestalih osoba prisustvovali su početku ekshumacije na zadarskom gradskom groblju. Radi se o posmrtnim ostacima 56 osoba srpske nacionalnosti stradalih za vrijeme akcije "Oluja" 1995. godine u zadarskom zaleđu. Hrvatska i dalje traga za 1.703 svoja državljana, njih 942 nestala 1991 i 1992, dakle većinom Hrvata, i njih 760 nestalih 1995, dakle većinom Srba.

U četvrtak, 2. svibnja je na zadarskom Gradskom groblju započela ekshumacija u kojoj se očekuje pronalazak 56 posmrtnih ostataka osoba stradalih u „Oluji“. Za RSE govori pomoćnik ministra branitelja i voditelj Uprave za zatočene i nestale Ivan Grujić, koji je i nazočio ekshumaciji.

„U vrijeme akcije 'Oluja' 1995. godine jedan broj ljudi je smrtno stradao na širem prostoru Zadarske županije i ta tijela su sustavno asanirana i sukladno Ženevskim konvencijama pokopana kao neidentificirana na Gradskom groblju Zadar. I ova ekshumacija se provodi kako bi se u konačnici što više riješio broj nestalih osoba. Znači – utvrđivanje identiteta ovih neidentificiranih direktno će utjecati na smanjenje broja nestalih osoba na ovom području.“

Ovo je proces koji traje već desetak godina, i u njemu je u iskopavanjima poznatih grobišta do sada ekshumiran 941 posmrtni ostatak, a preostaje za ekshumaciju još 217 posmrtnih ostataka, čime će – kaže Grujić – biti završen proces ekshumacija sa poznatih lokacija.

„A s druge strane imamo 967 nestalih osoba za koje nemamo apsolutno nikakve informacije i te informacije očekujemo od Republike Srbije.“

U Zadru je bio i predsjednik Komisije za nestala lica Vlade Srbije Veljko Odalović, koji za RSE naglašava kako pomak u nalaženju i identifikaciji nestalih može značajno doprinijeti stabilizaciji ukupnih odnosa dviju država.

„Jer, ovo je u stvari najosetljivije pitanje. Dok god imamo velik broj ljudi koji traže svoje nestale, oni uvek mogu - ne samo retorikom nego i mnogim drugim načinima - biti smetnja. Kada rešimo te probleme, kada ljudi nađu svoji mir koji im pripada, onda se otvara prostor i za mnogo toga drugoga.“

Grujić oštro odbija prozivanja pojedinih udruga Srba izbjeglih iz Hrvatske da hrvatska strana diskriminacijski pristupa pronalaženju i identifikaciji osoba srpske nacionalnosti. Unazad 13 godina ekshumirano je 646 posmrtnih ostataka osoba pretežno hrvatske nacionalnosti, odnosno smrtno stradalih u razdoblju 1991 - 92 i 941 posmrtni ostatak osoba nestalih 1995, dakle pretežno srpske nacionalnosti, ili u postotcima - 41 posto nestalih 1991. i 1992, dakle pretežno Hrvata i 59 posto osoba nestalih 1995, dakle pretežno Srba.

„Dakle, ovdje vidimo da se čak radi o - pozitivnoj diskriminaciji!“

U istom razdoblju identificirano je 730 osoba nestalih 1991-92, dakle pretežno Hrvata i 631 osoba nestala 1995, dakle pretežno Srbi.

„Ovdje moram napomenuti da je taj postotak identifikacije nešto niži isključivo zato što mi nemamo sve relevantne podatke za utvrđivanje identiteta, odnosno krvne nalaze, i upravo zbog toga smo sklopili sporazum sa Međunarodnom komisijom za traženje nestalih osoba, kako bismo od njih dobili dio tih podataka i kako bismo kroz to povećali i broj identificiranih osoba“, kaže pukovnik Grujić.

Odalović tim povodom kaže kako bi svi voljeli da proces ide brže. Bilo je zastoja, ali je unazad nekoliko godina i to prevladano.

„Mislim da smo sada napravili značajan pomak i praktično sa ovom lokacijom skoro sve veće lokacije su istražene.“

Hrvatska i dalje traga za 1.703 svoja državljana, njih 942 nestala 1991 i 1992, dakle većinom Hrvata, i njih 760 nestalih 1995, dakle većinom Srba.

ANTENA ZADAR, 07.05.2013.,

U ZADRU EKSHUMIRANO 56 POSMRTNIH OSTATAKA

Na Gradskom groblju u Zadru, na kojem je prošlog tjedna završena ekshumacija posmrtnih ostataka žrtava srpske nacionalnosti poginulih u vojno redastvenoj operaciji Oluja, ekshumirano je 56 posmrtnih ostataka žrtava s područja Zadarske i rubnih dijelova susjednih županija, obuhvaćenih tom operacijom.

Kako se danas doznaje iz Ministarstva branitelja identitet žrtava znat će se nakon obrade, a prvi rezultati očekuju se u roku od 60 dana od ekshumacije.

Prije zadarske ekshumacije, obavljene su i ekshumacije u Šibeniku i Kninu, a iz resornog ministarstva najavljuju i nove.

Do sada su iz vojno redarstvenih operacija Oluja i Bljesak ekshumirana 942 posmrtna ostatka, a u planu je i ekshumacija preostalih 155 evidentiranih posmrtnih ostataka, poručuju iz Ministarstva branitelja.

SRNA, 07.05.2013.,

ŠTRBAC: U GROBNICI U ZADRU POSMRTNI OSTACI STARACA

BEOGRAD - Na Gradskom groblju u Zadru, među 56 ekshumiranih Srba ubijenih u "Oluji", nalaze se uglavnom posmrtni ostaci starih lica, od kojih najmanje deset žena, rekao je Srni direktor Dokumentaciono-informacionog centra "Veritas" Savo Štrbac.

"Na osnovu ranijih preliminarnih identifikacija, prosječna starost žrtava je više od 66 godina", rekao je Štrbac, navodeći da je riječ uglavnom o srpskim civilima iz Dalmacije i Like, iz takozvane "zaštićene zone" sektora Jug, te da su bila i dva vojnika.

On je dodao da je ova grobnica u Zadru poznata još od 1996. godine i da je, prema hrvatskim dokumentima, tu pokopano 59 lica, od čega 15 pod imenom, a ostali pod oznakom NN.

Štrbac je rekao da je ranije iz te grobnice, po zahtjevu porodica, ekshumirano deset lica, što sa ovom posljednjom ekshumacijom 56 lica, pokazuje da je tu bilo sahranjeno najmanje 66 žrtava, odnosno više nego što govore hrvatski podaci.

On je naveo da na području Like i Dalmacije još nije ekshumirano 20 grobnih

mjesta, dok u Hrvatskoj ima više registrovanih grobnica sa oko 450 posmrtnih ostataka.

Prema podacima "Veritasa", na području Like i Dalmacije u hrvatskoj vojnoj akciji "Oluja" stradao je 1.041 Srbin, od čega 671 civil, među kojima 290 žena.

Od tog broja do sada je sahranjeno 606, dok se 435 lica vodi kao nestalo.

Iz grobnica u Lici i Dalmaciji do sada je ekshumirano 605 posmrtnih ostataka Srba, od čega je identifikovano 424.

Komisija za nestala lica Srbije saopštila je danas da su na Gradskom groblju u Zadru ekshumirani posmrtni ostaci 56 lica žrtava srpske nacionalnosti koje su stradale u akciji hrvatske vojske i policije "Oluja" 1995. godine.

TANJUG, 07.08.2013.,

ODALOVIĆ: REŠAVANJE PITANJA NESTALIH I ZA SRBIJU PRIORITET

BEOGRAD - Za Srbiju je rešavanje problema nestalih lica jedno od prioriteta pitanja, isto kao i za Hrvatsku, te mu na isti način treba i pristupati, izjavio je danas generalni sekretar vlade i predsjednik vladine Komisije za nestala lica Veljko Odalović.

Najavljujući da će krajem maja u Zagrebu biti održan sledeći sastanak mešovite srpsko-hrvatske komisije za nestala lica, Odalović kaže za Tanjug da je to pitanje provejavalo i nedavnom posetom prvog potpredsednika vlade Aleksandra Vučića Hrvatskoj, kako ističe, izuzetno uspešnom.

"Činjenica je da je pitanje nestalih lica za Hrvatsku prioritetno, ali je Vučić rekao da je to i za Srbiju prioritetno. Jer, onoliko koliko je u ovom trenutku nestalih Hrvata, malo je više nestalih Srba", navodi on.

Kako napominje, pitanje nestalih lica je i humanitarnog i državnog i političkog karaktera i princip je da se nestalima pristupa bez različitosti.

Odalović podseća da je par dana pre posete, u saradnji sa kolegama iz Hrvatske, ali prvenstveno zahvaljujući srpskom Tužilaštvu za ratne zločine, pronađena lokacija jedne grobnice kod Vukovara, u Sotinu.

"Dobili smo pouzdanu informaciju, izvršili proveru na samoj lokaciji, uradili iskapanja i pronašli ostatke najmanje 10 lica koja su se vodila kao nestala, a vero-

vatno će se, kad antropolozi završe svoj deo posla, utvrditi i veći broj, procenjuje se – 14. To je bio pozitivan znak, novi kvalitet u našim dosadanjim aktivnostima sa hrvatskom stranom”, kaže predsednik Komisije za nestala lica.

Prema njegovim rečima, odmah nakon toga je pocela ekshumacija u Zadru, gde je prema informacijam srpske Komisije za nestala lica, sahranjeno 59 tela koja su tu preneti u okviru asanacije terena posle Oluje.

“Trebalo je da prođe skoro 18 godina da počnemo da otkopavamo ta grobna mesta: 56 tela je ekshumirano, a nekoliko tela su porodice, koje su pretpostavile da se radi o njihovim najblizim, iskopale i prenele njihove ostatke na drugu lokaciju. Identitet tih ljudi sigurno ćemo potvrditi analizom DNK”, objašnjava Odalović.

Hrvatska, dodaje on, ima prema nama određene zahteve za prikupljanje informacija i mi ćemo učiniti sve što se tiče nestalih lica da informacije kojima ra-

spolaže bilo koji organ ili institucija u Srbiji podelimo kroz mehanizam koji već postoji.

“Ali, isto tako insistiramo na onome što za sada pouzdano znamo, a to je da se, još oko 270 tela koja se, prema našoj evidenciji nalaze na raznim lokacijama u Hrvatskoj, ekshumiraju i utvrdi njihov identitet, kao i da se po svim našim zahtevima kad su u pitanju provere nekih lokacija postupa onako kako mi postupamo po njihovim zahtevima”, rekao je Odalović.

On smatra da će sve to dodatno pomoći ukupnoj normalizaciji odnosa Srbije i Hrvatske.

Izražavajući zadovoljstvo zbog ocena da je ostvaren vidljiv napredak u odnosima, generalni sekretar vlade kaže da je to signal da će dve zemlje zajednički rešavati problem nestalih, kao jednu od najtežih posledica oružanih sukoba na prostoru bivše Jugoslavije.

Podsećajući da se u regionu preko 12.000 ljudi vode kao nestali, Odalović naglašava da Srbija odgovorno pristupa tom osetljivom pitanju.

Srpska Komisija za nestala lica, prema njegovim rečima, ima na evidenciji 1.200 nestalih lica u Hrvatskoj, od čega su 403 državljani Srbije, a ostalo su Srbi iz Hrvatske, koje su njihove porodice prijavile našoj komisiji, odnosno Crvenom krstu.

“Hrvatska nama ne spori naše legitimno pravo da se interesujemo i za ta lica i mi u svojstvu monitora prisustvujemo i učestvujemo na svim ekshumacijama gde se radi o lokacijama za koje se pretpostavlja da su sahranjena lica srpske nacionalnosti, kao i svim procesima od same ekshumacije do identifikacije, organizovanja odlaska porodica, prenosa posmrtnih ostataka i sahranjivanja”, kaže Odalović.

Na hrvatskom spisku nestalih je 1.070 lica.

PARASTOSI - POMENI

BEOGRAD

“B92”, 04.08.2012.

“OLUJA” ZA PROTERANE SRBE JOŠ TRAJE

Beograd — Parastosom nastadalima u Crkvi Svetog Marka obeležena 17. godišnjica stradanja Srba u “Oluji” u kojoj su hrvatske snage ubile 2.650 i proterale 200.000 ljudi.

Za Srbe iz Hrvatske “Oluja” još traje. Bez obzira na to da li su iz zapadne Slavonije, Banije, Korduna, Like ili severne Dalmacije, 4. avgust ne mogu da zaborave. Oni i 17 godina posle “Oluje” i dalje osećaju bol.

“Ja sam u koloni pobegla sa dvoje male dece. Tuga... Pokušavam da se ne sećam današnjeg dana”, kaže jedna od njih.

Predsednik Skupštine Nebojša Stefanović kaže da odgovorni za zločine u akciji “Oluja” moraju da odgovaraju, a da se proterani vrate na svoja ognjišta. Ostale reakcije pročitajte ovde.

Na pitanje kako se sada oseća, odgovara: “Tužno. Sve nas je manje. Sve manje ljudi nalazi vreme da zapali sveće za one koji su ostali”.

“Šta znači današnji dan? Pa jedno podsećanje na sve ono loše što se dogodilo srpskom narodu i što treba, ne zaboraviti, nego upamtiti, za buduća pokoljenja i generacije koje dolaze. Ne mogu da kažem da opraštam, ne mogu da oprostim”, naglašava jedan mladić.

“Ima ljudi koji su zbrinuti, ima ljudi koji su nešto tamo odradili, ali većina nije. Evo moja koleginica i dan danas živi u izbegličkom kampu. Nema ništa, živi od 15.000 dinara mesečno. I ona i ja živimo od penzije”, priča jedna žena proterana iz Hrvatske.

Većina Srba iz Hrvatske još nema rešeno stambeno pitanje, u Srbiji i dalje ima ljudi koji žive u kolektivnim centrima, a uprkos potpisanim međunarodnim sporazumima i obećanjima, prognani još ne mogu da ostvare sva svoja prava u Hrvatskoj.

“Mi smo se nadali da će se ta situacija sa promenom vlasti u Hrvatskoj promeniti i da bar neće slaviti Oluju, a oni, nažalost, je i dalje slave. Dok god se s jedne strane obeležava parastosima, a sa druge strane proslavom, mislim da to ne doprinosi pomirenju”, naglašava Miloško Budimir, predsednik Asocijacije izbegličkih udruženja iz Hrvatske.

Parastos nastadalima u Beogradu je služio patrijarh Irinej, koji je u svom obraćanju istakao da je teško naći reči opravdanja za strašne zločine koji su se desili pre 17 godina.

“Sećamo se tih mnogobrojnih duša koje su ostavile svoje živote i svoje kosti rasuli širom svojih krajeva. Oni su ostavili svoje domove u kojima su vekovima živeli i ostavili sve ono što su tokom života nasledili onima koji su im bili neprijatelji. Neprijatelji su im bili hrišćani”, rekao je patrijarh Irinej.

Parastosu u Crkvi Svetog Marka, pored porodica nestalih i poginulih, kao i onih koji su 1995. u koloni bez ičega bili primorani da napuste svoje domove u Hrvatskoj i dođu u Srbiju, prvi put su prisustvovali ministar odbrane Aleksandar Vučić, načelnik Generalštaba Ljubiša Diković i pripadnici Vojske Srbije.

BANJA LUKA

"RTRS", 03.08.2012.

ПРИСЛУЖЕНЕ СВИЈЕТЕ
ЗА СТРАДАЛЕ У "ОЛУЈИ"

У Саборном храму Христа Спаситеља у Бањалуци вечерас су прислужене свијеће за српске жртве страдале у акцији хрватске војске "Олуја" 1995. године.

Након прислуживања свијећа испред храма одржан је духовно-умјетнички програм у оквиру обиљежавања 17 година од прогона Срба из Републике Српске Крајине.

Помоћник министра рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Душко Милуновић рекао је да је "Олујом", коју хрватски медији и званичници називају најбриљантнијом побједом у протеклом рату, извршен највећи геноцид у Европи након Другог свјетског рата.

"Са вјековних огњишта протјерано је више од 220.000 Срба, 1.992 лица српске националности су убијена или се воде као нестала, од чега су 1.192 цивили. Међу страдалима су 534 жене. Сва српска имовина је опљачкана и до темеља уништена", навео је Милуновић.

Он је додао да се злочинци на томе нису зауставили већ су ваздухопловним снагама прешли границу Републике Српске гдје су у дубини њене територије немилосрдно бомбардовали избјегличке колоне српских цивила. Милуновић је истакао да је акција "Олуја" хрватска злочиначка оружана акција коју је испланирало, организовало и провело тадашње хрватско политичко и војно руководство с циљем потпуног уништења Срба на подручју Републике Српске Крајине.

"С тим циљем ангажовано је око 200.000 хрватских војника и ако се том броју додају војници ХВО-а и снаге Петог корпуса Армије БиХ, у нападу на Републику Српску Крајину учествовало је више војника него што је она у том тренутку имала становника", рекао је Милуновић.

Он је нагласио да је однос војних

снага био већи од седам напрема један, те да се не смије заборавити ни подршка америчких ваздухопловних снага које су уништиле два српска радарска система и континуирано ометале систем везе, те ангажовање америчких пензионисаних генерала у планирању, припремању и руковођењу акцијом.

Милуновић је рекао да је Одбор Владе Републике Српске за његовање традиције ослободилачких ратова уврстио 4. август у календар обиљежавања најважнијих датума у новијој српској историји да бисмо се сваке године сјетили невино страдалих у удруженом злочиначком подухвату хрватске војске.

Он је изразио увјерење да ће починиоци овог злочина изаћи пред лице правде.

У Храму Свете тројице у Бањалуци сутра ће бити служен парастос погинулим цивилима и војницима, а на бањалучком гробљу Свети Пантелија биће положено цвијеће.

"NEZAVISNE NOVINE",
04.08.2012.

ĐOKIĆ: HRVATSKA BI TREBALO DA SE SRAMI OLUJE

BANJALUKA – Ministar rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske Petar Đokić poručio je da bi Hrvatska trebalo da se srami i u tišini obilježava dan kada je zločinačkom akcijom "Oluja" protjerala više od 220.000 svojih stanovnika Srba.

"Očekujemo da svjetska javnost neće biti milosrdna prema onima koji su počinili taj zločin, a to treba da zabrine i Hrvatsku, koja će jednog dana morati da prizna da je počinila težak ratni zločin, zločin genocida", rekao je Đokić novinarima u Banjaluci, nakon parastosa za žrtve "Oluje".

Podsjetivši da je 4. avgust dan sjećanja na užasni zločin genocida koji je počinila regularna hrvatska vojska nad stanovništvom Republike Srpske Krajine (RSK), Srbima koji su u Hrvatskoj živjeli kao konstitutivni narod, Đokić je napomenuo da su mnogi prognani Srbi utočište našli u Srpskoj i Srbiji.

"Upravo zbog toga Republika Srpska se smatra obaveznom i prozvanom, ali i pozvanom da obilježava ovaj dan velikog

stradanja Srba, kada je više od 220.000 ljudi za nekoliko dana protjerano sa ognjišta, a 1.992 ubijeno, od čega 1.192 civila", naglasio je Đokić.

Ministar Đokić je naveo da Hrvatska nema "rezervnog stanovništva" da popuni prostore gdje su živjeli Srbi, što joj nanosi ogromnu štetu, koju će morati jednog dana priznati.

"Zato mi u Srpskoj moramo biti svjesni šta nam znači Srpska i koliko je ona danas utočište i sigurnost za život u budućnosti", poručio je Đokić.

Direktor Dokumentaciono-informacionog centra "Veritas" Savo Štrbac izrazio je uvjerenje da je ovo zadnja godina da Hrvatska "Oluju" slavi kao praznik, budući da je pravni tim Srbije u kontratužbi za genocid zatražio da sud Hrvatskoj naredi da takve proslave izbaci iz kalendara državnih praznika.

Napomenuvši da će Hrvatska, najvjerojatnije, naredne godine postati član EU, Štrbac je rekao da nijedna država, pa tako ni Hrvatska, ne može da bude u porodici civilizovanih naroda ako slavi dan kada je protjerala više od 220.000 i pobila oko 2.000 Srba.

Štrbac je naglasio da ti ljudi nisu bili agresori.

"To su ljudi koji su živjeli na tim prostorima, a sada im se ne dozvoljava ni da se tamo vrate", istakao je Štrbac.

Parastos za žrtve "Oluje" u hramu Svete Trojice služili su sveštenici banjalučke eparhije.

Nakon parastosa, na groblju Sveti Pantelija je položeno cvijeće za stradale, a nakon toga organizovana daća za duše stradaalih.

MILINOVIĆ POLOŽIO VIJENAC U IME PREDSJEDNIKA RS

U ime predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika, šef njegovog kabineta Draško Milinović položio je danas vijenac na banjalučkom groblju "Sveti Pantelija" u okviru obilježavanja progona Srba iz Republike Srpske Krajine u hrvatskoj akciji "Oluja".

Vijence su, takođe, položile i delegacije Vlade Republike Srpske, Narodne skupštine, te udruženja građana.

Prije polaganja vijenaca u Hramu Svete Trojice služen je parastos za stradale Srbe u "Oluji".

NOVI GRAD; TUNJICE;
SVODNA

“GLAS SRPSKE”, 05.08.2012.

СПОМЕН ОБИЉЕЖЈЕ
СТРАДАЛИМ У
ИЗБЈЕГЛИЧКОЈ КОЛОНИ

Нови Град – У Сводни код Новог Града данас је откривено спомен-обиљежје страдалим српским цивилима у нападу хрватског авиона на избјегличку колону, док су напуштали Републику Српску Крајину током војно-полицијске акције “Олуја”. На мјесту гдје је подигнута спомен-плоча погинуло је шесторо и рањено осам људи. У Сводни претходно је служен парастос у храму Светог Саве.

Директор Документационо-информационог центра “Веритас” Саво Штрбац рекао је да се нада да се у Хрватској ове године последњи пут 5. август обиљежава као празник, јер тешко повјеровати да ће, након уласка ове земље у ЕУ, бити прихваћено славље на дан када је протјерано 220.000 и убијено више од 2.000 Срба.

Он очекује да ће до краја ове године бити правоснажна и хашка пресуда хрватских генералима Анти Готовини и Младену Маркачу за удружени злочиначки подухват који је за циљ имао присилно и трајно протјеривање Срба.

Према његовим ријечима, “Веритас” очекује да ће поразне резултате хрватске акције “Олуја”, односно протјеривање Срба, потврдити и подаци пописа становништва обављеног прошле године у Хрватској.

“Ти резултати, када буду објављени, показаше да се остварила пројекција (ратног председника Хрватске) Фрање Туђмана, да у укупној популаци земље буде три одсто Срба, што је био његов план за рјешење Срба као жремитилачког Фактора”, рекао је Штрбац.

Штрбац каже да је Србија пред Међународним судом правде

покренула контратужбу за геноцид против Хрватске, а један од тужбених захтјева је управо да се нареди Хрватској да из Закона о празницима брише данашњи датум.

Он је подсјетио је да су прије двије године инцирали истрагу о погибији цивила у овом мјесту, након чега су га у мају ове године тужиоци и истражиоци Суда БиХ обавијестили да су урадили све што је било у њиховој надлежности. Они су истакли да недостају поједини подаци, које су потом затражили од Хрватске, али их до сада нису добили. Штрбац наводи да је у августу 1995. године овим просторима пролазила најдужа избјегличка колона након Другог свјетског рата.

Обиљежавање 17. годишњице егзодуса Срба из Републике Српске Крајине у хрватској војно-полицијској акцији “Олуја” почело је парастосом у храму Светих апостола Петра и Павла у Новом Граду, а затим су окупљени запалили свијеће на мосту на ријеци Уни, преко којег је избјегличка колона прешла у Републику Српску.

Делегације су положили вијенце и прислужиле свијеће код спомен обиљежја подигнутог у Туњици код Новог Града за цивиле страдале у нападу регуларне Хрватске војске на западнокрајишке општине у септембру 1995. године.

У акцији “Олуја”, од 4. августа 1995. године, на подручју Републике Српске Крајине, убијено је и нестало око 2.000 Срба, а протјерано око 220.000.

У наставку акције у БиХ, у операцији “Маестрал”, хрватске и муслиманске снаге убиле су још 655 и прогнале око 125.000 српских становника.

BRAVSKO (JANJILA)

“NEZAVISNE NOVINE”,
07.08.2012.ŠTRBAC: NE ZABORAVITI
UBIJENE SRBE

BOSANSKI PETROVAC – Srbi nikada ne smiju zaboraviti ubijene sunarodnike, jer

narod koji zaboravi prošlost nema ni budućnost, poručio je danas u Janjilama kod Bosanskog Petrovca direktor Dokumentaciono-informacionog centra “Veritas” Savo Štrbac.

“Ova je ujedno i odgovor na poruke koje su se iz Knina mogle čuti 5. avgusta. Tvrdim da je ovo posljednja godina kada Hrvati sa državnog nivoa slave ovaj dan kada su istjerali 220.000 i pobili oko 2.000 Srba u akciji ‘Oluja’ i poslije nje”, rekao je Štrbac nakon parastosa koji je služen Srbima koji su poginuli u izbjegličkoj koloni iz Republike Srpske Krajine.

On očekuje da će do kraja godine Haški tribunal hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču potvrditi presudu o udruženom zločinačkom poduhvatu radi trajnog istjerivanja Srba iz Krajine, nakon čega će Srbima biti olakšano vraćanje svih prava u Hrvatskoj.

Štrbac je naglasio da akcija “Oluja” nije bila ni humana niti oslobodilačka kakvom je uporno pokušavaju predstaviti hrvatski zvaničnici.

“Upravo brojke protjeranih i poginulih Srba tokom i nakon akcije ‘Oluja’, porušenih kuća i broj povratnika govori da je to bila krajnje nehumana, nepravedna i zločinačka akcija”, kaže Štrbac.

U Janjilama je danas služen parastos za Srbe koji su poginuli u izbjegličkoj koloni koja se povlačila iz Republike Srpske Krajine usljed bombardovanja hrvatske avijacije tokom operacije “Oluja” 1995. godine.

Parastos su služili sveštenici Eparhije bihačko-petrovačke, nakon čega su prislužene свијеће и положени вијенци код Спомен-крста у Јанјилама, који је прошле године откривен у знак сјећања на Србе који су страдали у егзодусу из Републике Српске Крајине на Петровачкој цести.

Вијенце су положили представници “Veritasa”, VSN manjine Ličko-senjske županije, te delegacija SDSS-a Ličko-senjske županije i opštine Donji Lapac.

U izbjegličkoj koloni na Petrovačkoj cesti, koju je bombardovala hrvatska avijacija, poginulo je devet srpskih civila, od kojih četvoro djece uzrasta od pet do 13 godina.

Uprkos brojnih dokaza o zločinima počinjenim nad Srbima tokom i nakon “Oluje”, koje je MUP Republike Srpske podnio Tužilaštvu BiH, pravosuđe BiH nikog nije do sada procesuiralo.

Za zločine u "Oluji" i poslije te akcije pred Haškim tribunalom osuđeni su hrvatski generali Ante Gotovina na 24, a Mladen Markač na 18 godina zatvora. U toku je žalbeni postupak na prvostepenu presudu.

Akcija "Oluja" počela u jutarnjim časovima 4. avgusta 1995. godine granatiranjem naseljenih područja sjeverne Dalmacije, Korduna, Like i Banije. Potom su hrvatske snage, uz odobrenje i podršku NATO-a, a u sadejstvu sa HVO i Armijom BiH, izvršile agresiju na ta područja, koja su bila pod zaštitom UN.

Za svega nekoliko dana sa vijekovnih srpskih ognjišta protjerano je oko 220.000 stanovnika, ubijena su 1.934 lica, od kojih 1.196 civila i pričinjena ogromna materijalna šteta.

Nizom manifestacija od 3. do 7. avgusta obilježava se 17 godina od progona Srba iz Republike Srpske Krajine u hrvatskoj vojno-polijskoj akciji "Oluja". Manifestacije organizuje Odbor za njegovanje tradicija oslobodilačkih ratova Vlade Republike Srpske, a dodatne sadržaje Dokumentaciono-informacioni centar "Veritas".

DŽAKULI NIJE BILO MJESTO U KNINU

Savo Štrbac je izjavio da odlazak predsjednika Srpskog demokratskog foruma Veljka Džakule u Knin na obilježavanje hrvatske akcije "Oluja" predstavlja veliki udarac Srbima.

"Ako hrvatski predsjednik veče prije tog dana najavi da dolazak prvog Srbina nakon 17 godina na obilježavanje 'Oluje' znači da i Srbi priznaju da je to bila pravedna akcija, onda Džakula nije trebalo tamo da ide", rekao je on.

"DOCUMENTA", 08.08.2012.

PRIOPĆENJE POVODOM OBLJETNICE STRADANJA CIVILA TIJEKOM VOJNO-REDARSTVENE AKCIJE "OLUJA"

Na današnji dan prije 17 godina počinjen je zločin nad civilnim stanovništvom za koji i danas nitko nije odgovarao. Ovim putem želimo još jednom skrenuti pažnju

javnosti na teško nasljeđe neprocesuiranih zločina počinjenih u tijeku i neposredno nakon vojno-redarstvene operacije „Oluja“, izraziti solidarnost s obiteljima žrtava i još jednom upozoriti na pomanjkanje suosjećanja prema žrtvama iz drugih etničkih zajednica.

Jedan od takvih incidenata dogodio se 07. kolovoza 1995. godine oko 10h u selu Bravsko u susjednoj Bosni i Hercegovini, gdje je živote izgubilo 9 osoba, od toga četvoro djece, dok ih je više od 50 lakše ili teže ranjeno.

Toga dana su, naime, dva nadzvučna aviona tipa MIG-21 Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, 30-ak kilometara duboko u unutrašnjosti BiH gađali kolonu civila iz južne Like i sjeverne Dalmacije, koji su tijekom vojno-redarstvene akcija "Oluja" u strahu napustili svoje domove. Kolona civila se kretala tzv. Petrovačkom cestom između Bosanskog Petrovca i Ključa, kada su je kod mjesta Kapljuh u selu Bravsko nadletjela dva aviona doletjela iz pravca zapada, odnosno Hrvatske.

U drugom preletu na kolonu vozila ispaljeno je više raketa, i tom prilikom su na mjestu poginuli Darinka Drča (1927) i njeni unuci Jovica Drča (1989) i Mirjana Dubajić (1974), svi iz Brotnje kod Donjeg Lapca, brat i sestra Nevenka Rajić (1984) i Žarko Rajić (1986) iz Donjeg Lapca, Krstan Vuković (1951) i njegov sin Darko (1982) iz Donjeg Lapca te Branko Stjelja (1923) i njegov sin Mirko (1961) iz Nadina kod Benkovca.

Prema izjavama svjedoka (lokalnih mještana i preživjelih izbjeglica) u koloni su bili isključivo civili, a pripadnika bilo kakvih vojnih postrojbi nije bilo nigdje u blizini. Avioni su kolonu preletjeli vrlo nisko i relativno sporo te su piloti bez ikakve sumnje morali vidjeti da se radi o civilnim vozilima, ženama i djeci. Ipak su se, nakon prvog preleta, okrenuli, na povratku raketirali kolonu te naposljetku odletjeli natrag u pravcu Hrvatske.

Naglašavamo, također, da se spomenuti incident dogodio posljednjeg dana akcije "Oluja" kada više nije bilo nikakve realne prijetnje za hrvatske postrojbe, te duboko na teritoriju susjedne Bosne i Hercegovine.

Istoga dana dogodio se još jedan sličan incident, također na području BiH, kada su avioni HRZ raketirali drugi krak kolone izbjeglica, s područja Korduna i Banije. Prema nekim izvorima u napadu na kolonu civila u selu Svodna kod Novog Grada / Bosanskog Novog smrtno je stradalo više osoba.

Navodeći ovaj primjer i sjećajući se ne-

vinih žrtava, želimo još jednom podsjetiti javnost i relevantne vladine institucije na činjenicu da su ti zločini počinjeni i da za njih nitko nije odgovarao te time i na neizvršenu obvezu otkrivanja i procesuiranja počinitelja ratnog zločina nad civilima.

Procesuiranje ratnih zločina mora se provoditi dosljedno, bez obzira tko je počinitelj, a tko je žrtva, jer zločin, ma čime on bio potaknut nema ni naciju ni vjeru, nego samo obilježje zla i stoga ničim ne može biti opravdan, kao što se ne može opravdati ni njegovo neprocesuiranje.

DVOR, ŽIROVAC

"NEZAVISNE NOVINE",
08.08.2012.

ŠTRBAC: DANAS POMEN SRPSKIM ŽRTVAMA U ŽIROVCU

BEOGRAD – U selu Žirovac u opštini Dvor na Uni u Hrvatskoj danas će biti služen pomen Srbima ubijenim na tom području u hrvatskoj akciji "Oluja" u avgustu 1995. i nakon nje, potvrdio je Srni predsjednik Informaciono-dokumentacionog centra „Veritas“ Savo Štrbac.

Parastos će biti služen u Crkvi Svetog Georgija, nakon čega će biti položeni vijenci na groblje na kome je sahranjen veći broj žrtava "Oluje" od kojih mnoge nisu identifikovane.

Iz Koalicije udruženja izbjeglica u Srbiji saopštili su da odustaju od polaganja vijenaca Srbima stradalim u akciji "Oluja" u selu Žirovac, a Štrbac je ovakav potez kritikovao.

„Da je neko imao namjeru da ode, onda bi otišao i ne bi to uslovljavao“, smatra Štrbac i dodaje da je riječ o pokušaju „skretanja medijske pažnje“, kao što je nesporno učinio i Veljko Džakula nedavnim odlaskom u Knin, koji je „za pet minuta medijske slave bio spreman da proda srpstvo“.

Štrbac ističe da je "Veritas" u prethodnih pet dana u Tunjicama, Svodni i Bosanskom Petrovcu obilježio 17. godišnjicu stradanja Srba u "Oluji", ne obazirući se na to ko će od zvaničnika doći ili ne.

Iz Koalicije udruženja izbjeglica u Srbiji saopštili su da odustaju od ranije najavljenog dolaska u selo Žirovac, „jer

hrvatska vlast i predstavnici srpskih organizacija u Hrvatskoj nisu pokazali iskrenu želju da podrže njihovu inicijativu”.

Prema podacima “Veritasa”, Hrvati su, i po hrvatskim i po srpskim izvorima, ušli u Dvor u popodnevnim časovima 7. avgusta, a zločin se dogodio 8. avgusta oko 14.30 časova.

Jedan od izvora je i knjiga o ratnom putu 145. brigade HVO iz zagrebačke Dubrave, a u hrvatskom časopisu „Zrin“ od 17. septembra 1995. godine, sami Hrvati govore koje su jedinice ušle prve u Dvor na Uni i iz kog pravca, i pominje se ime komandanta u specijalnoj zagrebačkoj izviđačko-diverzantskoj satniji Matije Ciprića.

U UN-ovim dokumentima, na koje se pozvao hrvatski portal “Indeks.hr”, opisana su, prema riječima jednog danskog vojnika, četvorica muškaraca koji su, bez ikakvog razloga likvidirali srpske civile, kao i način na koji su žrtve smaknute.

Svjedok je prvog počinioca opisao kao muškarca od 40 godina, visokog 190 centimetara, vitkog, u tamnoj maskirnoj uniformi i s ruksakom, naoružanim najverovatnije automatskim oružjem AK 47, koji je pobio civile u školskom hodniku.

Drugi je počinilac opisan kao pedesetogodišnjak, visine od 160-170 centimetara, odjeven u tamnu maskirnu uniformu, koji je u školski hodnik ubacio ručnu granatu.

Preostala dvojica imala su oko 30 godina i bili su odjeveni u svijetle maskirne uniforme, naoružani automatskim oružjem AK 47, a jedan od njih je ušao s protivtenkovskom minom u školu, dok je drugi ubacio ručnu bombu u školu.

Dan nakon emitovanja priloga danske televizije o ovom zločinu u aprilu 2011. godine, hrvatski portal “Indeks.hr”, na osnovu „povjerljivih dokumenata UN-a“, objavio je opis devet žrtava, od kojih je šest identifikovano: Desanka Teodorović (1915), Zorka Marić (1956), Jovan Macut (1931), Terezija Ružak (1933), Darko Kri-vokuća (1976) i Slobodan Vukšić (oko 70 god).

Prema “Veritasovim” istraživanjima, žrtve su štićenici Doma penzionera i pacijenti Psihijatrije iz Petrinje.

Iako se u svim izvorima navodi da su sve žrtve srpske nacionalnosti, “Veritas” je došao do saznanja da je Terezija Ružak po nacionalnosti Hrvatica.

DVOR

“TJEDNIK NOVOSTI”,
09.08.2012.

TUŽNO SJEĆANJE NA ŽRTVE O KOJIMA SE NE GOVORI

KOMEMORACIJA SRPSKIM ŽRTVAMA OLUJE U DVORU

Osmog avgusta, u Dvoru održana je centralna komemoracija svim žrtvama koje su stradale u izbjegličkoj koloni na cesti Glina-Dvor tokom Oluje, kao i mještanima dvorskih sela koji su ubijena mjesecima nakon Oluje. Na komemorativnoj sjednici u zgradi općine, parastosu u crkvi Sv. Georgija i na pravoslavnom groblju u Dvoru okupili su se predstavnici Ambasade Srbije, Srpskog narodnog vijeća, SDSS-a, te predstavnici regionalne i lokalne manjinske samouprave iz Sisačko-moslavačke, Karlovačke i Vukovarsko-sremske županije, odnosno iz Siska, Petrinje, Gline, Dvora, Vrginmosta, Krnjaka, Karlovca, Erduta, Zagreba i drugih gradova.

Na komemorativnoj sjednici okupljenim predstavnicima srpskog naroda s brojnih područja Hrvatske obratio se zamjenik predsjednika SNV Saša Milošević.

Ističući da je komemoracija u Dvoru najreprezentativnije okupljanje Srba nakon proslave Oluje u Kninu, Milošević je rekao da je u Kninu došlo do napretka, jer ima manje slavljenja i zanosa u ceremoniji, ali je to i dalje dan koji Srbi ne mogu slaviti.

- Ono što nas boli je što se slavi, a ne žali, osim deklarativno, egzodus više od 200.000 Srba od kojih većini nije omogućeno da se vrati, što nas se smatra agresorima, a ne kao ravnopravnim građanima i što 17 godina nakon Oluje nema ni jednog odgovornog za zločine koji su tada počinjeni, rekao je Milošević, dodajući da se ni grobovi poginulih ne mogu primjereno obilježavati.

- Srbi ne mogu slaviti i istovremeno žmiriti na činjenice koje govore da su Srbi građani drugog reda, od diskriminacije u zapošljavanju, zapostavljenosti krajiških prostora, zanemarivanje kul-

turnih i obrazovnih potreba, negiranje prava na korištenje jezika i niza drugih prava, naglasio je Milošević i osvrnuo na izjave da je rat bio human i pravedan.

- Takvih ratova nema. Za Srbe nakon rata došla je osveta, a ne pravda. Na hiljade Srba bilo je optuženo za terorizam, a baš nitko nije odgovarao za desetine hiljade spaljenih kuća i stotine ubijenih Srba u Oluji.

- Mi možemo učestvovati u državnim ceremonijama kad se uklone sve prepreke takve vrste i kada budemo stvarno, a ne deklarativno ravnopravni građani ove zemlje, poručio je Saša Milošević.

Nakon parastosa u punoj crkvi Sv. Georgija kojeg je služio kostajnički paroh Nikola Malobabić, slijedio je pomen na pravoslavnom groblju gdje se nalazi zajednička grobnica stradalih iz izbjegličke kolone. Vijence na još uvijek N.N. groblja položile su delegacije općine, SNV-a, Ambasade Srbije u Hrvatskoj, srpskih organizacija i manjinskog vijeća u Dvoru, brojnih lokalnih i manjinskih samouprava, kao i Samostalna demokratska srpska stranka čije je rukovodstvo, uključujući i zastupnika Jovu Vukovića bilo na komemoraciji u Dvoru.

Na groblju okupljenima se obratio i načelnik Dvora Nikola Arbutina koji je podsjetio da su na dvorskom groblju sahranjene žrtve koji su izginuli na više mjesta sa ceste Žirovac-Dvor, a koji su uglavnom porijeklom sa Korduna.

- Mnogi koji su posljednji put viđeni u koloni kod Dvora sahranjeni su na groblju u Petrinji gdje je ekshumirano 160 posmrtnih ostataka, dok je sa dvorskog groblja ekshumirano 65 tijela. Pravoslavno groblje smo odabrali kao mjesto gdje se možemo skupiti i odati počast svim žrtvama Oluje i rata uopće, rekao je i dodao da se pomen na groblju održava od 2002. godine, a da je 2006. u organizaciji manjinskog vijeća postavljen krst i ograda.

Nenad Jovanović

GLINA - GORNJE SELIŠTE

„TJEDNIK NOVOSTI“,
21.08.2012. –

PARASTOS U GORNJEM
SELIŠTU –KOD GLINE OBILJEŽENA JOŠ
JEDNA GODIŠNJICA
STRADANJA U OLUJI

Parastosom i polaganjem vijenca na groblju u srpskom selu Gornje Selište kod Gline u subotu, 11. avgusta, odana je počast srpskim civilnim žrtvama Oluje. Parastos je služio paroh petrinjski Slavko Šarac koji je i osveštao pojedinačne grobove, kao i mjesto skupne grobnice.

Kod grobnice se nalazi krst koji je u organizaciji SNV i VSNM grada Gline postavljen prije nekoliko godina. Vijenac su u ime VSNM položili Ljuba Vrga i Janko Likar, kao i zamjenik gradonačelnika Gline Đuro Stojić.

Komemoraciji je prisustvovalo nekoliko desetina okupljenih, među kojima i zamjenik sisačko moslavačke županice Milan Oblaković.

Pretpostavlja se da su tu sahranjene srpske izbjeglice iz kolone koja je krenula s Korduna, ali i nekih sela s Banije, te je nastradala blizu Gline. Osim skupne grobnice, na groblju se nalaze i dva reda pojedinačnih grobova na kojima su krstače označene s N.N. a koje su zbog proteklih godina i neodržavanja istrulile ili su u jako lošem stanju.

VARIVODE

“RTS”, 29.09.2012.,

PARASTOSI U
VARIVODAMA I GOŠIĆU

U znak sećanja na sedmoru ubijenih Srba u Gošiću i devetoro u Varivodama u tim selima su održane komemoracije. Predstavnici Srba u Hrvatskoj i predstavnici hrvatske vlade osudili zločine.

U selima Varivode i Gošić kod Knina u organizaciji Srpskog narodnog veća

i opštine Kistanje održane su komemoracije i parastos u znak sećanja na nedužne srpske civile – sedmoru koji su 27. avgusta 1995. ubijeni u Gošiću i devetoro koji su 28. septembra pobijeni u Varivodama.

Na komemoraciji održanoj u Varivodama kod spomenika koji je postavljen 2010. ministar unutrašnjih poslova Ranko Ostojić kao izaslanik premijera Zorana Milanovića, brigadni general Mladen Fuzul kao izaslanik predsjednika Ive Josipovića, predsjednik SNV Milorad Pupovac i predstavnik organizacije Dokumenta Eugen Jaković osudili su zločin i ukazali na potrebu stvaranja zajedničkog života.

Ubistvom devetoro civila naneta je sramota hrvatskom narodu, jer za zločin nema opravdanja, rekao je Ostojić koji je obećao da će se za vreme njegovog mandata rasvetili okolnosti zločina. Vreme je za građenje života, a ne suživota, rekao je Ostojić.

Pupovac je naglasio da za zločin od pre 17 godina još niko nije odgovarao, pogotovo što je počinjen van ratnih dejstava i nad ljudima koji su verovali u poruku Franje Tuđmana da ostanu u kućama, jer će im se garantovati ljudska prava.

“Ko je naredio i počinio ubistvo, učinio je greh prema svima koji veruju u mogućnost zajedničkog života”, rekao je Pupovac, ističući da je ubistvom poslata i poruka da zajednički život nije moguć i da se Srbi ne mogu vratiti.

Pohvalio je prisustvo državnih zvaničnika, ističući da to stvara mogućnost da i predstavnici Srba budu na komemoracijama za hrvatske žrtve.

General Fuzul je osudio zločin, ističući da zločin ne služi na čast hrvatskom narodu i ne može se opravdati.

“Ćutanje i stid jedini su primereni ovom mestu”, rekao je Jaković, ističući da on spada u deo većinskog naroda koji se stidi tog zločina. On je podsetio da niko nije osuđen, ali i da je vrhovni sud ustanovio odgovornost

hrvatske države za zločin i mogućnost da porodice pobijenih dobiju obeštećenja.

Treba izjednačiti vojne i civilne žrtve, rekao je i pozvao vladu da oformi fond iz kog će se isplaćivati odštete žrtvama i njihovim porodicama i refundirati im sudske troškove koje su morali platiti nakon odbijanja tužbi.

Zločin bez kazne

Na početku komemoracije vence su položile brojne delegacije, među kojima i porodice žrtava, konzul Srbije Zoran Vasiljević, zamenik šibenskogninskog župana Đorđa Rašković, načelnik opštine Kistanje Goran Reljić, pomoćnik ministra veterana Dinko Mikulić predstavnici Samostalne demokratske srpske stranke, manjinske samouprave i udruženja porodica poginulih i nestalih Protiv zaborava.

Parastos u Varivodama i Gošiću služili su paroh Đorđe Veselinović i monah Jovan iz manastira Dragović.

Venci su položeni i kod drvenog krsta u Gošiću, nakon čega se Pupovac obratio prisutnima rekavši da bi svi radije delili radost da ispod dudinja u selu sede brojni ljudi koji uživaju u plodovima svog rada, ali da je neko pre 17 godina odlučio drugačije.

“Neko je hteo da u tom selu ne bude srpske čeljadi i izbeglim Srbima poslati poruku da se ne vraćaju”, rekao je Pupovac, zahvalivši svima koji svojim prisustvom pokazuju da je život s drugima moguć.

Pozvao je da svi koji su počinili zločin osete ruku pravde, a oni koji su to naredili da osete ljudski stid i sramotu.

Prisustvo predstavnika Hrvata na komemoracijama srpskim žrtvama potiče nas da i mi budemo na komemoracijama žrtvama među Hrvatima, rekao je i dodao da svi trebaju biti zajedno u sećanjima.

www.veritas.org.rs

Naslovna Biltен Публикације Судски Spisi Knjige Spiskovi Donacije Preporuke Video Linkovi O nama

Република Српска Крајина

1991-1995

Поштом: Поштомалоу: 444444

Pretraga

Najnoviji članci

- » Дневни hr: 22.07.2013. - Хрватски Спoл замoлoлa влaст у Спoлoји дa oсуду пoнaшaњe - нaтaскe кaкo нe бo oдeт мoрaлoм у лoжeг илoвoл.
- » oлaспoрa: нa гoв: 17.06.2013. - Зaштитити Сoбe у Хoвaтoкoј
- » Pолитикa: 13.07.2013. - Јeднoмeсeчнi oтпoвoр зa дeвeт нaпoсeннiх Сpоa
- » Вeштeњи лoст: 13.07.2013. - Нaтaскa: Јeднoмeсeчнi oтпoвoр зa дeвeт нaпoсeннiх Сpоa
- » Пoлитикa: 12.07.2013. - Нeмa aмнeстije зa Сoбe у Хoвaтoкoј
- » Сoкa: 12.07.2013. - УХAПШEНE СРБE СУ МЋИНЕ ЗA УБИOТBА ХРВАТOКИХ ДИБИЛA И БOУНИКА
- » Тeнjug: 12.07.2013. - Сpоa: Сpоlкoј су ритuaлнo нaпoсeнi у сeлу Тpојнja сумњикo сe зa 64 уoлeтвa
- » Тeнjug: 11.07.2013. - Сpоa: -нaсeњe 12 Сpоa је пoрукa oстaлнимa дa oду и дa сe нe врaђaју
- » Sma: 11.07.2013. - РITUAЛNO -HAPCEHJE СРБА
- » Dаnаs: 10.07.2013. - Oкo 2.000 пoвeрaвaлo дa ил је нa oтeмилo

Јул 2013

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

DOKUMENTACIONO INFORMACIONI CENTAR

VERITAS

[Naslovna](#) [Bilten](#) [Publikacije](#) [Sudski Spisi](#) [Knjige](#) [Spiskovi](#) [Donacije](#) [Preporuke](#) [Video](#) [Linkovi](#) [O nama](#)
www.veritas.org.rs

Spiskovi

- Srpske žrtve rata i poraća...
 - Spisak poginulih i nestalih
 - Žrtve akcije "Oluja" na srpskoj strani
- Procesuirani za ratne zločine u Hrvatskoj
 - Spisak DORH 2010 / 09
 - Spisak DORH 2010 / 03
 - Spisak DORH 2009
 - Spisak DORH 2004
 - Pregled obnova postupaka
- Srbi u hrvatskim zatvorima
 - Spisak za djela ratnog zločina
 - Spisak za djela klasičnog kriminala
 - Spisak transferisanih iz hrvatskih zatvora
- Interpolove potjernice
 - Spisak lica na Interpolovim potjernicama
 - Uhapšeni po Interpolovim potjernicama
- Procesuirani za ratne zločine u Srbiji
 - Sudski postupci pokrenuti u Srbiji
 - Sudski predmeti ustupljeni Srbiji

Spisak poginulih i nestalih

Pretraga:

Rb	Prezime	Ime oca	Ime	Datum rođenja
1	ABRAMOVIĆ	ZORAN	ALEKSANDAR	01.04.1960
2	ABRAMOVIĆ	MILAN	JOVICA	18.09.1961
3	ABRAMOVIĆ	MILAN	MIHAJLO	
4	ABRAMOVIĆ		STOJAN	
5	AČIMOVIĆ		NENAD	
6	AČIMOVIĆ	DUŠKO	BRANKO	
7	AČIMOVIĆ		MARJA	
8	ADAMOVIĆ	STEVO	BORO	02.01.1970
9	ADAMOVIĆ	GOJKO	GOSPAVA	19.03.1949
10	ADAMOVIĆ	MILORAD	PREDRAG	11.05.1971

Prikazano 1 do 10 zapisa

Spisak DORH 2010 septembar

Pretraga:

Rb	Prezime	Ime oca	Ime	Datum rođenja
1	ABDIĆ		FIKRET	1939
2	ABRAMOVIĆ		MILAN	1950
3	ADŽIĆ		BLAGOJE	1932
4	AGIĆ		VESELIN	1945
5	ALENIĆ		JOVAN	1946
6	AMANOVIĆ		GORAN	1969
7	AMIDIĆ		LIJUBAN	1943
8	AMIDIĆ		PREDRAG	1969
9	AMIDIĆ		ŽARKO	1931
10	ANDELIĆ		MILOŠ	1963

Prikazano 1 do 10 zapisa

Spisak lica na Interpolovim potjernicama

Pretraga:

Rb	Prezime	Ime oca	Ime	Datum rođenja
1	ABDULAJ	DRAGICA	STOJAN	02.04.1968
2	ABRAMOVIĆ	MILE	MILAN	13.09.1950
3	ADAMOVIĆ	JOVAN	JANKO	23.10.1934
4	ADAMOVIĆ	STANKO	SIMO	10.07.1954
5	ADŽIĆ	MILE	BLAGOJE	02.09.1932
6	AGBABA	STEVO	ŽARKO	05.05.1953
7	ALAVANJA	PETAR	STANKO	04.12.1940
8	AMANOVIĆ	BRANKO	GORAN	23.12.1969
9	ANDELIĆ	MILAN	DRAGAN	23.10.1960
10	ANDELIĆ	MILAN	MILOŠ	13.08.1963

Prikazano 1 do 10 zapisa

Pregled obnova postupaka

Pretraga:

Rb	Prezime	Ime oca	Ime	Datum rođenja
1	BALTIĆ		PETAR	1952
2	BAŽDAR		ILIJAS	1956
3	BAŽDAR		RADJE	1957
4	BUELAJAC		STEVAN	1955
5	BOGUNOVIĆ		ĐUKA	1966
6	ČORDAŠ		VLADO	1958
7	DELUĆ		MOJIMIR	1964
8	DRAČA		DRAGAN	1971
9	DRAČA		MILENKO	1955
10	DRAČA		STEVAN	1960

Prikazano 1 do 10 zapisa

АВГУСТ 2012. - РЕПУБЛИКА СРПСКА

ХРАМ СВ. ТРОЈИЦЕ, БАЊА ЛУКА

ХРАМ ХРИСТА СПАСИТЕЉА, БАЊА ЛУКА

ГРАНИЧНИ ПРЕЛАЗ, НОВИ ГРАД

ТУЊИЦЕ, НОВИ ГРАД

1995.

2013.

